

โครงการออกแบบตกแต่งภายใน
โรงแรมอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นายอนันต์ ลิระกุล

A020320

เลขหมู่.....	560
เลขทะเบียน.....	010220
วัน เดือน ปี.....	7 ส.ค. 2533

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน ภาควิชาครุศาสตรบัณฑิต
คณะครุศาสตรบัณฑิต
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2532

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

INTERIOR DESIGN
FOR
AYUTTHAYA HOTEL IN AYUTTHAYA

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENT FOR
THE DEGREE OF BACHALOR OF INDUSTRIAL EDUCATION
DEPARTMENT OF INTERIOR ARCHITECTURE FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อ 1989 เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิทยานิพนธ์ เรื่อง	การออกแบบตกแต่งภายในโรงแรมอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ชื่อนักศึกษา	นายอนันต์ สิริระกุล
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ไพรัตน์ พิภน้อย
	อาจารย์นภาพรรณ สุทธะพินทุ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ กรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ ได้ตรวจพิจารณาและ เห็นชอบแล้ว
จึงอนุมัติให้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขา
การศึกษา ๒๕๓๒

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การออกแบบตกแต่งภายในโรงแรมอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ชื่อ   นายอนันต์ สีระกุล
สาขา   สถาปัตยกรรมภายใน
ภาควิชา   วิศวกรรมอุตสาหการ
คณะ   วิศวกรรมอุตสาหการ
ปีการศึกษา   2532

บทคัดย่อ

ข้อปัญหา

วัตถุประสงค์สำคัญของการศึกษาโครงการนี้ ก็เพื่อที่จะค้นคว้าหาแนวทางการ ออกแบบ ตกแต่งภายในโรงแรมขึ้นหนึ่งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เนื่องจากแนวโน้มของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้น ทำให้ เป็น ที่คาดหมายว่าความต้องการที่พักจะมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงแรมขึ้นหนึ่งประเภท ที่มีบริการความสะดวกสบายนานับประการ สำหรับผู้มาใช้บริการ ดังนั้นกิจการโรงแรมจึง เป็น ธุรกิจที่น่าจะสนับสนุนให้มีการลงทุน เพื่อผลได้ทาง เพิ่มปริมาณและคุณภาพของโรงแรม และยัง สอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอันเป็นนโยบายของรัฐในการส่งเสริม การลงทุนทางอุตสาหกรรม

จึงสมควรที่จะต้องมีกาออกแบบตกแต่งภายในโรงแรมอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แห่งนี้ เพื่อให้ได้มาตรฐานสากลที่มุ่งจะให้บริการแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศและชาวไทย ตลอดจนนักธุรกิจต่าง ๆ ที่จะมาใช้บริการของโรงแรม

วิธีการวิจัย

เพื่อให้สามารถกำหนดการออกแบบตกแต่งภายในโรงแรมขึ้นหนึ่งในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ได้สอดคล้องกับลักษณะความต้องการและพฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร ผู้วิจัยได้ ทำการศึกษาดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. สภาวะการณ์และแนวโน้มของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและแนวโน้มความต้องการท่องเที่ยวพักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. ลักษณะพฤติกรรมและความต้องการของผู้ใช้อาคาร
3. รายละเอียดและการกำหนดองค์ประกอบของโรงแรม
4. ศึกษาจากตัวอย่างโรงแรมที่ประกอบการแบบเดียวกัน
5. ศึกษาจากแนวทางและหลักเกณฑ์ในการออกแบบส่วนต่าง ๆ ของโรงแรม

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยปรากฏผลดังมีคือ

1. สภาวะการณ์ท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจัดว่าอยู่ในเกณฑ์ดี และมีแนวโน้มความต้องการที่พักของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่สูงขึ้น ซึ่งมีผลกระทบถึง เศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
2. ลักษณะของผู้ใช้บริการ ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศและคนไทยที่เข้ามาใช้บริการของโรงแรมต่างมีลักษณะความต้องการและพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกันคือ ความต้องการความสะดวกสบาย ความหรูหราในการพักอาศัย และการให้บริการ รวมทั้งบรรยากาศที่ดีในการพักผ่อน
3. จากการศึกษาดูตัวอย่างโรงแรมประเภทเดียวกัน สรุปได้ว่าโรงแรมโดยทั่วไปเน้นความหรูหรา สง่างาม ควบคู่ไปกับการบริการที่ดีเยี่ยม พร้อมทั้งอุปกรณ์อำนวยความสะดวกสบายที่ทันสมัย

ข้อเสนอแนะ

1. ต้องมีการออกแบบตกแต่งภายในโรงแรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อตอบสนองความต้องการด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และอำนวยความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากล
2. เนื่องจากมีสถานที่ตั้งอยู่เขตตัวเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงเหมาะแก่การทำให้เป็นโรงแรมชั้นหนึ่ง ที่เต็มไปด้วยความหรูหรา สะดวกสบาย สำหรับผู้มาใช้บริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๓. โครงการออกแม่บทกแต่งภายในโรงแรมขึ้นหนึ่งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรจัดให้ปีองค์ประกอบรวมทั้งด้านผู้ให้บริการหลักด้านผู้มาใช้บริการร่วม ด้านผู้บริหารและด้านผู้ให้บริการ รวมทั้งองค์ประกอบเสริม เพื่อให้โครงการนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนใคร่ขอขอบคุณ บริษัทโรงงานเซียมเฮฟเตค ที่บุคคลทุนให้วิทยานิพนธ์นี้ผู้หวังไป ด้วยดี ขอขอบคุณผู้บริหารและประสานงานของบริษัท ที่ทำทุกอย่างที่อำนวยความสะดวกให้แก่ งานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณท่านผู้มีนามต่อไปนี้ ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จ เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์

อาจารย์ไพรัตน์ พิทักษ์ ณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผู้ให้คำปรึกษาทางด้านงานศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล ตรวจสอบความเหมาะสม ทบทวนสำนวนให้ตลอดทั้งเล่ม

อาจารย์ณภาพรณ สุทธิพิณฑุ แผนกช่าง เครื่องเรือนและตกแต่ง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ผู้ให้คำปรึกษาทางการออกแบบ

อาจารย์ฉัตรชัย อินทรโชติ ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทางด้าน การวิเคราะห์ งานออกแบบและสถาปัตยกรรมไทยอย่างละเอียด

คุณวิรัช พลขีวิน สถาปนิก บริษัทเบ็นท์เซเวอริน แอนด์แอสโซซิเอตส์จำกัด ผู้ให้ข้อมูลทางการโรงแรม

คณะกรรมการผู้ตรวจวิทยานิพนธ์ ตลอดจนผู้ที่ให้ข้อมูลและข้อคิดสำคัญ ๆ นอกเหนือ จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ผู้เขียนขอขอบคุณทุกท่าน ทั้งที่มีชื่อปรากฏและไม่มี รวมทั้งผู้ที่ให้ความเชื่อเพื่อสำหรับการ ศึกษาและถ่ายภาพ ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

อนันต์ ลีระกุล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ข
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ เรื่อง	ฉ
รายการตารางประกอบ	ช
รายการภาพประกอบ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของโครงการ	1
1.2 เหตุผลในการเลือกโครงการ	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการทำวิทยานิพนธ์	3
1.4 ที่มาของปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหา	4
1.5 ขอบเขตของวิทยานิพนธ์	5
1.6 แนวทางในการค้นคว้า	6
1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	๘
2.1 นโยบายและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีผลต่อโครงการ	๙
2.2 ตลาดท่องเที่ยวและความต้องการที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๓
2.3 สภาพทั่วไปของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๖
2.4 ประวัติความเป็นมาของธุรกิจการโรงแรม	๓๒
2.5 การแบ่งประเภทและมาตรฐานของโรงแรม	๓๔
2.6 การบริหารและหน้าที่รับผิดชอบของบุคคล	๔๔
2.7 โรงแรมประเภทเดียวกัน	๘๑
บทที่ 3 การศึกษารายละเอียดของโครงการ	๙๒
3.1 สภาพที่ตั้งและสภาพแวดล้อม	๙๓
3.2 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของอาคาร	๙๕

	หน้า
บทที่ 4 การวิเคราะห์เพื่อการออกแบบ	131
4.1 การวิเคราะห์อาคาร	131
4.2 ประเภทผู้ใช้อาคาร	131
4.3 พื้นที่องค์ประกอบของโครงการ	144
4.4 การหาค่าความสัมพันธ์	149
4.5 การกำหนดตำแหน่งครุภัณฑ์	160
บทที่ 5 บทสรุป	166
5.1 แนวคิดในการออกแบบ	167
5.2 รายละเอียดการออกแบบ	168
5.3 ผลงานการออกแบบ	183
บรรณานุกรม	207
ภาคผนวก	
ก. สถาบันศรัทธาธรรมสมัยกรุงศรีอยุธยา	209
ข. ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และการละเล่นพื้นเมือง	239
ค. ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน	260

รายการตารางประกอบ

ตารางที่ 2.1	จำนวนนักท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2531 - 2544	13
ตารางที่ 2.2	แสดงค่าพยากรณ์ประเภทของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. 2531 - 2544	16
ตารางที่ 4.1	แสดงพื้นที่จากองค์ประกอบใช้ผสมภายในโรงพักคอย	148
ตารางที่ 4.2	แสดงพื้นที่จากองค์ประกอบใช้สอยภายในค็อฟที่ซ็อฟ	
ตารางที่ 4.3	แสดงการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในโครงการโรงแรมอยุธยา	146
ตารางที่ 4.4	แสดงการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในโรงพักคอย	150
ตารางที่ 4.5	แสดงการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในค็อฟที่ซ็อฟ	150
ตารางที่ 4.6	แสดงการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร	151
ตารางที่ 4.7	แสดงการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ในโรงพักคอยและค็อฟที่ซ็อฟ	152

รายการภาพประกอบ

แผนภูมิที่ 2.1	แสดงสายงานของฝ่ายบริหาร	46
แผนภูมิที่ 2.2	แสดงสายงานฝ่ายบัญชี	47
แผนภูมิที่ 2.3	แสดงสายงานฝ่ายห้องพัก	58
แผนภูมิที่ 2.4	แสดงสายงานฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม	67
รูปที่ 3.1	ชั้น เก็บบัตรและกุญแจรวมไว้ด้วยกัน	121
รูปที่ 3.2	ชั้นสำหรับ เก็บจดหมาย กุญแจและเอกสารสำคัญ	121
รูปที่ 3.3	รูปตัดของชั้นจดหมายและกุญแจ	121
รูปที่ 3.4	ขนาดของอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ใน เคาน์เตอร์บริการส่วนหน้า	122
รูปที่ 3.5	แสดงแปลนและรูปตัดของ เคาน์เตอร์บริการส่วนหน้า	123
รูปที่ 3.6	รูปตัดเคาน์เตอร์ส่วนหน้า	124
รูปที่ 3.7	รูปตัดเคาน์เตอร์แคชเชียร์	124
รูปที่ 3.8	รูปตัดเคาน์เตอร์ในส่วนลงทะเบียนผู้เข้าพัก	124
รูปที่ 3.9	แสดงขนาดของ เครื่อง เรือนที่ใช้ในโถงพักคอย	125
รูปที่ 3.10	แสดงขนาดของ เครื่อง เรือนที่ใช้ในโถงพักคอย	126
รูปที่ 3.11	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของมนุษย์ และ เครื่อง เรือนที่ใช้ในโถงพักคอย	127
รูปที่ 3.12	พื้นที่ที่ใช้ในการจัด เวทีแสดงขนาดเล็ก	128
รูปที่ 3.13	แสดงขนาดและแบบของ เคาน์เตอร์และสตูล	128
รูปที่ 3.14	แสดงขนาดและแบบของ เคาน์เตอร์และสตูล	128
รูปที่ 3.15	แสดง เคาน์เตอร์หน้าบาร์	128
รูปที่ 3.16	แสดงส่วนหลังของ เคาน์เตอร์	129
รูปที่ 3.17	แสดง เคาน์เตอร์บาร์แบบต่าง ๆ	129
รูปที่ 3.18	แสดงขนาดของ เครื่อง เรือนที่ใช้ในค็อกเทลบาร์	130
แผนภูมิที่ 4.1	แสดงการติดต่อที่มีค่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของโครงการ	

โรงแรมอยุธยา

รายการภาพประกอบ (ต่อ)

แผนภูมิที่ 4.2	แสดงการคิดค้ำที่มีค่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในโรงพักคอย	154
แผนภูมิที่ 4.3	แสดงการคิดค้ำที่มีค่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในค้อฟที่ซ้อฟ	155
แผนภูมิที่ 4.4	แสดงการจัดวางองค์ประกอบตามความสัมพันธ์ภายในโครงการ	156
แผนภูมิที่ 4.5	แสดงการจัดวางองค์ประกอบภายในโรงพักคอย	157
แผนภูมิที่ 4.6	แสดงการจัดวางองค์ประกอบภายในค้อฟที่ซ้อฟ	157
แผนภูมิที่ 4.7	แสดงการจัดวางองค์ประกอบทั้งหมดตามความสัมพันธ์ภายในโครงการ โรงนมอชญาและ เส้นทางสัญจรของผู้ใช้โครงการ	158
แผนภูมิที่ 4.9	แสดงการจัดวางองค์ประกอบภายในค้อฟที่ซ้อฟตามความสัมพันธ์ภายใน และ เส้นทางสัญจรของผู้ใช้	159
รูปที่ 4.10	พื้นที่ เครื่อง เรือนที่ใช้ภายในโรงพักคอย	164
รูปที่ 4.11	พื้นที่ เครื่อง เรือนที่ใช้ภายในค้อฟที่ซ้อฟ	165
รูปที่ 5.1	เมืองอชญาสมัยโบราณที่ถูกล้อมรอบด้วยน้ำ	170
รูปที่ 5.2	ลักษณะของบัวกลีบคกแต่งหัว เสา	171
รูปที่ 5.3	สถาปัตยกรรม เนื่องในพระพุทธศาสนา	171
รูปที่ 5.4	สถาปัตยกรรมที่พิกอาศัยของประชาชน	172
รูปที่ 5.5	ช่องลมศาลาการ เปรียญวัดใหญ่สุวรรณาราม	172
รูปที่ 5.6	ดาว เพดาน วัดสระบัว จังหวัดเพชรบุรี	173
รูปที่ 5.7	การขอมุม เสาและการนำมาใช้	173
รูปที่ 5.8	บัวหัว เสาวัดมหาธาตุและการนำมาใช้	175
รูปที่ 5.9	ลักษณะของ เสาแปด เหลี่ยมและการนำมาใช้	176
รูปที่ 5.10	ฝาปะกนของบ้านไทยและการนำมาใช้	177
รูปที่ 5.11	ลักษณะค้ำ เมืองอชญาและการนำมาใช้	178
รูปที่ 5.12	ลักษณะของดาว เพดาน และการนำมาใช้	179
รูปที่ 5.13	กรอบบานหน้าต่างบ้านไทยและการนำมาใช้	180
รูปที่ 5.14	ช่องลม เหนือประตูศาลาการ เปรียญและการนำมาใช้	181
รูปที่ 5.15	ช่องลม เหนือประตูภูมิ วัดคงคารามและการนำมาใช้	182

รายการภาพประกอบ (ต่อ)

รูปที่ 5.16	บทนำ เหตุผลและวัตถุประสงค์ของโครงการ	183
รูปที่ 5.17	จำนวนนักท่องเที่ยวและความต้องการที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	183
รูปที่ 5.18	สภาพแวดล้อมและสภาพที่ตั้งโครงการ	184
รูปที่ 5.19	การวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ	184
รูปที่ 5.20	สายการบริหารงาน	185
รูปที่ 5.21	สายการบริหารงาน	185
รูปที่ 5.22	ประเภทผู้ใช้อาคาร	186
รูปที่ 5.23	ขอบเขตการใช้อาคารของผู้ใช้บริการแต่ละประเภทและเวลาเปิดบริการ	186
รูปที่ 5.24	พฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร	187
รูปที่ 5.25	พฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร	187
รูปที่ 5.26	ความต้องการพื้นที่ใช้สอยของแต่ละองค์ประกอบใช้สอย	188
รูปที่ 5.27	ความต้องการพื้นที่ใช้สอยของแต่ละองค์ประกอบใช้สอย	188
รูปที่ 5.28	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบใช้สอย	189
รูปที่ 5.29	ความสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ในโรงแรม	189
รูปที่ 5.30	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบใช้สอย	190
รูปที่ 5.31	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบใช้สอย	190
รูปที่ 5.32	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบใช้สอย	191
รูปที่ 5.33	การกำหนดพื้นที่ขององค์ประกอบใช้สอย	191
รูปที่ 5.34	การกำหนดพื้นที่ขององค์ประกอบใช้สอย	192
รูปที่ 5.35	การกำหนดพื้นที่ขององค์ประกอบใช้สอย	192
รูปที่ 5.36	การศึกษาโครงการ เปรียบเทียบ	193
รูปที่ 5.37	การศึกษาโครงการ เปรียบเทียบ	193
รูปที่ 5.38	การศึกษาโครงการ เปรียบเทียบ	194
รูปที่ 5.39	แนวความคิดในการออกแบบ	194
รูปที่ 5.40	วิเคราะห์การออกแบบและการนำไปใช้	195
รูปที่ 5.41	วิเคราะห์การออกแบบและการนำไปใช้	195

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. เพื่อศึกษาสถาปัตยกรรม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของกรุงศรีอยุธยา และนำมาประยุกต์ผสมผสานกับการออกแบบตกแต่งภายในได้

6. เพื่อนำเอาความรู้ทางสถาปัตยกรรมภายในมาใช้ออกแบบตกแต่งภายในให้เกิดบรรยากาศที่น่าพักผ่อน อ่านวยความสะดวกสบาย และมีความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องของพื้นที่ใช้สอย รวมทั้งสามารถตอบสนองพฤติกรรมของผู้ใช้ได้ดีที่สุด

7. เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาสำหรับผู้สนใจ นำไปทำการค้นคว้าและวิจัยต่อไป

1.4 ที่มาของปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหา

เนื่องจากโรงแรมอยุธยา เป็นโรงแรมที่ดั่งขึ้น เพื่อยอมรับกาขยายตัวทางเศรษฐกิจ และตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวและนักธุรกิจ โดยดำเนินการจัดสร้างขึ้นตามมาตรฐานโรงแรมชั้นหนึ่ง เป็นแห่งแรกของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีศิลปะเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด สถาปนิกทั่วไปจะออกแบบโดยใช้ศิลปะสมัยกรุงศรีอยุธยา เพื่อแสดงความเป็นเอกลักษณ์ แต่เจ้าของโครงการพิจารณาแล้ว เห็นว่าโครงการนี้เป็นโครงการสมัยใหม่ ไม่เหมาะที่จะใช้ศิลปะสมัยกรุงศรีอยุธยาทั้งหมด จึงได้ออกแบบเป็นสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ตามลักษณะโครงการ แต่ทั้งนี้สถาปนิกผู้ออกแบบก็จะพยายามสอดแทรกส่วนประกอบที่เป็นรายละเอียดของอาคารให้เป็นรูปแบบ เอกลักษณ์ของจังหวัดเท่าที่ควร

เมื่อ เป็น เช่นนี้ จึงทำให้ต้องพัฒนารูปแบบของการตกแต่งภายในให้เหมาะสมและงดงาม โดยสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางศิลปวัฒนธรรมซึ่งควรค่าแก่การ เชิดชู และอนุรักษ์ให้เห็นคุณค่า และยังเป็นที่น่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยว นักธุรกิจ ซึ่งมีแนวทางดังนี้

1. ทำการออกแบบตกแต่งภายในโรงแรมให้ทัดเทียมกับโรงแรมในระดับเดียวกัน
2. ทำการออกแบบตกแต่งโดยนำเอาศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นมาปรับปรุงให้เข้ากับสภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่
3. จัดพื้นที่ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว และนักธุรกิจทั้งในและนอกประเทศ
4. สร้างความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยอย่างต่อเนื่อง โดยควบคู่ไปกับการความงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการภาพประกอบ (ต่อ)

รูปที่ ม.1	ภาพเขียนในอุโบสถวัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ	263
รูปที่ ม.2	พระตำหนักวัดไตร บางขุนเทียน ธนบุรี	264
รูปที่ ม.3	หน้าต่างของตำหนักพระเจ้าเสือ วัดบางขุนเทียน	264
รูปที่ ม.4	ตำหนักทองวัดไตร บางขุนเทียน ธนบุรี	265
รูปที่ ม.5	ภาพเขียนบนผนังอุโบสถ วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ	266
รูปที่ ม.6	ภาพเขียนบนผนังพระอุโบสถ วัดปราสาท จ.นนทบุรี	266
รูปที่ ม.7	การต่อไม้พื้นศาลาการเปรียญวัดไตร ธนบุรี	267
รูปที่ ม.8	ฝาปะกนเรือนไทย ทำด้วยกระดวนและฝาสดชั้นของพาไล	267
รูปที่ ม.9	เรือนไทยแบบฝาสำหรับวัดที่ชลบุรี	268
รูปที่ ม.10	เรือนไทยฝาสำหรับวัดที่ อ.บางบาล จ.อยุธยา	268
รูปที่ ม.11	เรือนลาวโซ่ง ฝาขัดแตะโดยใช้ไม้ฟากมาทำ	269
รูปที่ ม.12	เรือนไทยฝาปะกนที่วัดลาวทอง จ.สุพรรณบุรี	269
รูปที่ ม.13	ซุ้มประตูล้างคาคอหุแบบไทย ที่หมู่บ้านใน จ.ตาก	270
รูปที่ ม.14	คานในของพาไลที่ยื่นเข้ามาในชานแล่นของ เรือนไทยในกลุ่มกุฏิสงฆ์ วัด เกาะ เพชรบุรี	270
รูปที่ ม.15	เรือนไทยใต้ถุนสูงผนังทาสี มีชานแผ่นตรงกลาง	271
รูปที่ ม.16	เรือนไทยในเมืองโบราณ บางปู	272
รูปที่ ม.17	กุฏิสงฆ์ เรือนไทยที่อยู่ในหมู่ของ เรือนหันหน้าเข้าชนกัน 4 ทิศ	272
รูปที่ ม.18	ชานแล่นของ เรือนไทยที่หมู่กุฏิสงฆ์วัดแห่งหนึ่งในเพชรบุรี	273
รูปที่ ม.19	ทาสีและทองพระกรทำด้วยทองคำประดับพลอยสี	274
รูปที่ ม.20	ชิ้นส่วนประดับพระปรางค์จำลองทองคำ	274
รูปที่ ม.21	เจดีย์จำลองทองคำ ทำเป็นเจดีย์ทรงลังกา	275

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพราะสามารถนำรายได้มาสู่ประเทศเป็นจำนวนไม่น้อย โดยในปี 2528 และ 2529 สามารถทำรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศสูง เป็นอันดับหนึ่ง ทำให้รัฐบาลได้มองเห็นถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จึงได้กำหนดเป็นแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาตั้งแต่ฉบับที่ 3 จนถึงฉบับที่ 6 ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และมอญเวมโกนเคียง เป็นพื้นที่ซึ่งมีศักยภาพในการท่องเที่ยวสูง เนื่องจากเป็นแหล่งรวมของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณเกาะเมือง ซึ่งมีเอกลักษณ์โดดเด่นในฐานะเป็นราชธานีอันเจริญรุ่งเรืองของไทยในอดีต มีโบราณสถานและโบราณวัตถุที่มีคุณค่าทางศิลปวิทยาการ และโบราณคดีเป็นจำนวนมาก ประกอบเข้ากับธรรมชาติ และชีวิตพื้นบ้านไทยภาคกลาง รวมทั้งระยะทางที่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และมอญเวมโกนเคียง จึงว่าจะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ

โดยเล็งเห็นความสำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตั้งกล่าวแล้ว รัฐบาลโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงได้กำหนดให้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่าง เป็นขั้นตอนโดยการจัดทำแผนและดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด โดยได้มีการศึกษาจัดทำแผนหลักการพัฒนาตั้งแต่ก่อนสิ้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 และได้กำหนดระยะเวลาดำเนินการของแผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มาอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (ปี พ.ศ. 2530 ถึงปี พ.ศ. 2534)

จากการจัดทำแผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าสถานบริการนักท่องเที่ยวยังไม่ดีพอสำหรับนักท่องเที่ยวและนักธุรกิจ

โรงแรมซึ่ง เป็นสถานบริการนักท่องเที่ยวที่สำคัญอย่างหนึ่ง เพราะสามารถช่วยขยาย

เอกสารนี้เวลาการท่องเที่ยวภายในจังหวัดได้ หากมีมาตรฐานของโรงแรมที่ดีให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในปัจจุบันนี้จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยังขาดโรงแรมที่มีมาตรฐาน เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานของโรงแรมในปัจจุบัน เพราะกิจการโรงแรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้หยุดการขยายตัวมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 จึงทำให้ไม่สามารถขยายตัวเพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต

อนึ่งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เปรียบเสมือนศูนย์กลางคมนาคม ก่อนที่จะเดินทางต่อไปยังจังหวัดอื่น ๆ ในภาคกลาง ประกอบกับตั้งอยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานครมากกว่า เมืองท่องเที่ยวอื่นในภาคกลาง ทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่ง เช่น บึงพระรามารอบกรุง อีกทั้งพระราชวังและตำหนักต่าง ๆ มีศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว อีกทั้งมีโครงการขยายแหล่งชุมชน และย่านธุรกิจ พาณิชยกรรม ให้เจริญควบคู่กันไปกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จึงได้มีการจัดดำเนินการสร้างโรงแรมอยุธยาขึ้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้เป็นโรงแรมขึ้นหนึ่งที่ได้มาตรฐานของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเพื่อเป็นแหล่งให้บริการนักท่องเที่ยวและนักธุรกิจในด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยว โดยเฉพาะแผนหลักเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและความบันเทิง
2. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้คนไทยได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยวมากขึ้น
3. เพื่อส่งเสริมเผยแพร่มรดกและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย
4. เพื่อสนองความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสถานบันเทิง รวมทั้งที่พักผ่อนหย่อนใจด้วย
5. เพื่อยกระดับมาตรฐานของโรงแรมและสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น
6. เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
7. เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้มาใช้บริการและนำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศไทยมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารส่งเสริม เพื่อเป็นการส่งเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชาติ และเป็นก้าวแรกก้าวแรก ไม่ว่ากันว่าส่งเสริมอาชีพของชุมชนด้วย แต่ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 เหตุผลในการเลือกโครงการ

1. เป็นโครงการที่ดำเนินการจัดสร้างจริง ซึ่งทำให้สามารถ เห็นปัญหาที่เกิดขึ้น ได้อย่างชัดเจนและนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ถูกต้อง
2. เป็นโครงการซึ่งสามารถตอบสนองนโยบายของรัฐบาลตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจ
3. เป็นโครงการที่ช่วยส่งเสริมและขยายขอบ เขตการพัฒนาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวให้กว้างขึ้น
4. เป็นโครงการที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้น
5. เป็นการส่งเสริมให้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
6. เพื่อสนับสนุนการส่งเสริมและเผยแผ่ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน และขนบธรรมเนียม ประเพณีประจำจังหวัด ให้คงอยู่และแพร่หลายทั้งในและนอกประเทศ
7. ทำให้เกิดการเรียนรู้ ระบบการบริหารของโรงแรม รูปแบบของโรงแรม กับ ความต้องการและความนิยมในปัจจุบันนี้ ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ในการประกอบอาชีพ
8. เป็นโครงการที่น่าสนใจต่อการตกแต่งภายใน เนื่องจากโครงการตั้งอยู่ใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเคยเป็นราชธานีเก่าแก่ของไทย มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม และศิลปวัฒนธรรม เฉพาะตัว สามารถนำมาใช้ในการตกแต่งภายในอาคารได้
9. เป็นโครงการโรงแรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งแตกต่างจากโครงการ โรงแรมที่เคยมีอยู่ทำมาก่อน จึงเป็นสิ่งจูงใจ อีกทั้งยังเป็นการท้าทายความสามารถในการทำ วิทยานิพนธ์

1.3 วัตถุประสงค์ของการทำวิทยานิพนธ์

1. เพื่อศึกษาระบบงานของ โรงแรมและการดำเนินงานในการบริการผู้มาพัก
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้อาคารตลอดจนสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อศึกษารายละเอียดของส่วนประกอบต่าง ๆ ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับ ความต้องการของโครงการและการออกแบบ
4. เพื่อนำเอาความรู้ตามหลักวิชามาใช้วิเคราะห์ แก้ปัญหา และสร้างสรรค์งาน

ตกแต่งภายในให้สอดคล้องกับการใช้สอยและความงามควบคู่กันไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ยืมได้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการภาพประกอบ (ต่อ)

รูปที่ 5.42	วิเคราะห์การออกแบบและการนำไปใช้	196
รูปที่ 5.43	ผังบริ เวณอาคารของโครงการ	196
รูปที่ 5.44	แปลนส่วนโถงพักคอย	197
รูปที่ 5.45	แปลนไฟฟ้า	197
รูปที่ 5.46	รูปด้านส่วนโถงพักคอย	198
รูปที่ 5.47	รูปด้านส่วนโถงพักคอย	198
รูปที่ 5.48	แบบขยาย เครื่อง เรือน	199
รูปที่ 5.49	ทัศนียภาพส่วนโถงพักคอย	199
รูปที่ 5.50	แปลนส่วนค้อฟที่ซ้อฟ	200
รูปที่ 5.51	แปลนไฟฟ้า	200
รูปที่ 5.52	รูปด้านส่วนค้อฟที่ซ้อฟ	201
รูปที่ 5.53	รูปด้านส่วนค้อฟที่ซ้อฟ	201
รูปที่ 5.54	ทัศนียภาพส่วนค้อฟที่ซ้อฟ	202
รูปที่ 5.55	ทัศนียภาพส่วนค้อฟที่ซ้อฟ	202
รูปที่ 5.56	หุ่นจำลองส่วนโถงพักคอย	203
รูปที่ 5.57	หุ่นจำลองส่วนโถงพักคอย	203
รูปที่ 5.58	หุ่นจำลองส่วนโถงพักคอย	204
รูปที่ 5.59	หุ่นจำลองส่วนโถงพักคอย	204
รูปที่ 5.60	หุ่นจำลองส่วนโถงพักคอย	205
รูปที่ 5.61	หุ่นจำลองส่วนโถงพักคอย	205
รูปที่ 5.62	หุ่นจำลองส่วนโถงพักคอย	206
รูปที่ 5.63	หุ่นจำลองส่วนโถงพักคอย	206

1.5 ขอบเขตของวิทยานิพนธ์

โรงแรมอยุธยา เป็นโครงการที่ตั้งอยู่บนเนื้อที่ประมาณ 5 ไร่ ริมนถนนโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ห่างจากกรุงเทพมหานคร 74 กิโลเมตร และห่างจากทางหลวงสายเอเชียประมาณ 2 กิโลเมตร

ตัวอาคารแบ่งเป็น 2 ส่วน เชื่อมต่อกัน ประกอบด้วยห้องพัก 127 ห้อง ที่จอดรถ 65 คัน

อาคารส่วนแรกเป็นอาคารสูง 6 ชั้น มีส่วนประกอบต่าง ๆ ดังนี้

ชั้นที่ 1 พื้นที่รวมทั้งสิ้นประมาณ 1080 ตารางเมตร ประกอบด้วย

1. ส่วน PUBLIC AREA

- CONVENTION LOBBY & FOYER
- COFFEE SHOP
- HANDICRAFT SHOW AREA
- SOUVENIR SHOP
- TOILET FOR GUEST
- SWIMMING POOL & POOL TERRACE

2. ส่วน EMPLOYEE AREA

- LOADING AREA
- PERSONAL OFFICE
- STORAGE
- MAIN KITCHEN
- LAUNDRY
- MACHANICAL ROOM
- SERVICE ROOM

ชั้นที่ 2-6 พื้นที่รวมทั้งหมด ประมาณ 4255 ตารางเมตร ประกอบด้วย

1. ส่วน GUEST ROOM

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

- SUITE ROOM TYPE

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- TYPICAL ROOM TYPE

2. ส่วน FLOOR SERVICE

- STORAGE
- FLOOR SERVICE
- UTILITY ROOM

อาคารส่วนที่สอง เป็นอาคารสูง. 2 ชั้น มีส่วนประกอบต่าง ๆ ดังนี้

ชั้นที่ 1 พื้นที่รวมทั้งชั้น ประมาณ 600 ตารางเมตร ประกอบด้วย

ส่วน PUBLIC AREA

- CONVENTION HALL
- FOOD & DRINK STORE

ชั้นที่ 2 พื้นที่รวมทั้งชั้น ประมาณ 560 ตารางเมตร ประกอบด้วย

ส่วน PUBLIC AREA

- MULTI PERPOSED HALL
- RENTAL SHOP

ส่วน STAFF AREA

- SERVICE PANTRY & SERVICE AREA
- OFFICE

สำหรับโครงการที่จะทำการออกแบบตกแต่งภายใน ประกอบด้วยขอบเขตดังต่อไปนี้

1. MAIN LOBBY	336 ตารางเมตร
2. COFFEE SHOP	296 ตารางเมตร

รวมพื้นที่ขอบเขตวิทยานิพนธ์ที่จะทำการออกแบบตกแต่งภายในทั้งหมด 539 ตาราง-

เมตร

1.6 แนวทางในการค้นคว้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์และค้นคว้าข้อมูลในด้านต่าง ๆ ดังนี้ อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ที่ตั้งและสภาพแวดล้อมของโครงการ
2. สภาวะการณ์และแนวโน้มของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและแนวโน้มความต้องการที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. ลักษณะพฤติกรรมและความต้องการของผู้ใช้อาคาร
4. ระบบโครงสร้างของหน่วยงาน และความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละหน่วยงานกับพื้นที่ใช้สอยของโรงแรม
5. ศึกษาจากอาคารตัวอย่างที่ประกอบการแบบเดียวกัน
6. ศึกษาจากแนวทางและหลักเกณฑ์ในการออกแบบส่วนต่าง ๆ ของโรงแรม

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

โครงการนี้ เมื่อสร้างเสร็จสมบูรณ์จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม คือ

1. เป็นโรงแรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีการตกแต่งด้วยศิลปะสมัยกรุงศรีอยุธยา ประยุกต์ผสมผสานกัน
2. สามารถสนองตอบประโยชน์ใช้สอยของผู้ใช้และผู้รับบริการอย่างมีประสิทธิภาพ สมบูรณ์
3. นำหลักทางสถาปัตยกรรมภายในมาใช้ในการออกแบบ ทำให้การบริหารงาน และการปฏิบัติงานของพนักงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและการใช้เนื้อที่ภายในอย่างเหมาะสม ได้ประโยชน์เต็มที่
4. เป็นโครงการที่มีอิทธิพลในด้านจิตวิทยาต่อผู้มาใช้บริการ ทำให้ผู้มาใช้บริการ มีความประทับใจในบรรยากาศและความงาม ซึ่งส่งผลต่อรายได้ของโรงแรม
5. ผลที่ได้รับจากการขยายตัวทางอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทำให้มีการกระจาย รายได้ของประชาชน และมีผลไปถึงสภาพเศรษฐกิจที่ดีขึ้นด้วย
6. เป็นการ เสริมสร้างบรรยากาศในการลงทุนสำหรับชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวขยายตัวมากขึ้น
7. เป็นแหล่งให้ความสะดวกสบาย แก่นักท่องเที่ยวในด้านการธุรกิจและบันเทิง รวมไปถึงการพักผ่อนด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ๑. ส่ง เสริมศิลปวัฒนธรรมไทย และอุตสาหกรรมพื้นบ้านให้คงอยู่และแพร่ขยายต่อคนทั่วไปทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ
- ๑. เป็นการ เสนอแนวความคิดและการแก้ปัญหา โดยการนำศิลปะสมัยกรุงศรีอยุธยา มาประยุกต์ใช้กับงานสมัยใหม่ เพื่อให้ผู้สนใจนำไปศึกษาค้นคว้าต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาข้อมูลประกอบโครงการ

2.1 นโยบายและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีผลต่อโครงการ

1. นโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน

รัฐได้ เล็ง เห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยว เป็นสาขาการผลิตที่จะช่วย นำ เงินตราต่างประเทศ เข้ามาช่วยแก้ปัญหาการขาดดุลการค้า นับว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยว มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม

การพัฒนานี้จะก้าวหน้าไปได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยที่รัฐบาลให้ความสนใจ และสนับสนุนอย่างจริงจัง เพื่อให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยบรรลุเป้าหมายที่ กำหนดไว้ คือ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ เข้ามาท่องเที่ยวมากที่สุด ทักอยู่นานวันที่สุด ใช้จ่ายกันมากที่สุด และมีความประทับใจ หิงพอใจสูงสุด อันก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการแก้ไข ภาวะ เศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยได้อย่างดี

เป็นการแน่ชัดว่า รัฐบาลได้มุ่งหวังอย่างยิ่งที่จะใช้การท่องเที่ยว เป็นคู่ทางใน การพัฒนา เศรษฐกิจของชาติ จึงได้อนุมัติให้ปี 2530 เป็นมีท่องเที่ยวไทยอีกครั้งหนึ่ง อุตสาหกรรม ท่อง เที่ยวของประเทศไทยยังมีโอกาสขยายตัวได้อีกมาก แต่จะต้องมีการพัฒนาทรัพยากรทางการ ท่อง เที่ยวภายในประเทศ รวมทั้ง เพิ่มการลงทุนส่งเสริมด้านการตลาดให้มากขึ้น และมี ประสิทธิภาพที่จะแข่งขันทัด เทียมกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างมีศักดิ์ศรีในตลาดท่องเที่ยว ของโลก

2. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)

จากสถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มทางการท่องเที่ยวในช่วงระยะ 5 ปี ของ แผนพัฒนา ฉบับที่ 6 รัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ในระยะของแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 ไว้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์

ได้กำหนดไว้ 2 ประการคือ

- 1) เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว เป็น เป้าหมายหลัก โดยให้ความสำคัญกับการจ้างงานและการกระจายความ เจริญไปสู่ท้องถิ่น
- 2) เพื่อให้การท่องเที่ยว เป็นสื่อในการสร้างความภูมิใจในความเป็นไทย

เป้าหมาย

ในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ได้กำหนดไว้ดังนี้

- 1) ทำรายได้จากการท่องเที่ยวในรูป เงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้นโดย
  - เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศในอัตราเฉลี่ยปีละ 6.5 - 7
  - เพิ่มจำนวนระยะเวลาพำนักโดย เฉลี่ยของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศไม่ให้ต่ำกว่า 5.5 วัน
  - เพิ่มค่าใช้จ่าย เฉลี่ยต่อวันต่อคนของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศในอัตราเฉลี่ยปีละ 6.5
- 2) ส่ง เสริมชักจูงให้นักท่องเที่ยวชาวไทย เดินทางท่องเที่ยวในประเทศให้มากขึ้น

นโยบาย

จากการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวในช่วงระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ตามที่รัฐบาลได้วางไว้โดยพยายามให้มีความสอดคล้องหรือสนับสนุนกับแนวทางในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในระยะเวลาดังกล่าว การจะดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น ท.ท.ท. ได้กำหนดแนวทางหรือนโยบาย เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงาน และกำหนดโครงการไว้ดังนี้

- 1) สร้างระบบความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการตลาดให้ เป็นไปโดยสอดคล้องและในทิศทาง เดียวกัน
- 2) เน้นการปรับปรุงคุณภาพของสินค้าท่องเที่ยวที่มีอยู่แล้ว และการดำเนินการที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฉบับที่ 5 ให้ดีขึ้น
- 3) เสริมสร้างสินค้าท่องเที่ยว ให้เป็นระบบและให้เด่นเป็นประจำมี เพื่อนำสินค้า

- 4) ส่ง เสริมการจัดระ เียบรธุรกิจและการบริการทางการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐาน
ที่ดี
- 5) เสริมสร้างความมั่นใจและความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว
- 6) เน้นการส่ง เสริมตลาดการท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่มีคุณภาพ ศักยภาพ และ
มีส่วนแบ่งตลาดในระดับสูง และแสวงหาตลาดท่องเที่ยวใหม่โดยพิจารณาสภาวการณ์ความผันผวน
ทาง เศรษฐกิจของโลก
- 7) ส่ง เสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านการส่ง เสริมการตลาด
- 8) ส่ง เสริมและชักจูงชาวไทย และผู้ที่พักอาศัยอยู่ในประเทศไทย เดินทางท่องเที่ยว
ภายในประเทศมากขึ้น
- 9) ส่ง เสริมความรู้ความ เข้าใจในจุดประโยชน์ของการท่องเที่ยวและสร้างภาพพจน์
ที่ดีของการท่องเที่ยวในท้องถิ่น
- 10) ส่ง เสริมและประสานการลงทุนพัฒนาการท่องเที่ยวของภาคีรัฐบาลและ เอกชน
ให้เป็นไปโดยสอดคล้องกัน เพื่อประโยชน์ทางการท่องเที่ยวของประเทศ
- 11) สนับสนุนการลงทุนด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางการ
ท่องเที่ยว
- 12) ส่ง เสริม สนับสนุน และประสานงานให้มีการลงทุนขนาดกลาง ขนาดเล็ก เพื่อ
ให้รับกับนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศระดับกลาง และนักท่องเที่ยวชาวไทย
- 13) ส่ง เสริมความร่วมมือระหว่างภาคีรัฐบาลและ เอกชนให้มีการพัฒนาและส่งเสริม
ทางด้านการศึกษา

แผนงานหลักในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6

จากนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าว นำมาสู่การกำหนดลักษณะการดำเนินงานในช่วงระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 โดยแบ่งออกเป็น 5 แผนงาน และ 1 โครงการดังนี้

- 1) แผนงานบำรุงรักษาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- 2) แผนงานพัฒนาบริการแหล่งท่องเที่ยว
- 3) แผนส่ง เสริมตลาดต่างประเทศ
- 4) แผนงานส่ง เสริมตลาดในประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๑) โครงการปีท่องเที่ยวไทย (2530 - 2531)

๓. แผนหลักเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เพื่อแก้ไขและบรรเทาปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นดังกล่าว จึงเห็นควรที่จะให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวขึ้นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเกิดขึ้นถูกต้องตรงตามสภาพของพื้นที่และสอดคล้องกับแนวนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของแผนหลักไว้ เพื่อบรรลุตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวระดับชาติ ดังนี้

- 1) เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอย่างจริงจัง มีระบบและถูกต้องตามวิชาการ
- 2) เป็นกรอบของพัฒนาการทางการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต
- 3) เตรียมการเพื่อรองรับผู้เดินทางและนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในจำนวนที่เพิ่มขึ้นในอนาคตโดยจัดเตรียมในด้าน
  - ก. สถานที่ท่องเที่ยว
  - ข. บริการอันจำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ที่พักแรม ภัตตาคาร ร้านอาหาร และแหล่งบันเทิง สำหรับนักท่องเที่ยวให้พร้อมเพรียง
- 4) ให้มีการนำทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในจังหวัดมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยผู้รับประโยชน์ประกอบด้วย นักท่องเที่ยว ราษฎรในท้องถิ่น องค์กรและรัฐ ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบทรัพยากรนั้น ๆ
- 5) ให้มีการอนุรักษ์ ดูแลบำรุงรักษา ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เปิดให้มีการใช้ประโยชน์ โดยถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวซึ่งส่วนใหญ่เป็นสาธารณะสมบัติคงอยู่ในสภาพที่ดี อำนาจประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่องไปในระยะยาว เพื่ออนุชนรุ่นหลังได้มีโอกาสชื่นชมกับสิ่งที่พวกเขาช่วย เป็นเจ้าของ
- 6) เป็นสิ่งจริงจังและแนะนำการลงทุนสนับสนุนให้ภาคเอกชน เห็นถึงความตั้งใจและจริงจังของภาครัฐในการที่จะสนับสนุนให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเกิดขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถนำเอกสารนี้ไปเผยแพร่หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
เมื่อพิจารณาแผนหลักเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว จะเห็นว่ารัฐให้การส่งเสริมและสนับสนุนต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในทุกด้านคือ สถานที่ท่องเที่ยว บริการ

อันจำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งจะมีผลคือโครงการโดยตรงและสาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่าง ๆ ทำให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีความพร้อม ในทุกด้านสำหรับรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินการของโครงการ เป็นไปด้วยดี

2.2 ตลาดท่องเที่ยวและความต้องการที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. การคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยว

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวสูง เป็นแหล่งรวมสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย การคมนาคมที่สะดวก ทำให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เดินทางมาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลที่รวบรวมได้ปรากฏว่า ในปี พ.ศ. 2530 มีผู้เดินทางหักแรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2.92 แสนคน และมีนักท่องเที่ยวทั้งหมด 6.16 แสนคน คาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่หักค้างแรมและนักท่องเที่ยวทั้งหมดจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นในอนาคต ตารางที่

2.1 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นในอนาคต

ตารางที่ 2.1 จำนวนนักท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2531-2544

ปี พ.ศ.	นักท่องเที่ยว (คน)
2531	663,850
2532	710,017
2533	759,141
2534	811,549
2535	860,358
2536	909,167
2537	957,976
2538	1,006,785
2539	1,055,594
2540	1,140,403

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	นักท่องเที่ยว (คน)
2541	1,153,212
2542	1,202,021
2543	1,250,083
2544	1,299,639

หมายเหตุ : เป็นตัวเลขนักท่องเที่ยวโดยประมาณเมื่อมีการพัฒนาเต็มศักยภาพการท่องเที่ยว
ที่มา : แผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แนวโน้มในอนาคต เมื่อมีการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวเดิมที่มีอยู่ มีการเสริมและเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวแล้ว จะมีนักท่องเที่ยวตามอัตราดังตารางที่ 2.1 อันจะทำให้มีนักท่องเที่ยวที่พักผ่อนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ ส่วนใหญ่ของผู้เดินทางเข้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จะเป็นนักท่องเที่ยวแล้ว ยังมีผู้เดินทางเพื่อการติดต่อธุรกิจ การค้า และราชการ จึงทำให้มีวันหยุดหลายวัน คือ ร้อยละ 39 มีวันหยุดเกิน 2 วัน และนักท่องเที่ยวที่พักผ่อนทั้งหมดมีวันหยุดเฉลี่ย 2.5 วันต่อคน และมีแนวโน้มว่าตัวเลขทั้งสองจะขยายเพิ่มขึ้นในอนาคต

เนื่องจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจะได้เปรียบทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัด และบริเวณจังหวัดใกล้เคียง มีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งทั้งที่อยู่ใกล้และไกลจากตัวเมืองอยุธยา ที่สามารถใช้เวลาในการเดินทางไม่เที่ยวชมได้ภายใน 2-3 ชั่วโมง สำหรับนักท่องเที่ยวที่ไปเที่ยวยังแหล่งหรือสถานที่ท่องเที่ยวภายในและรอบตัวเมืองหมดแล้ว และเมื่อท่องเที่ยวเสร็จแล้วก็สามารถเดินทางกลับมาพักค้างแรมในเมืองอยุธยาได้ จึงเห็นควรว่าสถานที่ค้างพักแรมของนักท่องเที่ยวควรตั้งอยู่ในบริเวณที่มีระบบสาธารณูปโภคและสถานบริการต่าง ๆ พร้อมอยู่แล้ว และยังไม่ปรากฏว่ามีแหล่งท่องเที่ยวได้ในเขตจังหวัดที่จะต้องใช้เวลาท่องเที่ยวจนจำเป็นที่จะต้องพักค้างแรมในแหล่งท่องเที่ยว นั้น

สิ่งที่อาจนับว่า เป็นปัจจัยสนับสนุนและมีส่วนในการกำหนดความสำคัญของการพัฒนา
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นประโยชน์หรือต้องการ
แหล่งหรือสถานที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อีกข้อหนึ่งก็คือ การที่เส้นทางหลวงที่สำคัญคือใช้
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีที่พักและร้านอาหารที่สะดวกและปลอดภัย

ทางหลวงหมายเลข ๓๐๑ ซึ่งเชื่อมระหว่าง กรุงเทพฯ - อุตุยา และต่อไปยังจังหวัดอื่น ๆ ในภาคกลาง ซึ่งเป็นเส้นทางที่ผ่านกันมาก เปรียบเหมือนมี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นประตู - เข้า - ออก ดังนั้นจึงควรคำนึงถึงนักท่องเที่ยวที่ใช้เส้นทางสายนี้ด้วย

ตามสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏในปัจจุบัน ได้มีที่พักบางจุดบนเส้นทางสายนี้ ที่นักท่องเที่ยวหรือผู้เดินทางผ่านใช้ เป็นจุดหยุดพักอยู่แล้ว การจัดสถานที่พักเป็นโรงแรมที่ได้มาตรฐาน บนเส้นทางหลวงนี้ ย่อมจะช่วยให้การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดมีลักษณะ เป็นระบบสมบูรณ์ขึ้น

๒. นักท่องเที่ยวที่เดินทาง เข้าสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทาง เข้าสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาสามารถแยกเป็น วัตถุประสงค์ต่าง ๆ กันดังนี้

เยี่ยมญาติ	ร้อยละ	24.5
ท่องเที่ยว	ร้อยละ	32.8
ติดต่อธุรกิจ	ร้อยละ	19.4
ติดต่อราชการ	ร้อยละ	9.2
ประชุม/สัมมนา /อบรม	ร้อยละ	6.3
อื่น ๆ	ร้อยละ	7.8

ในกรณีที่สภาพการท่องเที่ยวในอนาคต เป็นดัง เช่นในปัจจุบัน กล่าวคือวัตถุประสงค์ของการเดินทางมา เที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่เปลี่ยนแปลงในช่วง 12 ปีข้างหน้า เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2531 - 2544 ค่าพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทาง เข้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จะเป็นดังที่แสดงในตารางที่ ๒.๒

ตารางที่ 2.2 แสดงค่าพยากรณ์ประเภทของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. 2531 - 2544 (หน่วย : คน)

ปี พ.ศ.	นักท่องเที่ยวไม่พักแรม	นักท่องเที่ยวที่พักแรม	รวม
2531	598,767	65,083	663,850
2532	639,719	70,298	710,017
2533	682,460	76,681	759,141
2534	728,738	82,811	811,549
2535	769,794	90,564	860,358
2536	810,345	98,822	909,167
2537	851,535	106,441	957,976
2538	893,664	113,121	1,006,785
2539	934,262	121,332	1,055,594
2540	974,474	129,929	1,104,403
2541	1,010,841	142,371	1,153,212
2542	1,047,916	154,105	1,202,021
2543	1,081,153	168,930	1,250,083
2544	1,113,977	185,662	1,299,639

ที่มา : แผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

2.3 สถานะทั่วไปของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. ด้านกายภาพ

ก. ที่ตั้ง

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย ระหว่าง
เส้นรุ้งที่ 14° 41 - 14° 49 เหนือ และเส้นแวงที่ 100° 52 - 101° 31 ตะวันออก
ทางทิศเหนือของกรุงเทพมหานคร โดยอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถยนต์ 75 กิโลเมตร
และทางรถไฟ 72 กิโลเมตร และทางเรือตามแม่น้ำเจ้าพระยา 177 กิโลเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. พื้นที่

ในปัจจุบันจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเนื้อที่ประมาณ 2,๕47, 620 ตารางกิโลเมตร นับว่าเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 11 ของจังหวัดในภาคกลาง

ค. อาณาเขต

มีอาณา เขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ เขตอำเภอม้านแพรก และอำเภอมหาราช ที่ต่อกับจังหวัดอ่างทองและจังหวัดลพบุรี

ทิศใต้ เขตอำเภอลาดบัวหลวง อำเภอบางไทร และอำเภอบางปะอิน ติดต่อกับจังหวัดนครปฐม นนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี

ทิศตะวันออก เขตอำเภอท่าเรือ อำเภอภาชี อำเภออุทัย และอำเภอรังนกน้อย ติดต่อกับจังหวัดสระบุรี

ทิศตะวันตก เขตอำเภอมักไถ่ และอำเภอบางซ้าย ติดต่อกับจังหวัดสุพรรณบุรี

ง. ลักษณะภูมิประเทศ

ตามลักษณะทางธรณีวิทยาและสภาพภูมิประเทศ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะ เป็นที่ราบลุ่มและเป็นทุ่งนา ไม่มีภูเขา มีแม่น้ำไหลผ่านได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำลพบุรี และแม่น้ำน้อย นอกจากนี้ยังมีคลองทั้งเล็กและใหญ่ ซึ่งต่อเนื่องกับแม่น้ำดังกล่าว เกือบทั่วบริเวณของพื้นที่จังหวัด ในฤดูน้ำหลากน้ำในแม่น้ำลำคลองจะมีระดับสูง และท่วมปกคลุมไปทั่วบริเวณพื้นที่ของจังหวัด ลักษณะภูมิประเทศจึงเป็นที่ราบน้ำท่วมถึง อยุธยาไม่มีทรัพยากรธรรมชาติด้านอื่น เช่น แร่ หรือป่าไม้ แต่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเกษตร

จ. สภาพที่ดิน

ดินทั่วไปของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเหมาะสำหรับปลูกข้าว เพราะ

เป็นดินเหนียว อุดน้ำได้ดี โดยเฉพาะในเขตบางปะหันของมหาราช แม้ว่าชั้นดินชั้นแรกจะมีการค้า
เอกสารนเป็นเอกสารที่ลงวันไว้สำหรับการแข่งขันเพื่อการค้าก็เท่านั้น เมื่อผู้ผู้คิดเห็นใช้ประโยชน์จากการค้า
ไม่ว่าดินชั้นที่ 2 นั้น วัตถุประสงค์ เนื่องจาก เป็นดินที่ เกิดขึ้นใหม่จากอิทธิพลของน้ำกร่อยที่มีการนำไปใช้

ตกตะกอนทับถมมานานจนมีปุ๋ยธรรมชาติ เพิ่มมากขึ้นจน เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์

ฉ. แม่น้ำ

แม่น้ำที่สำคัญ ซึ่งไหลผ่านภายใน เขตจังหวัด มีดังนี้

- แม่น้ำเจ้าพระยา

มีต้นกำเนิดจากจังหวัดนครสวรรค์ เข้าเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่อำเภอบางบาล ไหลผ่านอำเภอเมืองฯ บางปะดิน บางโทร มีความยาวในช่วงจังหวัดประมาณ ๕๕ กิโลเมตร

- แม่น้ำป่าสัก

มีต้นกำเนิดจากทิวเขาเพชรบูรณ์ 1 และ 2 เข้าเขตจังหวัดที่อำเภอท่าเรือ ไหลผ่านอำเภอนครหลวง แล้วไหลรวมกับแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งซ้ายที่ตำบลบ่อม เพชร มีความยาวในช่วงจังหวัดประมาณ ๕๒ กิโลเมตร

- แม่น้ำน้อย

เป็นแม่น้ำที่แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดชัย. เท ไหลผ่านอำเภอผักไห่ เสนา บางโทร มีความยาวในช่วงจังหวัดประมาณ ๓๐ กิโลเมตร

- แม่น้ำลพบุรี

เป็นแม่น้ำที่แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ไหลผ่านอำเภอบ้านแพรก มหาราช บางปะหัน อำเภอเมืองฯ แล้วรวมกับแม่น้ำป่าสักบริเวณวัดคลองปู อำเภอเมืองฯ มีความยาวในช่วงจังหวัดประมาณ ๖๒.๕ กิโลเมตร

ช. ลักษณะภูมิอากาศ

โดยที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะภูมิประเทศ เป็นที่ราบลุ่ม ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางค่อนข้างทางตอนใต้ใกล้กับอ่าวไทย จึงได้รับอิทธิพลจากทะเล อากาศในฤดูหนาวจึงไม่หนาวจัด และในฤดูร้อนก็ไม่ร้อนจัด ดังเช่นภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ฤดูฝนจะเริ่มต้นเมื่อมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เริ่มพัดเข้าถึงก้นอ่าวไทย ประมาณกลางเดือน พฤษภาคม มีระยะเวลาฤดูฝนประมาณ ๕ เดือน ปริมาณฝนเฉลี่ยประจำปีประมาณ ๑,๖๐๐ มิลลิเมตร ส่วนมาก เป็นฝนที่ ได้รับจากมรสุม และอีกส่วนหนึ่งได้แก่ฝนอื่น เนื่องจากพายุดี เป่าพขึ้นที่เคลื่อนมาจากทะเลจีน เข้าสู่ฝั่ง เวียดนาม ฝนที่ตก เพราะ เหตุนี้ จะตก เป็นบริเวณกว้างและติดต่อไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กันเป็นเวลานาน และมีปริมาณฝนมาก

ช. การคมนาคม

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีเส้นทางคมนาคมติดต่อกันภายในจังหวัดและติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงได้ 4 ทาง คือ

- ทางรถยนต์

ทางหลวงแผ่นดินสายประธาน ได้แก่

1. ทางหลวงหมายเลข 1 ทางสายกรุงเทพฯ - วังน้อย - สระบุรี นครราชสีมา ทางสายนี้ผ่านเขตอำเภอบางปะอินและอำเภอวังน้อย

2. ทางหลวงหมายเลข 32 ทางสายบางปะอิน - อยุธยา - สิงห์บุรี - อำเภอบางปะหัน และอำเภอมหาราช

ทางหลวงแผ่นดินสายรอง

1. ทางหลวงหมายเลข 308 จากประตูน้ำพระอินทร์ - บางปะอิน บางบาล - บำบาก - อ่างทอง

2. ทางหลวงหมายเลข 309 ทางสายวังน้อย - อยุธยา - ผ่านเขตอำเภอวังน้อย อำเภอบางปะอิน อำเภออุทัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางปะหัน และอำเภอบางบาล

3. ทางหลวงจังหวัด

- ทางหลวงหมายเลข 3022 พระพุทธบาท - ท่าเรือ

- ทางหลวงหมายเลข 3023 ท่าลาน - ท่าเรือ - อยุธยา

- ทางหลวงหมายเลข 3056 วังน้อย - อุทัย

- ทางหลวงหมายเลข 3057 สถานีรถไฟบางปะอิน-บางปะอิน

- ทางหลวงหมายเลข 3061 หันตรา - บ้านเกาะ

- ทางหลวงหมายเลข 3062 อยุธยา - บางปะหัน

- ทางหลวงหมายเลข 3195 โพธิ์พระยา - อ่างทอง

- ทางรถไฟ

ทางรถไฟสาย เหนือ ผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยาใน เขตอำเภอ บางปะอิน อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอภาชี และอำเภอท่าเรือ สายตะวันออก เฉียงเหนือ ที่สถานีชุมทางบ้านภาชี ในแต่ละวันจะมีรถไฟบริการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารขึ้นล่องวันละหลาย เที่ยว

- ทางรถประจำทาง

บริษัทขนส่งสายเหนือ (ทอมขีด) จำกัดรถธรรมดาบริการระหว่าง กรุงเทพฯ - บางปะอิน และกรุงเทพฯ - บ้านแพ้ว วันละหลายเที่ยว โดยเที่ยวแรกเริ่มเวลา 06.30 น. และทุก 20 นาทีจนถึงเวลา 19.00 น.

- ทางน้ำ

สภาพที่ตั้งของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน โดย เฉพาะแม่น้ำเจ้าพระยา สามารถติดต่อกับจังหวัดในภาคเหนือและกรุงเทพฯ ได้อย่าง สะดวก เพราะเป็นแม่น้ำที่มีร่องน้ำลึก เรือขนาดใหญ่สามารถวิ่งสัญจรได้ตลอดปี นับว่าเป็น เส้นทางคมนาคมขนส่งสำคัญสายหนึ่ง สามารถช่วยในการขนส่งได้มาก ซึ่งมีแม่น้ำที่สำคัญดังนี้

- แม่น้ำเจ้าพระยา
- แม่น้ำป่าสัก
- แม่น้ำลพบุรี
- แม่น้ำน้อย

๗. สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ

บึงและปรางการรอบกรุง บึงตามกำแพงเมืองและบึงรอบนอก ซึ่ง ปรางภูษิตในพงสาวดาร บึงมอมมหาไชย บึงเพชร บึงทอราชคฤห์ บึงชิตกบ บึงจำปาพล บึงใหญ่ ๆ จะตั้งอยู่ตรงทางแยกระหว่างแม่น้ำ เช่น บึงเพชรและบึงมอมมหาไชย เป็นต้น

พระราชวังและตำหนักต่าง ๆ พระราชวังในพระนครศรีอยุธยา มี ๓ แห่ง คือ พระราชวังหลวง วังจันทร์ เกษม หรือวังหน้า และวังหลัง นอกจากนี้ยังมีวังและตำหนัก

ซึ่งเป็นที่สำคัญ เสด็จประพาสอยู่นอกพระนครศรีอยุธยาอีกหลายแห่ง คือ วังที่เกาะบางปะดิน

อำเภอบางปะอิน ตำหนักนครหลวง อำเภอนครหลวง

พระราชวังหลวง หรือที่เรียกในปัจจุบันว่า "พระราชวังโบราณ" เป็นที่ประทับของสมเด็จพระรามาธิบดีทุกรัชกาล อยู่ริมกำแพงพระนครหรืออยุธยา ทางด้านเหนือมีถนนสายรอบกรุง ผ่านจากวังจันทร์เกษมไปเพียง 2 กม. ภายในบริเวณพระราชวังมีพระที่นั่งสำคัญดังนี้

พระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ เป็นปราสาทจตุรมุขก่อด้วยศิลาแลงสลัปอิฐ อยู่ริมกำแพงด้านริมแม่น้ำ เป็นที่สำหรับประทับทอดพระเนตรขบวนแห่ทางน้ำ

พระที่นั่งวิหารสมเด็จ เป็นปราสาทยอดปราสาท มุขหน้าและมุขหลังยาว ส่วนมุขข้างสั้น มีกำแพงล้อมรอบ 3 ด้าน ใช้เป็นที่ประกอบพระราชพิธีต่าง ๆ เช่น พระราชพิธีราชาภิเษก เป็นปราสาทปิดทององค์แรกที่สร้างขึ้นในกรุงศรีอยุธยา

พระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท เป็นปราสาทองค์กลาง สร้างแบบเดียวกับพระที่นั่งวิหารสมเด็จ เป็นที่เสด็จออกรับแขกเมือง

พระที่นั่งจักรวรรดิไพฑูริย์ เป็นปราสาทตรีมุข ตั้งอยู่บนกำแพงชั้นในด้านตะวันออก หน้าพระราชวัง เป็นพระที่นั่งสำหรับเสด็จประทับทอดพระเนตรขบวนแห่ และการฝึกซ้อมทหาร

พระที่นั่งศรีมุข อยู่ข้างหลังพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท เข้าใจว่าเดิมเป็นพระที่นั่งฝ่ายในและเป็นที่ประทับในอุทยาน

พระที่นั่งบรียงศรีตบอาสน์หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า "พระที่นั่งท้ายสระ" ตั้งอยู่ในพระราชวังด้านหลังทางทิศตะวันตก เป็นปราสาทจตุรมุขอยู่บนเกาะ มีสระน้ำล้อมรอบ

วังจันทร์เกษมหรือวังหน้า ตั้งอยู่ริมแม่น้ำป่าสัก สร้างในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เคยเป็นที่ประทับของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและพระมหากษัตริย์หลายพระองค์ ครั้นเสียกรุงเมื่อ พ.ศ. 2310 ถูกไฟไหม้หมดไม่มีซากโบราณสถานหลงเหลืออยู่เลย สถานที่ต่าง ๆ ในพระราชวังจันทร์เกษมสร้างใหม่ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยโปรดให้สร้างตามแผนผังเดิม มีสิ่งก่อสร้างที่น่าสนใจ คือ

พลับพลาจตุรมุข เป็นพลับพลาเครื่องไม้ตั้งอยู่บนศาลาใกล้ประตูด้านทิศตะวันออก

เดิมเป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เวลาเสด็จประพาสต่อมาเป็นการค้าไม่ว่ากร "อยุธยาพิพิธภัณฑ" ปัจจุบันคือ "พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจันทร์เกษม" ขึ้นกับกรมศิลปากร นำไปใช้

พระที่นั่งพิมานรัตยา เป็นตึกหมู่อยู่กลางพระราชวัง เคยเป็นศาลารัฐบาลและศาลากลางอยู่ เป็น เวลาหลายปี

พระที่นั่งพิสัยศัลยลักษณ์ (หอส่งกลอง) เป็นหอสูง 4 ชั้น อยู่ริมพระราชวังด้านทิศตะวันตก สร้างในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แต่หักพังลงมาเมื่อคราวเสียกรุงครั้งที่ 2 หอที่เห็นอยู่ในปัจจุบันสร้างในรัชกาลที่ 4 ตามรากฐานเดิม ทรงใช้เป็นที่ประทับทอดพระเนตรดาว

กำแพงและประตูวัง เป็นสิ่งสร้างขึ้นใหม่ในรัชกาลที่ 4 ของเดิมมีอาณาเขตกว้างขวางกว่าที่เห็นในปัจจุบัน เพราะชุดทวารฐานของพระที่นั่งนอกกำแพงวัดด้านในและพบรากอิฐอยู่ในบริเวณนี้อีกหลายแห่ง

วังหลัง ตั้งอยู่ริมกำแพงพระนครหรืออยุธยาด้านทิศตะวันตก (ในเขตโรงงานสุราของกรมสรรพสามิตในปัจจุบัน) เดิมเป็นอุทยานสำหรับเสด็จประพาสและปลูกไว้เพียงตำหนักเดียวเท่านั้น ในสมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชาได้โปรดให้สร้างเพิ่มเติมเป็นพระราชวังเพื่อให้เป็นที่ประทับของสมเด็จพระเอกาทศรถ ต่อมาวังหลังกลายเป็นที่ประทับของเจ้านายในพระราชวงศ์เท่านั้น จึงไม่ปรากฏสิ่งสำคัญหลงเหลืออยู่นอกจากวัดสวนหลวงสมเด็จพระเจดีย์ศรีสุริโยทัย

วัดต่าง ๆ

วัดพระศรีสรรเพชญ์ เป็นวัดสำคัญและน่าชมที่สุดอยู่ในพระราชวังหลวง เช่นเดียวกับวัดพระศรีรัตนศาสดารามที่กรุงเทพฯ ในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 ใช้เป็นที่ประทับ ต่อมาในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงสร้างพระราชมณเฑียรขึ้นใหม่แล้ว โปรดยกให้เป็นเขตพุทธาวาส จึงเป็นวัดในเขตพระราชวังไม่มีพระสงฆ์

วิหารพระมงคลมิตฺต พระมงคลมิตฺต เป็นพระพุทธรูปบุสัมฤทธิ์องค์ใหญ่องค์หนึ่งในประเทศไทย พระมงคลมิตฺตนี้ แต่เดิมอยู่ทางทิศตะวันออกนอกพระราชวัง สมเด็จพระเจ้าทรงธรรมโปรดให้ชะลอมาไว้ทางด้านทิศตะวันตกที่ซึ่งประดิษฐานอยู่ในปัจจุบันและโปรดให้ก่อมณฑปสวมไว้ ครั้นถึงแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าเสือ ยอดมณฑปเกิดไฟไหม้พระอุษณีษาดทำให้พระศอกของพระมงคลมิตฺตหักตกลงมา จึงโปรดให้ก่อสร้างใหม่แปลงเป็นมหาวิหารแทน เมื่อเสียกรุง

ครั้งที่ 2 วิหารมงคลมิตฺตถูกไฟไหม้ทรุดโทรม พระวิหารและองค์พระพุทธรูปได้รับการปฏิสังขรณ์
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใหม่ มีมือไม้ทองคำม่อ่นน้อย เหมือนของเก่า บริเวณข้างวิหารพระมงคลมพิศทางด้านทิศตะวันออก
เดิม เป็นสนามหลวงใช้ เป็นที่สำหรับสร้างพระ เมรุพระบรมศพของพระมหากษัตริย์และ เจ้านาย
เช่นเดียวกับท้องสนามหลวงของกรุง เทพฯ

วัดพระราม อยู่นอกเขตพระราชวัง ไปทางด้านทิศตะวันออก สมเด็จพระรามาเมศวร
ทรงสร้างขึ้นตรงที่ถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระเจ้าอู่ทองพระราชบิดา วัดนี้มีบึงใหญ่อยู่
หน้าวัดเดิมเรียกว่า "หนองโสน" ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น "บึงพระราม" ปัจจุบันคือสวนสาธารณะ
พระราม

วัดพระมหาธาตุ อยู่ตรงหน้าพระราชวังด้านทิศตะวันออก เชียงสะพานป่าถ่าน
สร้างในสมัยสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1

วัดราชบูรณะ อยู่ เชียงสะพานป่าถ่าน ตรงข้ามวัดมหาธาตุ สมเด็จพระบรมราชา-
ธิราชที่ 2 (เจ้าสามพระยา) โปรดให้ก่อเจดีย์ขึ้น 2 องค์สวมทับตรงที่ซึ่งเจ้าอ้ายและเจ้ายี่ชน
ข้างกันถึงสิ้นพระชนม์ ให้สถาปนาพระมหาธาตุและพระวิหาร เป็นพระอาราม แล้วพระราชทาน
นามว่าวัดราชบูรณะ

วัดเสนาสนาราม อยู่หลังวังจันทน์เกษม เป็นวัดโบราณเดิมชื่อ "วัดเสือ" มี
พระพุทธรูปสำคัญ 2 องค์ คือ "พระสัมพุทธมุนี" เป็นพระประธานในพระอุโบสถ และ "พระ
อินทรแปลง" ประดิษฐานอยู่ในพระวิหาร เป็นพระพุทธรูปที่อื่น เชิญมาจาก เวียงจันทน์

วัดสุวรรณดารารามราชวรวิหาร อยู่ในเขตพระนครด้านทิศตะวันออกตอนใต้ริม
บ่อนเพชร เดิมชื่อวัดทอง พระเจ้าแผ่นดินในราชวงศ์จักรีได้ทรงสร้างเพิ่ม เดิมและปฏิสังขรณ์
ต่อเนื่องกันมา เกือบชุกรัชกาล

วัดสวนหลวงสบสวรรค์ อยู่ในเกาะ เมืองด้านทิศตะวันตก (บริเวณกรมทหาร
เก่า) สมเด็จพระมหาจักรพรรดิทรงสร้างในสวนหลวงติดกับวัดสบสวรรค์เดิม เมื่อสมเด็จพระ
พระศรีสุริโยทัยสิ้นพระชนม์ โปรดให้เชิญพระศพมาไว้ที่ค้ำหนักสวนหลวงและพระราชทานเพลิง
ศพที่นั่น แล้วจึงทรงสร้างพระอารามขึ้นตรงบริเวณพระ เมรุปัจจุบันยังมีพระสถูป เจดีย์องค์ใหญ่
เป็นสำคัญ

วัดโลกยสุธา อยู่ถัดวัดสวนหลวงสบสวรรค์ เข้าไปทางด้านหลังประมาณกิโลเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
เศษ บริเวณวัดติดกับวัดวร เษษฐาราม ถ้าจะ เดินทางไปชมจะไปทางรถยนต์ผ่านไปตามถนนใน
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริ เวณโรงงานสุราก็ได้ หรือจะ เข้าไปตามถนนหลังพลับพลาศรีชุมในบริ เวณพระราชวังโบราณ ผ่านวัดวร โหศีและวัดวร เษษฐาราม เข้าไปจนถึงพระพุทโธโฝยาสน์องค์ใหญ่ของวัดได้ พระพุทโธโฝยาสน์องค์นี้ก่อด้วยอิฐถือปูนยาวประมาณ 29 เมตร มีซากเสาพระวิหารเป็น 6 เหลี่ยม ขนาดใหญ่อยู่ซีกของค์พระ เหลืองอยู่หลายต้น เข้าใจว่าเป็นซากพระอุโบสถ

วัดพุทธโธศวรารย์ อยู่ริมแม่น้ำตรงข้ามกับพระนครศรีอยุธยาไปทางทิศใต้ สร้างขึ้นในบริ เวณที่สมเด็จพะเจ้าอุทองอพยพมาสร้าง เมืองใหม่ เดิมบริ เวณนี้เรียกว่า "เวียงเล็ก" หรือ "เวียงเหล็ก"

วัดไชยวัฒนาราม อยู่ริมแม่น้ำฝั่งเดียวกับวัดพุทธโธศวรารย์ แต่อยู่ทางด้านทิศตะวันตกของ เกาะ เมือง พระเจ้าปราสาททองโปรดให้สร้างขึ้น ปัจจุบันเป็นวัดร้าง แต่ยังมีพระปรารงค์ใหญ่และเจดีย์รายตามมุมคดหลัง เหลืออยู่ และรูปทรงยังสมบูรณ์ดี เป็นส่วนมาก

วัดหน้าพระ เมรุ เดิมชื่อวัดพระ เมรุราชิการาม อยู่ริมคลองสระบัว ตรงข้ามพระราชวังหลวง ไม่ปรากฏหลักฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยใด

วัดพระ เจ้าพันธุ์ เเชิง อยู่ริมน้ำทางด้านทิศใต้ของพระนครศรีอยุธยา เป็นวัดที่มีมาก่อนสร้างกรุงศรีอยุธยา เดิมใคร เป็นผู้สร้างไม่ปรากฏหลักฐานพระพุทธรูปนั่ง เป็นพระประธานในพระวิหารนั้นชื่อ "พระ เจ้าพันธุ์ เเชิง" สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1867 เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย มีลักษณะงดงาม เป็นที่เคารพศรัทธาของชาวจังหวัดมาจก

วัดกุ เขาทอง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือห่างจากพระราชวังหลวงไปประมาณ 2 กม. สร้างในสมัยสมเด็จพระรามาเมศวรเมื่อ พ.ศ. 1830

วัดคูฎีดาว อยู่ตรงหน้าสถานีรถไฟด้านตะวันออก เป็นวัดที่เก่า สิมองตงวมกว่าวัดอื่น แต่ปรักหักพังไปมากแล้ว

วัดสมณโกศ อยู่ใกล้วัดคูฎีดาว เป็นวัดที่เจ้าพระยาโกศ (เหล็ก) และพระยาโกษา (ปาน) ปฏิสังขรณ์ขึ้นใหม่ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช วัดนี้มีพระปรารงค์องค์ใหญ่รูปทรงพื้นฐานแปลกตากว่าแห่งอื่น เข้าใจว่าเลียนแบบเจดีย์เจ็ดยอดของ เชียงใหม่

วัด เจ้าพญาโทหรือวัดใหญ่ไชยมงคลหรือวัดป่าแก้ว อยู่นอกพระนครศรีอยุธยา

ทางด้านทิศตะวันออก เียงใต้ทางสถานีรถไฟมีพระ เจดีย์ใหญ่มองเห็นแต่ไกลสร้างในสมัยพระ

เมื่อคราวทรงขณะศึกษาพุทธทศกัณฐ์ และทรงมุ่งให้ เป็นเจดีย์คู่กับเจดีย์องค์ใหญ่ของวัดกุเวงเขาทอง เรียกเจดีย์นี้ว่า "พระเจดีย์ไชยมงคล"

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา เป็นพิพิธภัณฑที่สร้างขึ้นใหม่ ตั้งอยู่ที่ ตำบลประจักษ์ ป้ายถนนหน้าเมืองใจโกมลสามกวางจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นที่รวมโบราณวัตถุของกรุงศรีอยุธยาที่น่าสนใจมาก

พระที่นั่งเพนียด สร้างเป็นที่ประทับทอดพระเนตรการคล้องช้าง ตั้งอยู่ในตำบลสวนพริก อำเภอพระนครศรีอยุธยา ลักษณะเป็นคอกล้อมด้วยซุงทั้งต้น มีปีกกาแยกเป็นริ้วไปสองข้าง รอบคอกเพนียดเป็นกำแพงดินประกอบอิฐสูงเสมอยอดเสา ด้านหลังคอกตรงข้ามแนวปีกกาเป็นหลุมพลาที่ประทับ เพนียดที่เห็นอยู่ในปัจจุบันบูรณะ เมื่อ พ.ศ. 2500

ตำหนักพระนครหลวง อยู่ริมแม่น้ำป่าสักฝั่งทิศตะวันออก ตำบลนครหลวง อ.นครหลวง เป็นที่ประทับในระหว่างเสด็จไปพระพุทธรูปมาทและประทับแรมในระหว่างเสด็จลพบุรี สันนิษฐานว่าสร้างในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม แต่มาสร้างเป็นที่ประทับก่อนอิฐถือปูนในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง

โบราณสถานในเกาะบางปะอิน เกาะบางปะอิน อยู่ห่างจากเกาะเมืองซึ่งเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดพระนครศรีอยุธยาออกไป 40 กม. คือ จากตัวจังหวัดไปตามถนนพหลโยธิน เลี้ยวขวา เข้าทางแยกตรง กม.ที่ 35 แล้วเข้าไปอีก 7 กม. ก็จะถึงพระราชวังบางปะอิน ซึ่งมีสิ่งที่น่าสนใจดังนี้

พระที่นั่งไอศวรรย์ทิพยอาสน์ เป็นปราสาทอยู่กลางสระ สร้างในรัชกาลที่ 5 เติมสร้างด้วย เครื่องไม้ทั้งองค์ต่อมารัชกาลที่ 6 ทรงโปรดให้ เปลี่ยนเสาและพื้น เป็นคอนกรีตเสริม เหล็กทั้งหมด

พระที่นั่งวโรภาสถิมาณ เป็นท้องพระโรงอยู่ทางเหนือของ "สะพานเสด็จ" ซึ่งเป็นทำนน้ำสำหรับเสด็จพระราชดำเนินขึ้นลง เติม เป็น เรือนไม้สองชั้น เป็นที่ตั้งที่ประทับและท้องพระโรงร่วมกัน ต่อมารัชกาลที่ 5 โปรดให้หรือสร้างใหม่เป็นอาคารแบบฝรั่งใช้ เป็นท้องพระโรงสำหรับเสด็จออกขุนนางในงานพระราชพิธี สิ่งสำคัญในพระที่นั่ง เป็นภาพชุดพระราชพงศาวดารกับภาพ เรื่องอิเหนา พระอภัยมณี และรวมเกียรติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระที่นั่งอุทยานภูมิเสถียร อยู่ทางทิศตะวันออกตรงข้ามกับสระน้ำ เป็นพระที่นั่งสร้างด้วยไม้ นำเสียดายที่ไฟไหม้หมดไม่มีสิ่งใดเหลือ นอกจากทอสูงก่ออิฐถือปูนรูปหกเหลี่ยมซึ่งเรียกกันว่า ทอพระ เท่านั้น

พระที่นั่งเวหาสน์จำรูญ อยู่ตอนเหนือของพระราชวัง พระที่นั่งองค์นี้ พระยาไชยภักดิ์ เศรษฐี (ฝัก) สร้างถวายตามแบบพระราชวังจีน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ มักเสด็จประทับในฤดูหนาว

พระที่นั่งวิสุทธิสถาน เป็นทอสูง สร้างบนเกาะน้อย ระหว่างพระที่นั่งอุทยานภูมิเสถียรกับพระที่นั่งเวหาสน์จำรูญ เป็นพระที่นั่ง 3 ชั้น มีบันไดเวียน ทรงใช้เป็นที่ทอดพระเนตรสภาพบ้าน เมืองโดยรอบ

โรงละคร รัชกาลที่ ๕ โปรดให้สร้างขึ้นบริเวณที่ประทับฝ่ายใน เป็นพลับพลาไม้หลังเล็ก ๆ สร้างในสวนริมสระต่อจากพระที่นั่งอุทยานภูมิเสถียรไปทางทิศตะวันตก

อนุสาวรีย์สมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ (อนุสาวรีย์พระนางเรือล่ม) เป็นหินอ่อน ก่อเป็นแท่ง 6 แท่ง 6 เหลี่ยม สูง 3 เมตร บรรจุพระสรีรังคารของสมเด็จพระนางเจ้าสุนันทา

อนุสาวรีย์นารีรัตน์และเจ้าฟ้าสามพระองค์ อยู่ใกล้กับอนุสาวรีย์พระนางเรือล่ม สภาคารราชประยูร เป็นตึก 2 ชั้น อยู่ริมแม่น้ำนอกกำแพงพระราชวัง ตั้งอยู่หน้าพระที่นั่งวโรภาสทิฆามด้านทิศใต้ รัชกาลที่ 5 โปรดให้สร้างเป็นที่ประทับของ เจ้านายฝ่ายหน้า

เหมมณเฑียรเทวราช เป็นศาลประดิษฐานเทวรูป รัชกาลที่ 5-โปรดให้สร้างขึ้นตรงศาลเดิมที่ชาวบ้านสร้างอุทิศถวายสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง

วัดชุมพลนิกายาราม อยู่บริเวทิวเกาะตรงสะพานข้ามไปยังสถานีรถไฟ สมเด็จพระเจ้าปราสาททองโปรดให้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2175

วัดนิเวศน์ธรรมประวัติ อยู่นอกเกาะทางด้านทิศใต้คนละฝั่งกับพระราชวัง รัชกาลที่ 5 โปรดให้สร้างให้มีรูปทรงต่างจากวัดอื่น เป็นศิลปะแบบกอทิก สร้างเสร็จเมื่อ

พ.ศ. 2421 โปรดให้ เป็นพระอารามสำหรับพระสงฆ์ฝ่ายนิกายธรรมยุติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานภายในเท่านั้น ไม่ให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบางไทร จัดตั้งขึ้นในเขตที่ดินปฏิรูปเพื่อการเกษตรกรรม
ตำบลผิงใหญ่ อ.บางไทร ๕ เป็นที่ประมาณ ๕๐๐ ไร่ ศูนย์ศิลปาชีพนี้มุ่งฝึกอบรมอาชีพเกี่ยวกับ
งานศิลปหัตถกรรมต่าง ๆ วิชาที่สอนให้แก่เกษตรกร ได้แก่ การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จาก เส้นใย
พืช การแกะสลัก การจักสาน การทำตุ๊กตา การประดิษฐ์ดอกไม้เทียม การทำ เครื่องเรือน
การทอผ้า ผลิตภัณฑ์จากผ้า การย้อมสี ช่าง เชื่อมและเครื่องเคลือบดินเผา ผลิตภัณฑ์ที่เสร็จแล้ว
จะส่งไปขายที่ร้านจิตรลดาทุกสาขา การเดินทางไปยังศูนย์ฯ สามารถไปทางเรือตามลำน้ำ
เจ้าพระยาขึ้นที่ท่าของศูนย์ฯ หรือไปทางรถยนต์เมื่อถึงอำเภอบางปะอินแล้วมีทางแยกเข้าสู่
สายบางไทร - สามโคก ระยะทาง 24 กม. ถึงศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ

2. ด้านสังคม

ก. โครงสร้างประชากร

ประชากรในปี 2528 มีรวมทั้งสิ้น 652,977 คน เป็นเพศชาย
318,679 คน และเพศหญิง 334,298 คน จำนวนประชากรในปี 2528 เพิ่มขึ้นจากปี 2527
ร้อยละ 2.31

อัตราการเกิดของประชากรในปี 2528 โดยเฉลี่ยร้อยละ 1.08

อัตราการตายของประชากรในปี 2528 โดยเฉลี่ยร้อยละ 0.47

อัตราความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ย 256 คน ต่อเนื้อที่ 1 ตารางกิโลเมตร
หรือประมาณ 42 คน ไร่ เนื้อที่ 1 ตารางกิโลเมตร

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการเปลี่ยนแปลงประชากรเพิ่มขึ้นในแต่ละปีไม่สูง
นัก มีการอพยพออกจากพื้นที่ อันเป็นผลมาจากการที่จังหวัดนี้อยู่ใกล้กรุงเทพฯ ประกอบ
กับการขยายตัวของอุตสาหกรรม ซึ่งต้องการแรงงานมากทั้งในกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง
เช่น สระบุรี อีกประการหนึ่งก็คือการทำงานไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร แรงงานจากจังหวัดพระนคร-
ศรีอยุธยา จึงอพยพออกจากจังหวัดกันมาก แต่เมื่อการอุตสาหกรรมขยายเข้ามาทางจังหวัด
แรงงานจึง เริ่มมีการอพยพกลับ ยังผลให้ประชากรเพิ่มขึ้นบ้าง

ข. การปกครอง

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแบ่งการปกครอง เป็น 16 อำเภอ 208 ตำบล
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
1,453 หมู่บ้าน 3 เทศบาล และ 19 สุขาภิบาล อำเภอทั้ง 16 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่นำไปใช้

พระนครศรีอยุธยา อำเภอสนา อำเภอกำแพง อำเภอมักไม้ อำเภอบางบาล อำเภอบางไทร
อำเภอบางปะอิน อำเภอบางบาล อำเภอบางบาล อำเภอบางบาล อำเภอบางบาล
อำเภอบางบาล อำเภอบางบาล อำเภอบางบาล อำเภอบางบาล อำเภอบางบาล
อำเภอบางบาล อำเภอบางบาล อำเภอบางบาล อำเภอบางบาล อำเภอบางบาล

ค. การบริการทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

การศึกษา

ประชากรจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้รับบริการทางการศึกษาดีพอสมควร คือมีโรงเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาล จนถึงระดับปริญญาตรี ทั้งของรัฐบาลและเอกชน และยังมีโรงเรียนสอนทางศาสนาทั้งพุทธและอิสลาม ศูนย์เผยแพร่จริยธรรม ห้องสมุดประชาชน ตลอดจนที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

สาธารณสุข

ในด้านบริการสาธารณสุข ในปี 2528 มีอัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรที่ไม่ต่ำเกินไปนัก คือ มีแพทย์ 1 คนต่อประชากร 13,603 คน มีโรงพยาบาล 12 แห่ง สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดจำนวน 1 แห่ง สาธารณสุข อำเภอรวมทั้ง 16 อำเภอ และสถานีอนามัยจำนวน 190 แห่ง นอกจากนี้ยังมีสถานพยาบาลเอกชน สาขาต่าง ๆ คือ เวชกรรม ทันตกรรม ผดุงครรภ์ ในหมู่บ้านก็ยังมีเจ้าหน้าที่อาสาสมัคร ทำงานด้านสาธารณสุข ทำให้ชาวบ้านจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความรู้และการรับบริการด้านสาธารณสุข ทำให้ชาวบ้านจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความรู้และการรับบริการด้านสาธารณสุขดีพอสมควร

ถนน

ในปัจจุบันการติดต่อเดินทางระหว่าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กับจังหวัดอื่น ๆ โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร ทำให้สะดวกอย่างยิ่ง เพราะถนนได้รับการก่อสร้างซ่อมแซมดีขึ้น โดยเฉพาะ ถนนที่จะนำไปสู่แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งแสดงถึงความพร้อมที่จะรับการพัฒนากการท่องเที่ยว

การระบายน้ำ

ระบบระบายน้ำของ เมืองพระนครศรีอยุธยา ส่วนใหญ่ใช้รางดินและคลอง

เอกสารนี้เป็นสมบัติของกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สงวนลิขสิทธิ์ ห้ามมิให้คัดลอกหรือเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่าโดยวิธีใดก็ตาม หากมีข้อผิดพลาดประการใด ขออภัยไว้ล่วงหน้า

- 1) ริมถนนอุทงจากบริเวณหัวรถถึงถนนป่ามะพร้าว เป็นท่อ ค.ส.ล. ระบายน้ำทิ้งโดยผ่านคลองมหาไชย
- 2) ริมถนนอุทงตั้งแต่ถนนบาง เอียนถึงถนนป่ามะพร้าว มีท่อเพียงด้านเดียวข้างที่ติดแม่น้ำ และมีจุดระบายน้ำทิ้งลงคลองมหาไชย เช่นเดียวกัน
- 3) ริมถนนตลาดเจ้าพรหมทั้งสองด้าน ตั้งแต่ถนนคลองมะขาม เรียวถึงจุดถนนอุทง เป็นท่อ ค.ส.ล. ทิ้งน้ำผ่านลงสู่ท่อระบายน้ำตามข้อ 2
- 4) ริมถนนโรจนะทั้งสองด้าน ตั้งแต่เชิงสะพานปรีดีธำรงค์ ถึงคลองมะขาม เรียง เป็นท่อ ค.ส.ล. คือด้วยวางรูปตัวยู จุดระบายน้ำทิ้งคือ คลองมะขาม เรียง

การประปา

กิจการประปาของเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา ดำเนินการโดยเทศบาล โดยมีสำนักงานอยู่ ณ ที่ทำการเทศบาล ส่วนโรงกรองน้ำอยู่ที่ตำบลทอรัตนไชยบนถนนอุทง แหล่งน้ำดิบได้แก่แม่น้ำเจ้าพระยา อยู่ห่างจากโรงกรองน้ำประมาณ 15 เมตร ในฤดูแล้งน้ำดิบไม่เพียงพอกับปริมาณการผลิต เนื่องจากระดับน้ำลดต่ำ สำหรับคุณภาพของน้ำดิบอยู่ในเกณฑ์ดี

นอกจากแม่น้ำเจ้าพระยาแล้วยังมีแหล่งน้ำดิบที่ได้จากบ่อน้ำบาดาลอีก 2 บ่อน้ำที่ได้มีคุณภาพมาตรฐาน การประปามีโครงการขุดบ่อน้ำบาดาลเพิ่ม เดิมที่บริเวณโรงเรียนเทศบาลบ้านบ่อม เพชร

การไฟฟ้า

การไฟฟ้าของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รับกระแสไฟฟ้ามาผลิตแห่งประเทศไทย ที่สถานีย่อยซึ่งตั้งอยู่บนถนนสายอยุธยา - อ่างทอง

การโทรศัพท์

จำนวนโทรศัพท์ยังไม่เพียงพอกับความต้องการประชาชน องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย มีโครงการที่จะขยายการบริการ รวมทั้งแก้ไขโดยการติดตั้งโทรศัพท์สาธารณะให้มากขึ้น ทั้งบริเวณทางเท้าในจุดสำคัญต่อการสัญจร และสถานบริการต่าง ๆ ของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การกำจัดมูลฝอย

อยู่ในความรับผิดชอบของ เทศบาล เมืองพระนครศรีอยุธยา มีพนักงานรักษา ทำความสะอาด, รถขนขยะ ซึ่งขยะที่ขนจะนำไปทิ้งในพื้นที่โล่งนอกเขตเทศบาล ซึ่งมีเนื้อที่รวม 10 ไร่ และทางเทศบาลฯ ได้ซื้อที่ทิ้งขยะห่างจากชุมชนประมาณ 6 กิโลเมตร เนื้อที่ประมาณ 20 ไร่

การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขึ้นต่อ เทศบาล เมืองพระนครศรีอยุธยา เช่นเดียวกัน มีรถดับเพลิง รถบราวขนน้ำ เรือดับเพลิง และเครื่องสูบน้ำดับเพลิงชนิดทวน จำนวน 8 เครื่อง

สถานีตำรวจ

เมืองพระนครศรีอยุธยา เป็นที่ตั้งของกองบังคับการตำรวจภูธร เขต 1 มีทำการอยู่ที่บรี เวชถนนป่าไธม ตัดกับถนนสีฐาน นอกจากนี้ยังมีสถานีตำรวจวังโบราณตั้งอยู่ บรี เวชศาลากลางจังหวัด และสถานีตำรวจเมือง เพชร บรี เวชถนนอุทองช่วงโรงเรียน เทศบาลเมือง เพชร

ที่ทำการไปรษณีย์

ที่ทำการไปรษณีย์ของ เมืองพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่บนถนน เลียบคลองมะขาม เรียง บรี เวชใกล้วังจันทร์ เกษม

สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

มี 3 แห่งคือ

- 1) สวนสาธารณะพระราม ตั้งอยู่ในเขตตำบลประจักษ์ คำเนินการโดย เทศบาลฯ
- 2) สนามเด็กเล่น ตำบลทอริศนไชย เป็นที่ดินของแขวงการทางพระนครศรีอยุธยา คำเนินการโดยเทศบาลฯ
- 3) สนามกีฬาประชาชน ตั้งอยู่ที่ตำบลท่าวาสุกรี คำเนินการโดยเทศบาลฯ

เอกสาร เช่นเดียวกันที่ส่งวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ธนาคาร

เทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา มีธนาคารทั้งของรัฐและของ เอกชนรวม
ประมาณ ๑ แห่งคือ ธนาคารกรุงเทพ, ธนาคารกรุงไทย, ธนาคารกรุงศรีอยุธยา, ธนาคาร
กสิกรไทย, ธนาคารทหารไทย, ธนาคารไทยพาณิชย์, ธนาคารนครหลวงไทย, ธนาคารเพื่อ
การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, ธนาคารออมสิน

สิ่งแวดล้อม

ถ้าจะกล่าวถึงสิ่งแวดล้อมทั่วไปของทั้งจังหวัด อาจกล่าวได้ว่า จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างช้า ซึ่งอาจเป็นเพราะโครงสร้างทาง เศรษฐกิจ
ยังคงต้องพึ่งการเกษตรกรรมอยู่ แต่ถ้าพิจารณาถึงในเขตเมือง และในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว
ได้มีการพยายามปรับปรุงและมีการก่อสร้างสถานบริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ร้านอาหาร
ภัตตาคาร เป็นต้น แหล่งประวัติศาสตร์ต่าง ๆ ได้มีการตกแต่งเพื่อให้เป็นที่สนใจแก่นัก
ท่องเที่ยว รวมถึงการจัดระบบในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุด ให้เหมาะสม เป็นสถานที่ท่องเที่ยว

๓. ด้านเศรษฐกิจ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นจังหวัดที่มีการทำเกษตรกรรมเป็นหลัก พืช
เศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ข้าว ข้าวโพดหวาน ถั่วเขียว ถั่วลิสง ผลไม้และพืชผัก พื้นที่ทำการ
เกษตรทั้งหมด มีถึงร้อยละ ๘๕.๑ ของพื้นที่จังหวัดทั้งหมด ร้อยละ ๑๖.๑ ของพื้นที่เกษตรกรรม
เป็นที่นา และส่วนใหญ่เป็นการปลูกข้าวสาลี ผลผลิตในปี ๒๕๒๘ - ๒๕๒๙ คิดเฉลี่ยไว้ละ
๔๓๔.๖๕ กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งนับว่าเป็นผลผลิตที่อยู่ในขั้นปานกลาง สำหรับชาวนา หว่านทั่วไป
และจากผลผลิตข้าวเฉลี่ยในปริมาณนี้ ทำให้ชาวนาต้องมีอาชีพ รองอื่นเพื่อ สรรพรายได้กันมาก
ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์ จับปลา และออกทำงานรับจ้างใช้แรงงานทั่วไปทั้งในท้องถิ่นและต่าง
จังหวัด ซึ่งแหล่งสำคัญในการ เดินทางไปรับจ้างทำงานของแรงงานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ก็คือ กรุงเทพฯ ดังกล่าวข้างต้น

ในปัจจุบันมีการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรม มีโรงงานใหม่ ๆ เกิดขึ้น
ได้แก่ โรงงานอมข้าวโพด ไซโล โรงงานทำมัน เม็ด โรงงานผลิตเครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า เป็นต้น
โรงงาน เหล่านี้ต้องการแรงงานจำนวนมาก มีผลทำให้ชาวนามีนงานทำกันมากขึ้น ซึ่งหมายถึง

เอกสาร
จำนวนแรงงานทางด้าน เกษตรกรรมจะลดลง โดยมาเพิ่มในสายอุตสาหกรรม และอาจมีผลทำ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้มีการ เคลื่อนย้ายแรงงาน เข้ามาในจังหวัดมากขึ้น ได้ส่วนหนึ่ง

กล่าวโดยสรุปก็คือ เศรษฐกิจของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ขึ้นอยู่กับ การเกษตรกรรม โดยมีการปลูกข้าวเป็นหลัก แต่ได้เริ่มมีการ เปลี่ยนแปลง เข้าสู่ งานอุตสาหกรรม และอาชีพอื่นกันมากขึ้น เนื่องจากการทำนาให้รายได้ที่ไม่แน่นอน เท่าใดนัก.

2.4 ประวัติความเป็นมาของธุรกิจการโรงแรม

ธุรกิจการโรงแรม เป็นธุรกิจหนึ่งใน 3 เชนงของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

"TOURISM INDUSTRIES" คือ

- ธุรกิจการนำเที่ยว
- ธุรกิจการขนส่ง
- ธุรกิจการโรงแรม

ธุรกิจการโรงแรมนี้มีความสำคัญในการช่วยสนับสนุนการตัดสินใจครั้งสุดท้ายของนักท่องเที่ยวและนักธุรกิจในการ เดินทางไป ณ ที่หนึ่งที่ใด ด้วยโรงแรมเป็นสถานบริการ ที่พัก อาหารและ เครื่องดื่ม ที่ให้ความสะดวกสบายขณะที่มาพักก่อนหรือกระทำธุรกิจ

การดำเนินการธุรกิจการ โรงแรม ควรจะยึดถือความสะดวกในด้านที่พักของแขก และบริการ (ACCOMODATION AND SERVICE FACILITIES) เป็นสำคัญ

ธุรกิจโรงแรมเริ่มมีขึ้นในประเทศอังกฤษ เรียกว่า INN มีสภาพ เป็นเพียงที่พัก ค้างคืน และรับประทานอาหารสำหรับผู้ที่เดินทางมาจากแดนไกล ใช้เป็นที่พักก่อนชั่วคราวและ เมื่อถึงเวลาที่ผู้เดินทางจะจากไป ก็อาจมีการให้เงินหรือทรัพย์สิน เป็นการตอบแทนแก่เจ้าของ บ้างตามสมควร ต่อมาได้มีการดัดแปลงบ้านให้มีสภาพเป็นโรงแรมโดยจัดที่นอน และที่รับ ประทานอาหาร เป็นสัดส่วน ผู้ที่เป็นเจ้าของสถานที่ (INN KEEPER) ก็จะ เรียกค่าบริการ จากผู้เดินทาง เป็นการตอบแทน

นอกจากที่อังกฤษแล้ว ยังมีที่พักรคนเดินทางที่เรียกว่า TAVERN ในประเทศกรีซ มีสตรีคอยให้การปฏิบัติดูแล และมีการบรรเลงขับกล่อมดนตรี ต่อมายุคอาณาจักรโรมันรุ่งเรือง (ศ.ศ. 079) มีการจัดทำรูปแบบการดำเนินการธุรกิจโรงแรมอย่างเต็มที่ แต่ในปี ค.ศ. 500

กิจการโรงแรมก็เสื่อมลง เมื่อถึงช่วง เวลาของ "ยุคปฏิวัติสังคม" (SOCIAL REVOLUTION) คำ

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก็เป็นระยะเวลาที่ตัวของกิจการโรงแรมอีกครึ่ง และกลายเป็นอาชีพที่มั่นคงและเป็นที่ยอมรับหลาย

ตามที่ได้อธิบายมาแล้วนี้ ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของธุรกิจโรงแรมและภัตตาคารในระยะแรก จนถึงช่วงเวลาที่ระบอบ การโรงแรมของอังกฤษ และอเมริกา เริ่มเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบของการดำเนินธุรกิจโรงแรมในสมัยต่อ ๆ มา

คำว่า HOTEL จากหลักฐานที่น่าจะเป็นไปได้ คือ เมื่อสมัยที่ยังไม่มีการดำเนินการธุรกิจโรงแรมอย่างแท้จริงนั้น เจ้าของบ้านเป็นผู้ต้อนรับด้วยตนเอง เรียกว่า "HOST" และคำว่า "HOST" นี้มาจากคำว่า "HOSTIALITY" ซึ่งแปลว่า "ความเอื้ออาทร" ต่อมาเมื่อธุรกิจนี้ได้เจริญขึ้นอย่างจริงจังตามความก้าวหน้าของธุรกิจ จึงเกิดความจำเป็นในอันที่จะต้องเจาะจงธุรกิจที่เกี่ยวกับการบริการห้องพัก อาหาร และเครื่องคัมลงไป ก็ได้มีการเรียกธุรกิจนี้ว่า "HOSTEL" และต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม และเกิดการกระชับในการเรียกอย่างถูกต้อง ซึ่งในที่สุดได้ใช้คำว่า "HOTEL" เป็นต้นมา

โรงแรมในประเทศไทยนับได้ว่า เริ่มในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หรือประมาณ 120 ปีมาแล้ว เหตุเพราะมีผู้คนเดินทางค้าขายมากขึ้น โดยเฉพาะการติดต่อกับชาวต่างชาติ จากหลักฐานหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษที่พิมพ์จำหน่ายในประเทศไทย พ.ศ. 2405 - 2407 เริ่มมีประกาศแจ้งความโรงแรม 2-3 แห่ง บริเวณตำบลคอกควาย ริมฝั่งแม่น้ำ เจ้าพระยา ต่อมาได้เกิดไฟไหม้ครั้งใหญ่ โรงแรมเหล่านี้ต่างสูญเสีทรัพย์สินไปเป็นอันมาก

ต่อมาในปี พ.ศ. 2419 สมัยรัชกาลที่ 5 จึงมีการสร้างโรงแรมใหม่ขึ้น แต่แรกเริ่มเป็นอาคารไม้ชั้นเดียว สร้างขนานกับริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ต่อมาได้เกิดไฟไหม้ขึ้น สันนิษฐานว่าบน เมื่อที่ไฟไหม้ขึ้นก็คือโรงแรมโอ เร็ซัน เดลในปัจจุบัน

ในสมัยรัชกาลที่ 6 พ.ศ. 2465 กรมรถไฟสร้างโรงแรมหัวหิน เป็นโรงแรมชายทะเลแห่งแรกของเมืองไทย

และใน พ.ศ. 2469 สมัยรัชกาลที่ 7 มีโรงแรมเดอลูกซ์แห่งแรก คือ ไฮเตล ริงพญาไท ประกอบด้วยห้องรับรอง ห้องอาหาร บาร์ ห้องนั่งเล่น ห้องหนังสือ และมีห้องพักประมาณ 60 ห้อง เนื่องจากเป็นพระราชวังมาก่อน จึงมีการประดับตกแต่งอย่างวิจิตรงดงาม

เอกสารมีห้อง เคนราห์ บังกาโล คอร์ท เทนนิส คอร์ทแบดมินตัน รถยนต์สำหรับบริการแขก มีสถานที่กว้าง
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขวางและการจัดสวนงดงามมาก วังพญาไทได้รับการยกย่องเป็น PALACE HOTEL ที่ยอดเยี่ยมที่สุดในตะวันออกไกล โดยได้ทรงมอบหมายให้พลเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน เป็นผู้วางรากฐานกิจการโรงแรมไทยและเป็นผู้ดัดแปลงวังพญาไทให้เป็นโรงแรมใหม่

โรงแรมที่เกิดขึ้นในสมัยต่อมาคือ โรงแรมรัตนโกสินทร์ โรงแรมทรอกคาคาเดโร และประมาณ 20 - 30 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จึงให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่โดยดำเนินการกิจการโรงแรมเป็นตัวอย่าง คือ "โรงแรมเอราวัณ" เพื่อต้อนรับแขกของรัฐบาลเองและแขกต่างประเทศทั่วไป เพื่อต้องการที่จะสนับสนุนภาคเอกชนให้ลงทุนในธุรกิจนี้ โดยรัฐบาลได้ทำการโฆษณาประเทศไทย และแหล่งการท่องเที่ยวไปทั่วโลก และขณะเดียวกันก็ได้เปิดหน่วยงานของรัฐบาลขึ้น คือ องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวไปทั่วโลก และขณะเดียวกันก็ได้เปิดหน่วยงานของรัฐบาลขึ้น คือ องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ.ส.ท.) ในสมัยนั้น เพื่อสนับสนุนภาคเอกชนอย่างจริงจังทุก ๆ ด้าน และมีการฝึกอบรมต่าง ๆ จนกระทั่งงานหน่วยนี้ได้ขยายใหญ่ขึ้นไปเป็น "การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย" (ท.ท.ท.) ในปัจจุบัน

กิจการโรงแรมได้ขยายตัวและเจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมาก มีอาคารโรงแรมที่มีมาตรฐานสากล แข่งขันกันในความใหญ่โต ทรวดทรง มีการอำนวยความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ทุกขณะในปัจจุบัน เฉพาะในกรุงเทพฯ มีโรงแรมขึ้นหนึ่งมากกว่า 70 แห่ง และมีห้องพักรวมกันกว่า 20,000 ห้อง

ส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีโรงแรมรวมทั้งสิ้นเพียง 8 แห่ง มีห้องพักรวมกันเพียง 200 ห้องเศษ จึงสามารถที่จะขยายตัวขึ้นอีก เพื่อรองรับความต้องการที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน

2.5 การแบ่งประเภทและมาตรฐานของโรงแรม

การแบ่งประเภทของโรงแรม สามารถแบ่งได้หลายวิธีตามหลักวิชาการดังนี้

1. การแบ่งประเภทโดยพิจารณาจากลักษณะที่ตั้ง
2. การแบ่งประเภทโดยพิจารณาจากมาตรฐานของโรงแรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

3. การแบ่งประเภทโดยพิจารณาจากขนาดของโรงแรม

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การแบ่งประเภทโดยพิจารณาจากลักษณะการดำเนินการ
5. การแบ่งประเภทตามระยะเวลาการเข้าพัก
6. การแบ่งประเภทตามลักษณะของการเข้าพัก

1) การแบ่งประเภทโดยพิจารณาจากลักษณะที่ตั้ง

แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

ก. โรงแรมในเมือง (CITY HOTEL) คือโรงแรมในเมืองใหญ่ ๆ ที่มีความสำคัญทางธุรกิจการค้า การทูต หรือการท่องเที่ยว โดยเฉพาะที่มีสถานที่ท่องเที่ยวในลักษณะสถาปัตยกรรมเก่าแก่ของเมืองโบราณ สถานโบราณวัตถุ และอื่น ๆ ผู้ที่ใช้บริการของโรงแรมประเภทนี้ จะได้รับความสะดวกสบายต่าง ๆ อย่างพร้อมมูล

นอกจากนี้ โรงแรมประเภทนี้ยังได้จัดให้มีการบริการ เพื่ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่แขกโรงแรมและบุคคลภายนอก เช่น ห้องอาหาร ภัตตาคาร COCKTAIL LOUGE DISCOTIQUE, CLUB, FOOD CENTRE หรือบริการสำหรับนักธุรกิจ เช่น BUSINESS CENTRE เป็นต้น

ข. โรงแรมในเมืองเล็ก (SMALL CITY HOTEL) คือโรงแรมที่อยู่ในเมืองที่อยู่ห่างไกลจากชุมชนเมืองใหญ่ หรือชนบทและแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์

ค. โรงแรมสำหรับการพักผ่อนตากอากาศ (RESORT HOTEL) คือโรงแรมที่ตั้งขึ้นเพื่อการพักผ่อนตากอากาศโดยเฉพาะ ตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นสถานที่พักผ่อนตากอากาศต่าง ๆ ทำให้มีบรรยากาศโดยรอบบริเวณแตกต่างไปจากโรงแรมในเมือง ส่วนในด้านการบริการของโรงแรมประเภทนี้มีการบริการค่านต่าง ๆ เช่นเดียวกับโรงแรมในเมืองทั่วไป และมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างครบครัน

2. การแบ่งประเภทตามมาตรฐานของโรงแรม

แบ่งได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

ก. โรงแรมชั้นพิเศษ (LUXURY HOTEL) มีส่วนที่ให้บริการ และการบริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าพิเศษต่าง ๆ ครอบงวน

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. โรงแรมชั้นหนึ่ง (FIRST CLASS HOTEL) มีส่วนที่ให้บริการและความ สะดวกสบายต่าง ๆ ครบถ้วน มีการจัดการด้านบริการเป็นอย่างดี มีระบบการบริหารที่ซับซ้อน มากมาย

ค. โรงแรมชั้นสอง (SECOND CLASS HOTEL) ลักษณะการบริการและส่วน ประกอบต่าง ๆ ดีกว่าโรงแรมชั้นหนึ่ง

ง. โรงแรมชั้นสาม (THIRD CLASS HOTEL) การบริการและส่วนประกอบ ที่อำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีน้อย หรืออาจไม่มีเลย

จ. โรงแรมชั้นสี่ หรือโรงแรมราคาถูก (CHEAP HOTEL) ให้บริการด้านที่พัก ค้างคืน หรือห้องนอนเท่านั้น

3. การแบ่งประเภทโดยพิจารณาจากขนาดของโรงแรม

โดยถือจำนวนห้องพัก เป็นเกณฑ์พิจารณา

ก. โรงแรมขนาดใหญ่ มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 300 ห้องขึ้นไป เป็นโรงแรมที่จัด อยู่มาตรฐานสากล มีการดำเนินงานที่สลับซับซ้อน ส่วนใหญ่จะเป็นโรงแรมที่มี เครือข่ายของ การดำเนินงานขยายขอบเขตไปตามเมืองหรือประเทศต่าง ๆ

ข. โรงแรมขนาดกลาง มีจำนวนห้องพักไม่เกิน 300 ห้อง เป็นโรงแรมที่จัดให้ มีการบริการที่ได้มาตรฐาน มีการดำเนินงานไม่กว้างขวางนัก คงจำกัดอยู่เพียงภายใน สถานที่ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงแรมเท่านั้น

โรงแรมประเภทนี้มีอยู่ทั่วไป ถ้าตั้งอยู่ในบริเวณที่พักตากอากาศหรือสถานที่ท่องเที่ยว ในต่างจังหวัดก็อาจถือได้ว่าเป็นโรงแรมขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในท้องถิ่น ๆ ได้ เนื่องจากมี จำนวนห้องพักมากกว่า 100 ห้อง

ค. โรงแรมขนาดเล็ก มีจำนวนห้องพักไม่เกิน 100 ห้อง โรงแรมประเภทนี้ส่วน ใหญ่จะเป็นการค้า เป็นการโดยสมาชิกภายในครอบครัว หรือโดยเจ้าของสถานที่จัดตั้งโรงแรม นั้นเอง ดำเนินการเป็นธุรกิจขนาดเล็ก ส่วนใหญ่จะเป็นโรงแรมในท้องถิ่นชนบท หรือโรงแรม ที่ตั้งอยู่ในระหว่างเส้นทาง การเดินทาง และโรงแรมในบริเวณที่พักอากาศ ซึ่งมีผู้ไปพักในช่วง

เอกสารนี้ถูกคัดลอกขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การแบ่งประเภทโดยพิจารณาจากลักษณะการดำเนินการของโรงแรม

ก. ลักษณะอเมริกัน (AMERICAN PLAN HOTEL) คืออัตราห้องพักที่รวมค่าอาหารด้วย ซึ่งอาจจะเป็น 2-3 มื้อ (ไม่ยกเว้นในกรณีที่พักไม่รับบริการอาหารเช้า)

ข. ลักษณะยุโรป (EUROPE PLAN HOTEL) คือตัวอัตราค่าห้องพักเท่านั้น ส่วนค่าอาหารถ้าแขกที่มาพักจะรับบริการก็ต้องเสียเพิ่มอีก

ค. ลักษณะผสม (DUAL PLAN HOTEL) คือมีการให้บริการทั้งสองแบบข้างต้น โดยจะใช้แขกที่มาพักเป็นผู้เลือกรับบริการเอง

5. การแบ่งประเภทตามระยะเวลาการเข้าพัก

ก. TRANSIENT HOTEL มีระยะเวลาการเข้าพักสั้นเพียงวันเดียวหรือมากกว่านั้น ไม่มีการจองห้องล่วงหน้า โรงแรมประเภทนี้โดยมากจะอยู่นอกเมืองตามทางผ่านแขกจะเข้าพักเพื่อพักผ่อน พักรถและชำระร่างกายเท่านั้น

ข. RESIDENT HOTEL เป็นโรงแรมที่แขกผู้มาพัก มาดำเนินการธุรกิจที่ต้องใช้เวลานาน มีการทำสัญญา เพราะต้องใช้เวลาดึกยาวนาน ลักษณะโรงแรมคล้ายและต้องมีส่วนบริการที่ดีและอำนวยความสะดวกพร้อม

ค. RESORT HOTEL โรงแรมที่แขกต้องการมาพักผ่อนหรือพักผ่อน โดยมากจะอยู่บริเวณแหล่งท่องเที่ยว การบริการ เน้นหนักสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาพัก ระยะเวลาพัก ตั้งแต่ 3 วันไปจนถึง 20 วัน

ง. COMMERCIAL HOTEL เป็นโรงแรมที่ตั้งอยู่ในเมืองใหญ่หรือเมืองสำคัญตามย่านธุรกิจต่าง ๆ ระยะเวลาในการพักตั้งแต่ 1-5 วัน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็น 3-5 วัน

6. การแบ่งตามลักษณะการเข้าพัก

ก. โรงแรมสำหรับนักธุรกิจ (BUSINESS HOTEL) โดยมุ่งบริการด้านที่พัก อาหาร และบริการ เกี่ยวกับธุรกิจต่าง ๆ เช่น มีห้องประชุมอุปกรณ์ในการประกอบธุรกิจ มีบริการเลขานุการ และพนักงานพิมพ์ หากต้องการมีการสื่อสาร ก็จะมีบริการ เช่น ไปรษณีย์ โทรศัทพ์ โทรเลข

ข. โรงแรมสำหรับนักท่องเที่ยว (TOURIST HOTEL) โดยบริการอาหาร ที่พัก และอำนวยความสะดวก เรื่องการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มาพัก พักแล้วโรงแรมประเภทนี้พร้อมที่จะรับนักท่องเที่ยวด้วย

ค. โรงแรมระหว่างทาง (MOTOR HOTEL) บริการผู้พักที่เดินทางผ่านมา โดยวันรุ่งขึ้นจะเดินทางต่อด้วยรถยนต์ มุ่งบริการที่พักและอาหาร สถานที่ตั้งอยู่ระหว่างทางจากเมืองหนึ่งไปอีกเมืองหนึ่ง มีบริการที่จอดรถผู้พักอย่างสะดวกสบาย

จากการแบ่งประเภทของโรงแรม สามารถสรุปได้ว่าโครงการโรงแรมอยุธยา จัดอยู่ในลักษณะและประเภทดังนี้

1. การแบ่งประเภทของโรงแรมโดยพิจารณาจากลักษณะที่ตั้ง

โครงการตั้งอยู่ริมถนนวิภาวดีรังสิตกับถนนพหลโยธิน แขวงสามยุค อำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นเมืองหน้าด่านของภาคกลาง และมีความสำคัญทางธุรกิจการค้าของภูมิภาคนี้ ดังนั้นจึงเข้า "โรงแรมในเมือง" (CITY HOTEL)

2. การแบ่งประเภทโดยพิจารณาตามมาตรฐานของโรงแรม

โครงการนี้มีที่ให้บริการและความสะดวกสบายต่าง ๆ ครบถ้วน และมีการจัดการด้านบริการเป็นอย่างดี จึงจัดเข้าลักษณะ "โรงแรมชั้นหนึ่ง" (FIRST CLASS HOTEL)

3. การแบ่งประเภทโดยพิจารณาจากขนาดของโรงแรม

โครงการนี้มีจำนวนห้องพักทั้งหมด 127 ห้อง ดังนั้นจึงเข้าลักษณะ "โรงแรมขนาดกลาง"

4. การแบ่งประเภทของโรงแรมโดยพิจารณาจากลักษณะการดำเนินการ

โรงแรมอยุธยา จะบริการแบบคิดเฉพาะค่าห้องพักเท่านั้น ส่วนค่าอาหาร ถ้าแขกที่มาพักจะรับบริการจะต้อง เสียเพิ่มอีก ดังนั้นจึงเข้าลักษณะ "ลักษณะยุโรป" (EUROPE PLAN HOTEL)

5. การแบ่งประเภทของโรงแรมโดยพิจารณาตามระยะเวลาการเข้าพัก

โรงแรมอยุธยา เป็นโรงแรมที่ตั้งอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งถือว่าเป็น เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้เฉพาะเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า หัว เมืองใหญ่ และระยะเวลาการเข้าพักเฉลี่ยประมาณ 3-6 วันต่อคน ดังนั้นจึงเข้าลักษณะ ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

“โรงแรมของนักท่องเที่ยว” (TOURIST HOTEL)

6. การแบ่งประเภทของโรงแรมโดยพิจารณาจากลักษณะการเข้าพัก

ตามที่ได้กล่าวแล้วว่า โรงแรมอยุธยาให้บริการและความสะดวกสบายต่าง ๆ ครบถ้วน เพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวและพร้อมที่จะรับนักท่องเที่ยวด้วย ดังนั้นจึงเข้าลักษณะ “โรงแรมสำหรับนักท่องเที่ยว” (COMMERCIAL MOTEL)

องค์ประกอบมาตรฐานของโรงแรมชั้นหนึ่ง

เนื่องจากโรงแรมอยุธยา จัดอยู่ในโรงแรมระดับชั้นหนึ่ง ซึ่งหลักเกณฑ์ในการกำหนดมาตรฐานโรงแรมชั้นหนึ่ง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ ดังนี้

1. ขนาด

จะต้องมีห้องพักไม่น้อยกว่า 100 ห้อง

2. ขนาดของห้องนอน

ห้องเต็มวูทห้องจะต้องมี เนื้อที่ไม่ต่ำกว่า 18 ม²

ห้องคู่ทุกห้องจะต้องมี เนื้อที่ไม่ต่ำกว่า 22 ม²

3. ห้องชุดรวมห้องนั่งเล่น

มีห้องชุด 1 ห้องต่อห้องพัก 40 ห้อง

4. สถานที่

ตั้งอยู่ในบริเวณที่เหมาะสมต่อสภาพของโรงแรม เช่น โรงแรมในตัวเมือง หรือในสถานที่ตากอากาศชายทะเล และมีความสะดวกต่อการคมนาคม มีรูปแบบและการออกแบบตกแต่งภายในอย่างมีศิลปะผสมกับ เป็นโรงแรมชั้นหนึ่ง

5. การบำรุงรักษา

ส่วนประกอบต่าง ๆ ของโรงแรม เช่น ตัวอาคาร เครื่องตกแต่ง อุปกรณ์ต่าง ๆ ได้รับการทะนุบำรุงให้คงคุณภาพตามมาตรฐาน

6. สถานที่จอดรถและทางเข้าออก

มีสถานที่จอดรถเพียงพอสำหรับความจำเป็นในการดำเนินธุรกิจ และมีระบบเรียกตัวคนขับรถ ทางเข้าของแขกที่มาพักกับส่วนบริการ เวชภัณฑ์แยกจากกัน

7. สวนและสระว่ายน้ำ

มีบริเวณที่จัดเป็นสวนสำหรับนั่งเล่น พักผ่อน มีสระว่ายน้ำที่ถูกต้องตามสุขลักษณะ และขนาดตรงกับมาตรฐาน

8. ระบบปรับอากาศ

โรงแรมจะต้องมีระบบปรับอากาศตลอดทั้งอาคาร

9. ห้องน้ำ

ในห้องพักมีห้องน้ำพร้อม เครื่องสุขภัณฑ์ที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐาน ตกแต่งในแบบที่ทันสมัย มีน้ำร้อน - น้ำเย็น ตลอด 24 ชั่วโมง พื้นและผนังกรุด้วยวัสดุที่เหมาะสม สวยงามและมีมิติ

10. สถานที่ต้อนรับและให้ข่าวสาร

ต้องมีบริเวณที่จัดไว้ เป็นสถานที่ต้อนรับและให้ข่าวสาร มีพนักงานที่ได้ผ่านการอบรมและมีความชำนาญประจำอยู่

11. ห้องพักผ่อน

จะต้องมีห้องโถงและห้องพักผ่อน มีเก้าอี้นั่งพัก โต๊ะ เก้าอี้ สำหรับการอ่าน-เขียน มีขนาดสัมพันธ์กับขนาดของโรงแรม

12. ห้องรับฝากของ

มีห้องและบริเวณการรับฝากของ เบ็ดเสร็จ ห้องฝากกระเป๋า เบ้าเดินทางและสัมภาระมีการบริการตู้ปรีภย

13. สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดประชุม

จะต้องมีห้องพิเศษสำหรับจัดการประชุมหรือ จัดงานเลี้ยง ขนาด 200 คนขึ้นไป

ไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14. ร้านค้า

มีร้านจำหน่ายหนังสือ ตัวแทนบริษัทนำเที่ยว บริษัทการบิน ร้านตัดผมชาย ร้านเสริมสวย ร้านจำหน่ายยา และร้านจำหน่ายของเบ็ดเตล็ด

15. สิ่งอำนวยความสะดวกในการสื่อสาร

มีบริการด้านการไปรษณีย์ รวมทั้งการจำหน่ายดวงตราไปรษณีย์และซอง มีการบริการโทรศัพท์ทางไกล โทรศัพท์ระหว่างประเทศ และเทเล็กซ์ภายในโรงแรมตลอด 24 ชั่วโมง

16. ลิฟท์

จะต้องมีลิฟท์ภายในตัวตึกที่สูงเกิน 2 ชั้น บริการตลอด 24 ชั่วโมง มีจำนวนสัมพันธ์กับจำนวนห้องพัก ในอัตราส่วนที่กำหนดและมีลิฟท์สำหรับบริการอีกต่างหาก

17. การตกแต่งและระบบแสง

ห้องพักทุกห้องจะต้องได้ขนาด มีเครื่องตกแต่งที่มีคุณภาพสูงและครบตามมาตรฐาน พื้นห้องปูพรมตลอด หรือปูด้วยวัสดุที่ทรงคุณค่า เช่น หินอ่อน ผนังประดับม่านใช้ผ้าคุณภาพดี และติดตั้งด้วยความประณีต การจัดระบบแสงและการตกแต่งไฟในห้องพัก ห้องนำห้องสาธารณะ ทางเดินจะต้องออกแบบให้สวยงามและสมประโยชน์

18. โทรศัพท์

ในห้องพักทุกห้องต้องมีโทรศัพท์ติดต่อกันทั้งภายนอกและภายในโรงแรม มีโทรศัพท์ติดต่อกับศูนย์โทรศัพท์ และโทรศัพท์สาธารณะ ควรมีระบบประกาศเรียกภายใน ควรมีเครื่องรับโทรศัพท์ และวิทยุ หรือระบบเสียงเพลงตามสายในห้องพักทุกห้อง

19. กระจกน้ำและเหยือก

จะต้องมีกระจกน้ำสุญญากาศสำหรับใส่น้ำร้อน และเหยือกสำหรับใส่น้ำเย็น พร้อมแก้วน้ำทุกห้อง

20. ห้องอาหาร

มีห้องอาหารประเภทต่าง ๆ รวมทั้งคอฟฟี่ช็อป พร้อมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก มีบริการอาหารสากลอย่างน้อย 4 ห้อง

อยู่ เสมอ

22. เครื่องใช้ที่เป็นผ้า

ผ้าปูที่นอน ผ้าปูโต๊ะ ผ้าเช็ดตัว ผ้าห่ม ผ้าคลุมเตียง จะต้องใช้ของคุณภาพดี มีจำนวนเพียงพอกับห้องพัก สะอาด ผ้าปูที่นอนและผ้าเช็ดตัวต้อง เปลี่ยนทุกวัน

23. ภาชนะ เครื่องใช้

เครื่องถ้วยชาม ช้อนส้อม มีดและ เครื่องแก้ว จะต้องใช้ของคุณภาพดี ไม่มีรอยมีนรอยร้าว เครื่องเงินหรือเครื่องทองเหลือง จะต้องขัดถูให้สะอาด

24. คริว

ห้องครัว ห้องเตรียมอาหาร จะต้องออกแบบให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีอุปกรณ์พร้อม มีการดูแลรักษาอย่างดี สะอาดและถูกสุขลักษณะ การทำความสะอาด เครื่องครัว เครื่องแก้วต้องทำตามหลักเกณฑ์ด้านสุขอนามัยมี เครื่องล้างชาม ต้องมีห้องเย็น หรือตู้แช่ เป็น แบนด์ออก เป็นส่วนกับอาหารประเภท เนื้อสัตว์กับอาหารสดอื่น ๆ

25. บาร์

มีบาร์ซึ่งตกแต่งอย่างสวยงาม และมีบริการสะดวกสบาย

26. การบันเทิง

มีสถานที่และบริการจัดงานบันเทิง คอนเสิร์ต และการแสดง

27. การบริการและพนักงาน

บริการการต้อนรับ ข่าวสาร และโทรศัพท์ ต้องมีตลอด 24 ชั่วโมง บริการอาหารในห้องพัก (รวมทั้งอาหารว่างและเครื่องดื่ม) ต้องมีตลอด 24 ชั่วโมง

บริการขนย้ายสัมภาระต้องมีตลอด 24 ชั่วโมง

บริการซักรีด ซักแห้ง จัดให้ได้ตามต้องการ

พนักงานประจำจะต้องผ่านการอบรม จะต้องมีประสิทธิภาพ และมีประสบการณ์

พนักงานจะต้องสวม เครื่องแบบที่สะอาดและสวยงาม

พนักงานที่มีหน้าที่ติดต่อจะต้อง เข้าใจและพูดภาษาอังกฤษได้ พนักงานระดับ

หัวหน้าต้องมีความรู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี และถ้ามีพนักงานที่พูดภาษาต่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ประเทศอื่น ๆ ด้วย ก็จะเป็นข้อได้เปรียบ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

28. แม่บ้าน
งานด้านแม่บ้านต้องดำเนินไปตามมาตรฐานสากล
29. น้ำร้อน - น้ำเย็น
จะต้องมีระบบน้ำร้อน - น้ำเย็น ในห้องพักและห้องสุขาสาธารณะ ภายใน
โรงแรมตลอด 24 ชั่วโมง
30. สถานที่เปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
มีบริ เวณที่จัด เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ดำเนินงานโดยผู้
ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย
31. การรักษาความปลอดภัย
มีระบบรักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง
32. ตู้เย็น
มีตู้เย็นขนาดเล็กประมาณ 5 คิวบิกฟุต ไว้บริการความค้ำขอ
33. ระบบไฟฟ้าฉุกเฉิน
มี เครื่องกำเนิดไฟฟ้าฉุกเฉินที่สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าให้พอสำหรับระบบแสง
ตามทางเดิน ห้องสาธารณะ ลิฟท์ ห้องเย็น ตู้เย็น และระบบประปา
34. บริการด้านการแพทย์
มีห้องพยาบาล แพทย์และพยาบาลประจำ มีบริการฉุกเฉินตลอด 24 ชั่วโมง
35. การป้องกันอัคคีภัย
มีอุปกรณ์และระบบการป้องกันเพลิงที่ถูกต้อง และเพียงพอ
36. สิ่งอำนวยความสะดวกพิเศษอื่น ๆ

2.6 การบริหารและหน้าที่รับผิดชอบของบุคคล

การโรงแรมเป็นธุรกิจที่ดำเนินการตลอดเวลา 24 ชม. ทุกวันไม่มีวันหยุดจึงต้องมีผู้บริหารและพนักงานปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ บุคคลเหล่านี้จะต้องได้รับการฝึกฝนอบรมดูแลเอาใจใส่ให้มีมาตรฐานการบริการ (STANDARD OF SERVICE) จึงต้องมีการร่วมมือกันระหว่างพนักงานในแผนกต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานของโรงแรมเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพสูงสุด ทุกโรงแรมจึงต้องจัดให้มีโครงสร้าง (STRUCTURE) ประกอบด้วย สายงาน หรือแผนผังองค์กรลำดับการบังคับบัญชา (CHAIN OF COMMAND OR ORGANIZATION CHART) นโยบายและระบบ (POLICIES AND SYSTEM) โรงแรมมีลักษณะเป็นอุตสาหกรรมประเภทหนึ่ง ไม่สามารถที่จะบริหารและดำเนินการได้โดยคนเพียงคนเดียว จำเป็นต้องมีผู้รับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ กัน การบริหารโรงแรมในปัจจุบันอาจแบ่งประเภทพนักงานของโรงแรมออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. ระดับผู้กำหนดนโยบาย และผู้ควบคุมนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ ผู้จัดการทั่วไป และระดับหัวหน้าฝ่าย หรือแผนกต่าง ๆ (GENERAL MANAGER AND DEPARTMENT HEAD)
2. ระดับรอง และผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายหรือแผนก (SUB AND ASSISTANT DEPARTMENT HEADS)
3. ระดับหัวหน้างาน (SUPERVISOR)
4. พนักงานปฏิบัติงานทั่วไป (GENERAL STAFF)

ฝ่ายหรือแผนกที่สำคัญของโรงแรม อาจแบ่งได้ 6 ฝ่ายหรือแผนกดังนี้

1. ฝ่ายบริหาร (MANAGEMENT)
2. ฝ่ายบัญชี (ACCOUNTING DEPARTMENT)
3. ฝ่ายห้องพัก (ROOM DIVISION)
4. ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม (FOOD AND BEVERAGE DEPARTMENT)
5. ฝ่ายขาย (SALES DEPARTMENT)
6. ฝ่ายบุคคล (PERSONAL DEPARTMENT)

นอกจากนี้ก็มีแผนกอื่น ๆ อีกคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่แผนกช่างหรือ (ENGINEERING DEPARTMENT) อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

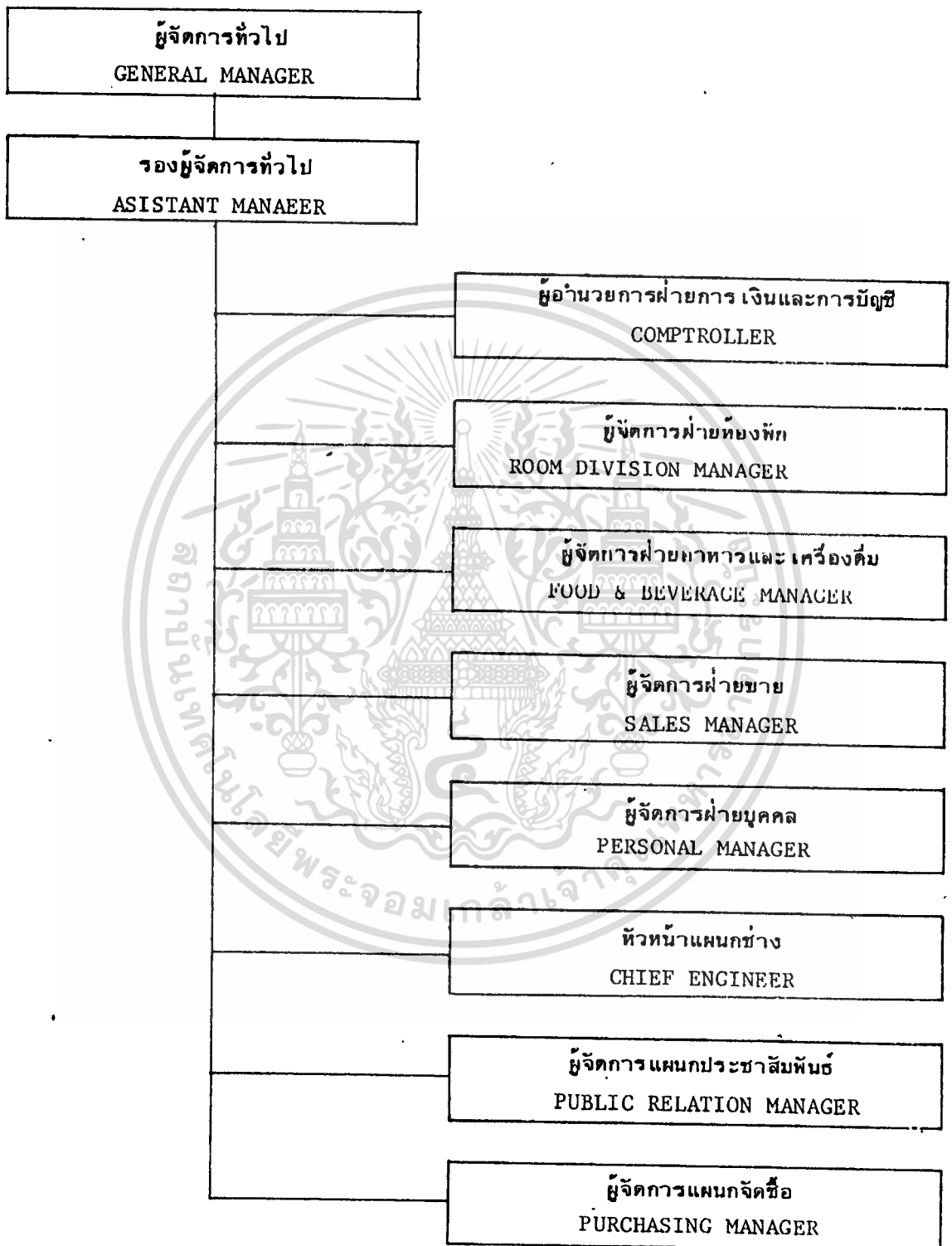
- แผนกประชาสัมพันธ์ (PUBLIC RELATIONS DEPARTMENT)
- แผนกจัดซื้อ (PURCHASING DEPARTMENT)

1) ฝ่ายบริหาร (MANAGEMENT)

โดยทั่วไปแล้วโรงแรมจะมีฝ่ายบริหาร ซึ่งประกอบด้วยบุคคลตำแหน่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ผู้จัดการทั่วไป (GENERAL MANAGER)
- รองผู้จัดการทั่วไป (ASSISTANT MANAGER)
- ผู้อำนวยการฝ่ายการเงินและการบัญชี (COMPTROLLER)
- ผู้จัดการฝ่ายห้องพัก (ROOM DIVISION MANAGER)
- ผู้จัดการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม (F&B MANAGER)
- ผู้จัดการฝ่ายขาย (SALES MANAGER)
- ผู้จัดการฝ่ายบุคคล (PERSONAL MANAGER)
- หัวหน้าแผนกช่าง (CHIEF ENGINEER)
- ผู้จัดการแผนกประชาสัมพันธ์ (PUBLIC RELATION MANAGER)
- ผู้จัดการแผนกจัดซื้อ (PURCHASING MANAGER)
- นักวิเคราะห์การปฏิบัติงาน (OPERATIONS ANALYSIS)

รวม 11 ตำแหน่ง แต่โครงการโรงแรมอยุธยาจะมีเพียง 10 ตำแหน่ง คือ ตำแหน่งที่ 1 - 10 สามารถแสดงการบริหารงานตามแผนผังได้ดังนี้ (แผนภูมิที่ 2.1)

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงสายงานของฝ่ายบริหาร (ORGANIZATION CHART OF MANAGEMENT)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.1 ผู้จัดการทั่วไป (GENERAL MANAGER)

หน้าที่และความรับผิดชอบ

- ความรับผิดชอบของผู้จัดการทั่วไปครอบคลุมกิจกรรมทุกด้านของโรงแรม บริหารและควบคุมให้การดำเนินงาน เป็นไปตามนโยบายที่กำหนด รับผิดชอบการปฏิบัติงานของ พนักงานโรงแรมทั้งหมด
- ประสานงานด้านต่าง ๆ ให้ดำเนินงานโดยสอดคล้องและราบรื่น เพื่อ ประโยชน์และผลกำไรให้แก่โรงแรมมากที่สุด
- มีความสามารถในการบริหารและมีลักษณะ เป็นผู้นำสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้จัดการทั่วไป

- ประธานกรรมการ (CHAIRMAN)
- กรรมการผู้จัดการ (MANAGING DIRECTOR) หรือ เจ้าของ (OWNER)

แล้วแต่กรณี

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่นของผู้จัดการทั่วไป

- หัวหน้าทุกแผนก
- พนักงานทุกคน

1.2 รองหรือผู้ช่วยผู้จัดการทั่วไป (EXECUTIVE ASSISTANT MANAGER)

หน้าที่และความรับผิดชอบ

- ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- ตรวจสอบผลการดำเนินงานประจำวันของแผนกต่าง ๆ ปรึกษาหารือตลอด จนให้คำแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ใน เรื่องนั้น
- ประชุม ปรึกษา ท้าหรือและแนะนำฝ่ายบริหารหรือหัวหน้าแผนกในเรื่อง แนวโน้มของธุรกิจ

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

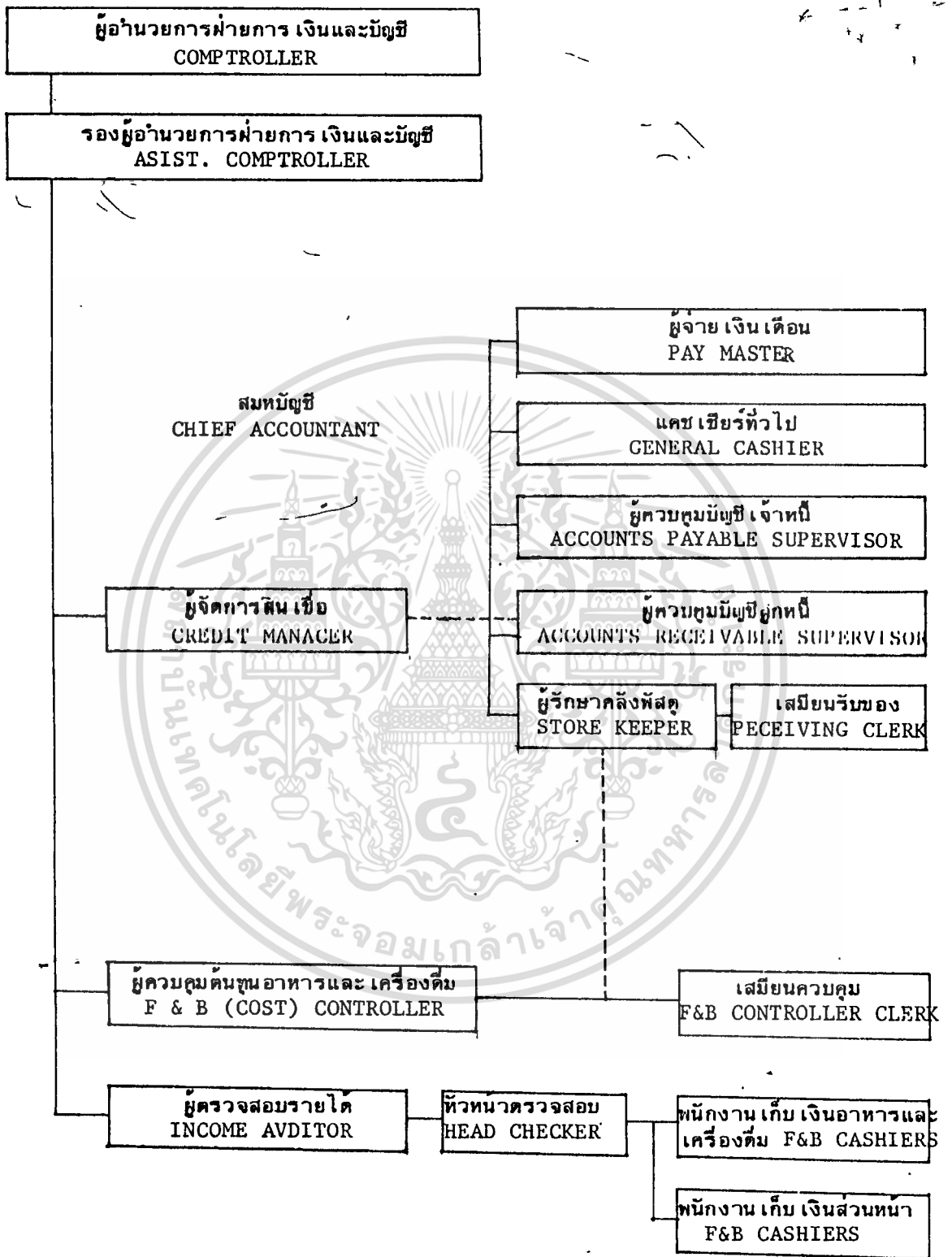
- หัวหน้าทุกฝ่ายทุกแผนก

2) ฝ่ายการบัญชี (ACCOUNTING)

ฝ่ายการบัญชีของโรงแรมทั่วไปจะมีบุคคลตำแหน่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ผู้อำนวยการฝ่ายการเงินและบัญชี (COMPTROLLER)
- รองผู้อำนวยการฝ่ายการเงินและบัญชี (ASST COMPTROLLER)
- ผู้จัดการสินเชื่อ (CREDIT MANAGER)
- ผู้ตรวจสอบรายได้ (INCOME AUDITOR)
- หัวหน้าตรวจสอบ (HEAD CHECKER)
- พนักงานเก็บเงินอาหารและเครื่องดื่ม (F&B CASHIERS)
- พนักงานเก็บเงินส่วนหน้า (FRONT OFFICE CASHIERS)
- ผู้ควบคุมต้นทุนอาหารและเครื่องดื่ม (F&B CONTROLLER)
- พนักงานควบคุมอาหารและเครื่องดื่ม (F&B CONTROLLER CLERK)
- สมุห์บัญชี (CHIEF ACCOUNTANT)
- ผู้รักษาสต็อก (STORE KEEPER)
- เสมียนรับของ (RECEIVING CLERK)
- ผู้จ่ายเงินเดือน (PAY MASTER)
- แคชเชียร์ทั่วไป (GENERAL CASHIER)
- ผู้ควบคุมบัญชีเจ้าหนี้ (ACCOUNTS PAYABLE SUPERVISOR)
- ผู้ควบคุมบัญชีลูกหนี้ (ACCOUNTS RECEIVABLE SUPERVISOR)

รวม 16 ตำแหน่ง เช่นเดียวกับโครงการโรงแรมอยุธยา สามารถแสดงการบริหารงานตามแผนผังได้ดังนี้ (แผนภูมิที่ 2 .2)

แผนภูมิที่ 2.2 แสดงสายงานฝ่ายบัญชี (ORGANIZATION CHART OF ACCOUNTING)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้อำนวยการฝ่ายการเงินและการบัญชี (COMPTROLLER)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ควบคุมการบันทึกรายงานบัญชีทุกประเภทตลอดจนทรัพย์สินทั้งหลายของ โรงแรม
- บริหารงานทั้งหมดที่เกี่ยวกับการเงินการบัญชีในฝ่ายควบคุมกำกับดูแลกระแสเงิน-สด (CASHFLOW) และทรัพย์สินอื่น ๆ ทั้งหมดของ โรงแรม

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

ผู้จัดการทั่วไป, กรรมการผู้จัดการ, เจ้าของกิจการ แล้วแต่กรณี

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- หัวหน้าทุกฝ่ายทุกแผนก

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายการเงินและการบัญชี (ASSISTANT COMPTROLLER)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ทำหน้าที่แทนผู้อำนวยการฝ่ายการเงินและการบัญชี ในด้านงานของฝ่ายการเงินและการบัญชีทั้งหมด
- รับผิดชอบดูแลให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้อำนวยการฝ่ายการเงินและการบัญชี

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- หัวหน้าทุกฝ่ายทุกแผนก

ผู้จัดการสินเชื่อ (CREDIT MANAGER)

หน้าที่และความรับผิดชอบ

- กำกับดูแลรวบรวม เรื่อง เกี่ยวกับสินเชื่อและการเก็บเงินทั้งหมด

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่ง ผู้อำนวยการฝ่ายการเงินและการบัญชี เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ผู้จัดการทั่วไป ผู้ช่วยผู้จัดการ ผู้บังคับบัญชา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- ทุกฝ่ายทุกแผนก
- ลูกค้า

ผู้ตรวจสอบรายได้ (INCOME AUDITOR)

- ตรวจสอบให้แน่ใจว่ารายได้ประจำวัน เป็นไปอย่างถูกต้อง ตรวจสอบของพนักงาน
ตรวจสอบภาคกลางคืน (NIGHT AUDITOR) หัวหน้าตรวจสอบ (HEAD CHECKER) และ
พนักงาน เก็บเงินอาหารและ เครื่องดื่ม (F&B CASHIER) รวมทั้งจัดทำรายงานต่าง ๆ ที่มี
ผลต่อรายได้ให้สมบูรณ์

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้อำนวยการฝ่ายและผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายการเงินและการบัญชี

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- ฝ่ายอาหารและ เครื่องดื่ม
- ฝ่ายห้องพัก

หัวหน้าตรวจสอบ (HEAD CHECKER)หน้าที่และความรับผิดชอบ

- ฝึกอบรมและกำกับดูแลพนักงาน เก็บเงินอาหารและ เครื่องดื่มทั้งหมด (F&B
CASHIER) และ FRONT CASHIER ค้ายในบางกรณี

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้อำนวยการฝ่ายและผู้ช่วยผู้อำนวยการ

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- ฝ่ายอาหารและ เครื่องดื่ม
- ฝ่ายจัดเลี้ยง และแผนกบริการส่วนหน้า

พนักงาน เก็บเงินส่วนหน้า (FRONT OFFICE CASHIERS)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์กับภาควิชางานเพื่อการศึกษาเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้าที่และความรับผิดชอบ

- รับและ เก็บบัญชีแยกประเภทของลูกค้าไว้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- รับชำระบัญชีค่าห้องพักและอื่น ๆ ทั้งที่เป็นเงินสด บัตรเครดิตต่าง ๆ (CREDIT CARDS) หรือลงบัญชีลูกหนี้ (BY CHARGE)

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้อำนวยการฝ่ายและผู้ช่วยผู้อำนวยการ

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- แผนกบริการส่วนหน้า (FRONT OFFICE)
- บุกค้าของโรงแรม

ผู้ควบคุมต้นทุนอาหารและ เครื่องดื่ม (F&B CONTROLLER)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ควบคุมต้นทุนการขายอาหารและ เครื่องดื่มรวมทั้งรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับต้นทุนอาหารและ เครื่องดื่ม
- ตรวจสอบและทดสอบการรับของว่าเป็นไปตามวิธีปฏิบัติที่วางไว้หรือไม่ และของที่ได้ รับกับ เอกสารนำส่งตรงกันหรือไม่

ผู้บังคับบัญชา โดยตรง

- ผู้อำนวยการฝ่ายและผู้ช่วยผู้อำนวยการ

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- หัวหน้าฝ่ายอาหารและ เครื่องดื่ม
- หัวหน้าแผนกจัดซื้อ

พนักงานควบคุมต้นทุนอาหารและ เครื่องดื่ม (F&B CONTROLLER CLERK)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- บันทึกรายงานปริมาณและราคาต้นทุนตามความเป็นจริงในการซื้ออาหารและ เครื่องดื่ม ตลอดจนที่แจกจ่ายไปเพื่อการขาย
- เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการบันทึกเท่านั้น เมื่อผู้ดูแลระบบสารสนเทศมีการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ก็ตาม ข้อมูลที่แจกจ่ายไปเพื่อการขาย จะต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้ควบคุมต้นทุนอาหารและ เครื่องดื่ม

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- แผนกต่าง ๆ ฝ่ายอาหารและ เครื่องดื่ม
- แผนกจัดซื้อ

ฝ่ายบัญชี (CHIEF ACCOUNTANT)**หน้าที่ความรับผิดชอบ**

- รับผิดชอบต่อรายงานการเงิน ตลอดจนวิเคราะห์ทั้งปวง

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้อำนวยการฝ่ายการเงินและการบัญชี

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- หัวหน้าทุกฝ่ายทุกแผนก

ผู้รักษาคงคลังพัสดุ (STORE KEEPER)**หน้าที่ความรับผิดชอบ**

- ดูแลคงคลังพัสดุอาหารและ เครื่องดื่ม (F&B STORE) คงคลังทั่วไป (GENERAL STORE) และรับผิดชอบของทั้งหมดที่เก็บในคลังพัสดุ (STORE) โดยลงบัญชีของนำเข้าและการจ่ายออก

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้อำนวยการฝ่ายการเงินและบัญชีและผู้ช่วยฯ

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- ฝ่ายอาหารและ เครื่องดื่ม
- แผนกจัดซื้อ

เสมียนรับของ (RECEIVING CLERK)**หน้าที่ความรับผิดชอบ**

- ตรวจสอบรายการสินค้าที่มาถึงว่าถูกต้องตามที่สั่งและรับของนั้น

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้รักษาลังพัสดุ

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น:

- ฝ่ายอาหารและ เครื่องดื่ม
- แผนกจัดซื้อ

ผู้จ่าย เงิน เดือน (PAY MASTER)**หน้าที่ความรับผิดชอบ**

- กำกับดูแลบันทึกที่เกี่ยวข้องกับ เงิน เดือน
- เก็บรักษามันติก เงิน เดือนต่าง ๆ ให้เหมาะสม
- เตรียมการ เรื่องการจ่าย เงิน เดือนและจ่ายถูกต้องตาม เวลาที่กำหนด
- มันติกรายงานเงิน เดือนที่จ่ายแล้ว

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้อำนวยการฝ่ายการ เงินและบัญชีและผู้ช่วยผู้อำนวยการ

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่นของตัวแห่งผู้จ่าย เงิน เดือน

- ทุกฝ่ายทุกแผนก
- ฝ่ายบุคคล

แคชเชียร์ทั่วไป (GENERAL CASHIER)**หน้าที่ความรับผิดชอบ**

- รวบรวมยอด เงินประจำวันและจัดทำบัญชี เงินสดรายวันรวมทั้ง เงินสดในมือ

(CASH IN HAND)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้อำนวยการฝ่ายฯ และผู้ช่วยผู้อำนวยการ

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- ทุกฝ่ายทุกแผนก

ผู้ควบคุมบัญชีเจ้าหนี้ (ACCOUNTS PAYABLE SUPERVISOR)**หน้าที่ความรับผิดชอบ**

- จัดวิธีการ และ เตรียมการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายตรวจสอบวิธีการและระยะเวลาในการจ่าย เงินของ โรงแรมทั้งหมด เตรียมการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายส่วนที่แน่นอน

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้อำนวยการฝ่ายฯ และผู้ช่วยผู้อำนวยการ

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- แผนกจัดซื้อ

ผู้ควบคุมบัญชีลูกหนี้ (ACCOUNTS RECEIVABLE SUPERVISOR)**หน้าที่ความรับผิดชอบ**

- จัดทำและ เก็บรักษารายรับต่าง ๆ ให้ถูกต้อง เก็บยอดบัญชีลูกหนี้ของลูกค้านวมทั้งบัญชีของพนักงาน โรงแรม
- ดูแลให้ได้รับ เงินจากลูกหนี้ตรงตามกำหนด เวลา ตามบัญชีลูกหนี้และใบ เรียก เก็บเงิน

ผู้บังคับบัญชา โดยตรง

- ผู้อำนวยการฝ่ายการเงินและการบัญชีและผู้ช่วยผู้อำนวยการ

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- แผนกสิน เชื้อฝ่ายห้องพัก
- ฝ่ายอาหารและ เครื่องดื่ม
- ฝ่ายขาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๑) ฝ่ายห้องพัก (ROOM DIVISION)

ฝ่ายห้องพักของโรงแรมทั่วไปจะมีบุคคลตำแหน่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

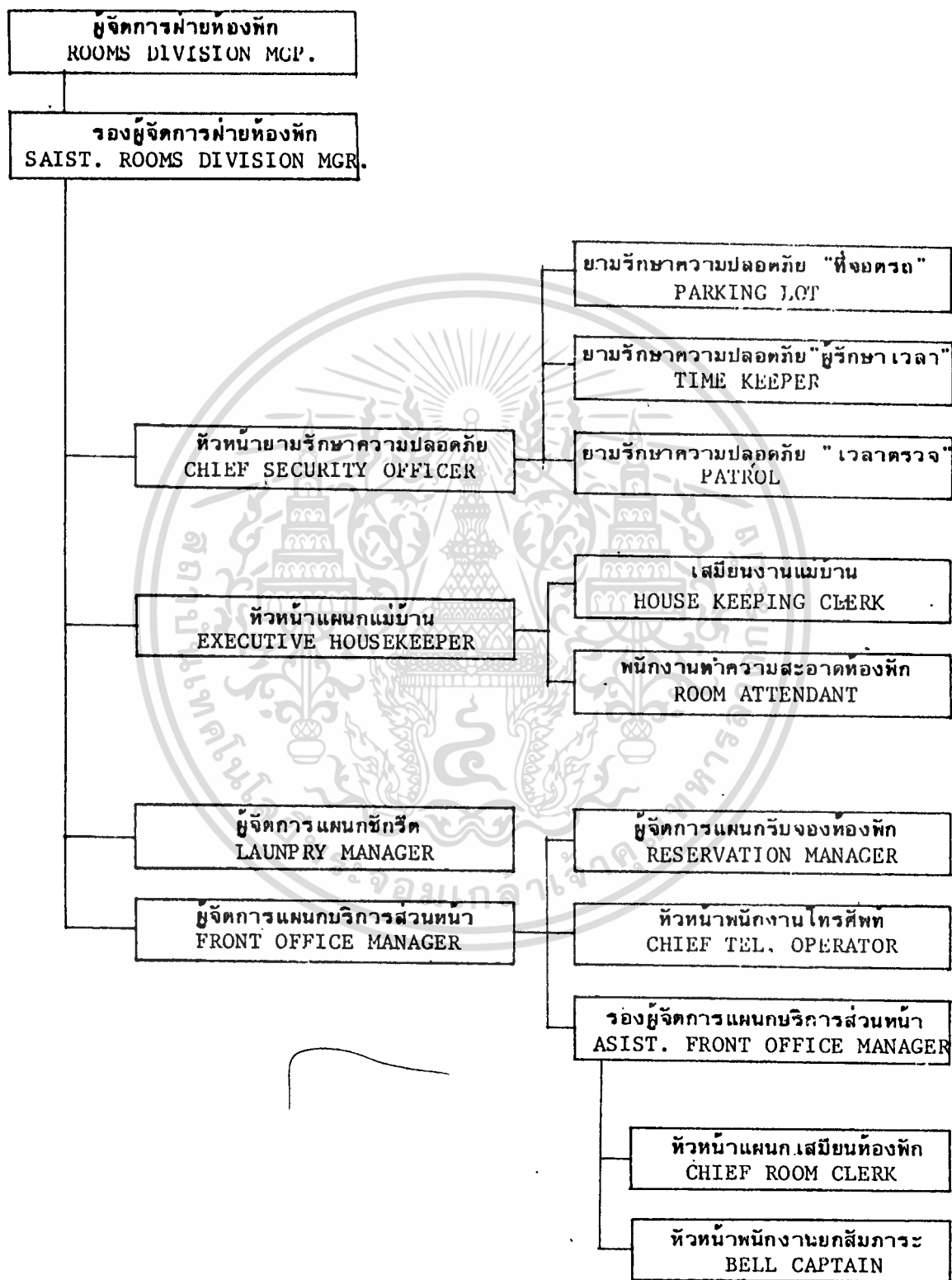
- ผู้จัดการฝ่ายห้องพัก (ROOM DIVISION MANAGER)
- รองผู้จัดการฝ่ายห้องพัก (ASST. ROOMS DIVISION MANAGER)
- ผู้จัดการแผนกบริการส่วนหน้า (FRONT OFFICE MANAGER)
- ผู้จัดการแผนกรับจองห้องพัก (RESEVATION MANAGER)
- ผู้จัดการแผนกบริการทัวร์ (TOUR SERVICE MANAGER)
- ผู้จัดการกะกลางคืน (NIGHT MANAGER)
- รองผู้จัดการแผนกส่วนหน้า (ASST. FRONT OFFICE MANAGER)
- ผู้จัดการศูนย์นักธุรกิจ (BUSINESS MEN MANAGER)
- หัวหน้าพนักงานโทรศัพท์ (CHIEF TEL. OPERATOR)
- ผู้ช่วยหัวหน้าพนักงานโทรศัพท์ (ASST. CHIEF TEL. OPERATOR)
- พนักงานโทรศัพท์ (TEL. OPERATOR)
- ผู้ช่วยรองผู้จัดการส่วนหน้า (ASST. MANAGER)
- หัวหน้าเสมียนห้องพัก (CHIEF ROOM CLERK)
- หัวหน้างานยกสัมภาระ (BELL CAPTAIN)
- หัวหน้าแผนกบริการทัวร์ (CHIEF TOUR SERVICE)
- เสมียนแผนกรับจอง (RESERVATION CLERK)
- หัวหน้ายามรักษาความปลอดภัย (CHIEF SECURITY OFFICER)
- ผู้ช่วยหัวหน้ายามรักษาความปลอดภัย (ASST. CHIEF SECURITY)
- หัวหน้าพนักงานยามรักษาความปลอดภัย (SUPERVISOR)
- ยามรักษาความปลอดภัย "ผู้รักษาเวลา" (TIME KEEPER)
- ยามรักษาความปลอดภัย "เวรตรวจ" (PATROLS)
- ยามรักษาความปลอดภัย "ที่จอดรถ" (PARKING LOT)
- ผู้จัดการแผนกซักผ้า (LAUNDARY MANAGER)
- หัวหน้าแผนกแม่บ้าน (HOUSE KEEPER)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ผู้ช่วยหัวหน้าแผนกแม่บ้าน (EXEC. HOUSEKEEPER)
- หัวหน้าพนักงานแผนกแม่บ้าน (SUPERVISOR)
- เสมียนงานแม่บ้าน (HOUSEKEEPER CLERK)
- พนักงานดูแลห้องพัก (ROOM ATTENDANTS)
- พนักงานดูแลสวน (GARDENERS)
- พนักงานทำความสะอาด (CLEANERS)

รวม 30 ตำแหน่ง แต่โครงการโรงแรมอยุธยาเพียง 16 ตำแหน่ง โดยแสดงการบริหารงานตามแผนผังได้ดังนี้ (แผนภูมิที่ 2.๑)

แผนภูมิที่ 2.3 แสดงสายงานฝ่ายห้องพัก (ORGANIZATION CHART OF ROOMS DIVISION)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- ฝ่ายบัญชี
- ฝ่ายขาย
- ฝ่ายบุคคล
- ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม

หัวหน้าเสมียนห้องพัก (CHIEF ROOM CLERK)**หน้าที่ความรับผิดชอบ**

- ควบคุมดูแลการฝึกอบรม เสมียนห้องพัก (ROOM CLERKS) และพนักงานให้
ข่าวสาร (INFORMATION CLERKS)

- รับผิดชอบบริเวณ เคาน์เตอร์ต้อนรับและพนักงาน

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการแผนกบริการส่วนหน้าและผู้ช่วยผู้จัดการ

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- แผนกบริการส่วนหน้า
- แผนกแม่บ้าน
- แผนกรับจองห้องพัก
- แคชเชียร์ส่วนหน้า และพนักงานโทรศัพท์

หัวหน้าพนักงานยกสัมภาระ (BELL CAPTAIN)**หน้าที่ความรับผิดชอบ**

- ดำเนินงาน เรื่องการบริการขนสัมภาระโดยควบคุมดูแลพนักงานยกกระเป๋า
(BELLMAN) และพนักงานเปิดประตู (DOORMAN)

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการแผนกบริการส่วนหน้า

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ฝ่ายห้องพักทุกแผนกงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้จัดการฝ่ายห้องพัก (ROOMS DIVISION MANAGER)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ประสานงานและควบคุมการปฏิบัติงานวันต่อวันของทุกแผนกที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายห้องพัก

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการทั่วไป

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- หัวหน้าทุกฝ่ายทุกแผนก

ผู้จัดการแผนกบริการส่วนหน้า (FRONT OFFICE MANAGER)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- กำกับดูแลและประสานงานทั้งหมดของแผนกบริการส่วนหน้า

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการฝ่ายห้องพัก

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- หัวหน้าทุกฝ่ายทุกแผนก

รองผู้จัดการแผนกบริการส่วนหน้า (ASSISTANT FRONT OFFICE MANAGER)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- รับผิดชอบงานของแผนกบริการส่วนหน้าทั้งหมดในกรณีที่ผู้จัดการแผนกบริการส่วนหน้าไม่อยู่ในโรงแรม

- ควบคุมดูแลในเรื่องรายละเอียดการทำงานในส่วนบริการส่วนหน้า

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการแผนกบริการส่วนหน้า

ผู้จัดการแผนกรับจองห้องพัก (RESERVATIONS MANAGER)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ประสานงานกับผู้ช่วยผู้จัดการ (ASST. MGR.) ผู้จัดการแผนกบริการทัวร์ และฝ่ายขาย
- ควบคุมดูแลการดำเนินงานของแผนกรับจองห้องพัก

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการแผนกบริการส่วนหน้า

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- หัวหน้าแผนกต่าง ๆ ฝ่ายห้องพักและฝ่ายขาย

เสมียนรับจอง (RESERVATIONS CLERK)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- รับและยืนยันการจองห้องพักของลูกค้ารวมทั้งการทำรายงานประจำวัน

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการแผนกรับจองห้องพัก

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- หัวหน้าแผนกทุกแผนก แผนกบริการส่วนหน้าฝ่ายขาย แผนกแม่บ้าน

หัวหน้าพนักงานโทรศัพท์ (CHIEF TELEPHONE OPERATOR)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- บริหารและปฏิบัติงานด้านควบคุมโทรศัพท์ของโรงแรม

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการแผนกบริการส่วนหน้า

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- หัวหน้าแผนกต่าง ๆ
- ฝ่ายห้องพัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ฝ่ายช่าง
- ฝ่ายบุคคล
- ฝ่ายขาย

หัวหน้ารักษาความปลอดภัย (CHIEF SECURITY OFFICER)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- บริหารและปฏิบัติงานในด้านการรักษาความปลอดภัยของแผนก เพื่อป้องกันความเสียหาย ที่จะพึงมีต่อบุคคลและทรัพย์สินของ โรงแรม

ผู้บังคับบัญชา โดยตรง

- ผู้จัดการฝ่ายห้องพัก

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- ทุกฝ่ายทุกแผนก
- อูกค้าของ โรงแรม

ยามรักษาความปลอดภัย "ผู้รักษาเวลา" (SECURITY GUARD "TIME KEEPER")

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ประสานการปฏิบัติงานที่ เกี่ยวกับการรักษา เวลาทำงานกับฝ่ายบุคคล

ผู้บังคับบัญชา โดยตรง

- หัวหน้ารักษาความปลอดภัย (และผู้ควบคุมยามรักษาความปลอดภัย)

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- ทุกฝ่ายทุกแผนก
- บุคคลภายนอกที่มาติดต่อกับ โรงแรม
- พนักงานโรงแรม

ยามรักษาความปลอดภัย "ที่จอดรถ" (SECURITY GUARD "PARKING LOT")

หน้าที่ความรับผิดชอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ รับผิดชอบ ลานหรือที่จอดรถ ความปลอดภัยของยานพาหนะทั้งหมดที่จอดอยู่ และการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความปลอดภัยต่อทรัพย์สินของโรงแรม

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- หัวหน้ารักษาความปลอดภัย (และผู้ควบคุมยามรักษาความปลอดภัย)

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- ทุกฝ่ายทุกแผนก

ยามรักษาความปลอดภัย "เวรตรวจ" (SECURITY GUARD "PATROL")

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ประสานการปฏิบัติงานกับผู้ช่วยผู้จัดการแผนกแม่บ้าน หรืองานอื่นที่เกี่ยวกับความปลอดภัยแก่บุคคลและทรัพย์สินภายในอาณาเขตของโรงแรม

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- หัวหน้ารักษาความปลอดภัย (และผู้ควบคุมยามรักษาความปลอดภัย)

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- ทุกฝ่ายทุกแผนก

ผู้จัดการแผนกซักรีด (LAUNDRY MANAGER)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- บริหารงานซักรีดทั้งที่เป็นของลูกค้า เครื่องแบบพนักงานและของใช้ในโรงแรม

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการฝ่ายห้องพัก

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- แผนกแม่บ้าน
- ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม
- ฝ่ายช่าง

หัวหน้าแผนกแม่บ้าน (EXECUTIVE HOUSEKEEPER)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- รับผิดชอบงานในแผนกแม่บ้านทั้งหมด

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการฝ่ายห้องพัก

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- หัวหน้าแผนกต่าง ๆ
- ฝ่ายห้องพัก ฝ่ายบุคคล ฝ่ายช่าง ฝ่ายอาหาร และ เครื่องดื่ม แผนกซักรีด

เสมียนงานแม่บ้าน (HOUSEKEEPING CLERK)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ทำงานด้านธุรการงานบัญชีและพิมพ์งานให้แก่แผนกแม่บ้าน
- ตรวจสอบของใช้ในคลังพัสดุของแผนก

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- หัวหน้าแผนกแม่บ้าน

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- หัวหน้าแผนกฝ่ายห้องพัก
- คลังพัสดุทั่วไป

พนักงานทำความสะอาดห้องพัก (ROOM ATTENDANT, ROOM MAID, ROOM BOY)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ทำความสะอาดห้องพัก (ประมาณ 14 ห้อง/คน)
- เปลี่ยนของใช้ต่าง ๆ ในห้องพัก

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- หัวหน้าแผนกแม่บ้าน

- หัวหน้าควบคุมประจำวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- ฝ่ายห้องพักรูททุกแผนก
- แผนกรักษาความปลอดภัย
- ฝ่ายช่าง
- แผนกซักรีด

4) ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม (FOOD AND BEVERAGE DEPARTMENT)

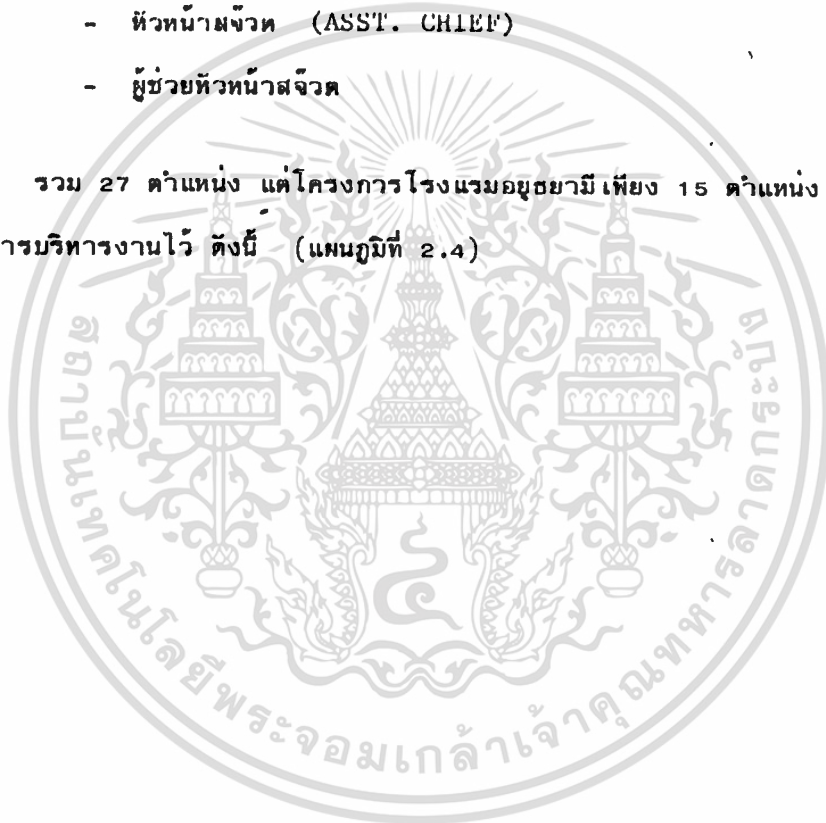
ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่มของโรงแรมทั่วไปจะมีบุคคลตำแหน่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ผู้จัดการแผนกอาหารและเครื่องดื่ม (F&B MANAGER)
- รองผู้จัดการแผนกอาหารและเครื่องดื่ม (ASST. F&B MANAGER)
- ผู้จัดการแผนกจัดเลี้ยง (BANQUET MANAGER)
- ผู้ควบคุมแผนกจัดเลี้ยง (SUPERVISOR)
- ตัวแทนขายจัดเลี้ยง (B.Q. SALES REPRESENTATIVE)
- ผู้จัดการแผนกภัตตาคาร (RESTAURANT MANAGER)
- หัวหน้าห้องอาหาร (DINING ROOM SUPERVISOR)
- หัวหน้าไนท์คลับบาร์ (NIGHT CLUB BAR SUPERVISOR)
- ผู้จัดการคอฟฟี่ช็อป (COFFEE SHOP MANAGER)
- ผู้ควบคุมคอฟฟี่ช็อป (SUPERVISOR)
- พนักงานเสิร์ฟ ชาย-หญิง (WAITER / WAITRESS)
- พนักงานขนของ (BUS BOY)
- หัวหน้าพนักงานบริการห้องพักรูท (ROOM SERVICE SUPERVISOR)
- ผู้ช่วยหัวหน้าพนักงานบริการห้องพักรูท (ASST. SUPPERVISOR)
- กัปตัน (CAPTAIN)
- พนักงานบริการห้องพักรูท (WAITERS)
- ผู้รับคำสั่ง (ORDER TAKER)
- ผู้จัดการแผนกเครื่องดื่ม (BAR MANAGER)
- หัวหน้าบาร์ เทนเดอร์ (HEAD BARTENDER)

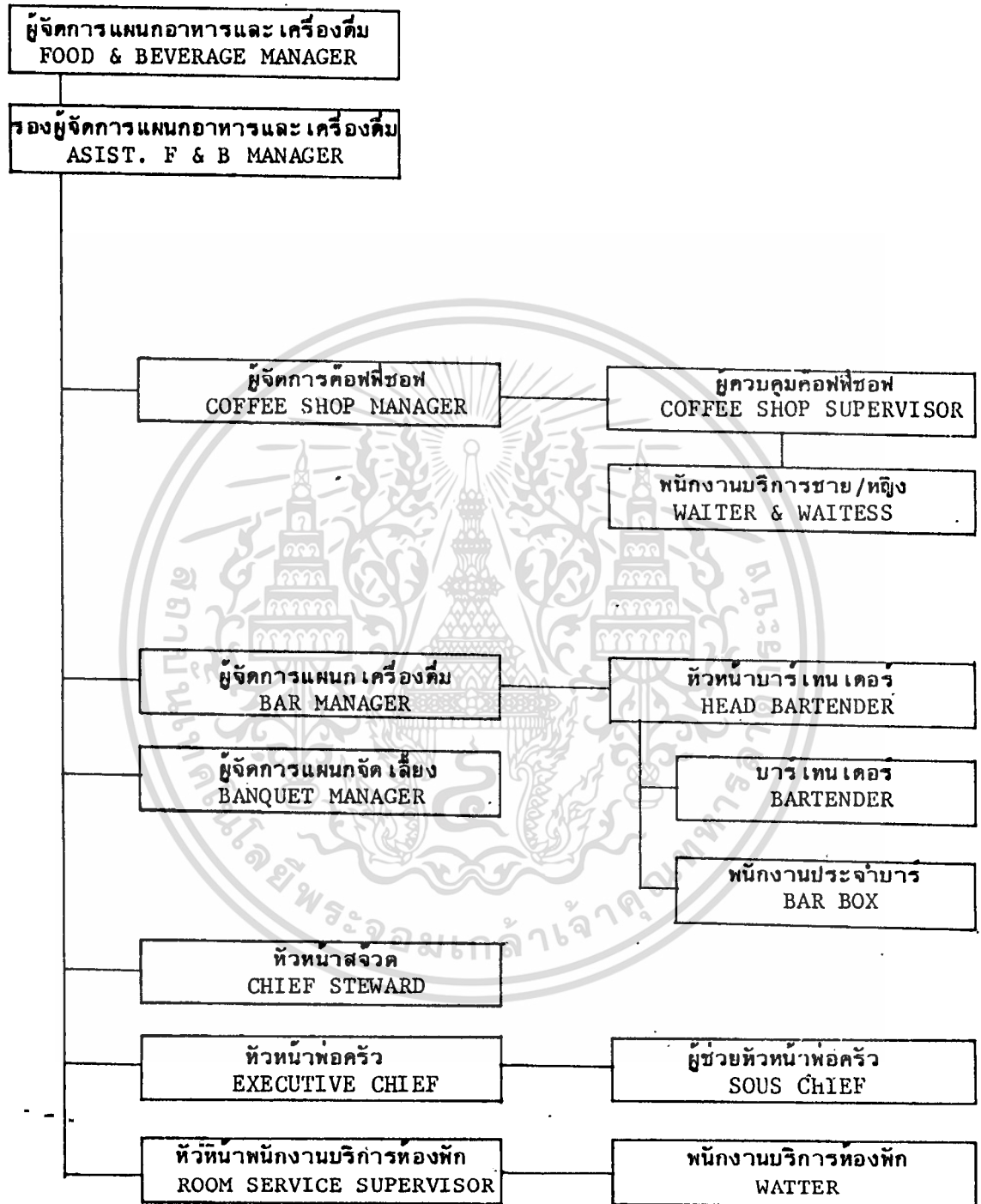
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่อผู้ผู้ใดให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ผู้ช่วยหัวหน้าบาร์เทนเดอร์ (ASST. HEAD BARTENDER)
- บาร์เทนเดอร์ (BARTENDER)
- ผู้ช่วยบาร์เทนเดอร์ (ASST. BARTENDER)
- พนักงานประจำบาร์ ชาย-หญิง (BAR BOY / GIRL)
- หัวหน้าห้องครัว (EXECUTIVE CHEF)
- ผู้ช่วยหัวหน้าห้องครัว (SOUS CHEF)
- หัวหน้าจิวค (ASST. CHIEF)
- ผู้ช่วยหัวหน้าจิวค

รวม 27 ตำแหน่ง แต่โครงการโรงแรมอยุธยา มีเพียง 15 ตำแหน่ง ดังแสดงใน
แผนผังการบริหารงานไว้ ดังนี้ (แผนภูมิที่ 2.4)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็น **แผนภูมิที่ 2.4** ได้แสดงสายงานฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม (ORGANIZATION CHART OF การค้า FOOD & BEVERAGE DEPARTMENT) ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกสิ่งนี้ไป และต้องขออนุญาตจากเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้จัดการฝ่ายอาหารและ เครื่องดื่ม (FOOD AND BEVERAGE MANAGER)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- รับผิดชอบการปฏิบัติงานทั้งหมดทุกแผนกในฝ่ายและประสานงานกับทุกหน่วยในแผนกต่าง ๆ (VARIOUS F&B DEPARTMENT)

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการทั่วไป

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- ทุกฝ่ายทุกแผนก
- ลูกค้าของโรงแรม

หัวหน้าพ่อครัว (EXECUTIVE CHEF)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- กำกับดูแลและประสานงานทั้งหมดที่เกี่ยวกับการผลิตอาหาร ควบคุมการปฏิบัติงานโดยผ่านสายงานทางผู้ช่วยหัวหน้าพ่อครัว (SOUS CHEF) และพ่อครัว (COOKS)

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการฝ่ายอาหารและ เครื่องดื่ม

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- ฝ่ายอาหารและ เครื่องดื่ม ทุกแผนก
- ฝ่ายบุคคล
- แผนกจัดซื้อ
- ฝ่ายช่าง และฝ่ายบัญชี

ผู้ช่วยหัวหน้าพ่อครัว (EXECUTIVE SOUS CHEF OR SOUS CHEF)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- รับผิดชอบดำเนินงานในครัวทุกอย่างในกรณีที่หัวหน้าพ่อครัวไม่อยู่
- จัดทำตารางการทำงานประจำวันและบริหารงานประจำวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- หัวหน้าพ่อครัว

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- ฝ่ายอาหารและ เครื่องดื่มทุกแผนก
- ฝ่ายบุคคล
- แผนกจัดซื้อ

ผู้จัดการแผนกจัดเลี้ยง (BANQUET MANAGER)หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ควบคุมดูแลกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวกับการบริการอาหารและ เครื่องดื่มในการจัดงานเลี้ยงต่าง ๆ ที่จัดในโรงแรม รวมทั้งการติดต่อกับลูกค้า

- ทำแผนรายละเอียดในการ เตรียมงาน

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการฝ่ายอาหารและ เครื่องดื่ม

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- ทุกแผนกในฝ่ายอาหารและ เครื่องดื่ม
- หัวหน้าพ่อครัว
- แผนกแม่บ้านและลูกค้าของโรงแรม

ตัวแทนขายการจัดเลี้ยง (BANQUET SALES)หน้าที่ความรับผิดชอบ

- รับผิดชอบ เรื่องการขายการจัดเลี้ยง รวมทั้งบริการอาหารและ เครื่องดื่ม โดยติดต่อบริษัทต่าง ๆ ให้มาใช้บริการจัดเลี้ยงของโรงแรม

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการแผนกจัดเลี้ยง

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- ฝ่ายขาย
- แผนกบริการผ่านหน้า

ผู้จัดการคอฟฟี่ช็อป (COFFEE MANAGER)หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ควบคุมดูแลให้การปฏิบัติงานทุกด้านของคอฟฟี่ช็อป ให้ดำเนินไปด้วยดี โดยเฉพาะงานด้านบริการให้ เป็นที่พอใจของลูกค้าและ เจ้าหน้าที่บริหาร

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการฝ่ายอาหารและ เครื่องดื่ม

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- แผนกครัว
- ฝ่ายบัญชี
- ฝ่ายช่าง
- ฝ่ายบุคคล

ผู้ควบคุมคอฟฟี่ช็อป (COFFEE SHOP SUPERVISOR)หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ควบคุมการบริการ ในส่วนที่รับผิดชอบให้ดำเนินไปด้วยความ เรียบร้อย
- ฝึกอบรมพนักงานในความรับผิดชอบให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบพนักงานบริการ เก็บกวาด ทำความสะอาด

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการคอฟฟี่ช็อป

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- หัวหน้าห้องครัว
- แผนก STEWARD

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พนักงานบริการชาย/หญิง (COFFEE SHOP WAITER/WAITRESS)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- รับคำสั่งและบริการลูกค้าอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้ควบคุมและผู้จัดการ คอฟฟี่ช็อป

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- ห้องครัว
- พนักงานห้องครัว

หัวหน้าพนักงานบริการห้องพัก (HEAD ROOM SERVICE)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานทั้งหมดในการบริการในห้องพักของโรงแรมในด้านอาหารและ เครื่องดื่มซึ่งลูกค้าสั่งทางโทรศัพท์

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการฝ่ายอาหารและ เครื่องดื่ม หรือผู้ช่วยผู้จัดการฝ่าย

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- แผนกโทรศัพท์
- แผนกครัว บาร์
- แผนก STEWARD

พนักงานบริการห้องพัก (ROOM SERVICE SUPERVISOR)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- บริการอาหารและ เครื่องดื่มให้ลูกค้าในห้องพักตามคำสั่งของลูกค้า

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- หัวหน้าพนักงานบริการห้องพัก

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- แผนกแม่บ้าน
- แผนกครัว บาร์
- แผนก STEWARD

ผู้จัดการแผนก เครื่องดื่ม (BAR MANAGER)หน้าที่ความรับผิดชอบ

- เตรียม เครื่องดื่มต่าง ๆ ที่ใช้ในโรงแรมตลอดจนการบริการในบาร์ และการจัดเลี้ยง

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- หัวหน้าแผนกต่าง ๆ ในฝ่าย F&B
- แผนกจัดซื้อ

หัวหน้าบาร์ เทนเดอร์ (HEAD BARTENDER)หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ในด้านการเตรียมและการบริการ เครื่องดื่มในบริเวณบาร์ตามที่ตั้งต่าง ๆ ของโรงแรม

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการแผนก เครื่องดื่ม

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- ผู้จัดการแผนกจัดเลี้ยง
- ผู้จัดการแผนกภัตตาคาร
- ไนท์คลับและบาร์

บาร์ เทนเดอร์ (BAR TENDER)หน้าที่และความรับผิดชอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับใช้ในกิจการของหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- หัวหน้าบาร์ เทน เคอร์

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- แผนกต่าง ๆ ในฝ่าย F&B

พนักงานประจำบาร์ (BAR BOY/GIRL)หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ให้ความช่วยเหลือตามความต้องการของบาร์ เทน เคอร์

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- หัวหน้าบาร์ เทน เคอร์

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- แผนกต่าง ๆ ในฝ่าย F&B

หัวหน้าสจ๊วต (CHIEF STEWARD)หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ดำเนินการและประสานงานหน้าที่รักษา เครื่องมือ เครื่องใช้ ในฝ่าย F&B ทุก

ชนิดรวมทั้งการทำความสะอาดพื้นที่บริเวณครัวและภาชนะ

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการฝ่าย F&B

- หัวหน้าห้องครัว

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- ฝ่ายบุคคล

5) ฝ่ายขาย (SALES DEPARTMENT)

ฝ่ายขายของโรงแรมทั่วไปจะมีตำแหน่งที่สำคัญคือ

- ผู้จัดการฝ่ายขาย (SALES MANAGER)
- ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายขาย (ASST. SALES MANAGER)
- พนักงานขาย (SALES EXECUTIVE)

รวม 3 ตำแหน่ง เช่นเดียวกับโครงการโรงแรมอยุธยา มีรายละเอียดการปฏิบัติงานดังนี้

ผู้จัดการฝ่ายขาย (SALES MANAGER)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- บริหารงานในฝ่ายขายทั้งหมด
- ติดต่อขงจ้างและให้บริการตัวแทนการนำเที่ยวและกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ เพื่อให้มาใช้

บริการทุกชนิดของโรงแรม

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการทั่วไป

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- หัวหน้าทุกแผนกฝ่ายห้องพักฝ่าย F&B
- แผนกรับจอง
- แผนกจัดเลี้ยง

ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายขาย (ASSISTANT SALES MANAGER)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ประสานงานในด้านการปฏิบัติการบริหารการขาย

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการฝ่ายขาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- หัวหน้าแผนกทุกแผนก

พนักงานขาย (SALES EXECUTIVE)หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ประสานงานและดำเนินการในด้านการขาย

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการฝ่ายขาย

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- หัวหน้าทุกฝ่ายทุกแผนก

๑) ฝ่ายบุคคล (PERSONAL DEPARTMENT)

ฝ่ายบุคคลของ โรงแรมทั่วไปจะมีตำแหน่งที่สำคัญ ดังนี้

- ผู้จัดการฝ่ายบุคคล (PERSONAL MANAGER)
- ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายบุคคล (ASST. PERSONAL MANAGER)
- ผู้จัดการแผนกฝึกอบรม (TRAINING MANAGER)

รวม ๓ ตำแหน่ง เช่นเดียวกับโครงการโรงแรมอยุธยา ซึ่งมีรายละเอียดการปฏิบัติงาน ดังนี้

ผู้จัดการฝ่ายบุคคล (PERSONAL MANAGER)หน้าที่ความรับผิดชอบ

- จัดระบบจรรยาบรรณหน้าที่ของพนักงานการว่าจ้างแรงงาน วางหลักเกณฑ์ในเรื่องเกี่ยวกับบุคลากรและความสัมพันธ์กับพนักงานและลูกจ้าง

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- หัวหน้าทุกฝ่ายทุกแผนก
- พนักงานโรงแรมและลูกจ้างทุกคน

ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายบุคคล (ASSISTANT PERSONAL MANAGER)หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ช่วยเหลือผู้จัดการฝ่ายบุคคลในเรื่องทุกเรื่อง และจัดการเรื่องการทำงานของชาวต่างประเทศที่เป็นพนักงานโรงแรม ดำเนินการในเรื่องชำระภาษี

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการฝ่ายบุคคล

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- หัวหน้าทุกฝ่ายทุกแผนก
- พนักงานทุกคน

ผู้จัดการแผนกฝึกอบรม (TRAINING MANAGER)หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ดำเนินการฝึกอบรมพนักงานทุกแผนก เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน มาตรฐาน และการพัฒนาตนเอง รวมทั้งติดตามผลการฝึกอบรม

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการฝ่ายบุคคล

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- หัวหน้าแผนกทุกแผนก

นอกจากทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว ธุรกิจโรงแรมยังต้องประกอบด้วยแผนกต่าง ๆ เพื่อความสมบูรณ์ของการให้บริการในการดำเนินการ

นอกจากนี้ยังมีแผนกอื่น ๆ ที่สำคัญอีก 3 แผนก และมีตำแหน่งที่สำคัญของแต่ละแผนก ดังนี้

1. แผนกช่าง (ENGINEERING DEPARTMENT)
  - หัวหน้าฝ่ายช่าง (CHIEF ENGINEERING)
2. แผนกประชาสัมพันธ์ (PUBLIC RELATIONS DEPARTMENT)
  - ผู้จัดการแผนกประชาสัมพันธ์ (PR MANAGER)
  - พนักงานประชาสัมพันธ์และช่างภาพ (PR & PHOTOGRAPHER)
3. แผนกจัดซื้อ (PURCHASING MANAGER)
  - ผู้จัดการแผนกจัดซื้อ (PURCHASING MANAGER)

รวม 4 ตำแหน่ง เช่นเดียวกับโครงการโรงแรมอยุธยา ซึ่งมีรายละเอียดการปฏิบัติหน้าที่ดังนี้

1) แผนกช่าง (ENGINEERING DEPARTMENT)

หัวหน้าฝ่ายช่าง (CHIEF ENGINEERING)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- บริหารและรับผิดชอบงานในฝ่ายช่างและเครื่องที่เกี่ยวกับงานช่างทั้งหมด

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการทั่วไป

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- หัวหน้าทุกฝ่ายทุกแผนก ฝ่ายห้องพัก
- แผนกซักรีด
- แผนกจัดซื้อ
- แผนกบัญชี

2) แผนกประชาสัมพันธ์ (PUBLIC RELATIONS DEPARTMENT)

ผู้จัดการแผนกประชาสัมพันธ์ (PUBLIC RELATIONS MANAGER)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- เป็นผู้เชื่อมโยงข่าวสารระหว่างโรงแรมกับสื่อมวลชน และพนักงานของโรงแรม

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการทั่วไป

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- หัวหน้าทุกฝ่ายทุกแผนก
- คิวแทนฝ่ายขาย
- ลูกค้าและสื่อมวลชนต่าง ๆ

พนักงานประชาสัมพันธ์และช่างภาพ (PR. & PHOTOGRAPHER)หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ควบคุมดูแลงานติดต่องานธุรการ และงานภาพ

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการแผนกประชาสัมพันธ์

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- หัวหน้าทุกฝ่ายทุกแผนก
- แผนกจัดเลี้ยง
- แผนกศิลป์
- ฝ่ายบุคคล
- ลูกค้า และสื่อมวลชน

3) แผนกจัดซื้อ (PURCHASING DEPARTMENT)ผู้จัดการแผนกจัดซื้อ (PURCHASING MANAGER)หน้าที่ความรับผิดชอบ

- จัดซื้อทุกสิ่งทุกอย่างตามความต้องการของทุกฝ่ายทุกแผนก เพื่อใช้ในการดำเนินงาน

งาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

- ผู้จัดการทั่วไป

ความสัมพันธ์กับแผนกอื่น

- ทุกฝ่ายทุกแผนก

การจัดระดับพนักงานในโรงแรม โดยพิจารณาลักษณะของงานในธุรกิจโรงแรมและ อาศัยหลักเกณฑ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สามารถแบ่งระดับพนักงานโรงแรมออกได้ เป็น 4 ระดับ คือ

1. ระดับบริหาร เช่น ผู้อำนวยการฝ่ายจัดการ รองผู้อำนวยการฝ่ายจัดการ รองประธานฝ่ายปฏิบัติการ ประธานกรรมการ ผู้จัดการใหญ่ เลขานุการ ผู้ช่วยผู้จัดการใหญ่ ผู้อำนวยการฝ่ายการเงิน ฯลฯ
2. ระดับงานเหนือเทคนิค เช่น ผู้อำนวยการฝ่ายห้องพัก ผู้จัดการฝ่ายต้อนรับ ผู้จัดการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ผู้ตรวจสอบภายใน แม่บ้าน
3. ระดับใช้เทคนิคปานกลาง เช่น ผู้ผสมเครื่องดื่ม หัวหน้าพนักงานบริการ ผู้ควบคุมงานครัว พนักงานเก็บเงิน ผู้ควบคุมการทำความสะอาด พนักงานบัญชี เลขานุการ ฯลฯ
4. ระดับไม่ใช้เทคนิค เช่น พนักงานทำความสะอาดห้องพัก พนักงานขนของ พนักงานขายอาหาร ผู้ช่วยงานครัว พนักงานโทรศัพท์ พนักงานต้อนรับ พนักงานรักษาความปลอดภัย

จากมาตรฐาน จำนวนพนักงานต่อห้องพักของโรงแรม คือ 1.5 คน/ห้อง เพราะ ว่าโครงการโรงแรมอยุธยา มีจำนวนห้องพัก 127 ห้อง เพราะฉะนั้น จำนวนพนักงานทั้งหมด ของโรงแรม = $127 \times 1.5 = 190.5$ หรือ 191 คน

จำนวนพนักงานแยกตามระดับ

จำนวนพนักงานทั้งหมด	191 คน	
- ระดับที่ 1 ระดับบริหาร		
ร้อยละของพนักงาน	5.23	
จำนวนคนระดับบริหาร	$\frac{5.23}{100} \times 191 =$	10 คน
- ระดับที่ 2 ระดับเนื้องานเทคนิค		
ร้อยละของพนักงาน	9.16	
จำนวนคนระดับ เนื้องาน เทคนิค	$\frac{9.16}{100} \times 191 =$	17 คน
- ระดับที่ 3 ระดับใช้เทคนิคปานกลาง		
ร้อยละของพนักงาน	36.60	
จำนวนคนระดับใช้ เทคนิคปานกลาง	$\frac{36.60}{100} \times 191 =$	70 คน
- ระดับที่ 4 ระดับไม่ใช่เทคนิค		
ร้อยละของพนักงาน	49.01	
จำนวนคนระดับไม่ใช่ เทคนิค	$\frac{49.01}{100} \times 191 =$	94 คน
รวมทั้ง 4 ระดับ	=	191 คน

$$\frac{10 \times 100}{191}$$

2.7 โรงแรมประเภทเดียวกัน

โรงแรมมณเฑียร

เป็นโรงแรมชั้นหนึ่งที่ตั้งอยู่ในย่านธุรกิจของกรุงเทพมหานคร เริ่มเปิดดำเนินงานเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2506 ปัจจุบันโรงแรมมณเฑียร นับว่าเป็นโรงแรมที่ทันสมัย และเน้นการตกแต่งภายในโดยคงเอกลักษณ์ไทย เอาไว้มากที่สุด

สถานที่ตั้ง โรงแรมมณเฑียรตั้งอยู่บนถนนสุรวงศ์ ใกล้กับย่านถนนพัฒนาพงศ์ โดยทิศเหนือจดถนนพระราม 4

ลักษณะอาคาร เป็นอาคาร 2 หลังเชื่อมต่อกัน โดยอาคารแรกสูง 10 ชั้น และอาคารหลังต่อเติมใหม่ทางด้านซ้ายของอาคารเดิม เป็นอาคารสูง 19 ชั้น มีส่วนติดต่อกับอาคารเดิม 10 ชั้น พื้นที่ใช้ในแต่ละชั้นประมาณ 84 x 18 ตารางเมตร บริเวณโถงลิฟต์หน้าบันหน้าเปิดโล่งถึงชั้น 3 หลังคาส่วนต้อนรับมีเนื้อที่ 500 ตารางเมตร ทำเป็นพระว่ายนํ้า และที่นั่งพักผ่อน (SWIMMING POOL & TERRACE)

รายละเอียดของอาคาร

ชั้นใต้ดิน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

- ส่วนของเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ส่วนทำงาน และห้องเครื่องต่าง ๆ ของโรงแรม ซึ่งได้แก่ ห้องปรับอากาศ ห้องทำไอน้ำ สุมนํ้า ห้องซักรีด ห้องควบคุมระบบไฟฟ้า และระบบโทรศัพท์

- ส่วนบริการแขก ได้แก่ไนท์คลับ (คาซามาลังกัว) และร้านค้า จำนวน 25 ร้าน

ชั้นที่ 1 ยกระดับสูงจากพื้นถนนประมาณ 1 เมตร ซึ่งเป็นส่วนทางเข้าใหญ่ของโรงแรม ประกอบด้วยโถงต้อนรับ, แผนกดูรถทัวร์ส่วนหน้า, แผนกต้อนรับ และลงทะเบียน ล็อบบี้บาร์, คอฟฟี่ช็อป (เรือนต้น) , ภัตตาคารอาหารจีน (JADE GARDEN)

ชั้นลอย ประกอบด้วยส่วนบริหาร ห้องครัวและส่วนจัดเลี้ยงต่าง ๆ ได้แก่

- ราชมณเฑียร แกรนด์ บอลรูม มีเนื้อที่ประมาณ 1,150 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสูง 5.50 เมตร สามารถจุคนได้ 1,500 คน สำหรับการจัดเลี้ยงแบบ RECEPTION 1,200 คน สำหรับการจัดเลี้ยงแบบ THEATRE 700 คน สำหรับการจัดเลี้ยงแบบ BANQUET ซึ่งห้องนี้สามารถแบ่งย่อยเป็น 4 ห้องสำหรับการประชุมและการจัดเลี้ยง ซึ่งมีจำนวนคนตั้งแต่ 40 - 450 คน

- มณเฑียรทิพย์ มีเนื้อที่ประมาณ 200 ตารางเมตร สำหรับงานจัดเลี้ยง ที่มีคนประมาณ 150 - 200 คน ภายในประกอบด้วยส่วนเตรียมอาหาร และห้องฉายภาพยนตร์ สำหรับให้บริการด้วย

- จงกมล เป็นห้องขนาดเล็กสำหรับจำนวนคนไม่มากนัก ใช้เป็นห้องจัดเลี้ยงสำหรับ 40 คน หรือห้องสัมมนาสำหรับ 20 คน

ชั้นที่ 2 เป็นที่ตั้งของส่วนบริการและเก็บของ เป็นจุดเชื่อมต่อน้ำสำหรับดับเพลิงของชั้นต่าง ๆ มารวมกันในชั้นนี้

ชั้นที่ 3 เป็นที่ตั้งของสำนักงานห้อง เทียว สระว่ายน้ำซึ่งอยู่บนหลังคาของอาคาร ส่วนหน้า มีการจัดสวนสำหรับพักผ่อน นอกจากนั้นยังเป็นห้องพักผ่อนบางส่วนด้วย

ชั้นที่ 4 - 16 เป็นส่วนห้องพักแขกซึ่งแบ่งออกเป็น

- ห้องพักแบบ	STANDARD	24	ห้องต่อชั้น
- ห้อง	DE LUXE	2	ห้องต่อชั้น
- ห้อง	SUPER DE LUXE	1	ห้องต่อชั้น

ชั้นที่ 17 - 18 เป็นห้องชุดทั้งหมด สามารถแยกเป็น

- ห้อง	PRESIDENT SUITE	4	ห้อง
- ห้อง	EXECUTIVE SUITE	8	ห้อง
- ห้อง	IMPERIAL SUITE	2	ห้อง
- ห้อง	HONEY MOON SUITE	1	ห้อง

ห้องพักแต่ละห้อง เป็นห้องนอนที่มีห้องน้ำในตัว ซึ่งมีเนื้อที่ 25 ตารางเมตร มีระเบียง 5 ตารางเมตร สามารถชมทัศนียภาพของกรุงเทพฯ ได้อย่างชัดเจน

ห้องชุด ประกอบด้วย ห้องนอน ห้องน้ำ และระเบียงบนพื้นที่ 63 ตารางเมตร เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ห้องชุดนี้อยู่ปลายทั้งสองด้านของส่วนคอนกรีต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งนั้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระบบป้องกันไฟ

เป็นระบบอัตโนมัติ ติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้ทุกชั้น นอกจากนี้ยังมีบันได 2 ชุด ชุดหนึ่งอยู่ปลายสุดของอาคาร อีกชุดหนึ่งอยู่ติดกับลิฟท์ โดยมีลิฟท์เตรียมไว้ 5 ชุด เป็นลิฟท์บริการ 2 ชุด สามารถติดต่อกับอาคาร เดิมได้ตั้งแต่ชั้นใต้ดินถึงชั้นที่ 10

ลักษณะการดำเนินงาน

โรงแรมมณเฑียรเป็นโรงแรมที่ไม่เคยสังกัดหรือพึ่งพาการบริหารจากต่างประเทศ ได้ตั้งเป้าหมายไว้คือ การให้บริการด้านการจัดเลี้ยงแก่แขกในประเทศ เนื่องจากรายได้จากการขายห้องพัก มีเพียงร้อยละ 4๐ ซึ่งเป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวต่างชาติ การเข้าพักของโรงแรมมณเฑียรอยู่ประมาณร้อยละ 75 ตลอดมา รายได้หลักที่สำคัญอีกครึ่งหนึ่งก็คือ รายได้จากผู้ให้บริการภายในประเทศ จากการจัดเลี้ยง ประชุมสรรเสริญในโอกาสต่าง ๆ และรายได้ที่มาจากห้องอาหารและสถานบันเทิงต่าง ๆ ในโรงแรม

ส่วนประกอบที่สำคัญ

1. การจัดทางสัญจรของผู้ใช้บริการ

- MAIN ENTRANCE จัดไว้ในส่วนของอาคารหลังเดิม ประกอบด้วย FOYER, LOBBY, FRONT DESK, FRONT OFFICE ใช้สำหรับบริการแขกผู้เข้ามาพักโดยลงทะเบียนเข้าและออก (CHECK IN AND CHECK OUT)

- SUB ENTRANCE อยู่ในส่วนของอาคารหลังใหม่ สามารถติดต่อกับส่วนบริการอื่น ๆ ของโรงแรม เช่น ห้องจัดเลี้ยง ภัตตาคาร และร้านค้าต่าง ๆ

การเชื่อมต่อทางสัญจร (CIRCULATION) ของผู้ให้บริการโดยมี LOBBY เป็นตัวเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างอาคาร 2 หลังเข้าด้วยกัน เนื่องจากมีพื้นที่ค่อนข้างจำกัด และการจัดเส้นทางติดต่อของอาคาร เดิมและอาคารใหม่ใช้เชื่อมต่อกันด้วย LOBBY โดยมี ส่วน FRONT DESK อยู่ที่อาคารหลังเก่า จึงออกแบบให้อาคารทั้งสองหลังเชื่อมต่อกันโดยตรง ตั้งแต่ชั้นล่างจนถึงชั้น 10

2. โถงพักคอย (LOBBY)

ที่ตั้ง อยู่ติดกับทางเข้าใหญ่ชั้นที่ 1 (GROUND FLOOR)

บริเวณใกล้เคียง ล็อบบี้เล้าจน์ (COCKTAIL LOUNGE WITH LOBBY BAR)

ลักษณะ จากทางเข้าใหญ่จะเป็นโถงใหญ่ตรงบริเวณโถงนี้ จะจัดให้เป็นบริเวณของบริษัททัวร์ และบริษัทท่องเที่ยวต่าง ๆ เป็นการแยกความจอแจ ก่อนที่จะเข้าไปถึง เคาน์เตอร์ ซึ่งเป็นตำแหน่งของ INFORMATION, CASHIER, และ MONEY CHANGER ตามลำดับ

เทคนิค มีการตกแต่งอย่างงดงามที่บริเวณทางเข้า เมื่อเข้าสู่ในบริเวณ LOBBY ตรงส่วนพักคอย เทคนิคจะดำเนินการเลือกรูปแบบของเทคนิคด้วยการใช้พรมช่วย เน้น บริเวณพักคอยให้ดูน่าสนใจขึ้น

การจัดบริเวณพักคอย ใช้เก้าอี้แบบ EASY CHAIR และโต๊ะแบบ COFFEE TABLE โถงพักคอยนี้มีลักษณะใหญ่เพื่อให้ดูโอ้อิ่ง ที่นั่งจะจัดเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 4-5 ที่นั่ง และ 6-8 ที่นั่ง

ส่วนประกอบอื่น ๆ ภายในโถงพักคอย

- ลิฟท์ สำหรับไปยังห้องพัก
- โทรศัพท์สาธารณะ
- ตู้โชว์สินค้า, โฆษณาของพยานบริการในโรงแรม
- บ้ายชี้ทางไปส่วนบริการของโรงแรม
- นาฬิกาเทียบเวลาของเมืองต่าง ๆ ในโลก

สรุปผลการศึกษา

1. ส่วน LOBBY มีการแยกระดับตาม FUNCTION โดยจัดส่วนของ COUNTER TOUR และ BELL CAPTAIN ซึ่งเป็นส่วนที่มีความวุ่นวายแยกออกโดยใช้การยกระดับพื้น
2. มีการนำต้นไม้และแสงธรรมชาติมาใช้ ทำให้เกิดความโปร่ง โล่ง สบายตา เป็นการเสริมสร้างบรรยากาศที่ร่มรื่น
3. การจัดที่นั่งพักคอยจัดเป็นกรุปขนาดใหญ่ เล็กต่าง ๆ กัน เพื่อแขกทั่วไปและกรุปทัวร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำออกเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ชานเรือน (LOBBY BAR)

ที่ตั้ง ชั้น GROUND FLOOR

บริเวณใกล้เคียง ภัตตาคารอาหารจีน COFFEE SHOP

ลักษณะเด่น เป็นสถานที่สาธารณะ (PUBLIC AREA) ผู้คนเดินผ่านไปมา
ได้

การจัดส่วนบริการ มีเคาน์เตอร์บาร์อยู่ด้านหลังสุด ซึ่งจะบริการ เครื่องดื่ม และกัลปังหิ้ว โดยสิ่งมาที่ยังตอนหน้า หลังบาร์จะเป็นที่เก็บเหล่า, เครื่องดื่ม ตอนหน้ามี SERVICE STATION เล็ก ๆ สำหรับพนักงานเสิร์ฟ, วางถาด, ผ้าเช็ดมือ, ถ้วย, แก้ว ซึ่งสามารถหยิบเสิร์ฟได้เลย ไม่ต้องเดินไปหยิบที่เคาน์เตอร์ และยังมีที่โซฟาสำหรับเด็ก, พายไปคัวยในตัว

การจัดที่นั่ง ที่นั่งใช้ทั้ง SOFA และ EASY CHAIR ประกอบกันโดยใช้ โต๊ะ COFFEE TABLE มีการจัดทั้งแบบ 2, 4, 6 ที่ เพื่อบริการแขกทั้งที่มากลุ่มเล็ก 2 คน หรือเป็นกลุ่มใหญ่ 6-8 คน

4. เรือนต้น (COFFEE SHOP)

ที่ตั้ง ทางด้านสุดของ โรงแรมทางด้านถนนพระราม 4 อยู่ที่ชั้น GROUND FLOOR

บริเวณใกล้เคียง ภัตตาคารอาหารจีน (JADE GARDEN)

ลักษณะเด่น มีทางเข้าจากทาง LOBBY และจากทางถนนภายนอก ซึ่งสามารถบริการแก่บุคคลภายนอกโรงแรมโดยไม่ต้องผ่านโถงพักคอย

การออกแบบ โดยมีแนวความคิดมาจากบรรยากาศในสวน มีการใช้สวนมีการใช้ไม้ระแนง, ไม้ฉลุ, ลายประกอบ, และการใช้โทนสีขาว-เขียว เพื่อให้ได้บรรยากาศ มีการแบ่งระดับพื้นให้ที่นั่งเป็นส่วน ๆ ซึ่งให้ความรู้สึกคล้ายกับนั่งอยู่ในสวนจริง ๆ แยกได้เป็น 4 ส่วน คือ ส่วนกลาง จะเป็นระดับต่ำสุด โดยมีชายคาไม้ฉลุยื่นลงมาทั้ง 3 ด้าน ล้อมรอบแบบศาลาในสวน มีการใช้ไม้เป็นตารางทแยงมุมคล้ายกับศาลา และมีการตกแต่งด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดที่นั่ง มีทั้งแบบ เป็นชุด ขนาด 2-4 ที่นั่ง แบบลอยตัว และที่นั่ง เป็น BOOTH เพื่อความเป็นส่วนตัว

สรุปผลการศึกษา

มีแนวความคิดที่ดีที่น่าบรรยากาของสวนมาไว้ในใจกลางเมือง เป็นสิ่งที่น่าสนใจมาก

5. ห้องอาหาร LE GOIRMET GRILL

ที่ตั้ง GROUND FLOOR

บริเวณใกล้เคียง LOBBY, OFFICE ของโรงแรม

ลักษณะเด่น มีการใช้ เพดานโค้งมาตกแต่ง

การจัดพื้นที่ มีการแบ่งพื้นที่ภายในห้องเป็น 2 ส่วน คือบริเวณ FOYER และบริเวณรับประทานอาหาร โดยที่เมื่อผ่านประตูเข้ามาแล้วจะพบโถง มีชุดพักคอย 1 ชุด อยู่ก่อนถึงส่วนรับประทานอาหาร ซึ่งได้เปิดโถงโถง บริเวณกลางห้องจัดไว้เป็นที่ตั้งของ DISPLAY แสดงอาหารที่สามารถเห็นได้โดยรอบและมีมุมโชว์ไวน์ด้วย

ผนัง ส่วนที่เป็นผนังทึบจะทำสีทึบระ เปิดให้มีพื้นที่ที่เหมือนกัน นอกจากนี้ยังมีการใช้กระจกสี เข้ามาแต่งผนังด้วย

การจัดที่นั่ง โดยส่วนมากจะจัด เป็นบูทและที่นั่งแบบลอยตัวอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือประกอบกัน โดยมีโต๊ะอาหารวางตรงกลาง นอกจากนี้มีลักษณะพิเศษคือ ได้มีการจัดพื้นที่ไว้สำหรับมาทาน เป็นกลุ่ม โดยแยกเป็นห้องพิเศษมีประตูปิด-เปิดมิดชิด เหมาะสำหรับแขกระดับ EXCLUSIVE

สรุปผลการศึกษา

1. มีการแบ่งพื้นที่ภายในดี มีการจัด FOYER ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับห้อง GRILL เพราะผู้มาใช้บริการมักเป็นแขกระดับสูง
2. บริเวณ DISPLAY แสดงอาหาร เป็นส่วนที่เน้นให้เด่นชัด
3. การจัดที่นั่งคำนึงถึงความสวยงาม ไม่ดูแน่นเกินไป แต่ละชุดควรมีความหรูหรา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าในตัวเอง
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาโรงแรมมดเหิรจะ เห็นได้ว่า

1. มีการออกแบบไทยมรดกที่มีลักษณะที่ผสมผสานกับลักษณะไทย กล่าวคือมีการนำศิลปะของไทย เข้ามาใช้ในการออกแบบ จึงพบเห็นศิลปะไทยมากระจายไปปรากฏอยู่ในอาคารของโรงแรม
2. มีการใช้ลักษณะที่น่าสนใจ คือ การนำวัฒนธรรมไทยมาใช้ในการบริการลูกค้า เช่นการต้อนรับ
3. มีการสร้างห้องชุดที่มีความหรูหรามากที่สุดคือ อิมพีเรียลสวีท
4. ห้องอาหารของโรงแรมมดเหิรคือ เลอ กู เมท์ กริลล์ , เจดการ์ เด็น และห้อง เรือนต้น จะมีแนวทางการออกแบบที่มีลักษณะเฉพาะตัว โดยแนวทางการออกแบบแสดงให้เห็นถึงบรรยากาศที่ต้องการให้ เป็นไปได้อย่างชัดเจน
5. การ เลือกใช้วัสดุ ซึ่งจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละส่วน ตามประโยชน์ใช้สอย ซึ่งสมควรจะได้ศึกษา เพื่อเป็นแนวทางสำหรับนำมาใช้ได้
6. การ เลือกใช้โครงสร้างในแต่ละห้อง เป็นสิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง มีหลักการใช้สีที่แสดงถึงลักษณะไทยได้อย่างงดงาม

โรงแรม เชียงใหม่ออร์คิด

เป็นโรงแรมชั้นหนึ่ง ซึ่งมีขนาดใหญ่ที่สุดของจังหวัดเชียงใหม่ในปัจจุบัน เริ่มเปิดดำเนินงานเมื่อปี 2523 โดยอยู่ในเครือข่ายของไฮแอท เดิมใช้ชื่อว่าโรงแรมไฮแอทออร์คิด เชียงใหม่ ต่อมาได้เปลี่ยนทีมผู้บริหาร และได้เปลี่ยนชื่อจากเดิมเป็นโรงแรม เชียงใหม่ออร์คิด จนถึงปัจจุบัน

สถานที่ตั้ง โรงแรม เชียงใหม่ออร์คิดตั้งอยู่บริเวณถนนเมือง บนเนื้อที่ 6 ไร่ริมถนนสายห้วยแก้ว ซึ่งเป็นถนนสายท่องเที่ยวสำคัญสายหนึ่งของเชียงใหม่ โดยอยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ประมาณ 5 กิโลเมตร

ลักษณะอาคาร เป็นอาคารรูปตัวโอ (I - SHAPE) ทิศหน้าไปทางทิศตะวันออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาคารด้านหน้าเป็นส่วนบริการต่าง ๆ ด้านหลังเป็นส่วนห้องพัก ตัวอาคารสูง 10 ชั้น

อาคารด้านหน้าเป็นสถาปัตยกรรมแบบล้านนาประยุกต์ (POST MODERN) มีหลังคาซ้อนชั้น 3 ชั้น ด้านบนเป็นกมธ ตามลักษณะสถาปัตยกรรมล้านนา ตัวอาคารประดับด้วยกระเบื้องดินเผาของ เชียงใหม่ และติดทองบางจุด ซึ่งแสดงถึงลักษณะท้องถิ่นอย่างชัดเจน อาคารด้านหลังเป็นสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ มีรูปแบบเรียบง่าย เมื่อถึงชั้น 9 และชั้น 10 จะยื่นออกมาข้างละ 1.80 เมตร ทำให้ชั้นทั้งสองมีพื้นที่มากกว่าชั้นอื่น

รายละเอียดของอาคาร

ชั้นใต้ดิน เป็นส่วนของพนักงานและส่วนบริการของโรงแรม

ชั้นที่ 1 ทางเข้าใหญ่อยู่รอบปี แยกเป็น 2 ด้าน ด้านซ้ายไปยังผ่าน FRONT DESK และ TOUR CORNER ด้านขวาไปยังส่วนล็อบบี้บาร์, ค็อกเทลบาร์ (แมริม) ค็อกเทล-เลาจน์ (OPIUM DEN), ภัตตาคาร (LE PAIRLLAN) และคิสได้เฮค (CLUB 77)

อาคารด้านหน้าสูง 4 ชั้น มีรายละเอียดตั้งแต่ชั้นที่ 2 - ชั้นที่ 4 ดังนี้

ชั้นที่ 2

เป็นห้องจัดเลี้ยงซึ่งแต่ละห้องสามารถจุได้ 90 คน โดยแต่ละห้องมีชื่อที่แตกต่างกัน ดังนี้ ช้างกร, ท่ามุย, ลานนาไทย และสายวิสุทธิ ทุกห้องสามารถเปิดทะเลถึงกันได้ เพื่อเพิ่มขนาดของห้อง นอกจากนี้ยังมีห้องจัดเลี้ยงขนาดใหญ่ สามารถจุได้ถึง 300 คน คือห้อง รอยัล ออร์คิด บอลรูม

ชั้นที่ 3

จะเป็นสถานที่ออกกำลังกาย (HEALTH CLUB) และห้องอบ (SAUNA) บริการทั้งบุคคลภายนอกและแขกของโรงแรม

ชั้นที่ 4

เป็นสระว่ายน้ำ (SWIMMING POOL & TERRACE BAR)

อาคารด้านหลังจะเป็นห้องพักของโรงแรมจำนวน 276 ห้อง มีรายละเอียดดังนี้

ชั้น 2-5	เป็นห้อง STANDARD	ชั้นละ 32 ห้อง
ชั้น 6-8	เป็นห้อง DELUXE	ชั้นละ 32 ห้อง
ชั้น 9	REGENCY CLUB	30 ห้อง
	HONEY MOON SUITE	1 ห้อง
ชั้น 10	REGENCY CLUB	6 ห้อง
	JUNIOR SUITE	4 ห้อง
	PRESIDENTIAL SUITE	2 ห้อง

ระบบเทคโนโลยีอาคาร

โรงแรมเชียงใหม่ออร์คิด เป็นโรงแรมที่ทันสมัยมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ มากมาย โดยมีบันไดหนีไฟที่ปีกทั้ง 2 ข้าง ของอาคารมีลิฟท์บริการ 4 ชุด ใช้ระบบปรับอากาศแบบซิลเลอร์ โดยติดตั้งให้กับห้องพักทุกห้อง ระบบป้องกันไฟอัคคีภัย โดยมีตัวจับสัญญาณควันไฟ (SMOKE DETECTOR) ระบบโทรศัพท์แบบอัตโนมัติเช่นกัน นอกจากนี้ยังมีระบบ เสียงและโทรทัศน์ ซึ่งจะ เป็นรายการประจำสถานีทั่วไปและมีวีดิโอบริการด้วย ส่วนเครื่องเพียงจะมีทุกห้อง เช่นเดียวกับทีวี

ลักษณะการดำเนินงาน

การบริหารงานของโรงแรมเชียงใหม่ ออร์คิด ค่อนข้างจะมีความเป็นสากลมากกว่าทุก ๆ โรงแรมในเมืองเชียงใหม่ เพราะเป็นโรงแรมใหญ่ และเคยอยู่ในการบริหารโดยเครือของไฮแอทมาก่อน พนักงานจึงปฏิบัติงานอย่างขยันแข็งและตั้งใจ จนมีความรู้สึกเป็นทางการมาก ต่างไปจากโรงแรมเก่าแก่ของเชียงใหม่ เช่น โรงแรมสุริวงค์ การทำงานของโรงแรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่โรงแรมก็ยังมีปัญหา เรื่องจำนวนแขกที่มาพักอยู่บ้าง เพราะทำเลที่ตั้งห่างจากชุมชนในตัวเมือง ผู้ที่จะมาพัก จะต้องการความเป็นส่วนตัว บรรยากาศของการพักผ่อนในบริเวณชานเมืองเชียงใหม่เท่านั้น

ส่วนประกอบที่สำคัญ

1. โถงพักคอย (LOBBY)

ลักษณะ เป็นส่วนสำคัญของโรงแรม โดย เป็นพื้นที่สำหรับต้อนรับและนัดพบ การตกแต่งห้องโถงนี้ ได้นำเอาลักษณะเด่นของศิลปะและทัศนกรรมของชาวไทยภูเขามาประยุกต์ให้เกิดความแปลกใหม่ และมี เอกลักษณ์ในตัวเอง

ที่ตั้ง GROUND FLOOR

เวลาบริการ 24 ชั่วโมง

กลุ่มผู้ใช้บริการ แยกทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่มาพักและใช้บริการหรือติดต่อในส่วนต่าง ๆ ของโรงแรม

2. แม่ริมคอฟฟี่ช็อป (COFFEE SHOP)

ลักษณะ เป็นส่วนบริการอาหารหลายประเภทในทุก ๆ มื้อ ลักษณะการตกแต่งจะ เน้นความ เรียบง่าย โปร่งตาโดยนำลวดลายพื้น เมืองทางภาคเหนือมาใช้ประดับตกแต่งผนัง PARTITION และส่วนอื่น ๆ ทั้งภายใน (INDOOR) และภายนอก (OUT DOOR)

ที่ตั้ง GROUND FLOOR

เวลาบริการ 06.00 น. - 01.00 น.

กลุ่มผู้ใช้บริการ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาพักในโรงแรม รวมทั้งบุคคลภายนอกด้วย

3. ภัตตาคาร เลอบาวิลเลียน (LE BAVILLION RESTAURANT)

ลักษณะ บริการอาหารยุโรป เน้นหนักเฉพาะอาหารค่ำ การตกแต่งเน้นบรรยากาศอบอุ่น เป็นกันเอง โดยการใช้วัสดุธรรมชาติ เช่น หวาย และผ้าฝ้าย

ที่ตั้ง GROUND FLOOR

เวลาบริการ 18.30 น. - 22.30 น.

กลุ่มผู้ใช้บริการ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาพักในโรงแรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า รวมทั้งบุคคลภายนอกด้วย

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. โอเปียม เดน ค็อกเทล เล้าจน์ (OPIUM DEN 'COCKFAIL LOUNGE)

ลักษณะ เป็นส่วนบริการด้านสิ่งบันเทิง โดยมีอาหารว่างและเครื่องดื่มบริการ การตกแต่ง เน้นความแปลกตาด้วย ศิลปะแบบจีนทั้ง เฟอร์นิเจอร์ พับ - เตะตั้น และส่วนอื่น ๆ

ที่ตั้ง GROUND FLOOR

เวลาบริการ 18.00 น. - 02.00 น.

กลุ่มผู้ใช้บริการ แขกของโรงแรมและบุคคลภายนอก

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาโรงแรม เชียงใหม่ ออร์คิด จะเห็นได้ว่า

1. มีการออกแบบไทยสว่างลักษณะที่ผสมผสานกับลักษณะท้องถิ่น กล่าวคือมีการนำ ศิลปะล้านนา เข้ามาใช้ในการออกแบบ
2. มีการใช้ลักษณะที่น่าสนใจ คือ การแทนค่าด้วยสัญลักษณ์ โดยการนำเอาลักษณะ เต้นของศิลปะหัตถกรรมของชาวไทยภูเขา มาประยุกต์ใช้ในการตกแต่งด้วย
3. สร้างห้องชุดที่มีความหรูหรามากที่สุด คือ PRESIDENTIAL SUITE และ HONEYMOON SUITE
4. ห้องอาหารของโรงแรมทั้ง 3 ห้องดังกล่าวจะมีแนวทางการออกแบบที่มีลักษณะ เฉพาะตัว โดยแนวทางการออกแบบแสดงให้เห็นถึงบรรยากาศที่ต้องการให้เป็นไปได้อย่างชัดเจน
5. การเลือกใช้วัสดุ โดยใช้วัสดุที่เป็นธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ เช่น ไม้ กระเบื้อง ดินเผา เป็นต้น สมควรจะได้ศึกษาเป็นแนวทางสำหรับนำมาใช้ได้
6. การออกแบบมีการเน้นจุดที่ต้องการโดยปล่อยให้ส่วนอื่น เรียบง่าย นับว่าเป็น ลักษณะที่น่าจะได้นำมาใช้ในการออกแบบได้

การศึกษารายละเอียดของโครงการ

3.1 สภาพที่ตั้งและสภาพแวดล้อม

ตำแหน่งและขนาดที่ตั้ง

โรงแรมอยุธยาตั้งอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภออุทัย ตำบลธนู ริมถนน
โรจนะ (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 307) โดยห่างจากแยกถนนสาย เอเชียประมาณ 2
กิโลเมตร

อาคารของโครงการนี้ตั้งอยู่บนพื้นที่รูปสี่เหลี่ยมคางหมู มีพื้นที่ประมาณ 5 ไร่เศษ โดย
ห่างจากถนนโรจนะประมาณ 280 เมตร

อาณาเขตติดต่อกับบริเวณข้างเคียง

ทิศเหนือ	-	ที่ดินว่างเปล่าและแนวคลองสาธิต
ทิศใต้	-	สถานีขนส่งและถนนโรจนะ
ทิศตะวันออก	-	ถนนสายเอเชียและบ้านพักอาศัย
ทิศตะวันตก	-	แนวต้นไม้ บ้านพักอาศัย และมีโครงการศูนย์การค้าที่จะสร้าง ควบคู่ไปกับโรงแรม

สภาพการเข้าถึงโครงการ

บริเวณที่ตั้งโครงการ เป็นย่านพักอาศัยที่มีสภาพพร้อมรับ การเข้าถึงโครงการจากถนน
โรจนะ เข้ามาประมาณ 280 เมตร โดยผ่านสถานีขนส่งและโครงการศูนย์การค้า

ถนนด้านหน้าโครงการจะ เชื่อมระหว่างถนนโรจนะและถนนสายเอเชีย ซึ่งให้ความ
สะดวกเป็นอย่างมาก

สภาพแวดล้อมโดยทั่วไป

ส่วนมากจะเป็นบ้านพักอาศัยที่ดินว่างและแนวต้นไม้ทำให้สามารถสังเกตเห็นตัวอาคารได้แต่ไกล เมื่อเปรียบเทียบกับโรงแรมที่รวมตัวกันอยู่ในเมืองแล้ว จะเห็นว่าโครงการนี้ไม่แออัดเกินไปนัก บริเวณโครงการมีบรรยากาศที่ร่มรื่นน่าพักผ่อนอย่างยิ่ง

ระบบสาธารณูปโภค

ที่ดินบริเวณโครงการ จัดเป็นย่านที่มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมาก และมีการพัฒนาดีแล้ว จึงได้มีระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ ครบครัน ทั้งระบบไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ ฯลฯ จึงไม่มีปัญหาและไม่ก่อให้เกิดการตื่นเปิดช่องในการขอติดตั้งใหม่แต่ประการใด

การจราจร

ถนนโรจนะ ซึ่งอยู่ส่วนหน้าของโครงการ เป็นถนนที่มีความสำคัญ เพราะเป็นทางผ่านก่อนที่จะเข้าสู่เกาะเมืองและแหล่งท่องเที่ยว ทำให้ผู้เดินทางผ่านไปมาสามารถเข้าพักและใช้บริการของโรงแรมได้สะดวก

สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อโครงการ

ส่วนที่มีผลกระทบต่อโครงการที่สำคัญที่สุด ได้แก่ เสียงรบกวนจากขบวนพาหนะ แม้ว่าโครงการจะห่างจากถนนโรจนะ 280 เมตรก็ตาม แต่ทางทิศใต้ของโครงการติดต่อกับสถานีขนส่งประจำจังหวัด การป้องกันนั้นอาจทำได้โดยการนำภูมิสถาปัตยกรรมเข้าช่วย เช่นการปลูกต้นไม้ แนวที่ติดกับสถานีขนส่งขึ้นมาเป็นฉาก ซึ่งจะได้ผลประโยชน์ทั้งลดเสียงรบกวนและสร้างความร่มรื่น หรืออาจใช้กระจกสองชั้นเพื่อป้องกันเสียงรบกวนในส่วนของห้องพัก

สำหรับชั้นสูง ๆ ชั้นโบนของอาคาร เสียงรบกวนจะลดลง เพราะระยะห่างจากแหล่งกำเนิดเสียงมากขึ้น

ลักษณะภูมิอากาศ

ฤดูกาล ในปีหนึ่งจะมี 3 ฤดูดังนี้

- ฤดูฝน เริ่มกลางเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ในฤดูฝนนี้จะมี ความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่ประมาณเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนมกราคม จะไม่มีฝนตกและอุณหภูมิจะลดลง อากาศจะหนาวและแห้ง
- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน อุณหภูมิสูง อากาศร้อนแห้งแล้ง อาจมีฝนตกบ้างเล็กน้อย

แสงแดด

แสงแดดจะส่องเข้าสู่อาคารในเวลาเช้าและเย็น ซึ่งเป็นแสงแดดอ่อน ๆ และเนื่องจากอาคารมีชายคายาวจึงสามารถป้องกันแสงแดดในช่วงสายและช่วงบ่ายได้เต็มที่ แต่แสงแดดจะสามารถส่องถึงบริเวณสระว่ายน้ำและลานอเนกประสงค์ได้เกือบตลอดทั้งวัน ส่วนท้องฟ้าแสงแดดจะส่องเฉพาะบริเวณระเบียง

ลม

ลมที่พัดผ่านประจำ คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่เนื่องจากอาคารประเภทโรงแรมระดับชั้นหนึ่ง จำเป็นที่จะต้องอำนวยความสะดวกสบายแก่ผู้ที่มาใช้บริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องระบบปรับอากาศ ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับเรื่องลมธรรมชาติมากนัก

น้ำฝน

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยประจำปีประมาณ 1,300 มิลลิเมตร ส่วนมากเป็นฝนที่รับจากมรสุม และอีกส่วนหนึ่งได้แก่ ฝนอันเนื่องมาจากพายุดีเปรสชันที่เคลื่อนมาจากทะเลจีนเข้าสู่ฝั่งเวียดนาม ฝนที่ตกเพราะเหตุนี้จะมีตกเป็นบริเวณกว้างและติดต่อกันเป็นเวลานาน และมีปริมาณน้ำฝนมาก

อุณหภูมิ

ในฤดูร้อน อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 31 องศาเซลเซียสในเดือนเมษายน และในฤดูหนาว อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 24 องศาเซลเซียสในเดือนธันวาคมแสดงให้เห็นถึงอากาศที่ไม่ร้อนและหนาวจนเกินไป เป็นอุณหภูมิที่พอเหมาะสมควรสำหรับการท่องเที่ยวได้ตลอดปี

ความชื้น

ความชื้นสัมพัทธ์โดยเฉลี่ยสูงสุด 85 % ในเดือนกันยายน และ

ความชื้นสัมพัทธ์โดยเฉลี่ยต่ำสุด 69 % ในเดือนมีนาคม

3.2) ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของอาคาร

แนวความคิดในการออกแบบ

โครงการโรงแรมอยุธยา ดำเนินการจัดสร้างขึ้นตามมาตรฐานโรงแรมชั้นหนึ่งแห่งแรกของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีศิลปะ เป็นเอกลักษณ์ของประเทศ สถาปนิกทั่วไปจะออกแบบโดยนำศิลปะสมัยกรุงศรีอยุธยามาใช้

เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการสมัยใหม่ ไม่เหมาะที่จะใช้ศิลปะสมัยกรุงศรีอยุธยาทั้งหมด สถาปนิกผู้ออกแบบจึงออกแบบให้เป็นสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ โดยสอดแทรกส่วนประกอบที่เป็นรายละเอียดของอาคารให้มีรูปแบบ เอกลักษณ์ของศิลปะสมัยกรุงศรีอยุธยาบ้างพอสมควร

ลักษณะอาคาร

เป็นรูปตัว U (U - SHAPE) โดยหันหน้าออกสู่ถนนด้านหน้าโครงการทางทิศใต้ มีถนน เชื่อมมาสู่ทาง เข้าด้านหน้า และไปยังบริเวณที่จอดรถ

โดยรอบบริเวณได้จัดให้มีการปลูกหญ้า สวนหย่อมและน้ำพุ โดยเฉพาะทางทิศตะวันตก จัดปลูกต้นไม้ขึ้นมาเป็นฉาก เพื่อช่วยบังแสงแดดที่จะส่อง เข้าสู่อาคารในช่วงบ่าย

บริเวณสระว่ายน้ำน้ำอยู่ส่วนด้านหลังของอาคาร ซึ่งมีทัศนียภาพที่ดี เมื่อมองออกมาจากคอร์ทสีเขียว

ส่วนประกอบของอาคาร

ประกอบด้วยอาคาร 2 ส่วน เชื่อมต่อกันมีพื้นที่จอดรถ 65 คัน และห้องพักจำนวน 127 ห้อง มีรายละเอียดในส่วนอื่น ๆ ดังนี้

อาคารส่วนแรก เป็นอาคารสูง 6 ชั้นมีส่วนประกอบต่าง ๆ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชั้นที่ 1 พื้นที่รวมทั้งชั้นประมาณ 1080 ตารางเมตร ประกอบด้วย

1. ส่วน PUBLIC AREA

- CONVENTION LOBBY & FOYER
- COFFEE SHOP
- HANDICRAFT SHOW AREA
- SOUVENIR SHOP
- TOILET FOR GUEST
- SWIMMING POOL & POOL TERRACE

2. ส่วน EMPLOYEE AREA

- LOADING AREA
- PERSONAL OFFICE
- STORAGE
- MAIN KITCHEN
- LAUNDRY
- MACHANICAL ROOM
- SERVICE ROOM

ชั้นที่ 2-6 พื้นที่รวมทั้งหมด ประมาณ 4256 ตารางเมตร ประกอบด้วย

1. ส่วน GUEST ROOM

- SUITE ROOM TYPE
- TYPICAL ROOM TYPE

2. ส่วน FLOOR SERVICE

- STORAGE
- FLOOR SERVICE
- UTILITY ROOM

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาคารส่วนที่สอง เป็นอาคารสูง 2 ชั้น มีส่วนประกอบต่าง ๆ ดังนี้

ชั้นที่ 1 พื้นที่รวมทั้งสิ้นประมาณ 600 ตารางเมตร ประกอบด้วย

- ส่วน PUBLIC AREA - CONVENTION HALL
- FOOD & DRINK STORE

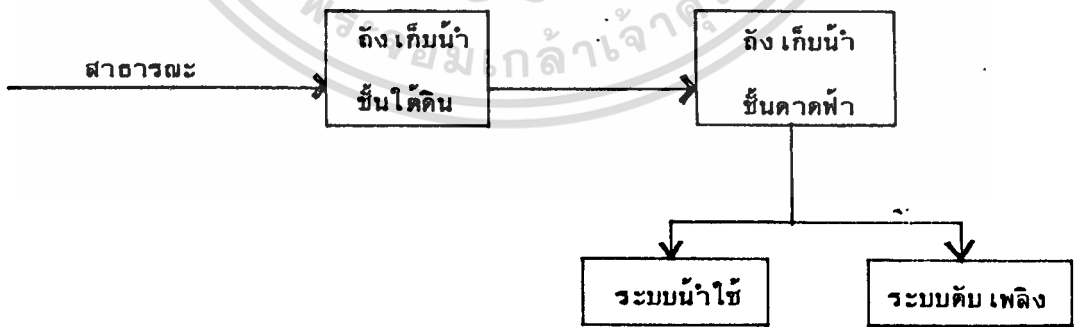
ชั้นที่ 2 พื้นที่รวมทั้งสิ้นประมาณ 560 ตารางเมตร ประกอบด้วย

- ส่วน PUBLIC AREA - MULTIPURPOSED HALL
- RENTAL SHOP
- ส่วน STAFF AREA - SERVICE PANTRY & SERVICE AREA
- OFFICE

ระบบเทคโนโลยีในอาคาร

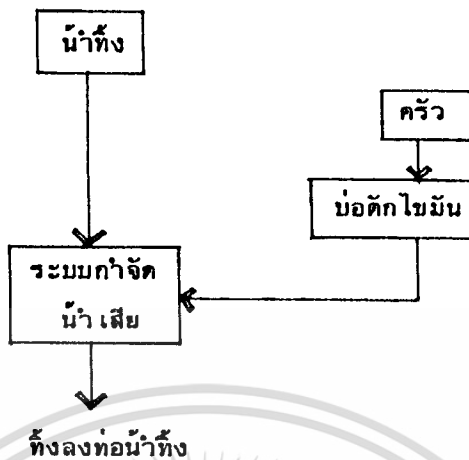
ระบบประปา

แหล่งน้ำใช้ - ใช้น้ำประปาจากการประปานครหลวง โดยต่อท่อประปาจากท่อสาธารณะ เข้ามายังถังเก็บน้ำของอาคาร ซึ่งอยู่ในชั้นใต้ดิน (BASEMENT) น้ำจากถังเก็บชั้นใต้ดินนี้จะถูกสูบขึ้นไปเก็บไว้ยังถังเก็บน้ำที่ชั้นคาดฟ้าซึ่งอยู่บริเวณลิฟท์ (LIFT CORE) แล้วจึงจะแจกจ่ายลงมาใช้งานตามส่วนต่าง ๆ ในอาคาร รวมทั้งแจกไปยังระบบดับเพลิงด้วย

ระบบน้ำทิ้ง

มีระบบกำจัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่ท่อน้ำทิ้งสาธารณะ

ระบบไฟฟ้า

บริเวณที่ตั้งโครงการอยู่ใจกลางเมือง สามารถต่อสายไฟฟ้าจากสายหลัก (MAIN) ของการไฟฟ้าขนาด 1,200 โวลต์

ระบบปรับอากาศ

ใช้ระบบчиллер (CHILLER WATER SYSTEM) หรือระบบเซ็นทรัลแอร์ (CENTRAL AIR SYSTEM) โดยตั้ง เครื่องчиллерอยู่ในห้องเครื่อง มีท่อน้ำเย็นต่อไปยังเครื่องเป่าลมเย็น (AIR HANDLING UNIT) ในชั้นต่าง ๆ ซึ่งจะมีห้องเครื่อง เพื่อจ่ายลมเย็นไปตามท่อลมส่งผ่านไปยังบริเวณและห้องต่าง ๆ ภายในอาคาร

ส่วนถังขยายน้ำ (COOLING TOWER) นั้นจะอยู่บนชั้นคาน้ำที่ LIFT CORE เหนือถึง เก็บน้ำใช้ มีจำนวน 2 ตัว

ระบบเสียง

ระบบเสียงภายใน (SOUND SYSTEM) จัดเป็น 3 ระบบคือ

1. INTERNAL MUSIC SYSTEM คือการจัดเสียงเพลงภายในโรงแรม โดยทางโรงแรมเป็นผู้ควบคุม เลือกจัดเสียงเพลงเอง โดยกระจายเสียงไปยังส่วน PUBLIC AREA ต่าง ๆ และส่วนห้องพักแขก

2. ระบบเสียงจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย รายการรถปกติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่อผู้ผู้ใดเห็นจำเป็นต้องใช้เอกสารนี้ในการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๓. EMERGENCY SOUND SYSTEM ระบบการใช้เสียงในกรณีพิเศษ เช่น สัญญาณไฟไหม้ สัญญาณเตือนต่าง ๆ

ระบบโทรทัศน์

จัดตั้งโทรทัศน์ในห้องพักแขก และบางส่วนของโถงพักคอย (LOBBY)

ระบบโทรศัพท์

ต่อสายโทรศัพท์จากระบบสายหลักขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เข้ามายังที่ตั้งโครงการ โดยมีห้องแมตตารี ห้องเครื่องโทรศัพท์ และห้องโอเปอเรเตอร์ (OPERATOR) อยู่บริเวณชั้นล่างใกล้กับ FRONT DESK

ระบบป้องกันอัคคีไฟ

ประกอบด้วยแผงควบคุมอยู่ใน SECURITY ROOM ของโรงแรม ติดตั้งเครื่องดับเพลิง (HEAT DETECTORS) ภายในส่วนสำนักงาน โถงพักคอยและส่วน PUBLIC AREA อื่น ๆ ติดตั้งเครื่องดับเพลิง (SMOKE DETECTORS) ภายในส่วนห้องพักแขกและโถงทางเดิน ติดตั้งเครื่องดับเพลิงฉุกเฉินและกริ่งสัญญาณเตือนอัคคีภัยในที่ที่ เหมาะสม เป็นจุด ๆ ภายในอาคาร

สัญญาณเตือนไฟ ได้รับการออกแบบให้สัมพันธ์กับระบบปรับอากาศโดยอัตโนมัติ

นอกจากนี้ยังมีบันไดหนีไฟทุกชั้นของตัวอาคาร โดยช่องบันไดหนีไฟมี เครื่องอัดอากาศเพื่อป้องกันควันไฟ

3.3 สภาพแวดล้อมภายในอาคาร

ทำการศึกษา เฉพาะส่วนขอบ เขต อนุวิทยาลัยนิพนธ์ ดังนี้

1. ทางเข้า (HOTEL ENTRANCE)

ลักษณะโดยทั่วไป

เป็นทาง เข้าของ โรงแรม ซึ่งจะ เป็นส่วนแรกที่ แยกผู้ ใช้บริการ ได้พบ เห็นก่อน ส่วนอื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ขยงไว้สำหรับการใช้เฉพาะเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า หรือ เป็นทาง เข้าของ ที่ทำงาน และส่วนบริการภายใน โรงแรม

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับโครงการโรงแรมอยุธยาสามารถแบ่งได้ดังนี้

1.1 MAIN ENTRANCE

เป็นทาง เข้าใหญ่ ของแขกผู้ใช้บริการโรงแรม มีลักษณะเด่นชัด และแสดงออก ในลักษณะของการ เชื้อเชิญ รวมทั้งทัศนียภาพที่ดี สามารถเข้าถึงได้จากที่จอดรถและสามารถ ตรง เข้าไปยังส่วนต้อนรับ (RECEPTION) ได้สะดวกจะยกระดับขึ้น เพื่อ เน้นความสำคัญของ LUGGAGE RECEPTION ไว้บนระดับถนน เพื่อบริการขนกระเป๋าได้สะดวก

1.2 SERVICE ENTRANCE (ทาง เข้าส่วนบริการ)

จะเป็นทาง เข้าของพนักงาน และส่วนบริการภายในโรงแรมจะไม่ประปนกับ ทาง เข้าของผู้ใช้บริการโรงแรม เพื่อความ เป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นจุดผ่านของพนักงาน ระดับต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งของที่นำมาใช้ของทางโรงแรม บริเวณนี้มักจะมีสิ่งสกปรกและไม่สะอาด เรียบ ร้อยนัก

การให้แสงสว่าง

ส่วนทาง เข้าใหญ่ (MAIN ENTRANCE & ENTRANCE FOYER)

การให้แสงไฟในบริเวณโถงทาง เข้าใหญ่นี้ ควรมีความสว่างมากพอสมควร เพื่อให้ดูโอ่อ่า ทูทหรา เป็นการ เน้นและให้ความรู้สึก เชื้อเชิญ (ค่าความสว่างประมาณ 30 กาลัง เทียน)

ลักษณะการส่องสว่างควร เป็นแบบสอดส่องสว่างต่ำ โดยตำแหน่งของดวงไฟ อยู่เหนือศีรษะ ฝังได้กันสาดกันฝน (CANOPY) หรือถ้าวางไฟติดผนังหรือเสา ควรติดดวงไฟ อยู่ในตำแหน่งสูงและให้มีการส่องสว่างกระจายโดยรวม

บริเวณนี้ไม่ควรใช้ไฟหย่อ หรือไฟหย่อยที่มีความวิจิตร ลวดลายมาก ๆ เพราะ ภายนอกอาคารมีผู้คนมาก ดูและรักษายาก ลักษณะของโคมไฟและการห้อยต่ำจะทำให้และดู สกปรกได้ง่ายไม่เหมาะสมสำหรับทาง เข้าใหญ่ซึ่งเป็นส่วนหน้าของโรงแรม

2. โถงต้อนรับ (LOBBY)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 ลักษณะโดยทั่วไป

โถงต้อนรับ เป็นศูนย์กลางของโรงแรม เป็นจุดที่จะแจกไปยังส่วนต่าง ๆ และเป็นจุดแรกที่แขกผู้มาพักจะได้สัมผัส เมื่อเข้าสู่ตัวอาคาร ตลอดจนเป็นที่ที่แขกใช้เป็นที่ติดต่อพักคอยของแขก และเป็นศูนย์กลางอำนวยความสะดวกและให้ข่าวสารบริการแก่ผู้มาใช้บริการต่าง ๆ ดังนั้นจึงควรอยู่ในตำแหน่งที่พบเห็นได้โดยง่ายจากทางเข้าใหญ่ สามารถติดต่อได้โดยสะดวก และเพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งาน ซึ่งต้องติดต่อกับคนจำนวนมาก จึงควรมีขนาดใหญ่พอเพียงและมีการตกแต่งที่สวยงาม โถงโถง สร้างบรรยากาศที่ดี เพื่อให้แขกเกิดความประทับใจ

2.2 ข้อคำนึงในการออกแบบ

ก. ขนาด

ขึ้นอยู่กับชนิดและขนาดของโรงแรมนั้น ๆ รวมถึงจำนวนของร้านค้าให้เข้าทำการบริการบริเวณนี้อีกด้วย ในการออกแบบห้องโถงควรทำให้มีการรู้จักโรงแรมในด้านการบริการอื่น ๆ ด้วย และในโรงแรมใหญ่ ๆ ห้องโถงมักจัดให้มีการออกแบบ เป็นที่รวมบริการทั้งหลายที่ลูกค้าต้องการ

ข. การออกแบบ

สำหรับสถานที่เช่นนี้ ควรใช้โทนสีที่อบอุ่นและสีที่ให้ความรู้สึก เบิกบานใจ อาจเพิ่มลวดลาย เพื่อเน้นความสำคัญของห้องโถง การตกแต่งจึงต้องให้ดูเด่นสง่า มีบรรยากาศการกำหนดตำแหน่งที่ตั้งของกลุ่มพักคอย ไม่สร้างปัญหาทางสัญจร การจัดวางชุดรับแขกในลักษณะตัวเดียวและอยู่กันเป็นกลุ่ม เพื่อแขกที่มาคนเดียวจะได้เลือกนั่งได้โดยไม่เคอะเขิน จึงควรเป็นเก้าอี้ที่นั่งสบายเพียงพอสำหรับ 1 คน แต่จัดให้เป็นกลุ่ม ซึ่งจะดูเหมาะสมที่สุด และเพื่อเป็นการเน้นในส่วนนี้ให้ดูเด่นสะดุดตาขึ้น จึงจัดให้มีการปูพรมรองพื้นส่วนพักคอยนี้โดยเฉพาะในการตกแต่ง บริเวณห้องโถงต้องมีการเลือกวัสดุพื้นผิวและเครื่องตกแต่งอื่น ๆ เช่น พื้น ผนัง ประตู เฟอร์นิเจอร์ และ เฟอร์นิเจอร์ ควรเป็นชนิดที่แข็งแรงทนทานและสวยงามด้วย

ค. การปูพื้นและวัสดุพื้นผิว

สามารถแบ่งออกเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

ไม่ขัดคาบกับส่วนอื่น ๆ การออกแบบควรคำนึงถึงความสะดวกและความสะอาดอีกด้วย การตกแต่งผนังอาจกระทำได้หลายวิธี เช่น

1. ฉาบปูนโดยใช้เกรียงแต่ง
2. ฉาบปูนเรียบทาสี
3. โชว์โครงสร้างของวัสดุ เช่น อิฐหรือหิน
4. พ่นด้วยวัสดุเคลือบผิว โดยใช้กับพื้นผิวเรียบ
5. ใช้วิธีปูเซรามิคตกแต่ง ติดภาพ
6. อื่น ๆ

จ. ผลกระทบทันทีที่ควรคำนึงถึง

- โครงสร้าง

พื้นผิวที่ใช้ตกแต่งมีความสามารถทนต่อแรงกด แรงอัด เมื่อต้องการใช้การมีด เทียวกับผนังในกรณีออกแบบให้ติดตั้งดวงโคม หรือกรู๊ตด้วยไม้ อุปกรณ์ต่าง ๆ

- ความทนต่อไฟ ความไวไฟ และการที่ไฟจะสามารถแผ่ไปได้บนพื้นผิว ข้อนี้การออกแบบห้องโถงถือว่าสำคัญมาก เพราะสามารถใช้ห้องโถงอพยพหนีไฟได้ ควรคำนึงถึงการกันไฟในช่องโปรง โดยจัดแผ่นรองกันไฟไว้ด้วย

- การป้องกัน เสียงสะท้อน

การซิมของ เสียงและฉนวนกันเสียง ปริมาณที่สูงมากของเสียงในห้องโถงโรงแรมที่สะท้อนกลับขึ้นมา ช่วยแก้ไขโดยการออกแบบ เพดาน การปูพรม ติดม่าน หรือการป้องกันเสียงอื่น ๆ โดยรอบของบริเวณคอนกรีต การใช้ฉนวนก็จะช่วยกันเสียงอื่น ๆ ได้ดี

- บริเวณที่ต้องรักษา เป็นพิเศษ

เช่น เคาท์เตอร์ส่วนหน้า โถงที่นำไปสู่บันไดหรือลิฟท์ นอกจากนี้รวมถึงการป้องกันการบุคคิศจากรถเข็น กล้องของ

ฉ. การตกแต่ง เพดาน

ในบริเวณโถงแหมกคอนกรีตและบริเวณสาธารณะ ส่วนมากจะออกแบบเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า โครงสร้างของพื้นชั้นบนเป็นพิเศษ เพดานจึงควรมีความลึกพอที่จะซ่อนท่อแอร์ ท่อร้อยสายไฟ ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งหากนำไปใช้

และอุปกรณ์อื่น ๆ และจะปิดห้องต่าง ๆ ด้วยมี้าเพดาน ซึ่งอาจจะตกแต่งให้เป็นรูปแบบต่าง ๆ ได้หลายลักษณะ โรงแรมที่มีมี้าเพดานห้องโถงสูงมาก ก็อาจตกแต่งด้วยโคมไฟระย้า โครงสร้างภายในควร เป็นชนิดที่เบาที่สุด เท่าที่เป็นไปได้ ความแข็งแรงของโครงสร้างของพื้นชั้น เหนือขึ้นไปต้องแข็งแรงพอที่จะรับน้ำหนักของการตกแต่งมี้าเพดานได้ และควรมีช่องท่อเข้าไปทำการบำรุงรักษาซ่อมแซม หรือบริการอื่น ๆ ที่ต้องทำ การใช้วัสดุในการก่อสร้างและตกแต่งควรคำนึงถึง เรื่องควรมีป้องกันไฟ

2.3 เคาน์เตอร์บริการส่วนหน้า (FRONT DESK)

คือ หน่วยงานส่วนใหญ่ของ FRONT OFFICE ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับห้องโถงพักคอยมาก เพราะการติดต่อต้อนรับแขกจะอยู่บริเวณส่วนหนึ่งส่วนใดของโถง การลงทะเบียน แคนย เซียร์และประชาสัมพันธ์จะอยู่ติดต่อกันโดยตลอดก็ได้ แต่อย่างไรก็ตาม พนักงานที่รับเคาน์เตอร์ต้องสามารถไปอยู่ห้องทำงาน FRONT OFFICE ซึ่งอยู่ด้านหลังโถงโถงพระทวารและรวดเร็วที่สุด แผนกต้อนรับควรจะมีการติดต่อกับแขกได้โดยตรงทันทีที่แขก เข้ามาในโถงของโรงแรม และตำแหน่ง FRONT DESK ควรอยู่ในที่ที่สามารถมองเห็นหน้าลิฟท์ และบันไดขึ้นลงได้ชัดเจน ทั้งแผนกต้อนรับและแคนย เซียร์ ตำแหน่งที่ตั้งของประชาสัมพันธ์ไม่แน่นอน อาจจะอยู่ร่วมกับแผนกลงทะเบียน นอกจากนี้ควรมีส่วน BELL CAPTAIN หรือเคาน์เตอร์สำหรับ bell captain การออกแบม เคาน์เตอร์ส่วนหน้า

ลักษณะโดยทั่วไปจะเป็น เคาน์เตอร์ตามยาว อาจแบ่ง เป็นช่วงตามช่วงของ เสาควร จะให้เห็นถึงความ เป็นกลุ่มก้อนของแผนกด้วย ควรโชว์ด้านหน้าของ เคาน์เตอร์ที่ได้รับการออกแบมและควรลดระดับความสูงของ เพดาน เพื่อ เน้นถึงความสำคัญ ของ เคาน์เตอร์และของ เขต บริ เวณ

ส่วนนี้ควรมีการออกแบม ให้ เห็นชัด เจนด้วยการคิดตัวหนังสือขนาดสูงประมาณ 10 เซ็นติ เมตร ก็สามารถมองเห็นได้ชัดเจนพอสมควร ในระยะจากทาง เข้าและบริเวณพักคอยใน ห้องโถง

ลักษณะของ เคนน์เคอร์ควรจะเป็น 2 ระดับ คือ ส่วนด้านหน้าสำหรับแขกยืนเขียนสูงประมาณ 1.00 เมตร และส่วนด้านในสำหรับพนักงานสูงประมาณ 70 เซนติเมตร สำหรับนั่งทำงานและเก้าอี้สูงประมาณ 43 เซนติเมตร ช่วงด้านในนี้จะเว้นช่องให้พนักงานเดินกว้างอย่างน้อย 1.00 เมตร (ไม่รวมส่วนเก้าอี้พนักงาน) สำหรับความกว้างของ เคนน์เคอร์เพื่อสะดวกในการเดินของไปมา ควรกว้างประมาณ 0.60 - 0.65 เมตร

ส่วนหลังของ เคนน์เคอร์จะเป็นแผงแสดงห้องพัก ช่องใส่กุญแจ ช่องใส่จดหมาย บอร์ดประชาสัมพันธ์ ควรจัดไว้ในที่ที่สามารถมองเห็นได้ง่าย ไม่ควรให้แขกมองเห็นหลังของ เคนน์เคอร์ช่อง เก็บเงินได้

ขนาดของ เคนน์เคอร์ที่เหมาะสมกับขนาดของ โรงแรม

จำนวนห้องพักของ โรงแรม (ห้อง)	ขนาด เคนน์ เคอร์ (เมตร)	เนื้อที่สำหรับ FRONT DESK (ตรม.)
50	3.00	5.50
100	4.50	9.50
200	7.50	18.50
400	10.00	30.00

2.4 การให้แสงสว่าง

ควรมีการให้แสงสว่างพอประมาณ โดยมีการเน้นความสว่างเป็นพิเศษในบางจุดซึ่งมีความสำคัญ หรือมีความต้องการความสว่างพิเศษ เช่น ส่วนเคนน์เคอร์ โต๊ะทำงาน ที่อ่านหนังสือพิมพ์ โทรศัทพ์ บอร์ดแจ้งข่าวสารของ โรงแรม ตู้โชว์ ร้านค้า ป้ายบอกทิศทาง และสัญลักษณ์ต่าง ๆ ฯลฯ

หลักการให้แสงใช้ทั้งแบบ DIRECT และ INDIRECT LIGHT การให้แสงโดยรวมของ INDIRECT LIGHT นั้น เพื่อให้แสงกระจายกระทบฝ้าเพดานแล้วสะท้อนกลับกระจายแสงไปทั่ว ๆ ห้อง จะทำให้เกิดความรู้สึกนุ่มนวล อบอุ่น และไม่ทำให้เกิดเงา การ

ปล่อยให้เพดานมืดเกินไป จะทำให้เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยและลึกลับเกินไปสำหรับโถงต้อนรับ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ยังใช้ได้ทั้งแสงธรรมชาติ และแสงประดิษฐ์ โดยในตอนกลางวันถ้าใช้แสงธรรมชาติช่วยได้ก็จะเป็นการดีและประหยัด ทั้งยังมีความสวยงาม สมายตา แต่ถึงระวังผลกระทบจากการใช้แสงธรรมชาติ เช่นการแผ่รังสีความร้อน เข้าในอาคาร การทำให้วัสดุเปลี่ยนสี และเสื่อมสภาพเร็วขึ้น การควบคุมได้ยาก

ในส่วน เคาน์เตอร์บริการด้านหน้า (FRONT DESK) ดวงไฟควรเป็นแบบติดเพดานฝังใน เพดานให้ตำแหน่งของดวงไฟ เพื่อให้ความสว่างบริเวณเคาน์เตอร์ และบริเวณทำงานของพนักงาน และแสงจะต้องไม่พุ่งเข้าสายตาคน

ในส่วนโถงที่นั่งพักคอยนั้น อาจใช้แสงจากโคมไฟหลายชนิดหลายประเภท ประกอบกัน การใช้ดวงไฟหลายดวงโดยแต่ละดวงมีกำลังการส่องสว่างน้อย เมื่อรวมกันแล้วให้ความสว่างที่พอเหมาะ จะทำให้ดูสวยงามหรูหราเป็นพิเศษ แต่จะต้องไม่ให้ดูร้อนและสว่างจ้าเกินไปสำหรับโคมไฟตั้งโต๊ะ ต้องไม่กระจายแสงออกด้านข้างมากระทบสายตาคนที่นั่งโซฟา

บริเวณโทรศัพท์ควรมีแสงสว่างเพียงพอ สำหรับอ่านและเขียนได้ แต่ต้องไม่สว่างมากเกินไปจนขาดความ เป็นส่วนตัว

บริเวณห้องน้ำสาธารณะ ทางเดินเข้า-ออกห้องน้ำ ควรให้แสงสว่างแต่น้อยพอเห็นทาง เพื่อไม่ให้ดูประเจิดประเจ้อ แต่ไม่ควรให้มืดเกินไปเพราะจะทำให้ดูลึกลับ ในส่วนที่ต้องให้ความสว่างมากคือ บริเวณกระจกส่องหน้า-อ่างล้างมือ แสงสว่างโดยรวมต้องมากพอที่จะทำความสะอาดห้องน้ำได้อย่างสะดวก

โถงพักผ่อนและบริการ เครื่องดื่ม (LOUNGE)

ควรมีการให้แสงไฟซึ่งนุ่มนวลกว่าโถงต้อนรับ-พักคอย เพื่อให้ได้บรรยากาศสงบและเป็นการพักผ่อน กำลังการส่องสว่างโดยทั่วไปค่อนข้างต่ำ และควรมีดวงโคมประเภทซึ่งสามารถเคลื่อนย้ายได้ สำหรับการอ่านหนังสือ เช่น โคมไฟตั้งพื้น โคมไฟตั้งโต๊ะ

บริเวณเคาน์เตอร์ผสม เครื่องดื่ม ควรมีความสว่างเพียงพอที่จะให้พนักงานผสม เครื่องดื่มทำงานได้อย่างสะดวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางสัญจรทั่ว ๆ ไป (CIRCULATION SPACES)

ในโรงแรมส่วนใหญ่โดยทั่วไปมีการใช้โถงทางเดินทางสัญจรต่าง ๆ ตลอดทั้งวันจนถึง 23.00 น. หรือ 24.00 น. เวลาที่มีการสัญจรค่อนข้างมากคือทั้งวัน จนถึง 23.00 น. หรือ 24.00 น. เวลาที่มีการสัญจรค่อนข้างน้อย คือหลังเที่ยงคืนไปแล้วจนถึง เช้ามืดและ เช้าตรู่ เพื่อความประหยัดควรแบ่งการให้แสงบริ เวณทางสัญจร เป็น 2 วงจร

1) MAIN LIGHTING ในส่วนของทางสัญจรทั่ว ๆ ไปของอาคารที่ได้รับแสงธรรมชาติโดยตรง ควรให้แสงไฟตั้งแต่ดวงอาทิตย์ตก จนถึง 24.00 น. ส่วนที่ไม่ได้รับแสงธรรมชาติต้องให้แสงไฟตั้งแต่ 7.00 น. - 24.00 น.

2) POLICE LIGHTING เป็นการให้แสงในช่วงเวลาดังแต่ 24.00 น. - 6.00 น. หรือ 7.00 น. กว่าการส่องสว่างจะน้อยกว่าให้แสงปกติ เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักใช้เพื่อความปลอดภัย และความสะดวกในการสอดส่องดูแลสถานที่เท่านั้น

การให้แสงสำหรับทางสัญจร ปริมาณความสว่างใช้ เพื่อให้มองเห็นหนทาง ชัดความมืดซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัย แต่ไม่ควรสว่างจ้าหรือสวยงามวิจิตรพิสดารจนบ่มส่วนสำคัญอื่น ๆ ภายในอาคารอย่างใดก็ตาม ความสว่างอย่างน้อยที่สุดไม่ควรต่ำกว่า 10 กำลังเทียน

หลังการให้แสงสว่างในส่วนทางสัญจร

- ส่วนที่มีการ เปลี่ยนระดับในการสัญจร ต้องการความปลอดภัย ควรจะให้แสงสว่างมาก เช่น บริเวณบันได, บันไดเลื่อน, ทางเดินที่สูงต่ำ, หน้าประตู, หน้าลิฟท์ ทางเดินบริเวณสระน้ำ เป็นต้น

- ควรให้ความสว่างโดย เน้นจุดปลายทาง เป็นสำคัญ โดยให้หน้าบริเวณจุดหมายมีความสว่างมากกว่าทางเดินที่นำไป เป็นการเน้นความสำคัญและนำสายตา

- ตามทางแยก, หัวมุมทาง เลี้ยว หรือบริเวณที่มีสิ่งของวางอยู่ ต้องให้ความสว่างมากขึ้น

ป้ายนำทางหรือป้ายชื่อแสดงบริเวณต่าง ๆ ควรมีการส่องสว่างให้อ่านเห็นได้ในระยะ ไม่ต่ำกว่า 6 เมตร โดยประมาณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ไม่ควรให้การออกแบบแสงสว่างในส่วนสัญจรทำลายความเด่นของส่วนสำคัญอื่น ๆ ในอาคาร
- ในบริเวณทางสัญจร โดยเฉพาะที่ซึ่งไม่ได้รับแสงธรรมชาติ การใช้หลอดไฟ FLUORESCENT จะทำให้ประหยัดได้มาก เนื่องจากประหยัดพลังงานไฟฟ้า และมีอายุการใช้งานมากกว่าหลอดแบบ INCANDESCENT ถึงประมาณ 6 เท่า เหมาะกับการใช้งานซึ่งมีระยะเวลาใช้งานติดต่อกันแทบจะตลอดทั้งวัน

2.5 ระบบโทรศัพท์

สำหรับภายในโรงแรมนั้น ห้องโอเปอเรเตอร์จะอยู่บริเวณชั้นล่างใกล้กับ FRONT DESK โดยต่อสายเดินถึงใต้ดินเข้าอาคาร

ในแต่ละชั้นมีรางเดินสายและ TELEPHONE TERMINAL BOX สำหรับต่อสายและ CHECK สาย ในรางเดินสายจะมี OUTLET สามารถติดตั้งปลั๊กโทรศัพท์ทุก ๆ ห้องที่จัดเตรียมไว้ และสามารถวางคู่สายเพิ่มได้โดยง่าย เมื่อมีความต้องการเพิ่มเติม

สำหรับโครงการโรงแรมอยุธยาใช้โทรศัพท์ระบบ PABX ซึ่งมีหลักการในการกำหนดหมายเลข โทรศัพท์จะกำหนด เลขห้อง และหมายเลขชั้น เช่น

- ห้องหมายเลข 11 บนชั้น 3 : 0311
- ห้องหมายเลข 14 บนชั้น 7 : 0714

การนำโทรศัพท์ระบบ PABX มาใช้โดยพิจารณาจาก

- ปริมาณการใช้การติดต่อ จำนวนคู่สาย
- ระบบการติดต่อ สามารถดำเนินไปตามขั้นตอน
- ความต้องการอื่น ๆ

ข้อดีของระบบโทรศัพท์ PABX

1. สามารถเพิ่ม, กระจายสายภายในได้มากกว่า
2. สามารถใช้สายได้ในขณะที่มีการติดต่อเข้าไปในหน่วยงานอื่น ๆ
3. มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูง อายุการใช้งานยาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

4. รักษา - ทำความสะอาดง่าย
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ประหยัดเวลาและราคา
6. สามารถป้องกันการรบกวนจากสัญญาณภายนอกได้
7. มี STAND BY BATTERY สามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าได้ในการฉุกเฉิน
8. มีระบบ LIGHTING PROTECTION ใน MAIN DISTRIBUTION
9. เป็นระบบที่นิยมใช้ในการติดตั้งธุรกิจ
10. สามารถใช้งานร่วมกับระบบแพคลิงค์ได้ (PACLINK SYSTEM)

2.6 การปรับอากาศ

เนื่องจากโรงแรมเป็นอาคารที่ประกอบด้วยอาคารปรับอากาศนอกเวลา ซึ่งแต่ละส่วนจะมีเวลาของความต้องการใช้ที่ต่างกันไป เช่น บริเวณสโตนทางเข้า, ห้องโถง ห้องอาหาร, ห้องประชุม และบริเวณห้องพักผ่อน

ระบบ CHILLED WATER SYSTEM จึงนับว่าเป็นระบบที่เหมาะสมกับอาคารประเภทโรงแรมมากที่สุด คือ เป็นระบบที่รวมตัวเครื่องไว้บริเวณเดียวกัน แล้วจ่ายไปตามส่วนต่าง ๆ ของอาคาร จึงเหมาะกับพื้นที่ ๆ ใช้การปรับอากาศตลอดเวลาดังกล่าว

สำหรับห้องโถง ก็ยังคงใช้ CHILLED WATER SYSTEM โดยมีเครื่องเป่าลมเย็นขนาดใหญ่ (AIR HANDLING UNIT) บรรจุน้ำในห้องเครื่องที่เก็บเสียงได้ การส่งลมเย็นทำได้โดยการต่อท่อจากเครื่องเป่าลมเย็น กระจ่ายส่งลมเย็นไปยังทั่วจ่ายแต่ละจุด ซึ่งติดตั้งอยู่ที่บริเวณห้อง การควบคุมอุณหภูมิและความเร็วของพัดลมก็อยู่ในส่วนของเครื่องเป่าลมเย็นด้วย

2.7 ระบบเสียงและทีวี

- ที่แผนกต้อนรับและประชาสัมพันธ์จะมีระบบเครื่องเสียง ประกอบด้วยวิทยุ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องเล่นเทป และเครื่องขยายเสียง
- ในบริเวณห้องโถงและทั่ว ๆ ไปจะมีลำโพงติดตั้งในเพดาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- จะมิระบบไมโครโฟนเพื่อการกระจายและส่งข่าว
- อาจมีการติดตั้งโทรทัศน์ในบริเวณโถงพักคอยที่นั่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสม

และนโยบายของผู้บริหาร โรงแรม

๓. คอฟฟี่ช็อป (COFFEE SHOP)

3.1 ลักษณะทั่วไป

เป็นที่บริการอาหารและ เครื่องดื่ม ซึ่งโดยปกติมัก เปิดบริการตลอด

24 ชั่วโมง มีลักษณะการตกแต่งภายในให้มีบรรยากาศแบบสนุกสนาน เป็นกันเอง

คอฟฟี่ช็อป ส่วนใหญ่มักมี เคาท์เตอร์บริการเสมอ เพราะสะดวกในการนั่งรับประทานอาหาร และค้อม เครื่องดื่มได้อย่างสะดวกทำให้การบริการรวดเร็ว และอาหารในคอฟฟี่ช็อปนี้นับว่าถูกที่สุดในโรงแรม จึงเป็นส่วนที่ตกแต่งไม่ทรูหราจนเกินไป และไม่มีพิธีรีตรองมากนัก จึงปรากฏว่ามีบุคคลหลายประเภทสามารถใช้บริการได้ตลอดเวลา มักมีส่วนบริเวณโต๊ะอาหารมากกว่าบริเวณ เคาท์เตอร์ และมีครัวต่างหาก เป็นครัวขนาดเล็ก (AUXILIARY KITCHEN) ที่ทำการปรุงอาหารเบา ๆ และทำหน้าที่ปรุงอาหาร เมื่อครัวใหญ่ปิด

พื้นที่ครัวจะประมาณ 20 ถึง 25 % ของพื้นที่คอฟฟี่ช็อป

3.2 ข้อคำนึงในการออกแบบ

- ก. การจัดการความสัมพันธ์ระหว่างโต๊ะอาหาร เคาท์เตอร์ เสิร์ฟ ครัว และ เนื้อที่ใช้สอยอื่น ๆ
- ข. ตำแหน่งของทาง เข้าออกของลูกค้า และพนักงานต้อง ไม่ปะปนกัน
- ค. ชนิดของวัสดุที่ใช้ในการตกแต่ง สิ่งที่ใช้ การป้องกันเสียงรบกวนจากบริเวณข้างเคียง เช่น ครัว
- ง. การ เลือกวัสดุปูพื้น
- จ. การให้แสงบริเวณทั่วไป ควรใช้ DIMMER ความสว่างตั้งแต่ 0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถึง 320 ลิตร ส่วนบริเวณเคาน์เตอร์ควรติดตั้งแสงสว่างที่ให้ความนุ่มนวลและรู้สึกอบอุ่น

- ด. การออกแบบ วิธีจัดโต๊ะ เก้าอี้ โต๊ะบริการ และ เครื่องเรือนอื่นๆ
- ข. ระบบการถ่ายเทอากาศ

3.3 การตกแต่งภายใน

การตกแต่งภายใน เน้นหนักด้านกาบริการที่สะดวกสบาย การจัดภายใน จะแบ่งเป็น 2 เท่า ส่วนนอกให้บริการแขกผู้มารับประทานอาหารทั่วไป ไม่ใช่อาหารหนัก ใช้เวลาในการรับประทานอาหารน้อยส่วนในให้บริการอาหารที่หนักที่ใช้เวลานานกว่า เพราะมักจะกินส่วน โดยที่นั่งยาวหันหลังให้ หรือใช้กระจ่างต้นไม้ หรือทำบันไดขึ้นไป นอกจากนี้ยังจัดให้มีเคาน์เตอร์บริการด้วย อาจใช้เป็นที่นั่งคอยโต๊ะในขณะที่ยังไม่ว่าง หรือบริการอาหารและเครื่องดื่ม

พื้น โดยทั่วไปควรเลือกวัสดุที่แข็ง คงทน ปัจจุบันมีการคิดค้นหรมโยสังเคราะห์ขึ้นมา เพื่อมองเห็นความสกปรกและทำความสะอาดได้ง่าย แต่ยังมีการใช้พรมชนิดในคอฟที่ซ้อพพร้อมด้วย BUILT - IN ACOUSTIC สามารถสร้างเสียงขึ้นในการรับประทานอาหาร

ผนัง อาจมีการตกแต่งเล็กน้อย คือ ทาสี หรือ WALL COVERING ที่เข้ากับบรรยากาศภายในได้ดี โดยทั่วไปแล้วผนังด้านติดถนนใหญ่มักทำด้วยกระจกใส การตกแต่งโดยการแบ่งช่องของบานกระจก เป็นกรอบบาน หรือใช้ม่านโปร่ง ม่านปรับแสง เป็นการตกแต่ง

เพดาน

ควรเป็นวัสดุดูดเสียง มีการตกแต่งไม่มากนัก หรืออาจใช้โครงสร้างทางสถาปัตยกรรมที่มีอยู่ให้ เป็นประโยชน์ เว้นเสียจากต้องแก้ปัญหาท่อแอร์และซ่อนสายไฟฟ้าไว้ จึงจำเป็นต้องลดระดับเพดานลงมา อาจมีอะไรเล็กน้อยที่ช่วยให้เพดานไม่เรียบจนเกินไป รวมทั้งการติดตั้งดวงไฟไว้ในเพดาน

อย่างไรก็ดี คอฟที่ซ้อพไม่ควรทรูทราเกินไปนักในด้านการออกแบบ มิฉะนั้น

จะเสียความประสงค์เกินไป การออกแบบควรคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย ให้ความรู้สึกสะดวกไม่คว่ำ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แห้งแล้ง ฝืดเคืองและดูมอมบาง จะทำให้ดูสะอาดตา รายการอาหาร ถ้วยชาม และ เครื่องใช้ บนโต๊ะอาหารจะช่วย เน้นลักษณะ เค่นขึ้นมาเอง

เครื่อง เรือนในค็อฟที่ชื่อ

ส่วนประกอบมีดังนี้

- 1) เคาน์เตอร์ และสตูล
- 2) โต๊ะติดตาย
- 3) BOOTH
- 4) โต๊ะอาหาร
- 5) เก้าอี้อาหาร
- 6) โต๊ะบริการ

1) เคาน์เตอร์ และสตูล

เคาน์เตอร์สามารถจัดได้หลายวิธีแล้วแตขนาดและรูปร่างของ เนื้อที่ห้องคือ

- แบบตรง
- แบบรูปตัว "U"
- แบบรูปตัว "U" หลายตัวประกอบกัน

ส่วนสตูล เคาน์เตอร์แบ่งออก เป็น

- สตูลชนิดติดตาย มีหนักหรือไม่มีก็ได้ (จะต้องมีความห่างจากทางเดิน 0.55 ถึง 0.60 เมตร)
- สตูลลอยตัวชนิดมีหนักหึ่ง
- สตูลลอยตัวชนิดไม่มีหนักหึ่ง

2) โต๊ะติดตาย

การจัดคล้ายกับการจัด BOOTH ต่างกันที่ที่นั่ง อาจนั่งได้ 2 ถึง 3 ด้าน โต๊ะที่มี

ที่นั่ง เป็นแถวประกอบโต๊ะนั้น เป็นแบบที่เหมาะสมกับที่นั่งที่มีด้านหนึ่งอยู่ติดผนัง บางครั้งอาจทำให้

เอกสาร การ เข้าออกลำบากขึ้น วิธีแก้ คือ จัดให้ฐานโต๊ะติดตายกับพื้น แต่หน้าโต๊ะ เลื่อน เข้าออกได้ การค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพื่อความสะดวกในการ เข้าออก

3) BOOTH

ตามปกติโต๊ะควรมีขนาดเล็ก เพื่อประหยัดเนื้อที่ แต่ควรจะมีขนาดที่ขาของผู้รับประทานอาหารจะไม่ชนกัน ซึ่งอย่างต่ำจะต้องกว้าง 0.60 เมตร และตามปกติความกว้างของโต๊ะจะมีขนาด 0.75 เมตร ส่วนความยาวนั้นขึ้นอยู่กับขนาดของโถงของผู้นั่ง ซึ่ง เมื่อเฉลี่ยแล้วความกว้างของแต่ละคนเท่ากับ 0.60 เมตร ซึ่ง BOOTH ปกติอาจมีขนาดยาว 1.10 เมตร สำหรับที่นั่ง 2 คน ถ้าหากเป็น BOOTH ที่มีด้านหนึ่งติดผนังจะต้องคำนึงถึงช่วงแขนของบริการที่จะ เชื่อม เข้ามาบริการด้วย ซึ่งไม่ควรเกิน 1.20 เมตร

4) โต๊ะอาหาร

โต๊ะปกติขนาดใหญ่มากควรมี 4 ขา แต่ถ้าใหญ่กว่าอาจมีขาเกิน 4 ขาก็ได้ วัสดุที่ใช้ทำโต๊ะอาจจะเป็นไม้ เหล็ก หรือพลาสติก พื้นผิวของโต๊ะนั้นจะต้องเรียบ ไม่ว่าจะด้านบนหรือด้านล่าง ถ้าหากเป็นโครงโลหะอาจใช้วัสดุหลายชนิด แต่ต้องมีคุณสมบัติทนทาน และทำความสะอาดง่าย เช่น วัสดุจำพวกพลาสติก กระamik ไม้อัด แผ่นโลหะ และอื่น ๆ

5) เก้าอี้

ขนาดของที่นั่ง เฉลี่ยแล้วต้องลึกเท่ากับ 0.43 ถึง 0.45 เมตร ความเอียงของพนักพิงประมาณ 3 ถึง 5 องศา (ไม่นับความหนาของเบาะ) ความสูงของที่นั่ง 0.45 เมตร ควรใช้กับโต๊ะสูง 0.70 เมตร

3.4 การให้แสงสว่าง

การให้แสงสว่างในคอฟฟี่ช็อป เป็นส่วนสำคัญมากโดยมีผลในการสร้างบรรยากาศ โดยเฉพาะแสงโดยรวมจะค่อนข้างสลัวพอสมควร แต่บริเวณโต๊ะอาหารก็ควรมีความสว่างเพียงพอที่จะให้แขกอ่านเมนูอาหารได้ โดยไม่สว่างมากในส่วนเคาน์เตอร์ก็ต้องสว่างพอที่จะให้พนักงานปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสะดวก โดยปกติในคอฟฟี่ช็อปมักใช้แสงจากหลอด INCANDESCENT เนื่องจากสร้างบรรยากาศได้นุ่มนวลและทρυทρυ แต่แสงจากหลอด FLUORESCENT ก็อาจใช้

เอกสารได้ โดยเลือกโทนสีซึ่งไม่ก่อให้เกิดความไม่น่าดูของสีอาหาร ไม่นุญญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การติดตั้งดวงไฟอาจเป็นฝ้าเพดาน ไฟกิ่งตามเสา หรือผนัง บริเวณเคาน์เตอร์มีก๊าสแสงหลายชนิดปะปนกันแล้วแต่การออกแบบและประโยชน์ใช้สอย หากติดตั้งระบบการปรับแสงให้จ้าหรืออ่อนลงได้ก็จะดี

ตารางแสงสว่างที่จำเป็นสำหรับการใช้งานในบริเวณต่าง ๆ ใน COFFEE SHOP

โต๊ะ เก็บเงิน	50 ฟุต/กำลังเทียน
ห้องครัว	70 ฟุต/กำลังเทียน
ห้องอื่น	30 ฟุต/กำลังเทียน

3.5 การปรับอากาศ

สำหรับ COFFEE SHOP ก็ยังคงใช้การปรับอากาศ แบบ CHILLED WATER SYSTEM โดยต่อท่อจาก เครื่อง เป่าลม เย็น ส่งลมเย็นไปตามหัวจ่ายแต่ละจุด ซึ่งติดตั้งอยู่ที่บริเวณห้อง โดยมีตัวปรับอุณหภูมิอยู่ในส่วนของ เครื่อง เป่าลม เย็น เช่นเดียวกับ LOBBY

3.4 พฤติกรรมผู้ใช้อาคาร

ผู้ใช้อาคารในโครงการโรงแรมอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาสามารถแบ่งออก เป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

- 1) ผู้ให้บริการ แบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย คือ
  - 1.1 เจ้าหน้าที่ระดับสูง เช่น ผู้จัดการ
  - 1.2 เจ้าหน้าที่ทั่วไป เช่น พนักงานต้อนรับ พนักงานบัญชี
  - 1.3 ลูกจ้าง เช่น พนักงานเสิร์ฟ พนักงานรักษาความปลอดภัย
- 2) ผู้รับบริการ คือบุคคลที่เข้ามาใช้บริการต่าง ๆ ในโรงแรม ซึ่งแบ่งได้

2 ประเภท คือ

2.1 ผู้มาพักโรงแรม หมายถึงผู้ที่มาใช้บริการห้องพักของโรงแรมเพื่อพักค้างคืน อาจเป็นนักท่องเที่ยว นักธุรกิจ หรือผู้มาพักผ่อนเป็นครอบครัว แบ่งได้ดังนี้

ก. F.I.T (FREELANCE INDIVIDUAL TRAVELLER)

เป็นผู้เดินทางมาเป็นส่วนตัว มีการจองห้องพักล่วงหน้า

เอกสารนี้เป็นทรัพย์สินของโรงเรียนบูรณาการฯ ใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ข. GROUP TOUR เป็นผู้ที่เดินทางมาเที่ยวเป็นกลุ่ม ประมาณ 15 - 30 คน โดยผ่าน TOUR AGENCY มีการจ่ายเงินผ่าน TOUR AGENCY ล่วงหน้า
- ค. G.I.T (GROUP INDIVIDUAL TRAVELLER) เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางโดยจัดเป็นกลุ่มมากันเองประมาณ 7 - 15 คน
- ง. COMMERCIAL เป็นผู้เดินทางเพื่อทำธุรกิจการค้าหรือประชุม สัมมนาต่าง ๆ

2.2 ผู้มาใช้บริการอื่น ๆ โดยมากเป็นลูกค้าภายในประเทศ ซึ่งปัจจุบันนิยมใช้บริการของโรงแรมในด้านอาหารและสถานที่มากขึ้น เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับโรงแรม แบ่งได้ดังนี้

- ก. ผู้มาใช้บริการด้านประชุมสัมมนา
- ข. ผู้ใช้บริการด้านสถานที่จัดเลี้ยงต่าง ๆ
- ค. ผู้ใช้บริการที่เข้ามาซื้อของ, รับประทานอาหาร, พักผ่อนหย่อนใจ
- ง. ผู้มาติดต่อกับแขกที่พักภายในโรงแรม

พฤติกรรมของผู้ใช้อาคารตามประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวมีดังนี้

1. พฤติกรรมของผู้ให้บริการ

พฤติกรรมของผู้ให้บริการของโรงแรม จะแตกต่างกันตามประเภทของบุคคล ที่ทำงานโดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ฝ่ายบริหารหรือเจ้าหน้าที่ระดับสูง

เวลาทำงาน	8.00 น. - 21.00 น.
เวลาพัก	12.00 น. - 13.00 น. และ 18.00 น. - 18.30 น.
พฤติกรรม	เดินทางมาถึงโรงแรม โดยทางเท้าสำหรับผู้ที่มาพักอยู่ภายในบริเวณโรงแรม และใช้รถสำหรับผู้ที่อยู่ภายนอก จอดรถเข้าไปยังอาคารสำนักงาน ต่อมืดคร เพื่อลงเวลาเขาทำงาน ตรงไปยังส่วนที่ปฏิบัติงานหน้าที่ และปฏิบัติหน้าที่ของตนจนหมดเวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า ต่อมืดคร เพื่อลงเวลาเขาทำงาน ตรงไปยังส่วนที่ปฏิบัติงานหน้าที่ และปฏิบัติหน้าที่ของตนจนหมดเวลา

1.2 เจ้าหน้าที่

เวลาทำงาน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

- ทำงานเป็นผลิต เวลา 8.00 - 16.00 น.
16.00 - 24.00 น.
24.00 - 8.00 น.
- ทำงานไม่เป็นผลิต 8.00 - 17.00 น.
- เวลาพัก ผลิตกันไปพัก
- พฤติกรรม เดินทางมาจากบ้านพักพนักงาน หรือจากภายนอก
โรงแรมลงเวลาที่ TIME KEEPER ไปยังห้อง
แต่งตัว เพื่อเปลี่ยนเสื้อผ้าเป็น FORM ของ
โรงแรม ตรงไปยังส่วนที่ปฏิบัติหน้าที่และปฏิบัติ
หน้าที่จนหมดเวลาทำงานตอกบัตรเพื่อลงเวลา
เลิกงาน แล้วเดินทางกลับ

1.3 ลูกจ้างหรือพนักงานบริการ

- เวลาทำงาน แบ่งการทำงาน เป็นผลิต และ เข้าปฏิบัติงานตาม
เวลาบริการของส่วนที่ตนทำงานอยู่
- พฤติกรรม เช่นเดียวกับ เจ้าหน้าที่

2. พฤติกรรมของผู้รับบริการ

พฤติกรรมของผู้รับบริการนั้น จะแตกต่างกันตามประเภทและความประสงค์ของ
การเข้าใช้อาคาร โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แขกที่มาพัก ซึ่งแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วคือ

- ก. F.I.T. เป็นแขกที่มาพักเป็นส่วนตัว อาจเป็นนักท่องเที่ยวที่เดิน
ทางมาเอง หรือมาเป็นครอบครัว หรือ เป็นนักธุรกิจที่มาติดต่อธุรกิจโนวรี เวลานั้น ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เวลาเข้าใช้	มักเป็นช่วงเย็น-ค่ำ แต่ก็ไม่กำหนดตายตัว
การเดินทางเข้า	รถส่วนตัว รถรับจ้าง รถของโรงแรม ที่ไปรอรับคนจากสนามบิน
พฤติกรรม	เมื่อเดินทางมาถึง จะลงจากรถ แล้วเดินเข้าสู่บริเวณ เพื่อทำการติดต่อห้องพัก อาจนั่งพักผ่อน บริเวณสักครู่ แล้วขึ้นไปพักผ่อนในห้องพัก โดยใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที ต่อจากนั้นก็จะออกจากห้องพักมาใช้บริการในส่วนต่าง ๆ ของโรงแรม เช่นรับประทานอาหาร ฟังเพลง ฯลฯ และพักค้างคืนในห้องพักของโรงแรม
โดยผ่านทาง	<p>ข. GROUP TOUR เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเป็นกลุ่ม 15-30 คน</p> <p>TOUR AGENCY</p>
การเดินทาง เข้าสู่โรงแรม	รถทัวร์ภายในประเทศ ในกรณีที่เดินทางท่องเที่ยวต่อมาจากที่อื่น รถของโรงแรม ที่จัดไปรับจากสนามบิน รถของบริษัททัวร์ที่มีการติดต่อล่วงหน้าไว้
พฤติกรรม	เมื่อเดินทางมาถึงโรงแรม แยกทั้งหมดจะตรงเข้าสู่ล็อบบี้เพื่อนั่งพักผ่อน รับเครื่องดื่ม ที่ทางโรงแรมเตรียมไว้บริการไกด์ของ GROUP TOUR จะทำหน้าที่ติดต่อและลงทะเบียนห้องพัก เมื่อเรียบร้อยแล้วนำกุญแจมาแจกแก่ลูกค้าทัวร์ เพื่อแยกย้ายกันไปพักผ่อนตามห้องของตน ซึ่งจะใช้เวลาติดต่อประมาณ 10-20 นาที หลังจากพักผ่อนแล้ว จะมีการนัดเวลา เพื่อมาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น รับประทานอาหาร หรือออกไปเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค. G.I.T. เป็นนักท่องเที่ยวที่รวมกลุ่มเดินทางกันมาเอง ประมาณ 7 - 15 คน โดยส่วนใหญ่จะมีการจองห้องพักล่วงหน้า

การเดินทาง- รถมอเตอร์ไซด์, รถรับจ้าง, รถของโรงแรม
เข้าสู่โรงแรม

พฤติกรรม เมื่อเดินทางมาถึงโรงแรม จะเข้าสู่ล็อบบี้ ตัวแทนของกลุ่มจะเป็นผู้มาติดต่อห้องพักรับจองไว้ ส่วนคนอื่นจะนั่งพักรออยู่ในบริเวณล็อบบี้ เมื่อติดต่อแล้วก็นำกุญแจมาแจกแก่คนในกลุ่ม เพื่อแยกย้ายกันไปพักผ่อน และใช้บริการของโรงแรม เช่นเดียวกัน

ง. COMMERCIAL เป็นลูกค้าที่ใช้บริการพักรับคืน ในการเดินทางมาติดต่อธุรกิจ หรือประชุมต่าง ๆ อาจมีการจองห้องพักล่วงหน้าหรือไม่ก็ได้ ยกเว้นการจัดการประชุมสัมมนาในโรงแรมจะมีการจองห้องล่วงหน้า

การเดินทาง- รถมอเตอร์ไซด์, รถรับจ้าง, รถของโรงแรม
เข้าสู่โรงแรม

พฤติกรรม เมื่อเดินทางมาถึงโรงแรมจะเข้าสู่ล็อบบี้ เพื่อติดต่อห้องพักรับและใช้บริการโทรศัพท์ ฯลฯ มักจะกลับเข้ามาพักผ่อนในโรงแรมในตอนกลางวัน และออกไปติดต่อธุรกิจเวลากลางวัน หรืออาจใช้โรงแรมเป็นสถานที่นัดพบในการติดต่อ

2.2 ผู้มาใช้บริการ อาจเป็นบุคคลคนเดียวหรือเป็นกลุ่มก็ได้ แบ่งเป็น

ก. ผู้ใช้บริการค่านประชุมสัมมนา

การเดินทาง- รถมอเตอร์ไซด์ รถรับจ้าง
 เข้าสู่โรงแรม
 พฤติกรรม ต้องมีการติดต่อของพนักงานที่ล่วงหน้า เมื่อดังกำหนดทาง
 โรงแรมก็จะเตรียมสถานที่ไว้ให้ ผู้ใช้บริการเข้ามาถึง
 โรงแรมอาจผ่านล็อบบี้ หรือตรง เข้าสู่ห้องประชุม
 สัมมนาตามที่ได้กำหนดไว้ อาจมีการจัดเตรียม เครื่อง
 ดื่ม ของว่าง หรืออาหาร ไว้บริการตามความต้องการ
 ของผู้จองสถานที่และเมื่อเสร็จสิ้นการประชุมก็จะเดิน
 ทางกลับ หรือบางส่วนอาจของห้องพักของ โรงแรม เป็น
 ที่พักด้วย

ข. ผู้ใช้บริการด้านสถานที่จัดเลี้ยงต่าง ๆ อาจเป็นผู้ใช้บริการจากภายนอกหรืออาจ เป็นแขกที่มาพักในโรงแรม โดยจองสถานที่ล่วงหน้าเพื่อใช้ เป็นที่จัด เลี้ยงต่าง ๆ

พฤติกรรม เมื่อจองและแจ้งความประสงค์แก่ทางโรงแรมล่วงหน้า
 แล้ว เมื่อดังกำหนด เวลาโรงแรมก็จะ เตรียมสถานที่
 และอาหารตามคำสั่ง เมื่อผู้ใช้บริการเดินทางมาถึง
 โรงแรมสามารถ เข้าสู่ห้องจัดเลี้ยงไทยผ่านล็อบบี้ เริ่ม
 งานตามกำหนด เวลา และ เมื่อเสร็จสิ้นการจัด เลี้ยงก็จะ
 เดินทางกลับ หรือผู้ใช้บริการบางส่วนอาจจองที่พักรวมใน
 โรงแรมด้วย

ค. ผู้ใช้บริการชื่อของ รับประทานอาหาร พักผ่อนหย่อนใจ

การเดินทาง- รถมอเตอร์ไซด์ รถรับจ้าง
 เข้าสู่โรงแรม
 พฤติกรรม เดินทางมาถึงโรงแรม แล้ว เข้าสู่ส่วนบริการต่าง ๆ
 ตามความต้องการ เช่น รับประทานอาหารที่โต๊ะเล็ก คือพื้นที่-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้โดยไม่ขออนุญาต
 ชื่อ DISCO THEQUE เป็นต้น และ เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจ
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาแล้วก็นำไปใช้

ง. ผู้มาติดต่อกับแขกที่พักภายในโรงแรม

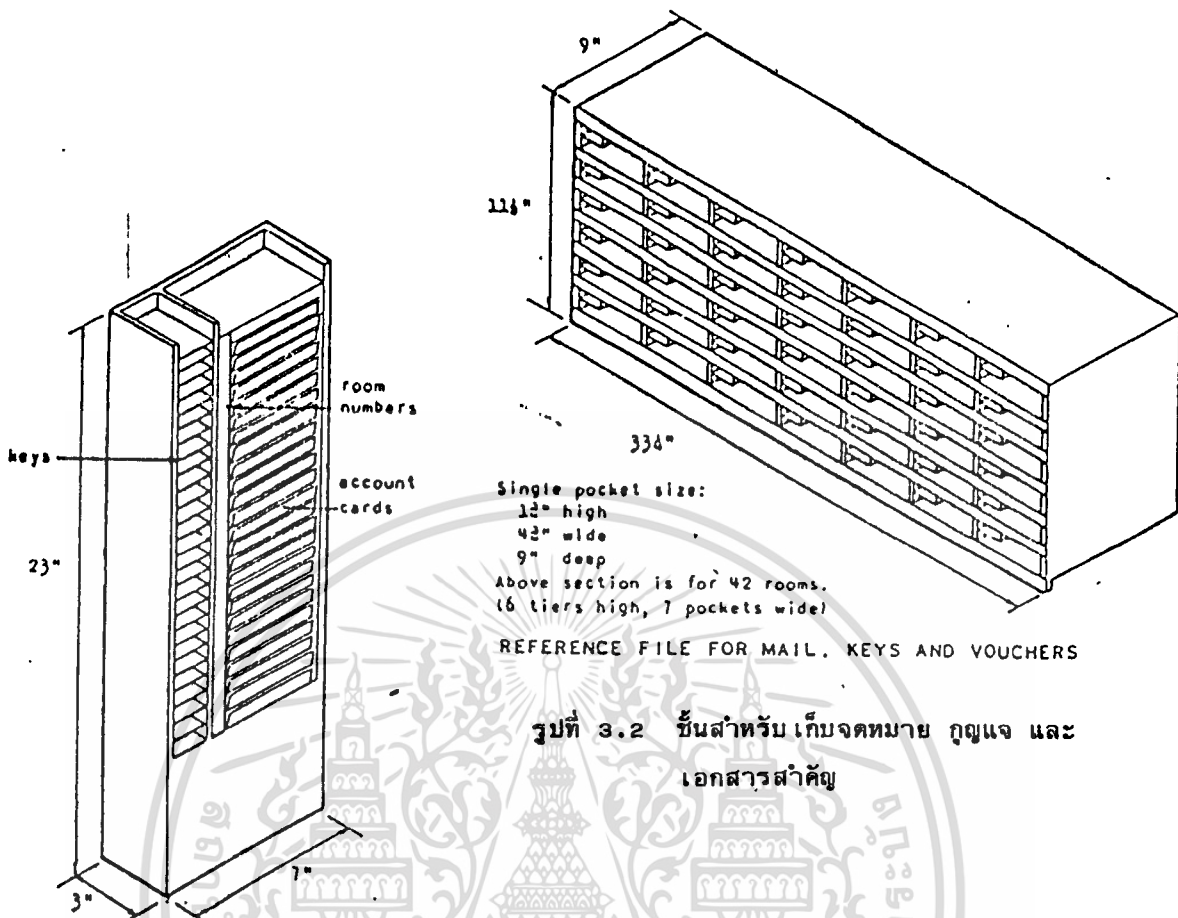
การเดินทาง

รถส่วนตัว รถรับจ้าง

เข้าสู่โรงแรม

พฤติกรรม

ผู้ที่มาติดต่ออาจมีการนัดหมายกับแขกที่พักภายในโรงแรมล่วงหน้าหรือไม่ก็ได้ หากมีการนัดกันล่วงหน้า เมื่อเดินทางมาถึงโรงแรมตาม เวลาที่นัดหมายก็จะไปรอในสถานที่ที่นัด อาจ เป็นล็อบบี้ คอฟฟี่ช็อป เป็นต้น แต่หากไม่มีการนัดหมายล่วงหน้า ผู้มาติดต่อจะต้องไปติดต่อขอรับวีซ่าในบริเวณเคาน์เตอร์ เพื่อสอบถามถึงห้องที่นัด และให้พนักงานในโรงแรมแจ้งแก่แขกของโรงแรมให้มาพบ โดยมักจะนั่งรอในบริเวณล็อบบี้ เมื่อติดต่อธุระกิจแล้ว อาจ เข้าใช้บริการในคอฟฟี่ช็อป แล้วจึง เดินทางกลับ

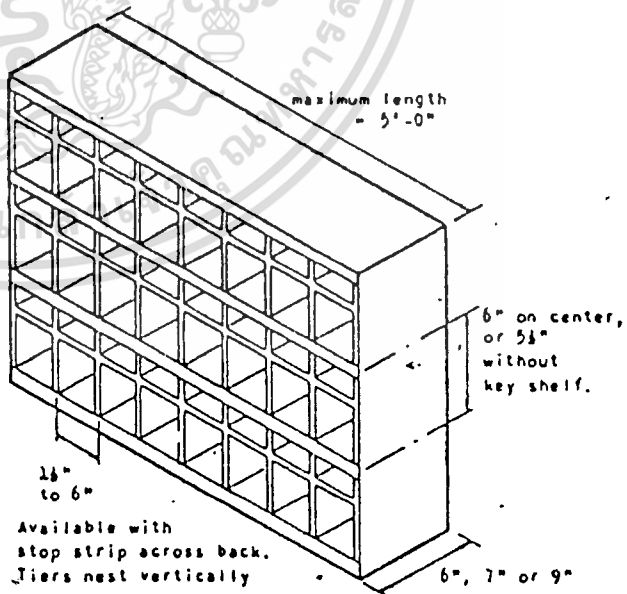
Single pocket size:
 12" high
 42" wide
 9" deep
 Above section is for 42 rooms.
 (6 tiers high, 7 pockets wide)

REFERENCE FILE FOR MAIL, KEYS AND VOUCHERS

รูปที่ 3.2 ชั้นสำหรับเก็บจดหมาย กุญแจ และเอกสารสำคัญ

4" x 6" cards
 5/8" exposure
 COMBINATION
 ACCOUNT CARD
 AND
 KEY RACK

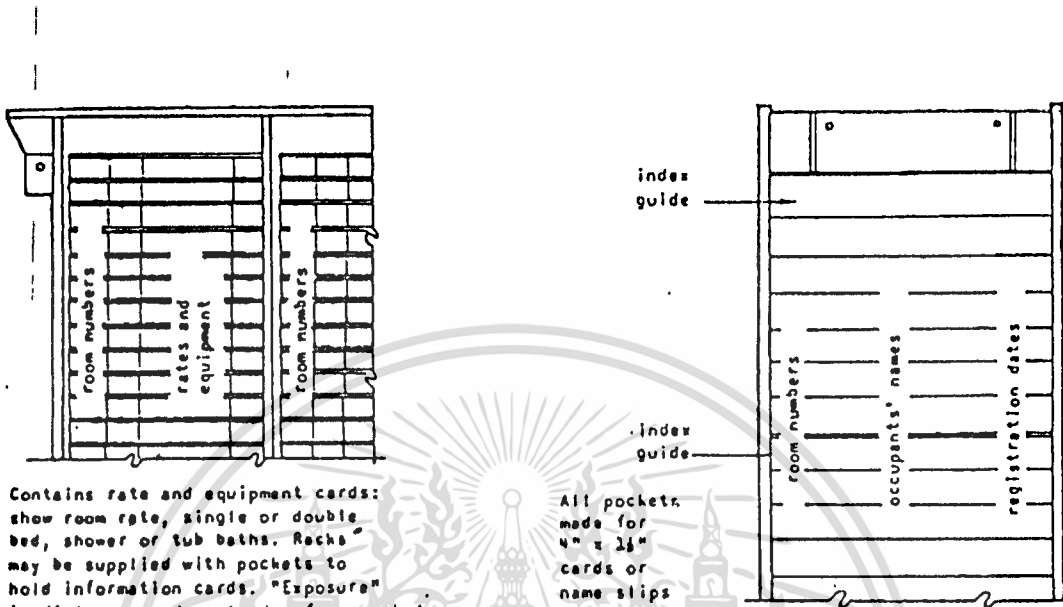
รูปที่ 3.1 ชั้นเก็บบัตรและกุญแจรวมไว้ด้วยกัน

SECTIONAL RACK FOR MAIL AND KEYS

รูปที่ 3.3 รูปตัดของชั้นจดหมายและกุญแจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Contains rate and equipment cards: show room rate, single or double bed, shower or tub baths. Racks may be supplied with pockets to hold information cards. "Exposure" is distance card protrudes from pocket.

ROOM RACK

All pockets made for 4" x 1 1/2" cards or name slips

Standard rack: 36" high (maximum) and 4-1/8" wide. Mount base 12" from wall.

Available:

- closed both sides, for mounting in any position, or open one side.
- 2 types of pocket frames: one for typewritten names, with exposure 3/10"

To figure length of room racks with pockets: add 2 to the number of pockets. Multiply this by the exposure. Add depth of one pocket to this. Result is total length.

EXAMPLE: find the length of a room rack with 34 pockets, 4" x 6" cards, 1 1/2" exposure:

to 34 pockets, add 2, which = 36.
 $36 \times 1\frac{1}{2} = 54$.
 Add depth of one pocket:
 $54 + 6 = 60$, total required length of room rack.

Frame length	Pockets
18" will take	50
20" " "	58
24" " "	72
28" " "	86
30" " "	94
32" " "	100
36" " "	110

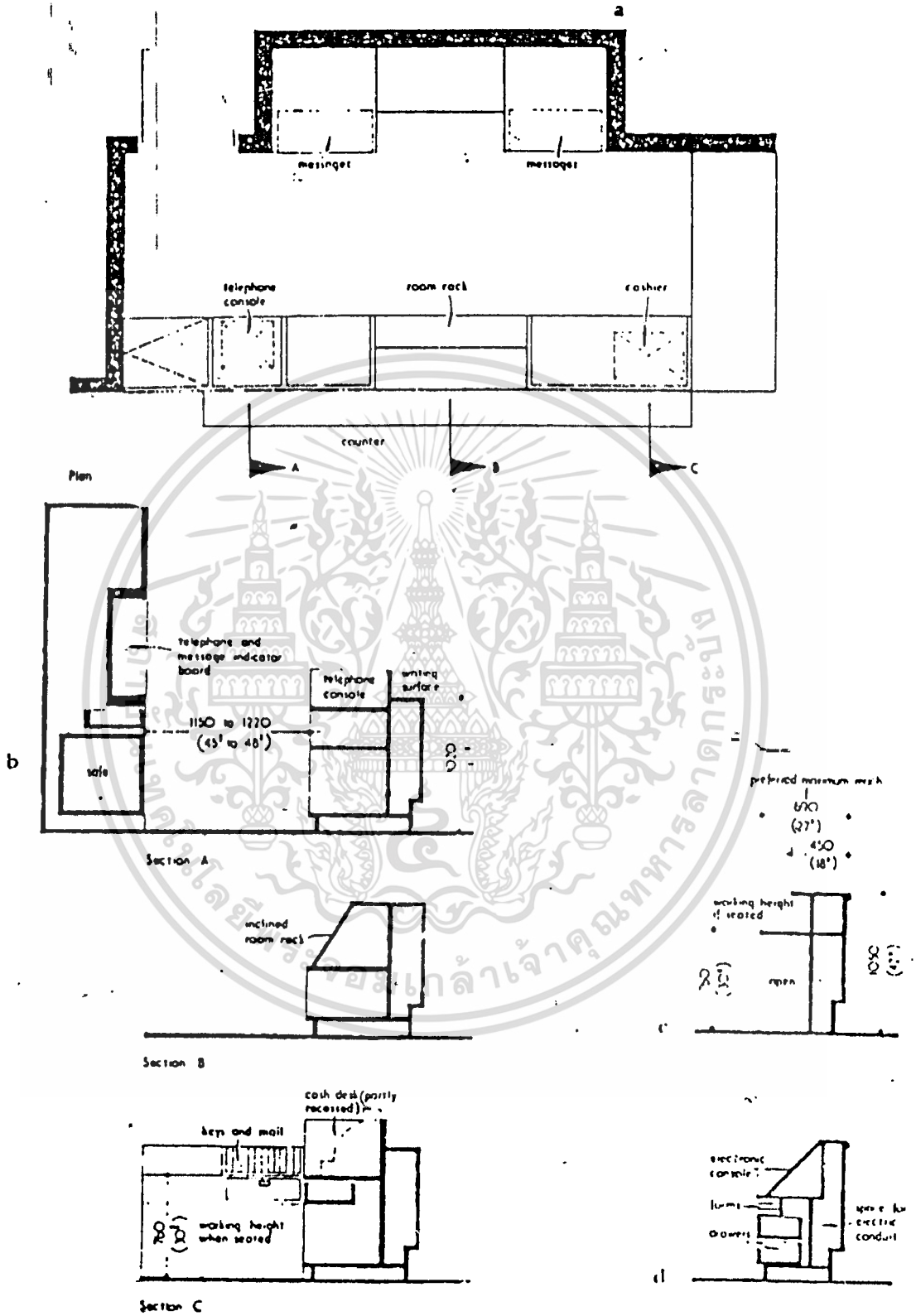
one for handwritten names, with exposure 7/16"

Frame length	Pockets
20" will take	28
24" " "	38
28" " "	48
30" " "	53
32" " "	58
36" " "	65

INFORMATION RACK

รูปที่ 3.4 ขนาดของอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในเคาน์เตอร์บริการส่วนหน้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

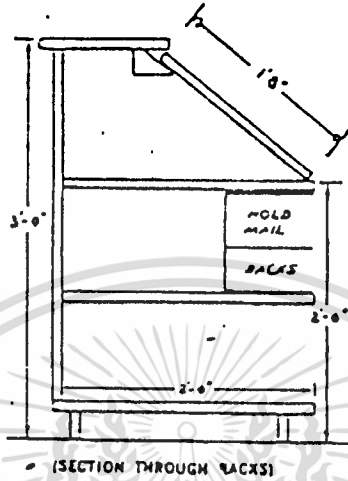

รูปที่ 3.6 แสดงแปลนและรูปตัดของ เคาน์เตอร์บริการส่วนหน้า

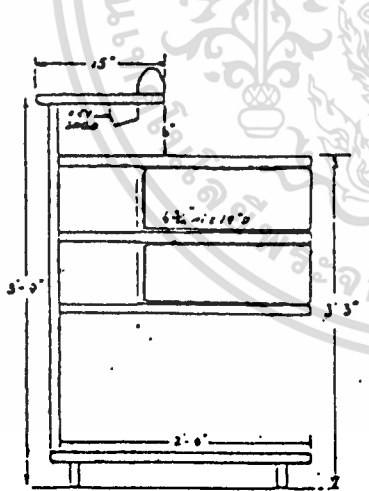
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เคาน์เตอร์บริการส่วนหน้า (FRONT DESK)

FRONT OFFICE DESK

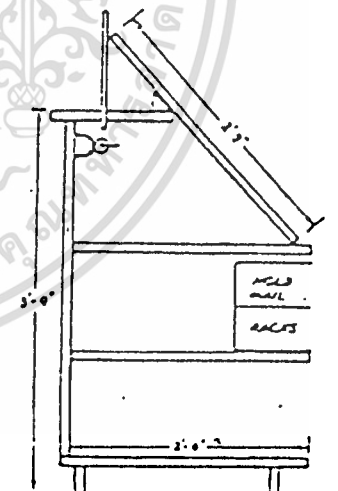

รูปที่ 3.6 รูปตัด เคาน์เตอร์ส่วนหน้า

SECTION THROUGH CLERK OR CASHIER DESK

รูปที่ 3.7 รูปตัด เคาน์เตอร์แคชเชียร์

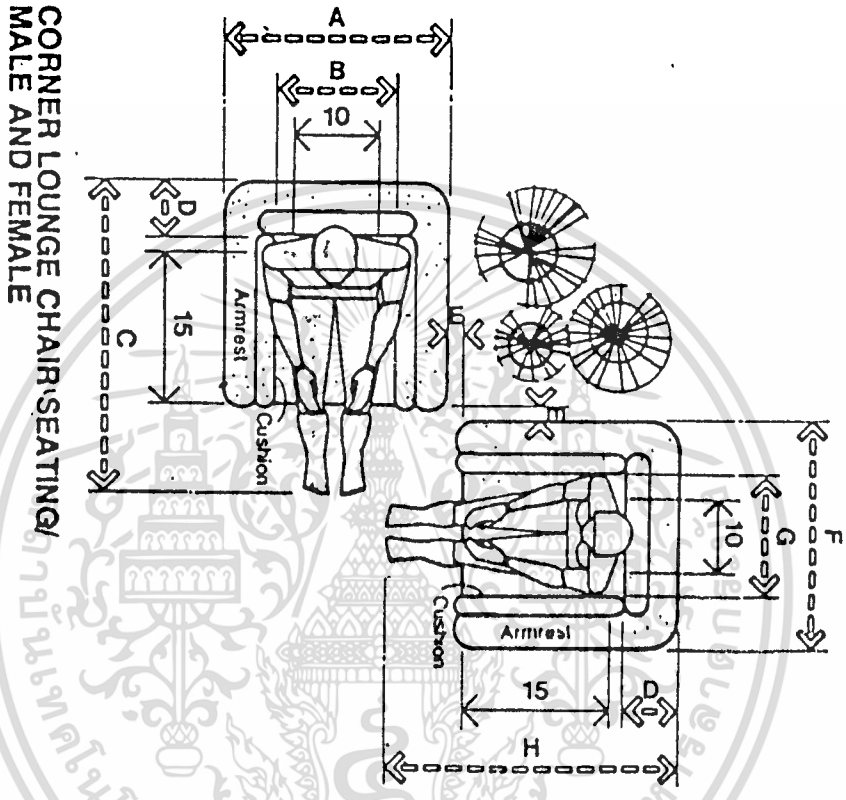

(SECTION THROUGH RACKS)

รูปที่ 3.8 รูปตัด เคาน์เตอร์ในส่วนลงทะเล เป็น
ผู้เข้าพัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

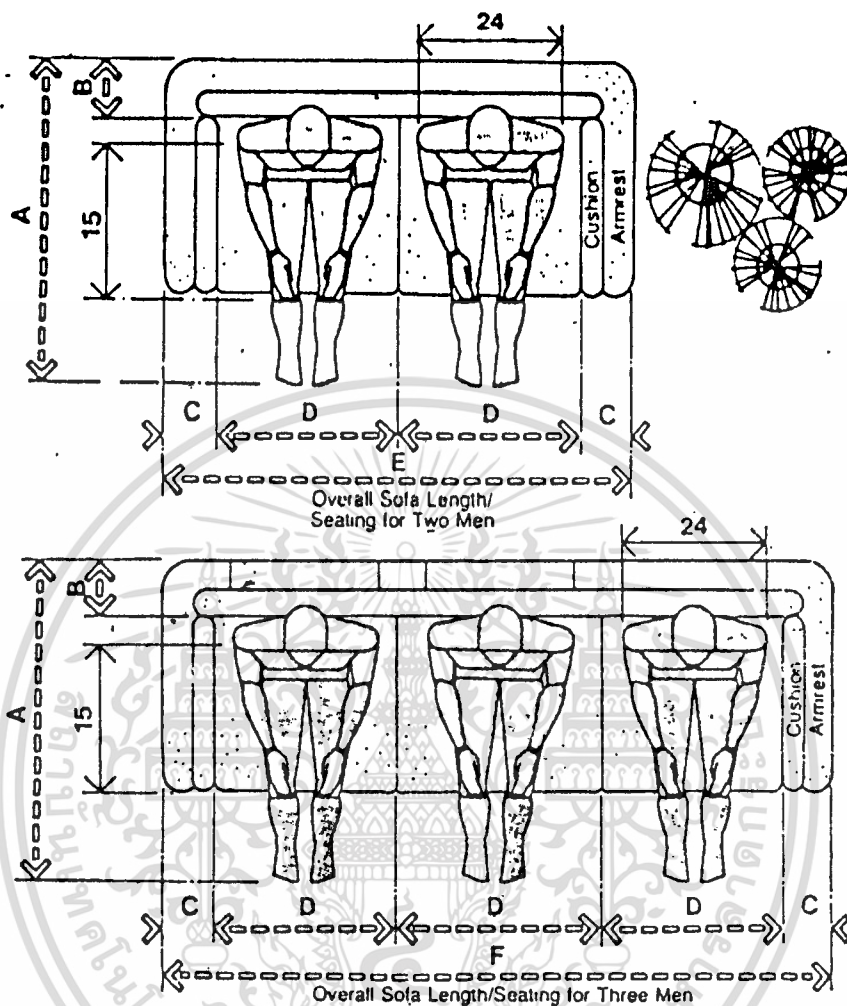
โถงพักคอย (LOBBY)

	in	cm
A	34-40	86.4-101.6
B	28	71.1
C	42-48	106.7-121.9
D	6-9	15.2-22.9
E	3	7.6
F	32-38	81.3-96.5
G	26	66.0
H	40-46	101.6-116.8
I	48-60	121.9-152.4
J	3-6	7.6-15.2

รูปที่ 3.9 แสดงขนาดของ เครื่อง เรือนที่ใช้ในโถงพักคอย

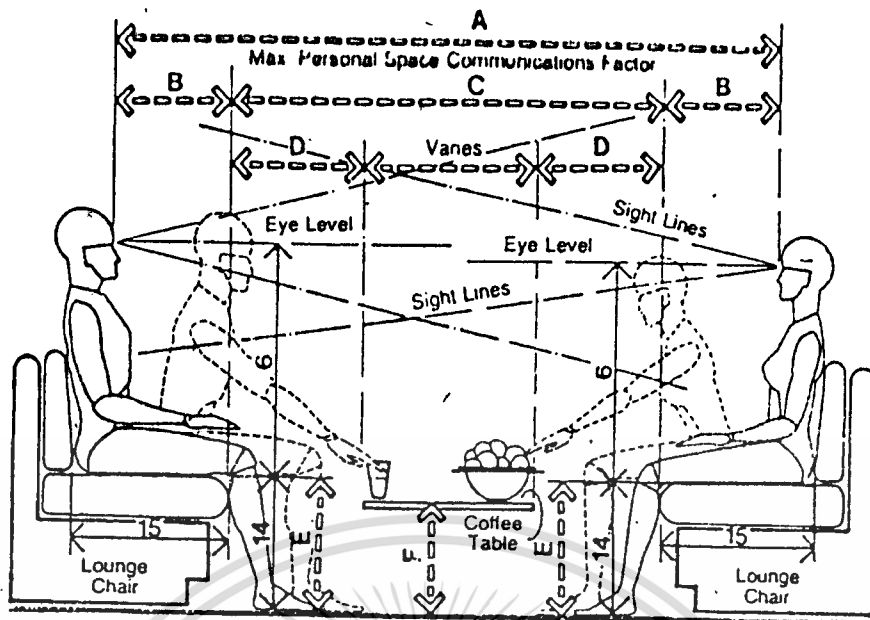
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

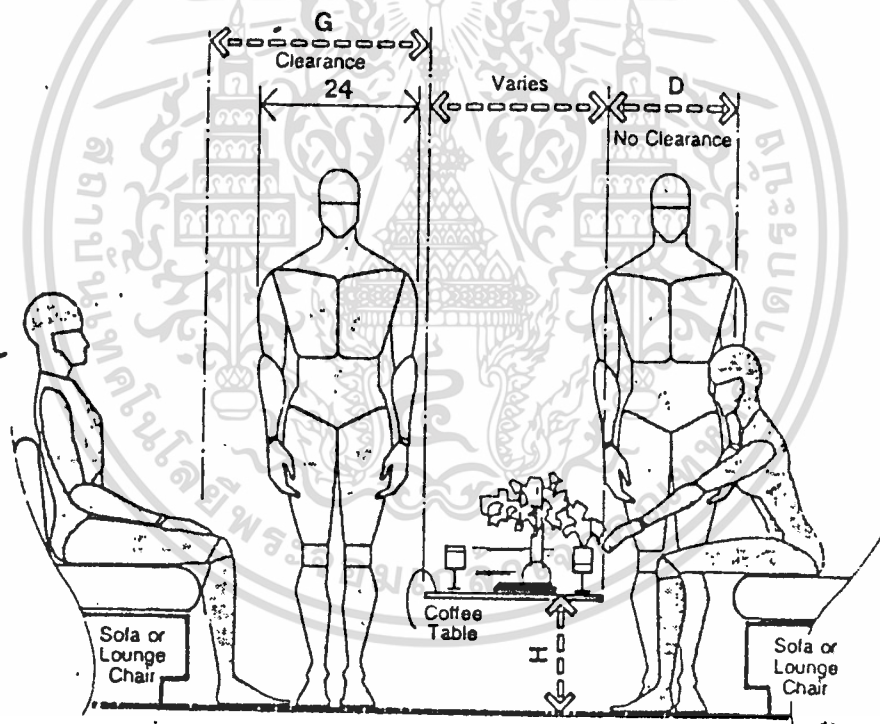
SOFA SEATING / MALES

	in	cm
A	42-48	106.7-121.9
B	6-9	15.2-22.9
C	3-6	7.6-15.2
D	28	71.1
E	62-68	157.5-172.7
F	90-96	228.6-243.8
G	40-46	101.6-116.8
H	26	66.0
I	58-64	147.3-162.6
J	84-90	213.4-228.6

เอกสารนี้เป็นรูปที่ 3.10 แสดงขนาดของ เครื่อง เรือนที่ใช้ในโรงพักคอย ภาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

LOUNGE SEATING / CLEARANCES

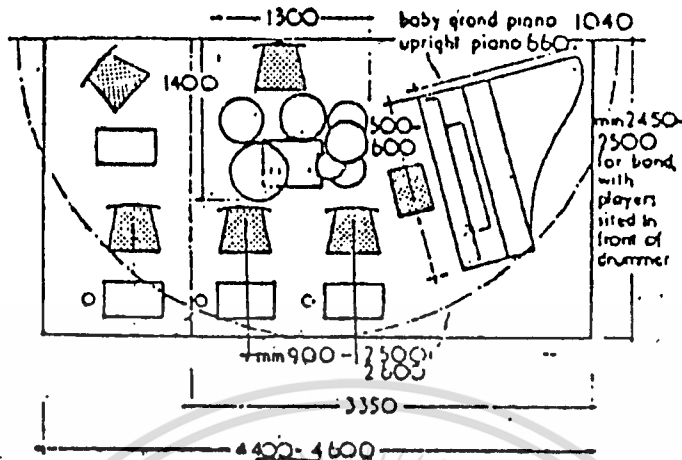
LOUNGE SEATING, CLEARANCE RELATIONSHIPS

รูปที่ 3.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง
สัดส่วนของมนุษย์และเครื่อง
เรือนที่ใช้ในโรงพักคอย

	in	cm
A	84-112	213.4-284.5
B	13-16	33.0-40.6
C	58-80	147.3-203.2
D	16-18	40.6-45.7
E	14-17	35.6-43.2
F	12-18	30.5-45.7
G	30-36	76.2-91.4
H	12-16	30.5-40.6
I	60-68	152.4-172.7
J	54-62	137.2-157.5

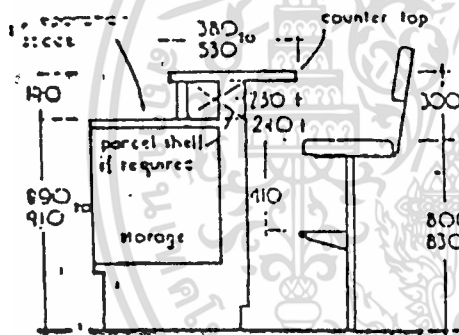
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต การค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งหากมีการนำไปใช้

ค้อฟฟี่ช้อฟ (COFFEE SHOP).

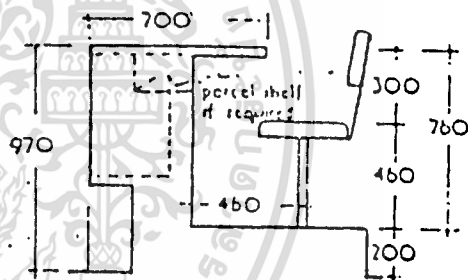

รูปที่ 3.12 พื้นที่ที่ใช้ในการจัดเวทีแสดงขนาดเล็ก

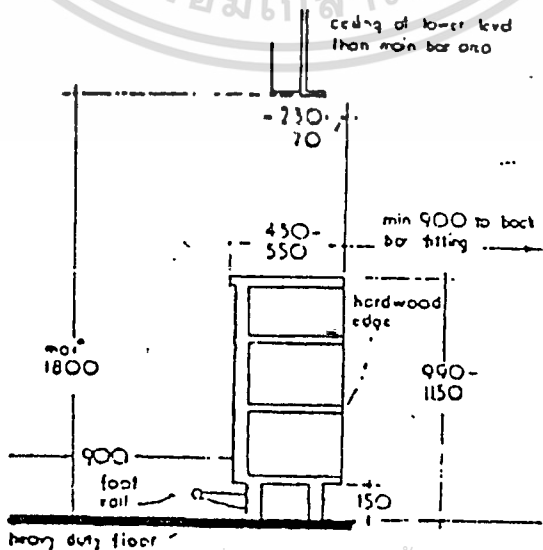
แบบแสดง เคาน์เตอร์บาร์และสตูล

รูปที่ 3.13 แสดงขนาดและแบบของเคาน์เตอร์และสตูล

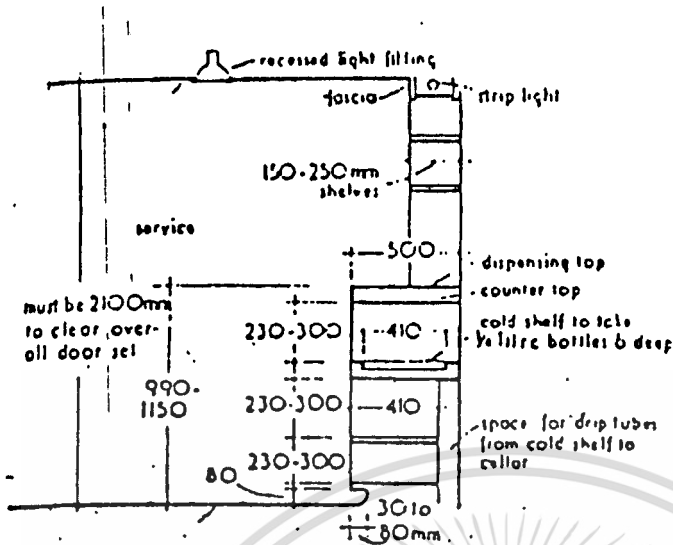

รูปที่ 3.14 แสดงขนาดและแบบของเคาน์เตอร์และสตูล

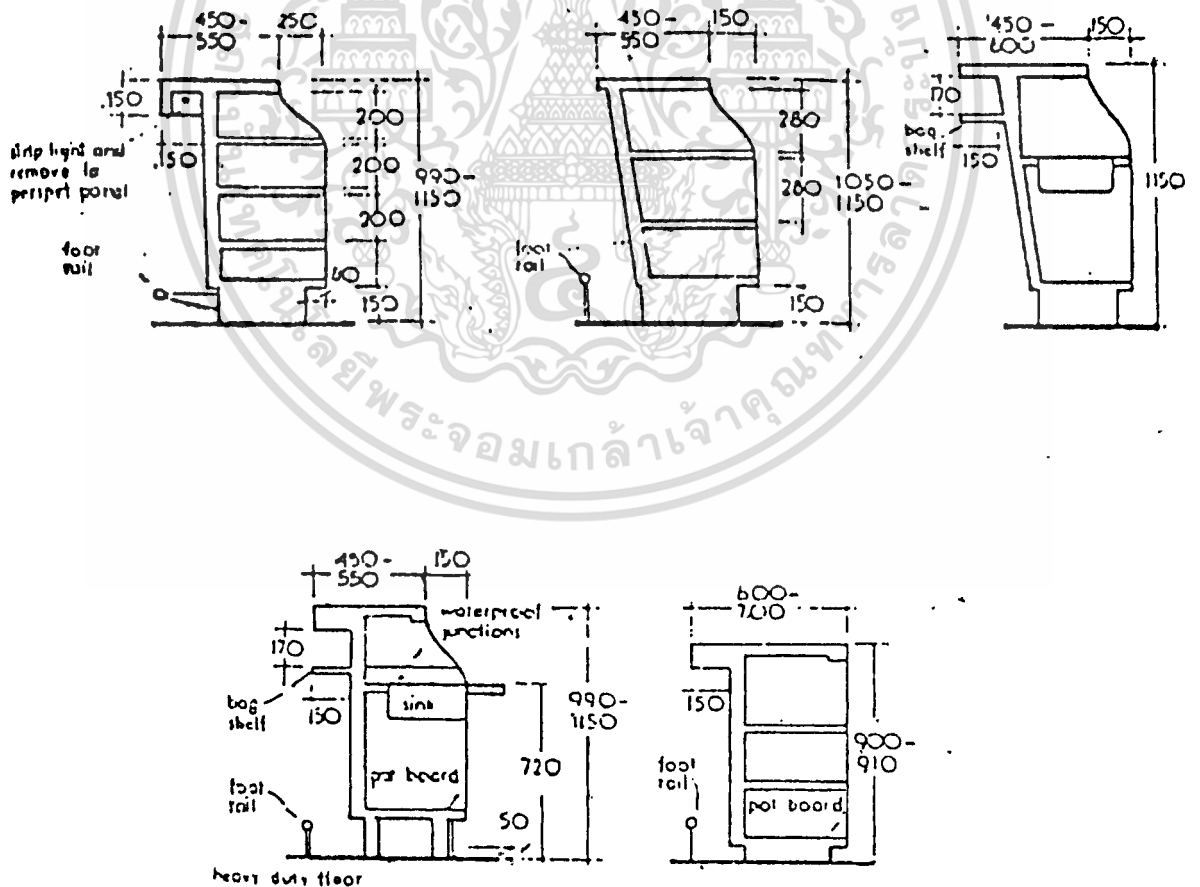

รูปที่ 3.15 แสดงเคาน์เตอร์หน้าบาร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการเรียนการสอนในอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

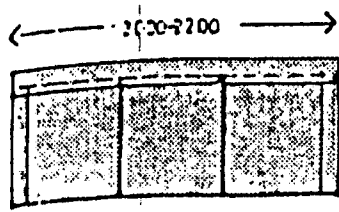

รูปที่ 3.16 แสดงส่วนหลังของเคาน์เตอร์

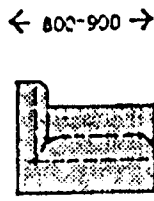

รูปที่ 3.17 แสดงเคาน์เตอร์แบบต่างๆ

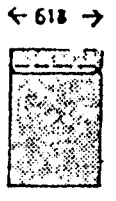
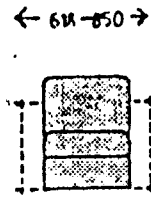
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โซฟา ๓ ที่นั่ง
(3 SEATER SETTEE)

Armchair
ยาร์มแชร์
(ARM CHAIR)

Easy chair
เก้าอี้นั่งเล่น
(EASY CHAIR)

เก้าอี้อาหาร
(DINNIG CHAIR)

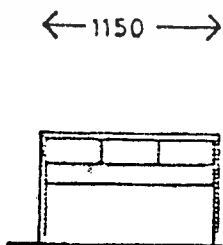
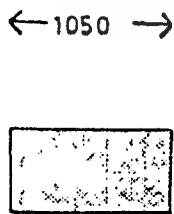
โต๊ะกาแฟ
(ROUND-COFFEE TABLE)

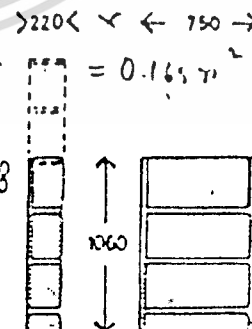
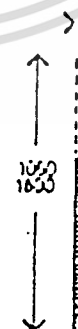
เครื่องสเตอริโอ
(STERIO UNIT)

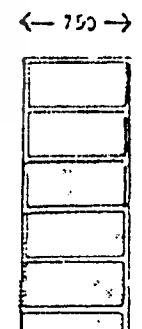
โทรทัศน
(AUDIO EQUIPMENT TROLLEY & TVSET)

โต๊ะทำงาน
(DESK)

ลิ้นชัก
(SHELVING UNIT)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ ๓.๑๒ แสดงขนาดของเครื่องเรือนที่ใช้ในคหุภัณฑ์ของใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์โครงการ

4.1 การวิเคราะห์อาคาร

บริเวณที่ตั้งอาคาร โรงแรมอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เดิมเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า มีบ้านพักอาศัยอยู่บ้างไม่มากนัก และมีต้นไม้ใหญ่อยู่มากมายในบริเวณที่ดิน ต่อมา เมื่อมีการดำเนินการที่จะสร้างโรงแรมอยุธยานั้น จึงมีการพัฒนาที่ดินแปลงนี้ โดยการจัดซื้อของบริษัท โรงแรม เอเชียลเอสเตท

ตัวอาคาร โรงแรมอยุธยานั้น ได้รับการออกแบบสร้างเป็นใหม่มีลักษณะเป็นรูปตัวยู สูง ๓ ชั้น เชื่อมต่อกับอาคารอีกหลังหนึ่งสูง ๕ ชั้น

ตัวอาคาร โรงแรมอยุธยานั้นได้รับการออกแบบวางผังเป็นอย่างดี โดยด้านหน้าอาคารจะมีแนวต้นไม้ เพื่อแยกอาณาเขตจากถนนด้านหน้าโครงการ จัดปลูกต้นไม้บริเวณที่จอดรถ เพื่อแสดงแนวขอบเขตที่ชัดเจน อีกทั้งยังเป็นการสร้างบรรยากาศที่สดชื่นอีกด้วย

4.2 ประเภทของผู้ใช้อาคาร

สำหรับในบทนี้จะวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร เฉพาะในส่วนโถงพักคอยและคอฟฟี่ช็อป ดังนี้

1. การศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้อาคารภายในบริเวณโถงพักคอย (LOBBY)

ก. ผู้ให้บริการ

ผู้ให้บริการบริเวณ FRONT DESK มีการทำงาน 3 ผลิต

ผลิต 1 ตั้งแต่ 6.00 น. ถึง 14.00 น.

ผลิต 2 ตั้งแต่ 14.00 น. ถึง 22.00 น.

ผลิต 3 ตั้งแต่ 22.00 น. ถึง 6.00 น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) แผนกทะเบียน จำนวน 2 คน

หน้าที่ ลงทะเบียนการเข้าพักของแขก CHECK IN - CHECK OUT

บทบาท ก) ยืนประจำตำแหน่ง ในส่วน FRONT DESK

ข) ลงทะเบียนการเข้าพักของแขกแต่ละคน

ค) ทหาห้องพักให้แก่แขก

ง) ทำสถิติ การเข้าพักของแขก

จ) เก็บรักษากุญแจห้องของแขก

ฉ) ต้อนรับแขก

กิจกรรม ก) เมื่อแขกแสดงความจำนงจะขอเข้าพักในโรงแรม จะมาติดต่อเคาน์เตอร์ บริเวณแผนกทะเบียน พนักงานงานจะกล่าวต้อนรับและเช็คหาห้องว่างให้ โดยตรวจดูจาก ROOM RACK ตรงบริเวณเคาน์เตอร์ ถ้าแขกยื่นความประสงค์จะพักห้องแบบไหน ก็จะได้รับบริการแก่แขก

ข) ทำการ CHECK IN ให้แก่แขก โดยให้แขกเซ็นชื่อที่อยู่ วันเดือนปีเกิด สัญชาติ อาชีพ การทำงาน ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว บัตรประจำตัวประชาชน ลงในใบกรอกเรียกว่า บัตรจดนามผู้เข้าพักในใบนี้จะกำหนดวันเวลาเข้าพัก ระยะเวลาและการเลิกพักใน เวลาใด วันใด

ค) เมื่อแขกเซ็นชื่อแล้วพนักงานจะทำการกรอกตัวเลขที่แขกไม่ได้กรอก ขอใบสำคัญ เช่น พาสปอร์ต หรือบัตรประชาชน เพื่อดูให้ถูกต้อง

ง) จากนั้นหยิบกุญแจให้แก่แขก แล้วบอกว่าห้องไหนอยู่ ปักโทษของดึก ใช้ลิฟท์ตัวใด

จ) ในกรณีที่เป็นการรีบด่วน โภคจะเป็นผู้ทำหน้าที่ทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาดูงานเท่านั้น มิใช่เอกสารที่เผยแพร่หรือแจกจ่าย
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกหรือแก้ไขเนื้อหา

- ฉ) กรณีที่แขกจองห้องพักไว้แล้ว พนักงานก็จะทำการตรวจเช็ค จากนั้นให้ไปจดนามผู้พักแก่แขก กรอกข้อความ ทบทวนกับใบจองห้องอีกครั้ง เพื่อกันความผิดพลาด แล้วให้กุญแจแก่แขก มกค่าแห่งของห้อง มุ่งฝึกโหนด ไร่ดีห์ทัวโต
- ช) จากนั้น BELL BOY จะเข้ามาถามและช่วยแยกกระเป๋า ไปให้
- ช) เมื่อทำการ CHECK IN เรียบร้อยแล้ว จะนำไปบันทึกในสมุดลงทะเบียนการบันทึกนี้ เพื่อทำสถิติและนำไปตรวจเช็คกับกองตรวจคนเข้าเมือง จากนั้นออกบิลล์ ห้องพักแขกและนำไปส่งแคชเชียร์ เพื่อคิดจำนวนเงินอีกที
- ฉ) ทำการลงรายงานประจำวัน ว่ามีแขกมาพักจำนวนเท่าใด
- ญ) โทรศัพท์ไปทางแผนกแม่บ้าน เพื่อติดต่อกับแขก เข้าห้องโหนด จะได้จัดเตรียมห้องพร้อมเครื่องดื่ม, ของตกแต่งจำพวกไม้ดอก และคอสายโทรศัพท์ให้เรียบร้อย เพื่อบริการแก่แขกอย่างเรียบร้อย
- ฎ) ในกรณีที่แขกจะย้ายห้องทำการ เช็คว่าห้องโหนดว่าง จากนั้นรับกุญแจเก่าคืน และให้กุญแจใหม่แก่แขก และทำการป้อนข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ จากนั้นนำไปเปลี่ยนห้องให้แก่แคชเชียร์ และแผนกแม่บ้าน แผนกโอเปอร์เรเตอร์ จะได้ทำการคอสายโทรศัพท์และตกแต่งให้ใหม่
- ฎ) ทำการตอบข้อซักถาม และคอยต้อนรับ
- ค) กรณีที่อุปกรณ์บริเวณ FRONT DESK เสียหาย ติดต่อกับแผนกช่างให้ทำการซ่อมแซม
- ด) เมื่อแขกออกไปดูระช้างนอก จะเอากุญแจมา KEEP DROP COUNTER พนักงานก็จะนำไปใส่ในช่อง KEY RACK ตามเดิม เมื่อแขกมาก็จะมาขอกุญแจได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาที่เกิด

- ก) มีการติดต่อกันตลอดเวลา โดยเฉพาะเวลากฎบัตรมา อาจเกิดการสับสนได้จึงควรมีเนื้อที่กว้างและมีพนักงานมากกว่าผู้อื่น ๗
- ข) กรณีที่เป็นกฎบัตร จะจัดห้องไว้ให้ล่วงหน้าเป็นชุด ๗

2) แผนกประชาสัมพันธ์ (INFORMATION) จำนวน 1 คน

หน้าที่ ให้ข่าวสาร และตอบคำถามแก่แขก

- ก) ต้อนรับแขกและผู้เข้ามาใช้บริการในโรงแรม
  - ข) ตอบข้อซักถาม และให้คำแนะนำแก่แขก
  - ค) แจก เอกสารแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวภายในกรุงเทพฯ และใกล้เคียง รวมทั้งแนะนำการหาซื้อสินค้า ของที่ระลึกต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
  - ง) บริการด้านไปรษณีย์และโทรเลข หรือเทคโนโลยีด้วย
- กิจกรรม
- ก) เมื่อแขก เข้ามาถามปัญหาหรือต้องการทราบข้อมูลการท่องเที่ยว ก็จะคอยตอบในตำแหน่ง เคาน์เตอร์ที่ยืนอยู่ อาจแจก เอกสารที่แนะนำกรุงเทพฯ หรือแนะนำสถานที่ชื่อของ หรือแผนที่ต่าง ๆ
  - ข) เมื่อมีผู้มาติดต่อกับแขกที่พักในโรงแรม ก็จะแจ้งชื่อนามสกุลให้แก่นักงานแล้ว พนักงานก็จะไปตรวจเช็คที่ INFORMATION ซึ่งจะได้ชื่อแขก เรียงตามอักษรและหมายเลขห้องพัก
  - ค) ในกรณีที่มีการจัดเลี้ยง แขกที่ไม่ทราบตำแหน่งห้องก็จะมาสอบถาม ก็ต้องคอยบริการแก่แขกด้วย
  - ง) มีตารางราคาห้องพัก โปรโมชั่นต่าง ๆ คอยบริการแก่แขกที่ต้องการทราบรายละเอียด
  - จ) โทรศัพท์ติดต่อแผนกต่าง ๆ
  - ช) รับผิดชอบจากบุรุษไปรษณีย์ ทำการแยกชื่อ ห้องแล้วนำไป

เขียนไว้ที่ KEY RACK ตรงบริเวณลงทะเบียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ญาติเห็นไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ข) พนักงานจะรับข้อความที่แขกต้องการส่ง เท เล็กซ์ ไปส่งยังห้อง
เท เล็กซ์ และรับข้อความที่ส่งมาโดย เท เล็กซ์ ให้แก่แขกทางช่อง
KEY RACK พนักงานฝ่ายทะเบียนจะ เป็นผู้ทำให้แก่แขกมารับ
กุญแจ
- ปัญหา ก) ฝ่ายประชาสัมพันธ์ (INFORMATION) ต้องทำงานควบคุม
2 ตำแหน่ง คือ ทั้งบริการด้านข่าวสาร และเป็นฝ่ายไปรษณีย์
โทร เลขด้วย ทำให้มีความสับสนในหน้าที่และบางที่ก็ยุ่งยากใน
กรณีที่แขกมาใช้บริการพร้อมกัน ซึ่งมีคนบริการเพียง 1 คน
จึงควรแยกหน้าที่โดย เพิ่มพนักงาน
- 3) พนักงาน เก็บเงิน (FRONT CASHIER) จำนวน 1 คน
- หน้าที่ เก็บค่าบริการต่าง ๆ ของแขกที่เข้ามาพักในโรงแรมและแลกเปลี่ยน
เงินให้แก่แขก
- บทบาท ก) รับผิดชอบจากแผนกทะเบียนมาจัด เก็บ เข้าแหม่ม
ข) คิด เงินค่าห้องของแขกทุกวัน ขณะที่แขกยังพักอยู่ในโรงแรม
ค) เช็คไปยังแผนกต่าง ๆ ว่าแขกได้เข้าไปใช้บริการอะไรบ้าง
เป็นจำนวนเงิน เท่าใด
ง) CHECK OUT ให้แขก
จ) แลก เปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- กิจกรรม ก) รับผิดชอบจากแผนกทะเบียน เมื่อแขก CHECK IN แล้ว เจ้าหน้าที่
ฝ่ายทะเบียนจะออกบิลล์ห้องพักนำมาให้แคชเชียร์ นำมาจัด เข้า
แหม่ม ซึ่งจะจัด เรียงลำดับตามรายชื่อห้อง
ข) พนักงานแคชเชียร์จะนำบิลล์ดังกล่าวของทุกห้อง เข้า เครื่องทุก
วัน เป็นการคิด เงินค่าห้องพักแขกประจำวัน เมื่อแขกมา
CHECK OUT พนักงานแคชเชียร์จะโทรถาม MAID ที่อยู่
ตามชั้นที่แขกพัก แขกห้องนี้ชื่อนี้ ได้สั่งอาหารและ เครื่องดื่ม
อะไรบ้าง จะได้ทำการออกบิลล์ แล้วโทรถาม โอเปอเรเตอร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ว่าแขกห้องนี้โทรพักที่กี่ครั้ง และโทรไป เช็คหน่วยบริการอื่น ๆ ถ้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ว่าแขกใช้บริการอะไรบ้าง โดยนำบิลล์ที่ฝ่ายทะเบียนออกให้นำ
เข้าเครื่องรวมจำนวนเงินที่แขกใช้ทั้งหมด

- ง) รับเงินค่าบริการจากแขก
- จ) เช็คยอดเงินที่ได้รับไปยังแผนกบัญชี
- ฉ) ถ้าแขกที่มาใช้บริการมีความต้องการแลกเปลี่ยนเงินตราใน
หมวดต่าง ๆ มาเป็นเงินไทยก็จะต้องทำการแลกเปลี่ยนให้ ใน
อัตราสากล มีบอร์ดแสดงอัตราแลกเปลี่ยนเงินคิดไว้ให้แขกดู
- ช) จะต้องมีการเก็บเงิน จำแนกสกุลต่าง ๆ อย่าง เป็นหมวดหมู่
และเป็นสกุลด้วย

ปัญหาที่เกิด

- ก) การแยกฝ่ายแลกเปลี่ยนเงินตราออกจากฝ่าย FRONT CASHIER
เนื่องจากภาระรับผิดชอบมีมากอยู่แล้ว การแลกเงินอาจจะสับสน
บัญชีอาจจะปะปนกับ เงินจ่ายค่าบริการห้องพักด้วย
  - ข) ผู้ที่แลกเปลี่ยนเงินจำเป็นจะต้องมีความรับผิดชอบและมีความ
ชำนาญในการแลกเปลี่ยนเงินสกุลต่าง ๆ ด้วย
- 4) แผนกรับฝากของ (SAFE DEPOSIT) จำนวน 1 คน
- หน้าที่ เก็บของมีค่าของแขก
- บทบาท ก) อยู่ในตำแหน่ง เคาน์เตอร์
- ข) รับฝากของมีค่าของแขก
- กิจกรรม ก) รับของมีค่าของแขก เมื่อแขกนำมาฝาก
- ข) เก็บของมีค่าอย่างระมัดระวัง
  - ค) คินของแก่แขก เมื่อแขกมารับคืน
- ปัญหา ความมีที่เก็บของอย่างพอเพียงและบางที่ไม่อาจจะรับของที่มียขนาดใหญ่ได้ เนื่องจากความไม่สะดวกในการ เก็บ

- 5) BELL CAPTAIN จำนวน 1 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
หน้าที่ ความรับผิดชอบและการทำงานของ BELL BOY
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- บทบาท**
- ก) ความคุมการทำงานของ BELL BOY ให้มีประสิทธิภาพที่สุด
  - ข) ถ้าแขกมากหรือมีกรุ๊ปทัวร์ลงจะต้องช่วย BELL BOY ด้วย
  - ค) รับโทรศัพท์ที่มาถึงแขกและสั่งให้ BELL BOY ไปตามแขก มารับโทรศัพท์

- กิจกรรม**
- ก) นั่งทำงานอยู่บริเวณ เคาน์เตอร์
  - ข) ความคุมการทำงานของ BELL BOY กรณีที่แขกมากอาจจะ ต้องช่วยขนของ
  - ค) กรณีที่แขก CHECK OUT แล้วประสงค์จะฝากของไว้พนักงานจะออกตัวให้แก่แขกและ เช็คว่ามีบิลล์ CHECK OUT เรียบร้อยแล้วหรือยัง จากนั้นนำกระเป๋าไปเก็บใน BAGGAGE room
  - ง) คอมรับโทรศัพท์บริเวณ เคาน์เตอร์ เมื่อแขกต้องการให้คนขึ้นไปขนกระเป๋าขึ้นห้องพัก เพื่อจะ CHECK OUT จะออก คำสั่งให้ BELL BOY ขึ้นไปขนกระเป๋าหรือถ้ามีโทรศัพท์มา ถึงแขกจะให้ BELL BOY ไปตามตัวแขกมารับโทรศัพท์ สำหรับกรณีแขกมาทัวร์จะมีตารางอยู่บริเวณ เคาน์เตอร์ เขียน ชื่อกรุ๊ปของแขกพร้อมทั้ง เวลา CHECK IN และ CHECK OUT

6) BELL BOY จำนวน 4 คน

หน้าที่ บริการขนกระเป๋าเดินทาง และสัมภาระให้แก่แขก

- บทบาท**
- ก) ขนกระเป๋าเดินทางของแขกที่ CHECK IN แล้วไปยังห้องพักแขก
  - ข) ขนกระเป๋าเดินทางของแขกที่ CHECK OUT ไปยังรถของแขก
  - ค) ตามแขกมารับโทรศัพท์ที่มาถึงแขก

กิจกรรม ก) อยู่ประจำบริเวณประตูทางเข้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ข) คอยออกไปรับกระเป๋า เพื่อนำมายังเคาน์เตอร์เพื่อ CHECK IN
- ค) นำกระเป๋าไปยังห้องพักแขก
- ง) รับคำสั่งจาก BELL CAPTAIN ว่าห้องไหน CHECK OUT แล้วขึ้นไปขนกระเป๋า และหิ้วภาชนะของแขก
- จ) เมื่อแขก CHECK OUT แล้วส่งของสัมภาระไปยังรถของแขก
- ฉ) กรณีแขกฝากกระเป๋าจะนำไปไว้ใน LUGGAGE ROOM และทำบัตรให้เพื่อความสะดวกในการรับคืน
- ช) ถ้ามีโทรศัพท์มาถึงแขกจะเป็นผู้ไปตามแขกให้มารับโทรศัพท์
- 7) แผนกจองห้องพัก (RESERVATION) จำนวน 1 คน
หน้าที่	รับจองห้องพัก
บทบาท	ก) คอยรับความประสงค์แขกว่าต้องการห้องพักจำนวนเท่าใด แบบไหน ข) กรณีเป็นกรุปทัวร์จะคอยตรวจสอบแผนกทะเบียนว่ามีห้องพักพอหรือไม่
กิจกรรม	ก) คอยรับโทรศัพท์หรือแขกที่มาติดต่อด้วยตนเองว่ามีความต้องการห้องพักขนาดและจำนวนเท่าใด ข) ตรวจสอบเช็คกับฝ่ายทะเบียนแล้วแจ้งแก่ผู้จองว่ามีห้องพักหรือไม่ ค) เมื่อตกลงเรียบร้อยแล้วจะทำบัตรจองห้องพักให้แก่แขก และมีสำรองอีกก็ส่งไปยังฝ่ายทะเบียน เพื่อรอรับการมาของแขกอีกที

ข. ผู้รับบริการ

ผู้เข้ารับบริการภายในล็อบบี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

- 1) แขกที่เข้ามาพักในโรงแรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้บุคคลภายในอีกที่เข้ามาใช้บริการของโรงแรมตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) แยกที่ เข้ามาพักในโรงแรม

ประเภทของผู้ เข้าพัก โดยส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพัก มีบางส่วนเป็น

นักธุรกิจ

หน้าที่ เป็นแขกของโรงแรม

บทบาท ปฏิบัติตามกฎหมายที่โรงแรมวางไว้

กิจกรรม ก) แยกจะลงจากรถตรงเข้าประตูใหญ่ อาจจะนั่งพักตรงบริเวณ ล็อบบี้ สักครู่แล้วลงทะเลเบียน เข้าพัก เมื่อรับกุญแจแล้วก็ตรงไป ยังกองพัก

ข) กรณีที่มาหลายคน อาจจะต้องนั่งพักตรงบริเวณล็อบบี้

ค) กรณีที่มาพร้อมกับครอบครัว ไกด์ หรือหัวหน้ากรุ๊ป จะเป็นผู้ทำหน้าที่ ลงทะเลเบียนก็จะนั่งพักตรงบริเวณล็อบบี้ หรือล็อบบี้บาร์ วยกุญแจ แล้วจึง เข้าห้องพัก

ง) แยกอาจจะใช้บริเวณล็อบบี้ เป็นที่ชุมนุมพบปะกันของทัวร์ที่มา ค่ายกัน

ปัญหา หากมีกรุ๊ปมาพร้อมกันจำนวนมาก บริเวณล็อบบี้อาจจะไม่เพียงพอ ให้นั่ง

2) บุคคลภายนอกที่เข้ามาใช้บริการภายในโรงแรม

หน้าที่ แยกที่ เข้ามาใช้บริการของโรงแรม

บทบาท ก) เข้ามาในบริเวณล็อบบี้ เพื่อนั่งรอพบแขกของโรงแรม

ข) ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบที่โรงแรมวางเอาไว้

กิจกรรม ก) บุคคลภายนอกที่ เข้ามาพักรอในบริเวณล็อบบี้ เพื่อรอพบปะพูดคุยจาดูธุรกิจหรือ เรื่องส่วนตัว กับแขกที่มาพักในโรงแรมหลังจาก โทรศัพท์ไปยังห้องพักแยกแล้วก็มานั่งรออยู่ในบริเวณล็อบบี้ หรือล็อบบี้บาร์

ข) บุคคลภายนอกที่ เข้ามาพักรอในบริเวณล็อบบี้บาร์ เพื่อจะรอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้เข้าไปใช้ประโยชน์ในกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกหรือเผยแพร่ข้อมูลใดๆ ไปยังผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

- ค) บุคคลภายนอกที่เข้ามานั่งรอในบริเวณล็อบบี้ เพื่อที่จะติดต่อธุรกิจ
 การงานกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ทำงานในบริเวณโรงแรม
- ง) บุคคลภายนอกที่เข้ามารับประทานอาหารในโรงแรมจะตรง
 เข้าไปยังห้องอาหารเลย หรืออาจจะนั่งรอในบริเวณล็อบบี้
 บาร์ได้

2. การศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้อาคารภายในคอฟฟี่ช็อป (COFFEE SHOP)

เปิดบริการตั้งแต่ 06.00 น. ถึง 02.00 น.

บริการ อาหารทั่วไป ไทย จีน ฝรั่งเศส และเครื่องดื่มทุกชนิด

ผู้ใช้อาคารภายในคอฟฟี่ช็อป

ก) ผู้ให้บริการ ทำงาน 3 ผลัด ๆ ละ 10 คน

ผลัดแรก เวลา 6.00 น. ถึง 12.30 น.

ผลัดสอง เวลา 12.30 น. ถึง 19.00 น.

ผลัดสาม เวลา 19.00 น. ถึง 02.00 น.

1) ผู้จัดการ 1 คน

หน้าที่ ควบคุมดูแลความเรียบร้อยภายใน

บทบาท ก) รับคำสั่งจากฝ่ายบริหารและนำมาประสานงานกับพนักงานใน
 ความรับผิดชอบ

ข) ตรวจสอบตราดูแลความเรียบร้อย

ค) ให้ความแนะนำแก้ไขปรับปรุงการบริการอยู่เสมอ

กิจกรรม ก) คอยต้อนรับและแนะนำแขก

ข) ดูแลความเรียบร้อยกับ SUPERVISOR

2) SUPERVISOR 1 คน

หน้าที่ ดูแลการปฏิบัติงานภายในห้องที่รับผิดชอบ

บทบาท ก) คอยต้อนรับแขก ทาแขกไปนั่ง

- ข) ช่วย เรียกพนักงานบริการ
- ค) นำบิลล์มาให้แขก เมื่อ เรียก เก็บ เงิน
- ง) ดูแลความ เรียบร้อยก่อน เปิดและปิดบริการทุกครั้ง

๓) แคชเชียร์ จำนวน 1 คน

หน้าที่ ดูแลเกี่ยวกับการ เงินในห้องอาหาร

บทบาท ก) เช็คยอด เงินแต่ละโต๊ะ

ข) รับ เงิน เข้ามัญชี ทอน เงิน

ค) ทำบัญชียอดขายในแต่ละวัน

- กิจกรรม
- ก) พนักงานบริการจะนำไปสิ่งของแขกมา เสียหน้าแคชเชียร์ แคชเชียร์จะนำมาคิด เงิน ส่งบิลล์ให้พนักงานไป เก็บ เงิน
  - ข) ถ้า เป็นแขกที่มาพักในโรงแรม จะให้พนักงานบริการนำบิลล์ ไปให้แขก เซ็นต์ชื่อและหมายเลขห้องพัก นำมาให้แคชเชียร์ เพื่อส่งต่อให้ฝ่ายบัญชี
  - ค) เมื่อห้องอาหารปิด รวมยอด เงินให้ตรงกับใบเสร็จ
  - ง) นำบัญชี เสนอผู้จัดการและแผนกบัญชี

4) บาร์ เทนเดอร์ 2 คน

หน้าที่ ผสม เครื่องดื่มและจัดอาหารว่าง

บทบาท ก) คอยต้อนรับรายการจากพนักงานบริการ

ข) ผสม เครื่องดื่ม หรือจัดหาอาหารว่าง

- กิจกรรม
- ก) รับรายการจากพนักงานบริการ แล้วนำไปเสิร์ฟที่เคาน์เตอร์
  - ข) จัดรายการตามสั่ง
  - ค) วางไวบนเคาน์เตอร์ เพื่อรอพนักงานนำไปให้แก่แขก
  - ง) พนักงานจะนำบิลล์มาไว้ 1 ใบ เก็บไว้ที่แคชเชียร์

๕) พนักงานบริการ จำนวน 5 คน

หน้าที่ บริการเสิร์ฟอาหารให้แก่ผู้ใช้บริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- บทบาท
- ก) แต่งกายสุภาพ
  - ข) เข้ามาเลือกที่นั่ง
  - ค) ทักทายนินทา สั่งเครื่องดื่มและอาหารกับพนักงานบริการ
  - ง) รับประทานอาหาร สนทนา
  - จ) จ่ายค่าบริการ
- กิจกรรม
- ก) เมื่อเข้ามาในห้องอาหาร พนักงานจะนำไปนั่งโต๊ะตามจำนวน

คน

- ข) สั่งเครื่องดื่ม
- ค) สั่งอาหารมารับประทาน ตามลำดับจากพนักงานบริการ
- ง) จ่ายเงินตามบิลล์

4.3 พื้นที่องค์ประกอบของโครงการ

การคำนวณหาพื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบต่าง ๆ ภายในโครงการโรงแรมอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้ข้อมูลมาตรฐานจากหนังสือ TIME - SAVER STANDARDS FOR ARCHITECTURAL DESIGN DATA และ ARCHITECT'S DATA เป็นหลักในการวิเคราะห์การใช้พื้นที่ของส่วนต่าง ๆ เหล่านี้

1. โถงพักคอย (LOBBY)

ก. ลักษณะโดยทั่วไป

โถงต้อนรับนี้เป็นศูนย์กลางของอาคาร ก่อนที่จะแยกไปยังส่วนต่าง ๆ และเป็นจุดแรกที่แขกผู้มาพักได้สัมผัสก่อน เมื่อก้าวเข้ามาสู่ตัวอาคาร ตลอดจนเป็นที่ติดต่อพักคอยของแขกและผู้ที่มาพบแขก ดังนั้นโถงพักคอยจึงควรอยู่ในตำแหน่งที่สามารถติดต่อโดยสะดวก ทางเข้าใหญ่เป็นส่วนที่มีความเคลื่อนไหว หลุกหล่วน เนื้อที่ส่วนนี้จึงมีขนาดใหญ่เพียงพอแก่แขกและผู้มาติดต่อกับ FRONT DESK ได้โดยไม่กีดขวางหรือทับซ้อนส่วนนั่งคอย ไทรีศัทสาธารณะ โดยพยายามตกแต่งให้สวยงาม สร้างบรรยากาศที่ดีให้แขกประทับใจ

ข. บทวิเคราะห์พื้นที่

ที่ตั้ง : GROUND FLOOR

เนื้อที่ : 336 ตารางเมตร

เวลาทำการ : ตลอด 24 ชั่วโมง โดยผู้เข้าใช้บริการจะ

CHECK OUT ช่วงเช้าเวลา 6.00-12.00 น.รวม 6 ชม.

CHECK IN ช่วงบ่ายเวลา 12.00-24.00 น.รวม 12 ชม.

ลักษณะเด่นชัด : พื้นที่ภายในโอโถง บรรยากาศอบอุ่น ต้อนรับและเป็นกันเอง

ผู้ใช้พื้นที่ : 1. ผู้ให้บริการ

1.1 พนักงานต้อนรับ

1.2 พนักงานติดต่อสอบถาม

1.3 พนักงานทำบัญชี- เก็บเงิน

1.4 พนักงานทำความสะอาด

1.5 พนักงานจองห้องพัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ผู้ใช้บริการ

2.1 แขกผู้มาพักโรงแรม

2.2 ผู้มาติดต่อ

2.3 ผู้มาใช้บริการอื่น ๆ ในโรงแรม

พฤติกรรมโดยย่อ

- แขกผู้มาพักจะ เข้าผู้โรงแรมทางประตูใหญ่ของโถงพักคอย โดยมี DOOR BOYS และ BELL BOYS คอย เปิดประตูและช่วยยกสัมภาระให้ แขกจะติดต่อจองห้องพักที่เคาน์เตอร์ต้อนรับ (FRONT DESK) หรือ บางรายอาจทำการจองห้องพักไว้ล่วงหน้าแล้ว ซึ่งพนักงานต้อนรับและพนักงานลงทะเล เป็นจะประสานงานกับพนักงานฝ่ายรับจองห้องพัก เมื่อพนักงานจัดทำห้องพักให้แขก อธิบายราคาห้องพักหรือค่าบริการและภาษี หมายเลขห้องพัก และทำการลงทะเล เป็นเรียบร้อยแล้ว แขกจะได้กุญแจห้องพักจากพนักงาน และ BELL BOYS จะเป็นผู้พาแขกไปยังห้องพัก พร้อมกับกระเป๋าและสัมภาระส่วนตัวของแขก ถ้ามีกระเป๋าเดินทางใบใหญ่พนักงานยกสัมภาระจะยกนำขึ้นไปให้ ใช้เวลาทั้งหมดประมาณ 5-10 นาที

- ถ้าแขกมาพักเป็นลักษณะกลุ่มทัวร์ กลุ่มของแขกจะนั่งรอที่บริเวณโถงพักคอย โดยไกด์นำเที่ยวจะเป็นผู้ติดต่อและลงทะเลเบียงที่เคาน์เตอร์ โดยผู้ประสานงานทัวร์ของโรงแรมจะเป็นผู้แจ้งให้สมาชิกคณะทัวร์ทราบถึงรายละเอียดต่าง ๆ ถ้าเป็นกลุ่มซึ่งมีจำนวนคนมาก ๆ อาจใช้เวลา 10-20 นาที ในกรณีที่แขกต้องการฝากสัมภาระบางอย่างที่ไม่จำเป็นต้องใช้บนห้องพักก็จะติดต่อฝากกับ BELL CAPTAIN ไว้ในห้องพักของ หรือถ้าเป็นของมีค่าก็จะติดต่อกับพนักงานฝ่ายการเงิน ฝากไว้ในเซฟของโรงแรม

- สำหรับผู้มาติดต่อกับแขก อาจสอบถามหมายเลขห้องพักจากพนักงานที่เคาน์เตอร์แล้วโทรขึ้นไปหาแขกที่ห้องพัก โดยอาจนัดพบกันที่โถงต้อนรับ หรือบริเวณอื่น ๆ ตามแต่สะดวก

- เวลาที่แขกผู้มาพักจะออกไปนอกโรงแรม จะนำกุญแจมาฝากไว้ที่เคาน์เตอร์ต้อนรับโดยหย่อนกุญแจลงทาง KEY DROP บนเคาน์เตอร์ ซึ่งพนักงานจะเก็บไปฝากใส่ในช่องเก็บกุญแจตามหมายเลขห้อง เมื่อแขกจะขึ้นห้องพัก จึงจะไปขอกุญแจโดยบอกหมายเลขห้องพัก พนักงานจะหยิบกุญแจมาให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เมื่อพนักงานต้อนรับได้แจ้งจากแขกว่าจะลงทะเบียนนอนยกเวลาใด จะต้องแจ้งให้พนักงานฝ่ายการเงินทราบล่วงหน้า เพื่อตรวจสอบและปิดบัญชีรายจ่ายของแขก ทำการลงทะเบียนออก และช่วยอำนวยความสะดวกแก่แขกในการชำระเงิน และสุดท้ายกล่าวคำขอบคุณ และ เชื้อเชิญให้มาใช้บริการอีกในโอกาสหน้า พนักงานต้อนรับจะต้องสอบถาม BELL BOYS ทุกครั้งที่มีการลงทะเบียนออก (CHECK OUT) เกี่ยวกับ เรื่อง กุญแจห้องพักและ เมื่อได้รับคืนแล้วต้องนำไปใส่ในช่อง เก็บกุญแจ (DEY RACK)

การวิเคราะห์พื้นที่

1. เพื่อที่จริง 336 ตารางเมตร
2. พื้นที่ประมาณจากจำนวนห้องพักประมาณ 149 ตารางเมตร
3. พื้นที่ประมาณจากองค์ประกอบใช้สอย หาได้ดังนี้
  - จำนวนความต้องการที่นั่งในโรงพักคือ 40 ที่นั่ง

องค์ประกอบ	พ.ท./หน่วย (ม. ²)	จำนวนผู้ใช้ (คน)	พื้นที่รวม (ม. ²)	หมายเหตุ
1. พื้นเคาน์เตอร์บริการ ส่วนหน้า	-	2	11.25	ความยาวเคาน์เตอร์ ที่จำเป็นประมาณ 4.50 เมตร (2.50 ม. x 4.50 ม.)
2. ที่นั่งพักคอย	2.2	40	88	-
3. พื้นที่โทรศัพท์สาธารณะ	0.64	4	2.56	-
4. พื้นที่วางกระเป๋า เดินทาง	0.15	100	15	ลูกทัวร์ 1 คนมีกระเป๋า 2 ใบ คิดกลุ่มประมาณ 50 คน
5. พื้นที่สัญจร	-	-	168	คิด 50 % ของพื้นที่ จริง
รวม			284.81	

ตารางที่ 4.1 แสดงพื้นที่จากองค์ประกอบใช้สอยภายในโรงพักคอย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางสามารถสรุปได้ดังนี้

พื้นที่จริงมากกว่าพื้นที่ประมาณจากองค์ประกอบใช้สอย และพื้นที่ประมาณจาก
องค์ประกอบใช้สอยมากกว่าพื้นที่ประมาณจากจำนวนห้องพัก ซึ่งเท่ากับ 336 ม.²
284.81 ม.², และ 149 ม.² ตามลำดับ

2. คีอ啡ที่ช้อฟ (COFFEE SHOP)

ก. ลักษณะโดยทั่วไป

ใช้เป็นที่รับประทานอาหารเช้า อาหารว่าง ตลอดจน เครื่องดื่มต่าง ๆ
ในลักษณะ เป็นกันเอง ไม่มีคัสสิตรองมากนัก มักตกแต่งให้มีบรรยากาศแบบสนุกสนาน โดยทั่วไป
เปิดบริการตลอด 24 ชั่วโมง ให้บริการรวดเร็ว และสะดวกต่อการบริโภค มีครัวต่างหากเป็น
ครัวขนาดย่อม (AUXILIARY KITCHEN) ที่ทำการปรุงอาหารเบา ๆ และทำหน้าที่ปรุงอาหาร
เมื่อครัวใหญ่ปิด

ข. บทวิเคราะห์พื้นที่

ที่ตั้ง : GROUND FLOOR
เนื้อที่ : 296 ตารางเมตร
เวลาทำการ : 6.00 น. - 02.00 น.
ผู้ใช้พื้นที่ : 1. ผู้ให้บริการ

- 1.1 ผู้จัดการ (MANAGER)
- 1.2 พนักงานบริการ (WAITER/WAITRESS)
- 1.3 พนักงานต้อนรับ (HOSTESSES)
- 1.4 ผู้ช่วยพนักงานบริการ (BUS BOY/GIRL)
- 1.5 พนักงานเก็บเงิน (CASHIER)
2. ผู้ให้บริการ
  - 2.1 แยกผู้มาพักในโรงแรม
  - 2.2 บุคคลภายนอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พฤติกรรมโดยย่อ : แยกผู้มาพักและบุคคลภายนอกจะมาจากทางเดิน ด้านหน้า คีอฟที่ซีอฟ ซึ่ง เข้ามาจากโถงต้อนรับ ส่วนใหญ่แยกจะมารับ บริการอาหารเข้าและของว่าง เช่น เด็ก ชา กาแฟ การ บริการ เป็นแบบพนักงานยกมา เสริฟ โดยที่แยกจะสั่งอาหาร จากเมนูของห้องอาหาร

การวิเคราะห์พื้นที่ AREA REQU

1. พื้นที่จริง 296 ม².
2. พื้นที่ประมาณจากจำนวนห้องพักประมาณ 212.09 ม².
3. พื้นที่ประมาณจากองค์ประกอบใช้สอยหาได้ดังนี้
จำนวนความต้องการที่นั่งในคีอฟที่ซีอฟคือ 120 ที่นั่ง

องค์ประกอบ	พื้นที่/หน่วย (ม ²)	จำนวน ผู้ใช้	พื้นที่รวม (ม ²)	หมายเหตุ
1. ที่นั่งรวมบริเวณ เคาน์เตอร์	1.5	120	180	-
2. พื้นที่สัญจร	-	-	44.30	คิด 15 % ของพื้นที่จริง
3. พื้นที่ SERVICE STATION	1.5	3	4.50	
รวม			228.80	

ตาราง 4.2 แสดงพื้นที่จากองค์ประกอบใช้สอยภายในคีอฟที่ซีอฟ

จากตารางสามารถสรุปได้ดังนี้

พื้นที่จริง มากกว่าพื้นที่ประมาณจากองค์ประกอบใช้สอย, และ

พื้นที่ประมาณจากองค์ประกอบใช้สอยมากกว่า พื้นที่ประมาณจาก

จำนวนห้องพัก ซึ่งเท่ากับ 296 ม² , 228.80 ม² และ 212.09 ม²

ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์หาค่าความสัมพัทธ์ในการจัดวางองค์ประกอบ โดยการศึกษาพฤติกรรม การติดต่อประสานงานภายในทำให้สามารถทราบได้ถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ภายในโครงการ ในการหาค่าความสัมพัทธ์ เพื่อจัดวางตำแหน่งขององค์ประกอบ สามารถพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- 1 แทนค่า ไม่สัมพันธ์กัน
- 2 แทนค่า สัมพันธ์กันน้อย
- 3 แทนค่า สัมพันธ์กันปานกลาง
- 4 แทนค่า สัมพันธ์กันมาก

จากค่าที่กล่าวมา เมื่อนำมาวิเคราะห์ความถี่กับองค์ประกอบต่าง ๆ จะทำให้สามารถทราบค่ามากที่สุดได้ อันจะแสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบใดควรอยู่กับองค์ประกอบใดหรือไม่ต้องใกล้กับองค์ประกอบใด โดยดูค่าได้จากตารางต่อไปนี้

STAFF	VISITOR	GUEST	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
				1											
*	*	*	PARKING												
*	*		MAIN ENTRANCE ✓	4											
*			SERVICE ENTRANCE	3	1										
*	*	*	LOBBY ✓	3	4	1									
*	*	*	FRONT DESK	2	3	1	4								
*			FRONT OFFICE ✓	2	3	1	3	4							
*	*	*	COFFEE SHOP	2	3	1	2	1	1						
*	*	*	FUNCTION ROOM ✓	2	3	1	2	1	1	1					
*			KITCHEN	2	1	4	2	1	1	3	4				
		*	SWIMMING ROOM ✓	1	1	1	2	1	1	1	1	2			
		*	GUEST ROOM	1	1	1	2	4	1	2	2	2	2		
*			ADMINIS OFFICE ✓	2	3	1	2	2	4	1	1	1	1	1	

ตารางที่ 4.3 แสดงการวิเคราะห์หาค่าความสัมพัทธ์ขององค์ประกอบภายในโครงการ

โรงแรมอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ ของโถงพักคอย												
MAIN ENTRANCE												
RECEPTION	4											
INFORMATION	3	1										
REGISTRATION	3	1	3									
CASHIER	2	1	2	4								
MONEY, EXCHANGE	2	1	2	1	4							
SAFE DEPOSITE	2	1	2	2	2	1						
WAITING AREA	3	3	3	3	3	3	3					
PUBLIC TOILET	1	1	1	1	1	1	1	3				
LUGGAGE STORE	1	1	1	1	1	1	1	1	1			
BELL CAPTAIN	4	3	1	3	1	1	1	2	1	4		
TELEPHONE	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	
FRONT OFFICE	3	2	4	4	4	4	4	2	1	1	3	1

- 1 ไม่สัมพันธกัน
- 2 สัมพันธกันน้อย
- 3 สัมพันธกันปานกลาง
- 4 สัมพันธกันมาก

ตารางที่ 4.4 แสดงการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในโถงพักคอย

องค์ประกอบ ของคอฟฟี่ช็อป						
COUNTER BAR						
PANTRY	4					
CASHIER	4	1				
SEAT	3	2	2			
SERVICE STATION	1	1	1	4		
KITCHEN	3	4	1	1	1	
TOLLET	1	1	1	2	1	1

- 1 ไม่สัมพันธกัน
- 2 สัมพันธกันน้อย
- 3 สัมพันธกันปานกลาง
- 4 สัมพันธกันมาก

ตารางที่ 4.5 แสดงการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในคอฟฟี่ช็อป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 3 สัมพันธ์กันมากที่สุด
- 2 สัมพันธ์กันปานกลาง
- 1 สัมพันธ์กันน้อย
- 0 ไม่สัมพันธ์กันเลย

เจ้าหน้าที่ (STAFF)	GENERAL MGR.																	
ROOM DIVISION MGR.	3	ROOM DIVISION MGR.																
ASST. RM. DIVISION MGR.	1	3	ASIST. ROOM DIVISION MGR.															
FRONT OFFICE MGR.	3	2	3	FRONT OFFICE MGR.														
EXEC. HOUSEKEEPER.	3	2	3	EXEC. HOUSEKEEPER.														
F & B MGR.	3	2	1	0	0	F&B. MGR.												
ASST. F&B MGR.	2	1	0	0	0	3	ASIST. F&B MGR.											
COFFEE SHOP MGR.	1	0	0	0	0	2	3	COFFEE SHOP MGR.										
BAR MGR.	2	0	0	0	0	2	3	2	BAR MGR.									
BANQUET MGR.	2	0	0	0	0	2	3	0	2	BANQUET MGR.								
ROOM SERVICE SPV.	1	1	0	0	0	2	3	0	1	0	ROOM SERVICE SPV.							
EXECUTIVE CHEF.	2	1	0	0	0	2	3	1	2	2	1	EXECUTIVE CHEF.						
CONTROLLER	3	2	1	1	0	2	1	1	0	0	0	CONTROLLER						
SALES MGR.	3	2	1	1	0	1	1	0	0	2	0	0	3	SALES MGR.				
PERSONAL MGR.	3	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	3	0	PERSONAL MGR.			
ENGINEERING MGR.	3	1	1	0	0	1	1	0	0	2	0	0	1	2	ENGINEERING MGR.			
PUBLIC RELA. MGR.	3	2	1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0	PUBLIC RELA MGR.		
PURCHASING MGR.	3	2	1	1	1	1	2	1	1	1	0	0	3	0	1	0	PURCHASING MGR.	

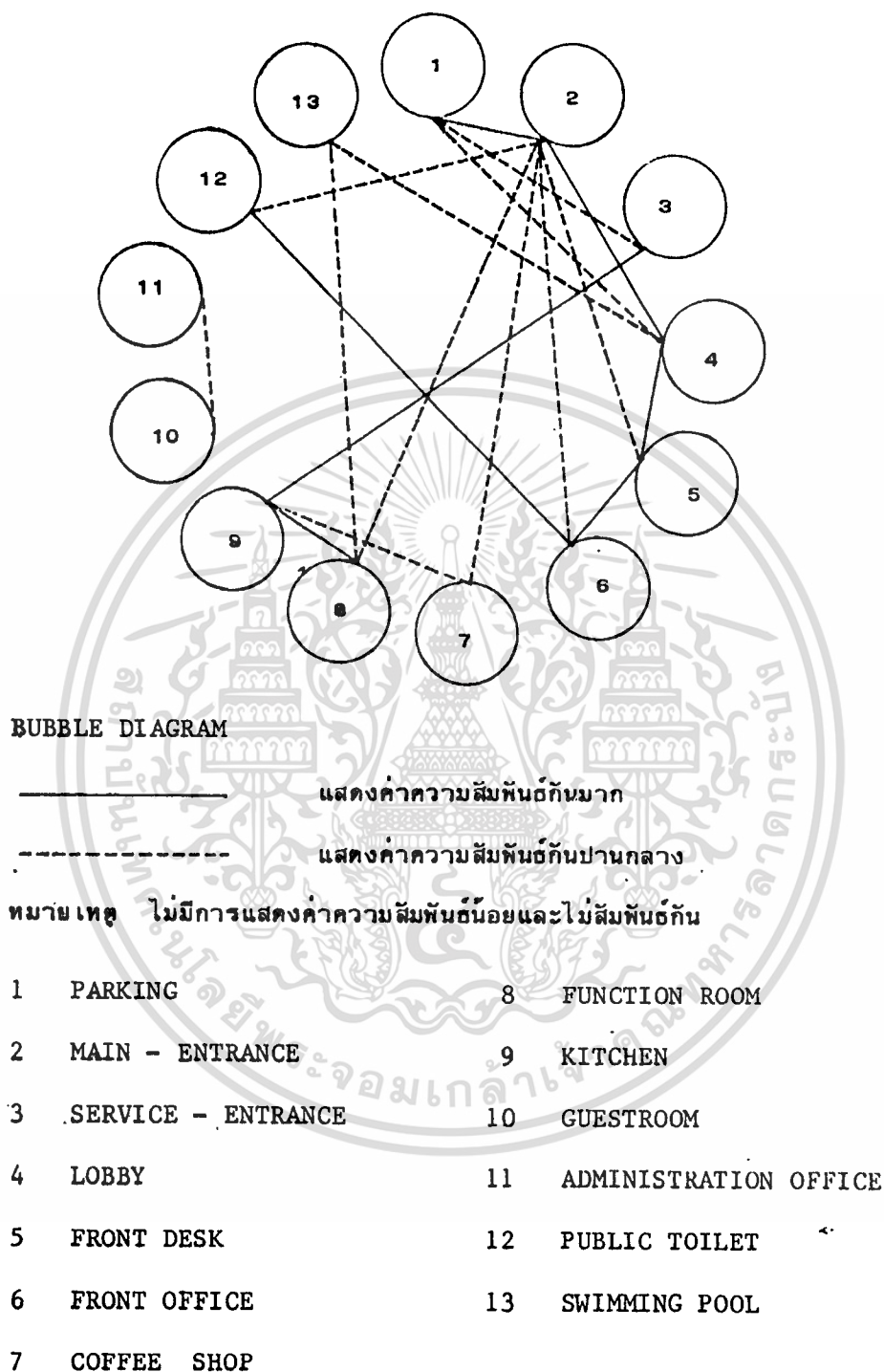
ตารางที่ 4.6 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร

เจ้าหน้าที่											
STAFF											
FRONT OFFICE MGR.	FRONT OFFICE MGR.										
RECEPTION	3	RECEPTION									
BELL CAPTAIN	3	1	BELL CAPTAIN								
BELL MAN	2	0	3	BELL MAN							
REGISTRATION	3	0	2	3	REGISTRATOR						
INFORMATION	3	1	0	0	3	INFORMATION					
FRONT CASHIER	3	0	0	0	3	2	FRONT CASHIER				
KEY & MAIL	3	0	0	0	3	0	1	KEY & MAIL			
SAFE DEPOSITE	3	0	0	0	2	0	1	SAFE DEPOSITE			
MONEY EXCHANGE	3	0	0	0	1	0	1	MONEY EXCHANGE			
COFFEE SHOP SPV.	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	COFFEE SHOP SPV.
RECEPTION	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	RECEPTION
CAPTAIN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	CAPTAIN
WAITER & WAITRESS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	WAITER & WAITRESS
BARTENDER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	BARTENDER
CASHIER	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3	CASHIER

- * 3 สัมพันธ์กันมากที่สุด
- 2 สัมพันธ์กันปานกลาง
- 1 สัมพันธ์กันน้อย
- 0 ไม่สัมพันธ์กันเลย

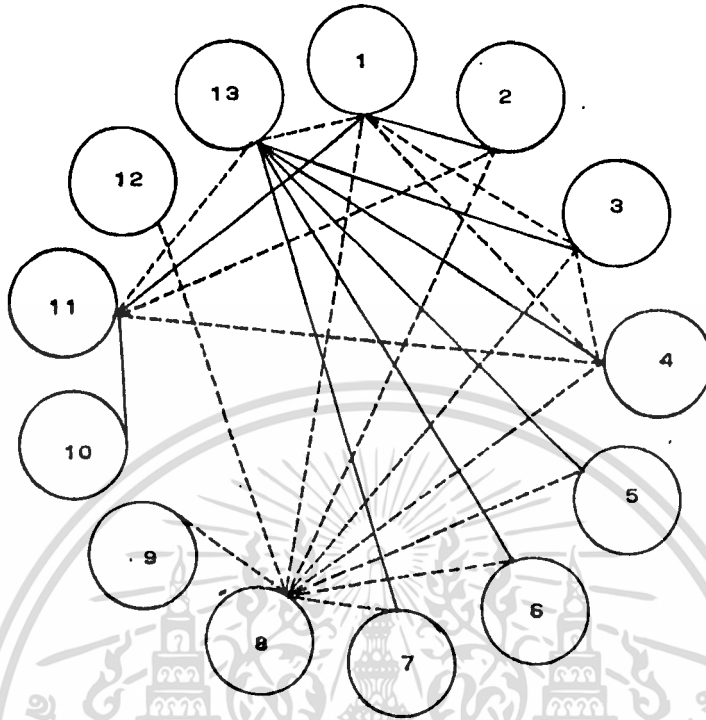
ตารางที่ 4.7 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ในโรงแยกขยะและคอกที่ซื้อฟ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิที่ 4.1 แสดงการติดต่อที่มีค่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของ
โครงการ โรงแรมอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

BUBLE DIAGRAM

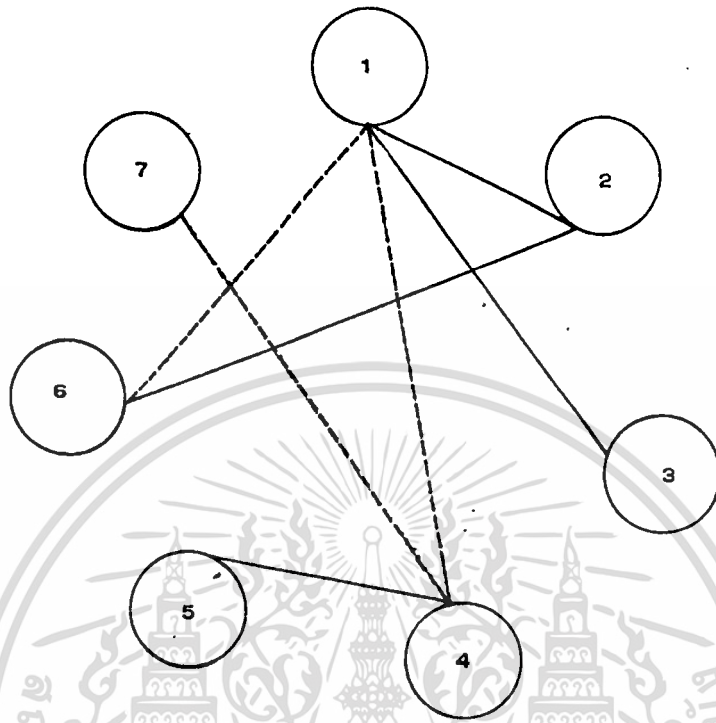
————— แสดงค่าความสัมพันธ์กันมาก
 - - - - - แสดงความสัมพันธ์กันปานกลาง

หมายเหตุ ไม่มีการแสดงค่าความสัมพันธ์น้อยและไม่สัมพันธ์กัน

1	MAIN ENTRANCE.	8	WAITING AREA
2	RECEPTION	9	PUBLIC TOILET
3	INFORMATION	10	LUGGAGE STORE
4	REGISTRATION	11	BELL CAPTAIN
5	CASHIER	12	TELEPHONE
6	MONEY EXCHANGE	13	FRONT OFFICE
7	SAFE DEPOSITE		

แผนภูมิที่ 4.2 แสดงการติดต่อที่มีค่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ
 ภายในโรงพักคอย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

BUBLE DIAGRAM

- แสดงค่าความสัมพันธ์กันมาก
- แสดงค่าความสัมพันธ์กันปานกลาง

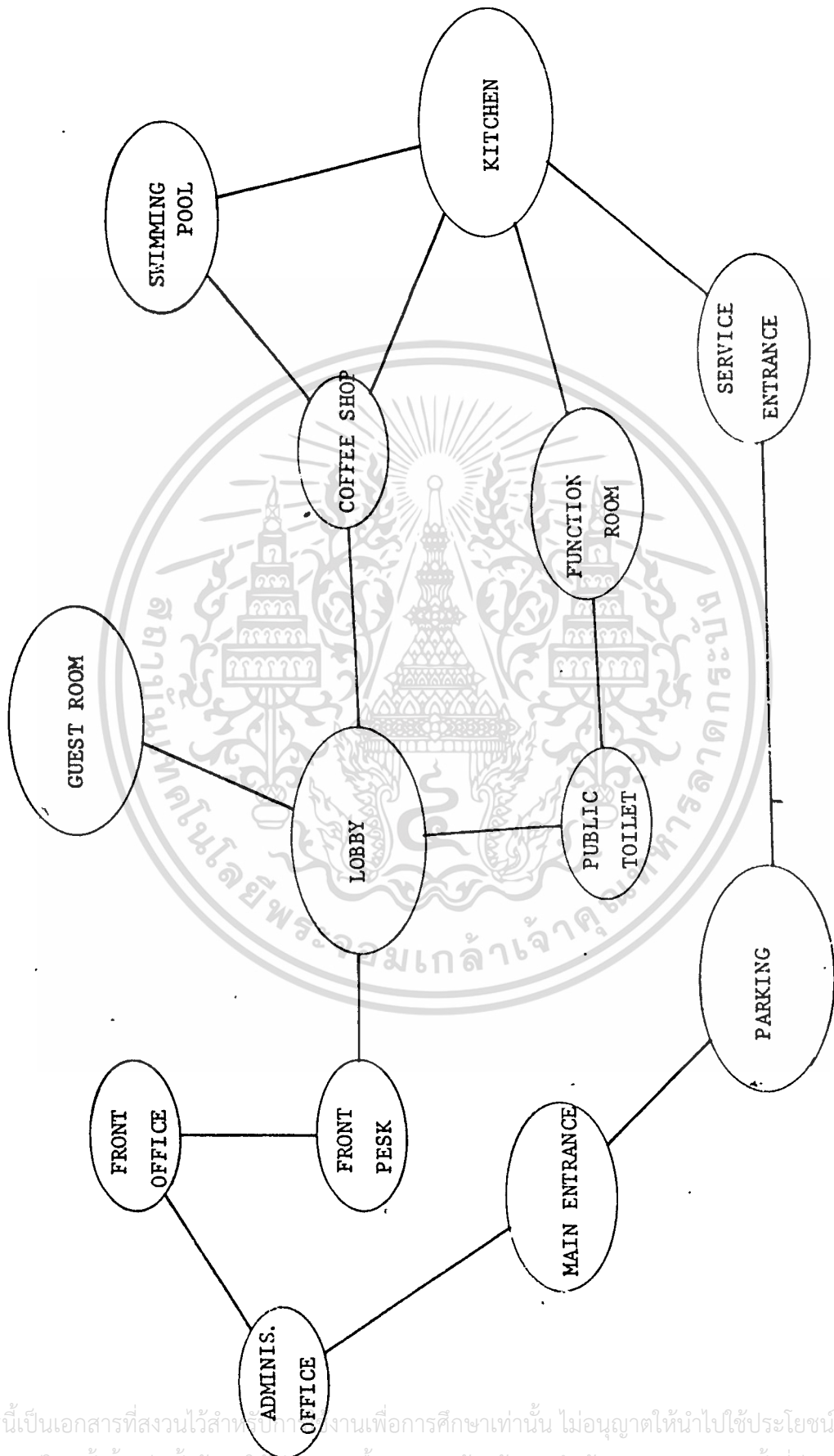
หมายเหตุ ไม่มีการแสดงค่าความสัมพันธ์น้อยและไม่สัมพันธ์กัน

- 1 COUNTER BAR.
- 2 PANTRY
- 3 CASHIER
- 4 SEAT
- 5 SERVICE STATION
- 6 KITCHEN
- 7 TOILET

แผนภูมิที่ 4.3 แสดงการติดต่อที่มีค่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ

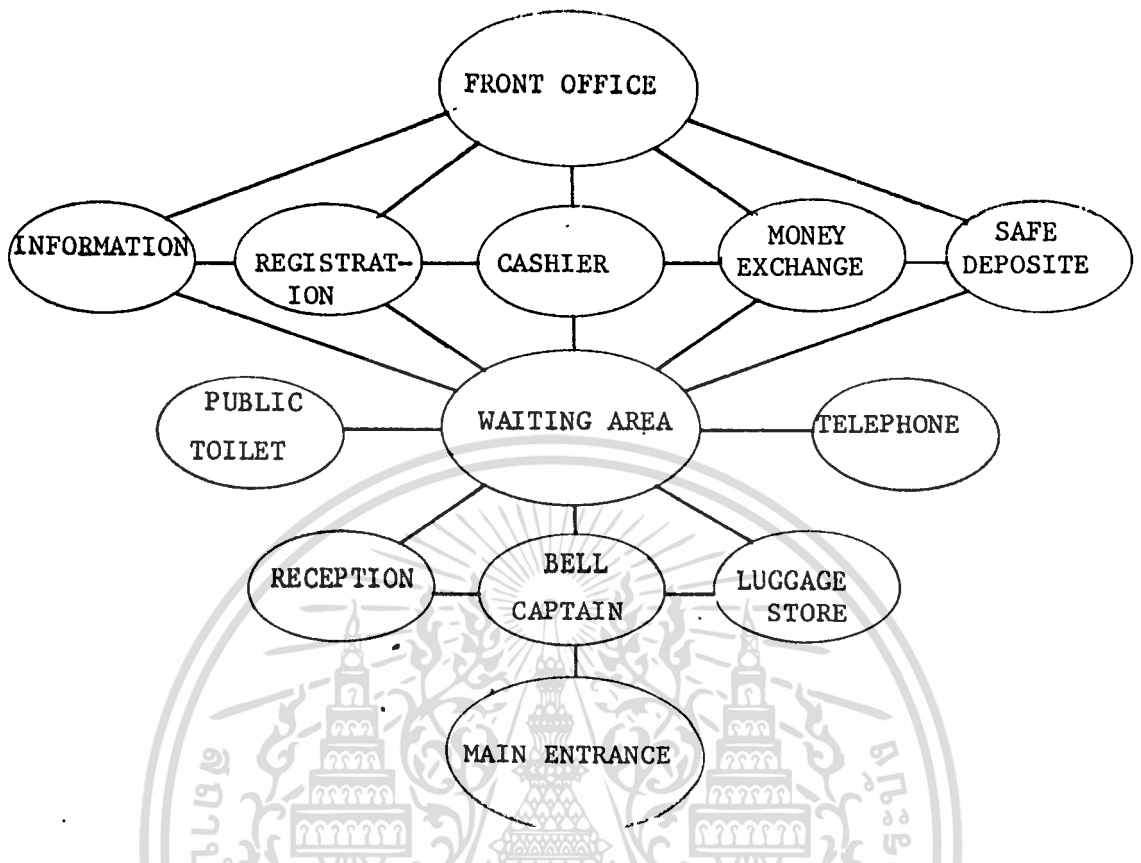
ภายในค้อฟที่ซ้อฟ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

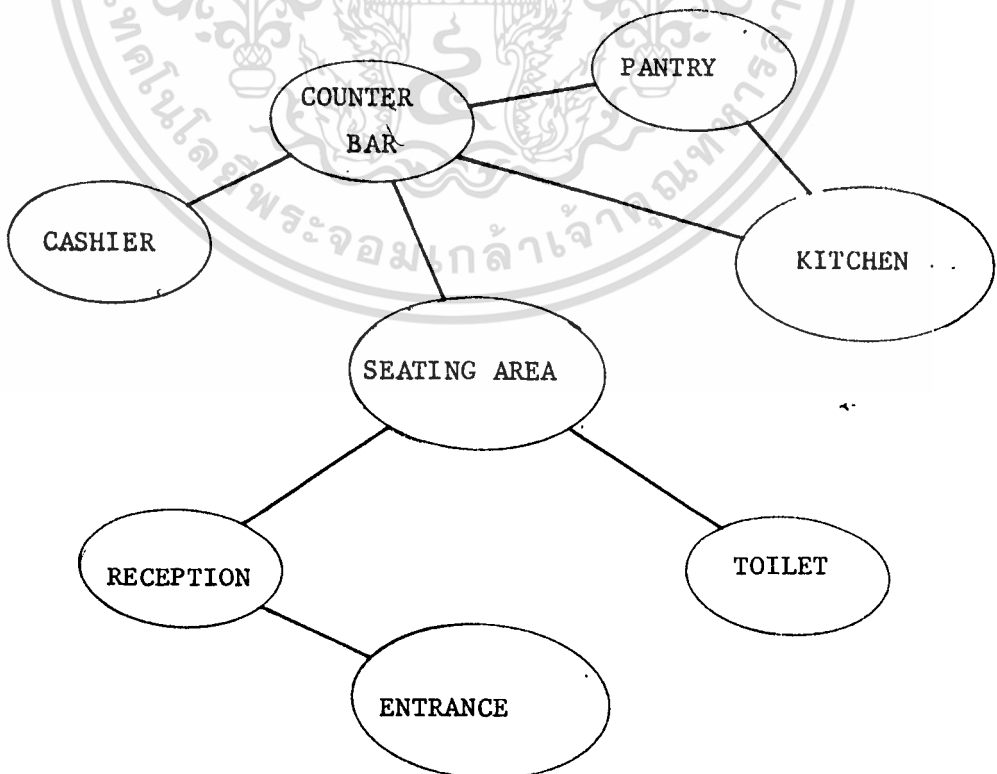

แผนภูมิที่ 4.4 แสดงการจัดวางองค์ประกอบตามความสัมพันธ์ภายในโครงการ

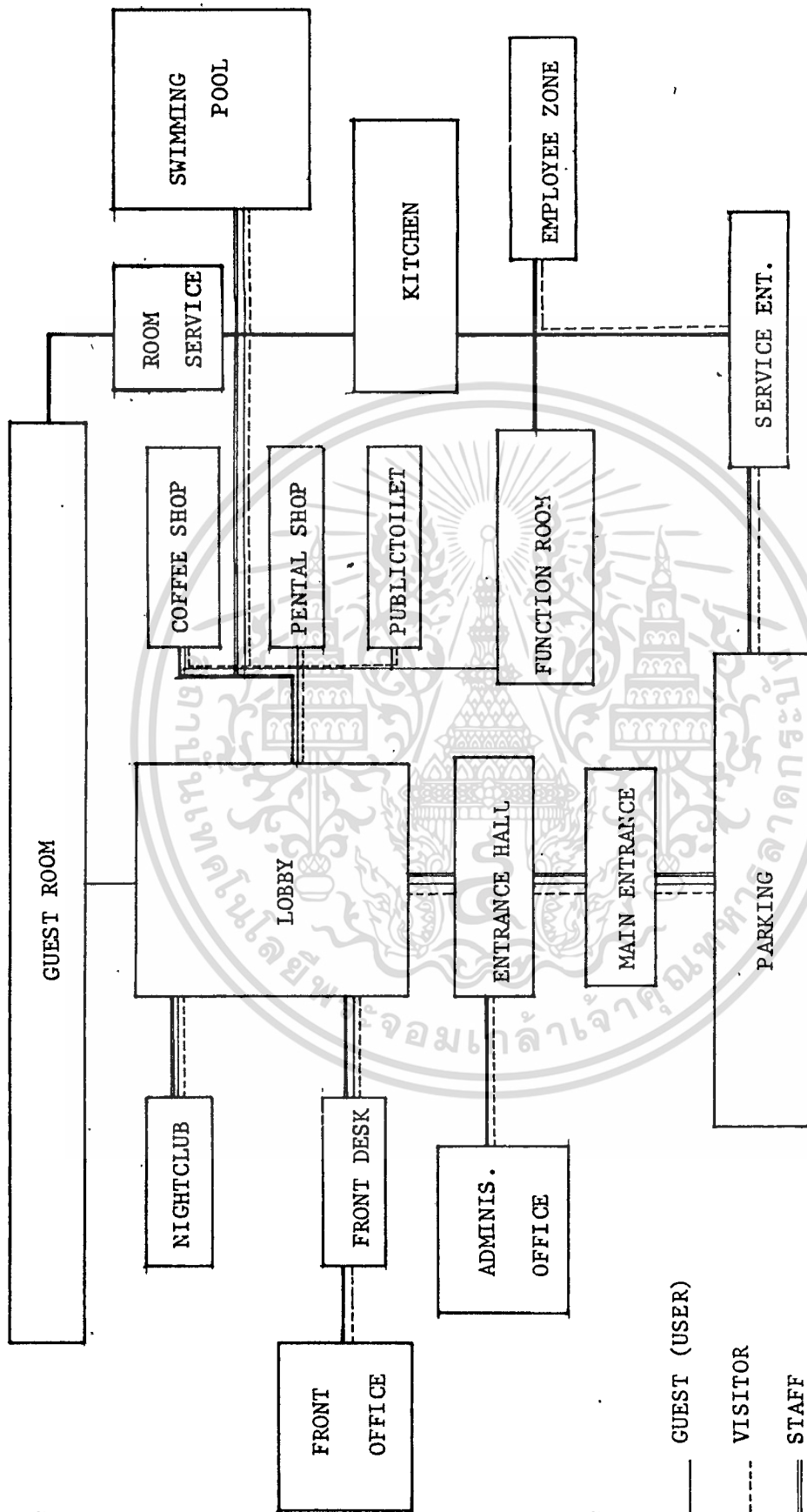
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิที่ 4.5 แสดงการจัดวางองค์ประกอบภายในห้องพักคอย

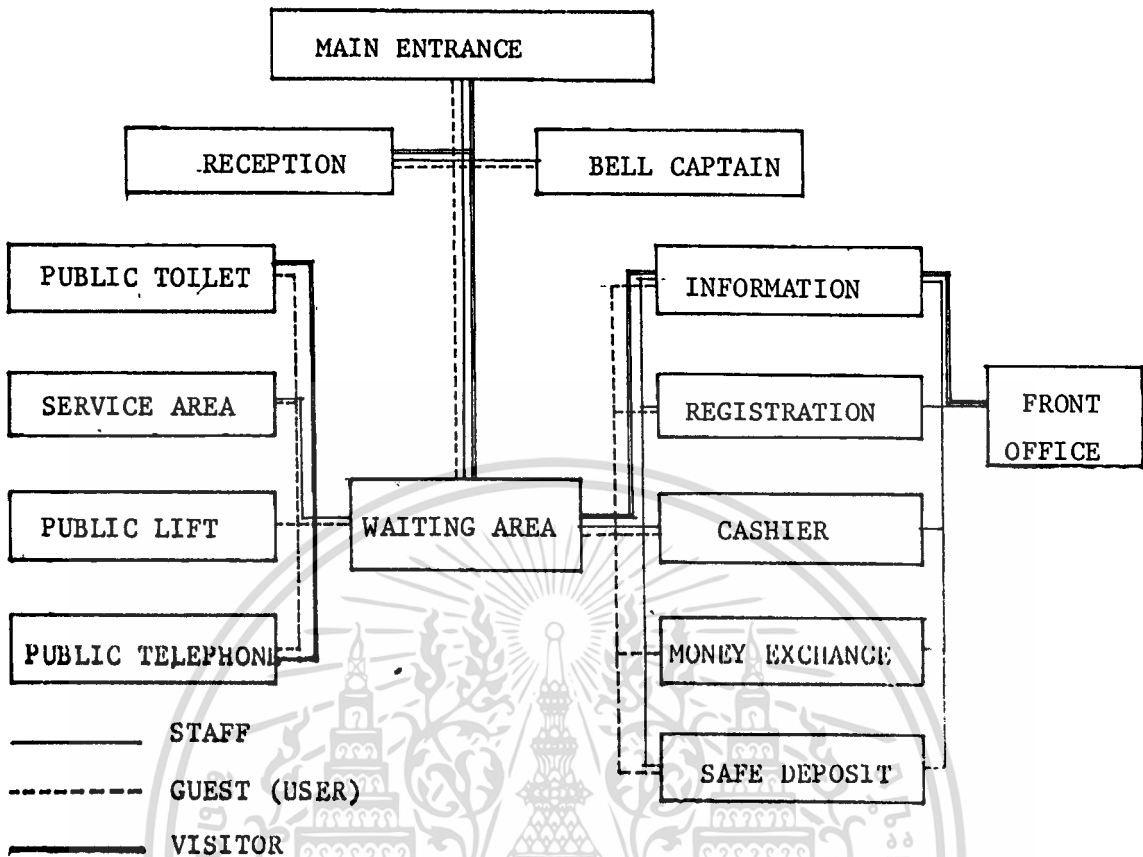
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำไว้เพื่อให้บริการใช้ภายในหน่วยงานเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 แผนภูมิที่ 4.6 แสดงการจัดวางองค์ประกอบภายในคอฟฟี่ช็อป
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

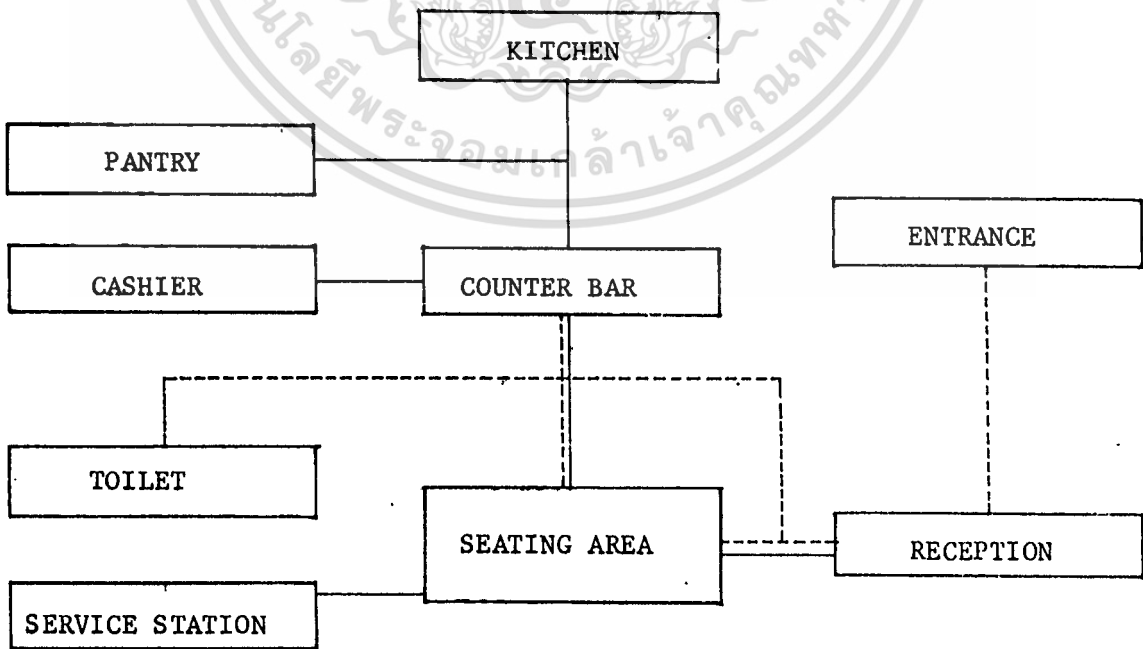
FUNCTION DIAGRAM & CIRCULATION CHART

แผนภูมิที่ 4.7 แสดงการจัดวางองค์ประกอบทั้งหมดตามความสัมพันธภายในโครงการโรงแรมอยุธยาและเส้นทางสัญจรของผู้ใช้โครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิที่ 4.8 แสดงการจัดวางองค์ประกอบภายในโถงหัตถคอย ตามความสัมพันธ์ภายใน และเส้นทางสัญจรของผู้ใช้

แผนภูมิที่ 4.9 แสดงการจัดวางองค์ประกอบภายในค้อฟฟี่ช้อพตามความสัมพันธ์ภายใน และ เส้นทางสัญจรของผู้ใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใช้ได้เห็นใบเซิพริบระเบียนที่ในการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5 การกำหนดตำแหน่งครุภัณฑ์

จากการกำหนดพื้นที่ในส่วนต่าง ๆ ของโครงการโรงแรมอยุธยา (ZONING) สำหรับพื้นที่ขอบเขตของวิทยานิพนธ์ คือ โถงพักคอยและคอฟฟี่ช็อปจะต้องใช้ครุภัณฑ์ที่แตกต่างกันตามพฤติกรรมการของผู้ใช้

1. โถงพักคอย (LOBBY)

สำหรับพื้นที่โถงพักคอยของโรงแรมอยุธยาจะแบ่งพื้นที่เป็นส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1.1 บริเวณทางเข้า (MAIN ENTRANCE)

บริเวณนี้อาจกำหนดให้มีการปลูกต้นไม้ประดับ อาจเป็นกระถางขนาดไม่ใหญ่มาก ตกแต่งบริเวณนี้เพื่อให้เกิดความสวยงาม ไม้ที่ใช้อาจเป็น ไม้พุ่มต่าง ๆ ไม้ดอกหรือพันธุ์ไม้ไทย ทิวแสดงเอกลักษณ์ของโรงแรมและแสดงถึงบรรยากาศที่เชื่อมโยงกับภายใน การกำหนดครุภัณฑ์อาจเป็นที่วางกระถางที่ใช้ประดับด้านหน้า สำหรับบริเวณที่กำหนดทางเข้าไว้ 2 ทาง เพื่อให้สามารถเข้า - ออกได้สะดวกมากขึ้น

1.2 ที่นั่งพักคอย (SEAT AREA)

ในส่วนนี้จะกำหนดที่นั่งเป็นชุด ตั้งแต่ชุดละ 2-7 ที่นั่ง ซึ่งแตกต่างกันตามกลุ่มผู้มาใช้ ซึ่งอาจมาเพียง 2 คน หรือมาเป็นกลุ่ม

การกำหนดครุภัณฑ์ในส่วนนี้จำเป็นต้องให้ความใส่ใจ และเน้นให้ดูไม่เร่งตา หงุดหงิด ความสะดักสบายในคว้นต่าง ๆ รวมถึง ทางสัญจรด้วย สำหรับเครื่องเรือนที่ใช้ในส่วนนี้ประกอบด้วย

- เก้าอี้โซฟา ขนาด 3 ที่นั่ง (SOFA)
- เก้าอี้อาร์มแชร์ 1 ที่นั่ง (ARM CHAIR)
- โต๊ะกลาง (COFFEE - SHOP)
- โต๊ะข้าง (SIDE TABLE)

นอกจากนี้ยังมีเครื่องเรือนอื่น ๆ ที่ใช้ประกอบ เช่นถังขยะ แนวฉากกั้นทางเดิน รวมถึงต้นไม้ โคมไฟต่าง ๆ ที่ใช้ประดับตกแต่งให้ส่วนนี้เกิดความสวยงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เนื่องจากพื้นที่โถงพักคอย เปิดโล่ง สามารถมองจากชั้นบนลงมาได้ ดังนั้นการจัดแปลนของส่วนนี้จึงต้องคำนึงถึงมุมมองจากด้านบนด้วย

พื้นที่โถงพักคอยจะติดต่อกับส่วนคอฟฟี่ช็อป พื้นที่ร้านกาแฟเข้า ห้องนำสาธารณะ และ ส่วน เคนน์ เดอร์ประชาสัมพันธ์

1.3 เคนน์ เดอร์ประชาสัมพันธ์ (FRONT DESK)

สำหรับส่วนนี้ใช้ติดต่อกับผู้มาใช้บริการต่าง ๆ หรือติดต่อกับโรงแรม การกำหนดตำแหน่งของ เคนน์ เดอร์ควรคำนึงถึง

- พื้นที่บริ เวณด้านหน้าโดยจะต้องให้มีพื้นที่เพียงพอสำหรับผู้มาติดต่อ และจะต้อง เป็นจุดที่สามารถ มองเห็นได้ชัด เมื่อ เข้ามาสู่โถง อาจใช้ป้ายบอกทาง เข้ามาช่วย
- พื้นที่ด้านหลัง เคนน์ เดอร์ สำหรับพนักงานที่คอยให้บริการจะต้องมีความกว้าง เพียงพอ นอกจากนี่ยังต้องคำนึงถึงส่วนประกอบย่อย ๆ เช่น ตำแหน่งที่วางโทรศัพท์ บริเวณที่เก็บถุงแฉะห้องพัก
- ความสะดวกในการ เข้า - ออกในส่วน เคนน์ เดอร์ประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการติดต่อกับสำนักงานส่วนหน้า (FRONT OFFICE)

2. คอฟฟี่ช็อป (COFFEE SHOP)

สำหรับโรงแรมอยุธยาพื้นที่ของคอฟฟี่ช็อปจะอยู่ใกล้กับโถงพักคอย เคนน์ เดอร์ประชาสัมพันธ์ โถงลิฟท์และทาง เข้าออกสู่สระว่ายน้ำ จึงได้เปิดทางเข้าไว้ 2 ทาง เพื่อบริการกลุ่มลูกค้าที่มาจากส่วนต่าง ๆ ดังกล่าว สำหรับพื้นที่ภายในสามารถแบ่ง เป็นส่วนต่าง ๆ ได้ดังนี้

2.1 พื้นที่ เคนน์ เดอร์บริการ เครื่องดื่ม (COUNTER BAR)

จะเป็นบริ เวณที่มองเห็นได้ชัดเจน เมื่อ เข้าสู่คอฟฟี่ช็อป ซึ่งอาจใช้เป็นจุดนัดพบ หรือนั่งดื่ม เครื่องดื่มโดยเฉพาะ จึงต้องมี stools สูงประกอบ เคนน์ เดอร์ ด้านใน เคนน์ เดอร์สามารถใช้เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับบาร์ เทนเดอร์ ที่ใช้ในการปรุง เครื่องดื่ม เช่น ถูแช่ ที่เก็บแก้ว อาจมีชั้นสำหรับวาง เหล้าโซวให้ เห็นด้วย

2.2 พื้นที่นั่งพักคอย (WAITING AREA & LOUNGE)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับเอกสารที่ออกโดยหน่วยงานนี้ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
บริ เวณนี้ใช้สำหรับผู้ที่มานั่งพักคอย ใช้เป็นจุดนัดพบ หรือใช้เป็นบริ เวณ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นั่งดื่มด้วย ครุภัณฑ์ที่ใช้จึงแตกต่างจากที่ใช้รับประทานอาหาร

สำหรับคอฟฟี่ช็อปของโครงการนี้ จะใช้ครุภัณฑ์ที่ใช้เป็นชุดรับแขก คือ เก้าอี้โซฟา อาร์มแชร์ โต๊ะกลาง รวมไปถึงโต๊ะข้าง เพื่อแสดงถึงการต้อนรับ สำหรับชุดที่ใช้มี 5 ชุด ชุดละ 3 - 5 ที่นั่ง อาจใช้หมอมรองพื้นให้เกิดสัดส่วนและใช้ของประดับตกแต่งประกอบ เช่น โคมไฟตั้งโต๊ะ และมีแนวฉากกั้นให้เกิดความเป็นสัดส่วนเช่นกัน

2.3 พื้นที่นั่งรับประทานอาหาร

คือพื้นที่ส่วนใหญ่ของคอฟฟี่ช็อป สำหรับผู้มาใช้บริการซึ่งจะจัดไว้เป็นชุด ชุดละ 2 - 8 ที่นั่ง สำหรับผู้มาเป็นกลุ่ม ครุภัณฑ์ประกอบด้วย โต๊ะและเก้าอี้รับประทานอาหารเช้าแบบลอยตัวและแบบที่เป็นบูทที่นั่ง หรือใช้ทั้ง 2 แบบประกอบกัน

ส่วนประกอบอื่น ๆ ที่ใช้คือ แนวฉากกั้นที่ทำให้เกิดสัดส่วน ซึ่งอาจทำเป็นลักษณะต่าง ๆ กัน

ในการกำหนดพื้นที่ให้แตกต่างกันเพื่อเน้นให้เกิดความเป็นสัดส่วน รวมทั้งมุมมองทัศนียภาพภายนอก โดยเฉพาะจากสระว่ายน้ำ อาจกำหนดได้ด้วยการใช้วัสดุที่แตกต่างกันหรือการยกระดับพื้นตามลำดับ

2.4 พื้นที่สำหรับ เคาน์เตอร์บริการ (SERVICE BAR & SERVICE STATION)

สำหรับ เคาน์เตอร์บริการจะใช้ เป็นจุดรับไม้ส่งอาหารจากพนักงานและไปผู้ครัว เมื่อทำเสร็จก็จะจ่ายอาหารให้พนักงานนำไปเสิร์ฟ จึงต้องเป็นอยู่ใกล้กับครัว

ในส่วนนี้จะมีพนักงานเก็บเงิน (CASHIER) ประจำเคาน์เตอร์โดยที่เขียนใบเสร็จผ่านพนักงาน เสิร์ฟไปรับเงินจากลูกค้า มาส่งกลับคืนในจุดนี้

สำหรับ SERVICE STATION จะใช้เป็นที่พักอาหาร สำหรับนำมาบริการตามจุดต่าง ๆ ภายในคอฟฟี่ช็อป ซึ่งต้องห่างจาก SERVICE BAR พอสมควร เพื่ออำนวยความสะดวกในการเสิร์ฟอาหาร ให้รวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งคอฟฟี่ช็อปแห่งนี้จะมี SERVICE STATION 2 จุด

2.5 ห้องน้ำ (TOILET)

สำหรับพื้นที่ส่วนนี้ จะต้องสังเกตเพิ่มเติมได้ชัดเจน แต่ทั้งนี้ต้องให้เกิดความเอกรสเป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตเห็นนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ควรแก้ไขเพิ่มเติม ยกเว้นที่ให้มีเหตุเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอยู่ใต้อำนาจของเอกสารที่ส่งมอบไว้

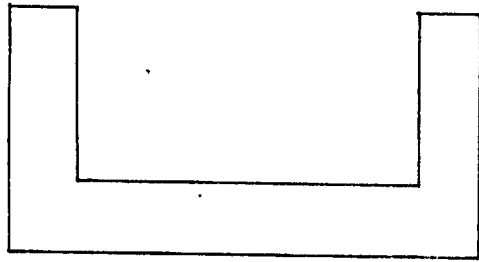
ห้องน้ำนี้จะแบ่งสำหรับชายและหญิง โดยแยกทางเข้าด้านหน้า สำหรับ
ภายในจะมีส่วนอ่างล้างหน้า โถปัสสาวะ และห้องส้วมตามลักษณะการใช้งาน โดยใช้สุขภัณฑ์
ตามมาตรฐานสากล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เคาน์เตอร์บริการส่วนหน้า

11.25 ม.²

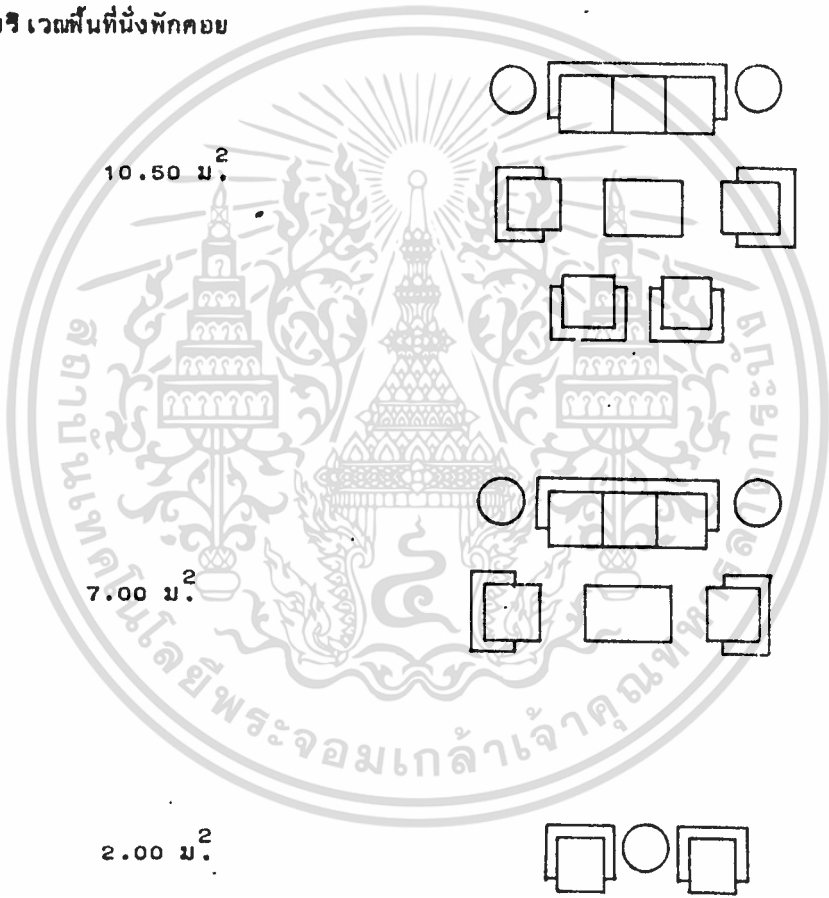

2. บสิ เวทีพื้นที่นั่งพักคอย

10.50 ม.²

7.00 ม.²

2.00 ม.²

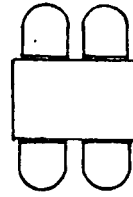
3. โทรศัพทสาธารณะ

3.75 ม.²

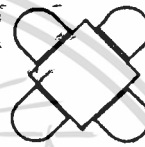
1. บริเวณพื้นที่นั่ง

2.80 ม.²

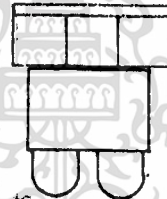
A

2.25 ม.²

B

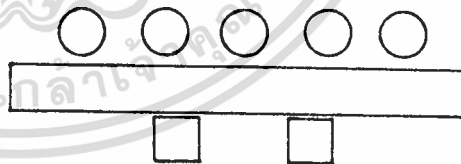
3.50 ม.²

C

2. เคาน์เตอร์บริการเครื่องดื่ม

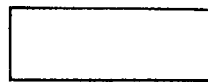
8.10 ม.²

D

3. เคาน์เตอร์บริการอาหาร

2.60 ม.²

E

5.1 แนวความคิดในการออกแบบ

เนื่องจากโรงแรมอยุธยาตั้งอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม ศิลปวัฒนธรรม เฉพาะตัว จึงได้นำเอาลักษณะ เด่นดังกล่าว เข้ามาประยุกต์ใช้ในการออกแบบตกแต่งภายในอาคาร ตามส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. โถงพักคอย (LOBBY)

นำเอาลักษณะทางสถาปัตยกรรมสมัยกรุงศรีอยุธยา

- บั้ว เป็นส่วนประกอบในสถาปัตยกรรมไทย ซึ่งมีผู้รวบรวมชื่อต่าง ๆ กันไป ประมาณ 20 ชื่อ และบั้วเหล่านี้ จะมีประโยชน์ใช้สอยต่างกันไป และชื่อต่าง ๆ จะเรียกตามหน้าที่และตำแหน่งที่ใช้ของแต่ละชนิด ดังนี้คือ

บั้วคว่า บั้วหงาย บั้วสวนหงาย บั้วสวนคว่า บั้วหลัง เจียด บั้วพินัยักษ์ บั้วลูกแก้ว บั้วปากฐาน บั้วปากมดิง บั้วแดง บั้วเกษร บั้วกลีบขนุน บั้วกระจับหรือบั้วคอเสื้อ บั้วกลุ่ม บั้วกามปาลี บั้วดลา บั้วเชิง บั้วนกก บั้วกระจับ และบั้วหัวเสา

- บั้วหัวเสา คือบั้วที่ใช้ประดับตกแต่งส่วนบนสุดหรือปลายสุดของเสา โดยมักจะทำเป็นลักษณะกลีบบั้วล้อมรอบหัวเสา หรือประดับส่วนด้านนอกของเสาประดับอาคารส่วนที่อยู่ด้านนอกของผนัง

สำหรับบั้วหัว เสาที่ดัดแปลงมาใช้นั้น มาจากวิวัฒนาการ เป็นลักษณะบั้วกลีบยาว ส่วนล่างตกแต่งด้วยกระจัง เป็นศิลปะสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย โดยนำมาใช้กับ เสาภายใน ส่วนโถงพักคอย

- การย่อมุม หรือย่อมุมไม้ คือการแตกมุมทั้งสี่ของหลังสี่เหลี่ยมจัตุรัสออกแบบมุมย่อยหากแตกมุมใหญ่แต่ละมุมออกเป็น 3 มุมย่อย เมื่อรวมมุมทั้งหมดก็จะเป็นมุมย่อยสิบสองมุม

เอกสารนี้เรียกว่า "ย่อมุมไม้สิบสอง" หรือ "ย่อมุมสิบสอง" เท่านั้น ไม่นิยามให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนำเอาลักษณะย่อมนุมมาใช้ภายในโถงหักคอย โดยนำมาใช้ในส่วนเคาน์เตอร์บริการส่วนหน้า และกล่องสำหรับรวบรวมกระดาษต้นไม้ - ดอกไม้ เป็นต้น

- เพดาน ในพระอุโบสถ วัดสระบัวในสมัยอยุธยาตอนกลาง ซึ่งมีการวางลายทิ้งดงาม มีการแบ่งเป็นช่องลาย มีดาว เพดานประดับตกแต่งอย่างดงาม

สามารถนำลักษณะดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ได้คือ นำเอาระนาบตามแนวนอนของเพดานมาใช้ในระนาบทางตั้ง คือใช้ตกแต่งบริเวณ เคาน์เตอร์บริการส่วนหน้าหรือแนวเฉลียงขึ้นลอย ทั้งนี้โดยลดรายละเอียดของลวดลายลง

- ช่องลม ด้านบนประตูทางเข้าศาลาการเปรียญ วัดใหญ่สุวรรณาราม ซึ่งเป็นช่องสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีดอกประจำยามประดับตกแต่ง ซึ่งอาจนำมาใช้โดยเลือกเฉพาะช่องลม โดยไม่ต้องมีดอกประจำยามมาใช้ร่วม

นอกจากนี้ยังนำลักษณะที่เป็นศิลปะไทย เข้ามาใช้ประดับตกแต่งความจุดต่าง ๆ เช่น โคมไฟอักษกลับ เป็นต้น ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความงาม และความเหมาะสมควบคู่กันไป

2. คอฟฟี่ช็อป (COFFEE SHOP)

แนวความคิดในการออกแบบ เกิดจากการวางผังโรงแรมที่กำหนดให้คอฟฟี่ช็อปเชื่อมกับบริเวณสระว่ายนํ้า สามารถเห็นทัศนียภาพดังกล่าวได้ เช่นเดียวกับผังเมืองอยุธยา ที่เป็นเกาะเมืองคือ เป็นเมืองนํ้า มีชุมชนขนาดใหญ่ล้อมรอบ จึงได้สร้างบรรยากาศของคอฟฟี่ช็อปให้เป็นมุมหนึ่งของสังคม เมืองอยุธยา ที่อยู่ติดกับนํ้า ซึ่งถูกแทนค่าด้วยสระว่ายนํ้าของโรงแรม

ตามความคิดดังกล่าว ชีวีตชาวม้านในสมัยนั้นมีความใกล้ชิดกับวัด จึงได้นำเอารูปแบบสถาปัตยกรรมที่หักอาศัย และสถาปัตยกรรมของพระพุทธศาสนา เข้ามาประยุกต์ใช้ในการออกแบบคอฟฟี่ช็อปนี้ โดยมีที่มการออกแบบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- บริเวณเคาน์เตอร์ จะแทนค่าของวัดโดยนำเอาลักษณะหลังคาของวัดมาลดรายละเอียด มีการใช้หินทวย เพื่อสร้างบรรยากาศดังกล่าวให้เกิดขึ้น

- บริเวณที่นั่งและบุธ นำรูปแบบของลักษณะไทยพื้นบ้านมาประยุกต์ใช้กับรูปแบบสากลของ เครื่องเรือน เน้นความโล่งโปร่ง ให้มีลักษณะตัวเป็นกันเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้ นำลักษณะช่องลมบนกุฎีวัดคงคา จังหวัดราชบุรีมาประยุกต์ใช้ เป็นบันทึกการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เก้าอี้และลักษณะช่องลม เหนือประตูทางเข้าศาลาการเปรียญวัดใหญ่สุวรรณารามที่ใช้ในบริเวณ
โถงพักคอยมาใช้ในส่วนคือฟที่ช้อปในบริเวณที่ต้องการความเป็นสัดส่วน เช่น ทางเข้าครัวสำหรับ
พนักงาน ทางเข้าห้องน้ำ เป็นต้น

5.2 รายละเอียดการออกแบบ

รายละเอียดการออกแบบจะกล่าวโดยสรุปการเลือกใช้วัสดุที่นำมาประกอบภายในส่วน
ที่ออกแบบดังนี้

1. โถงพักคอย (LOBBY)

พื้น ใช้หินอ่อน เป็นหลัก มีการใช้หินขัดร่วมกันบ้าง เพื่อเสริมคุณค่าของหินอ่อนให้
มากขึ้น นอกจากนี้ยังใช้หินล้างและกรวดล้างในส่วนที่ต้องการให้ดู เป็นธรรมชาติ
อีกด้วย

ผนัง ทางเข้า เป็นกระจกโพลทใส ตลอดแนวโดย เติมนวมอูมิ เนียมสีทองตลอดทั้ง
แนว

บริเวณผนังหน้ามุขชั้นลอยที่ยื่นออกมา กรูกระเบื้องดินเผาที่เรียงกัน เป็นลวด
ลาย ประดับโดยมีกรอบตัวไม้สักตกแต่ง
บันได ใช้ไม้สักทำสีธรรมชาติ

เพดาน มีการ เล่นระดั้ม เพดาน เพื่อความเด่นและ เพื่อเพิ่มลักษณะที่โอโง่งมากขึ้น โดย
ใช้ไม้สักและไม้อัดสัก เข้ามาประกอบให้ดู เป็นธรรมชาติ และมีคุณค่าอยู่ในตัว
ใช้การฉลุลาย เข้ามาประกอบในบางจุด

เครื่องเรือน ส่วนใหญ่ใช้ไม้สัก ฝ้ายฝ้าย เพื่อแสดงเอกลักษณ์

- โซฟา ทำโครงนวมหุ้มด้วยฝ้ายฝ้ายสีอ่อน มีการ เล่นลวดลายฝ้ายในบาง
จุด เพื่อให้ไม่ดู เรียบจนเกินไป
- อาร์มแชร์ โครงไม้สักทำสีธรรมชาตินวมหุ้มฝ้ายฝ้ายโครงสีเข้ม
- โต๊ะกลาง โครงไม้สักทำสีโอ๊ค เข้ม หน้าโต๊ะกรูกระฉากใส
- โต๊ะข้าง โครงไม้สักทำสีโอ๊ค เข้มหน้าโต๊ะกรูกระฉากใส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรณีสืบค้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิใช่ผู้ใดที่เห็นใบเขียวจะเอื้อนให้การค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ที่วางกระดานต้นไม้ ไครงไม้สักกรูไม้อัดสัก เคนคิ้วไม้ประดับ
- ฉากกั้น ไครงไม้สักกลึงทำลวดลายไครงสี เข้ม ส่วนบนตีไม้ระแนง เป็นช่อง

2. ส่วนคอฟฟี่ช็อป (COFFEE SHOP)

พื้น ใช้กระเบื้องดินเผา เพื่อให้มีลักษณะพื้นบ้านมากขึ้น ส่วนที่เป็นที่นั่งแบบชุดรับแขก ใช้พรมอัด เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ

ผนัง ส่วนที่ติดกับสระว่ายนํ้า เป็นผนังกระจกใส ส่วนอื่นทำสีพ่นระเบิด บางช่วงกรูไม้อัดสักและ เคนคิ้วไม้สัก ทำบัวเชิงผนังตลอดทั้งห้อง โดยเดินค้ำไม้สัก

เพดาน เล่นระดิม เพดานโดยใช้ไม้สักและไม้อัดสัก เข้ามาประกอบ โดยเน้นส่วนที่ติดหลอดไฟอิน เคนเคส เซส

เครื่อง เรือน เก้าอี้ส่วนรับประทานอาหาร ใช้ไม้สักทำสีธรรมชาติ และที่นั่งบุฟองยางหุ้มทับด้วยผ้าฝ้ายทอมือ

บุตรีรับประทานอาหาร ไครงไม้สักกรูไม้อัดสักพื้นนั่งและพนักพิงเป็นเบาะบุฟองยาง หุ้มด้วยผ้าฝ้ายทอมือ

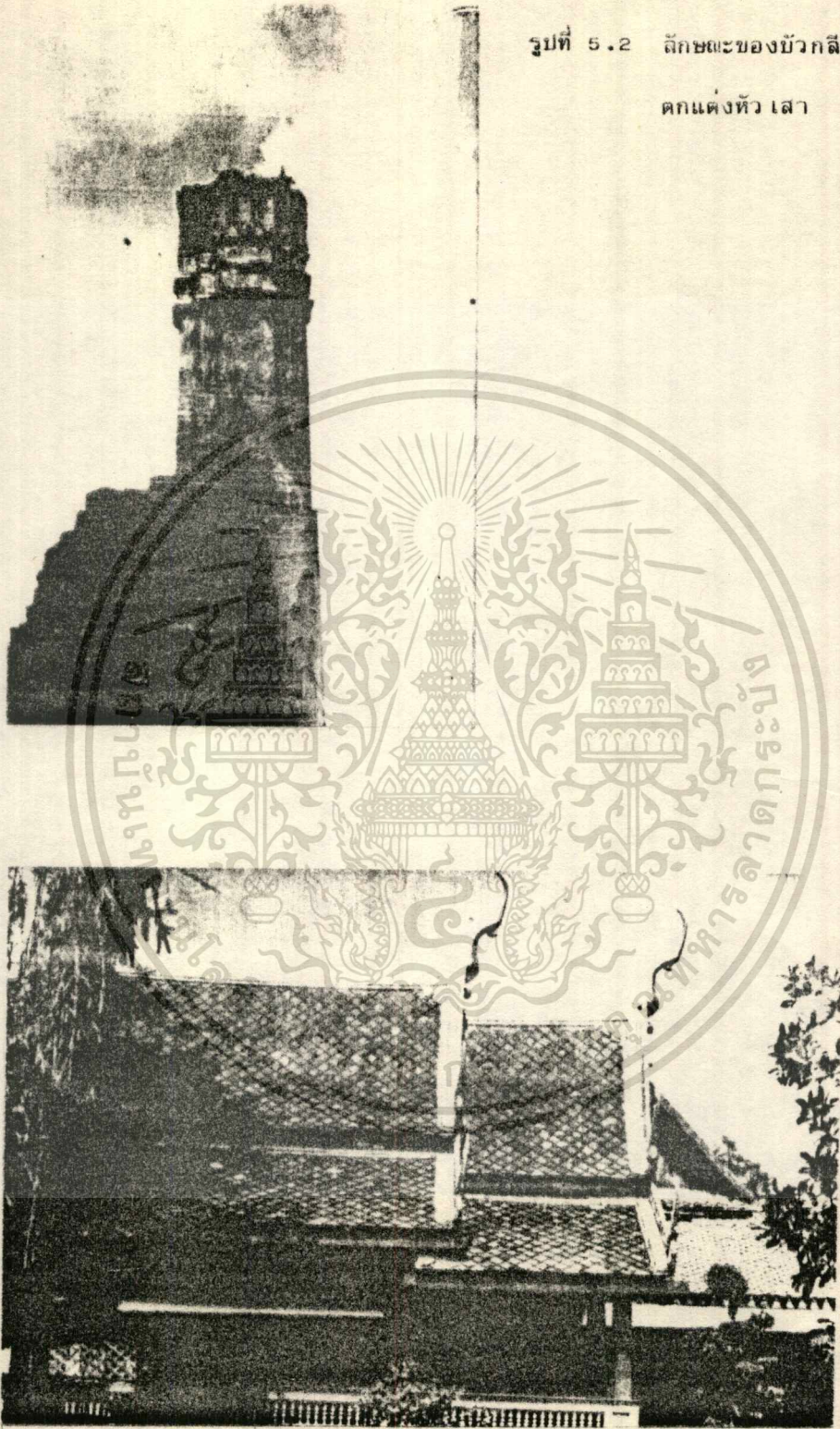
โต๊ะรับประทานอาหาร ไครงขาทำจากไม้สักกลึงทำลวดลายหน้าโต๊ะขอบไครงไม้สักทำสีธรรมชาติ กรูไม้อัดและฟอร์โมก้าสีเทาอ่อน

เคาน์เตอร์บริการ เครื่องดื่ม ไครงไม้สักกรูไม้อัดทำคิ้วประดับ และทำลวดลายตกแต่ง ส่วนที่เป็นซุ้มไครงไม้ เนื้อแข็งกรูไม้อัด หลังคากรูทับด้วยกระเบื้องดินเผา ส่วนสลุคไครงไม้สักกลึง ที่วางเท้าทำจากสเดนเลส เบาะนั่งบุฟองยางหุ้มทับด้วยผ้าฝ้าย

ในส่วนที่เป็นที่นั่งแบบชุดรับแขก เก้าอี้บุวมด้วยฟองยางหุ้มทับด้วยผ้าฝ้ายทั้งหมด โต๊ะกลางและโต๊ะข้าง ไครงไม้สักกรูไม้อัดทำสีธรรมชาติ

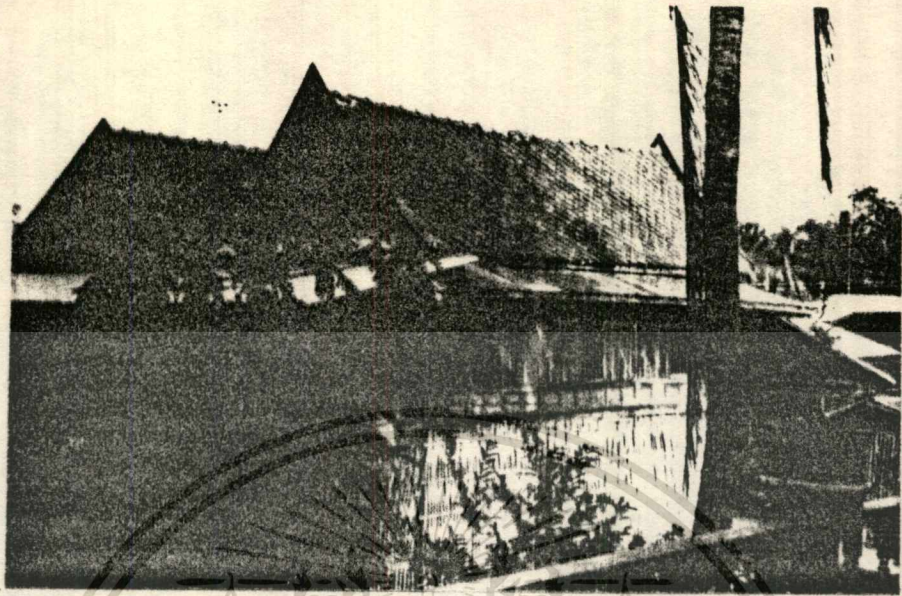

รูปที่ 5.2 ลักษณะของบัวกลีบยาว
ตกแต่งหัวเสา

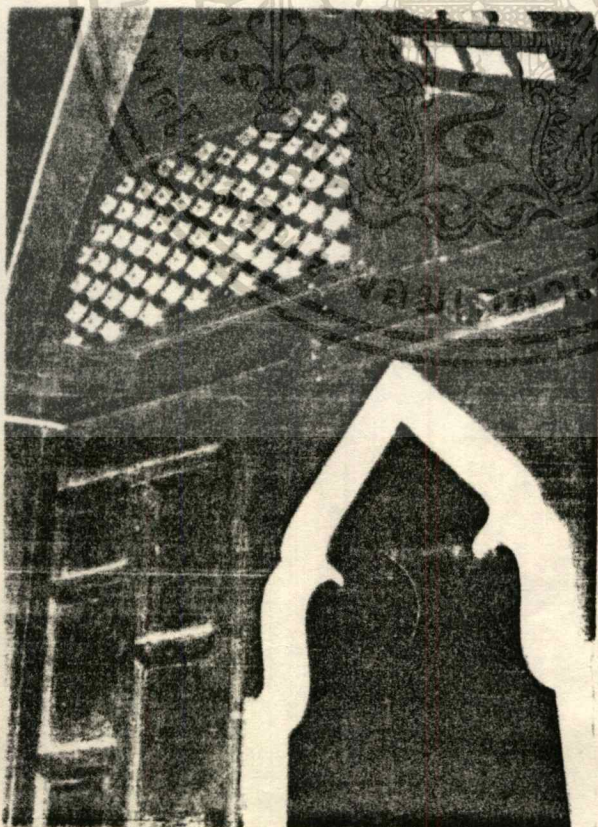

รูปที่ 5.3 สถาปัตยกรรมเนื่องในพระพุทธศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.4 สถาปัตยกรรมที่พิกอาศัยของประชาชน

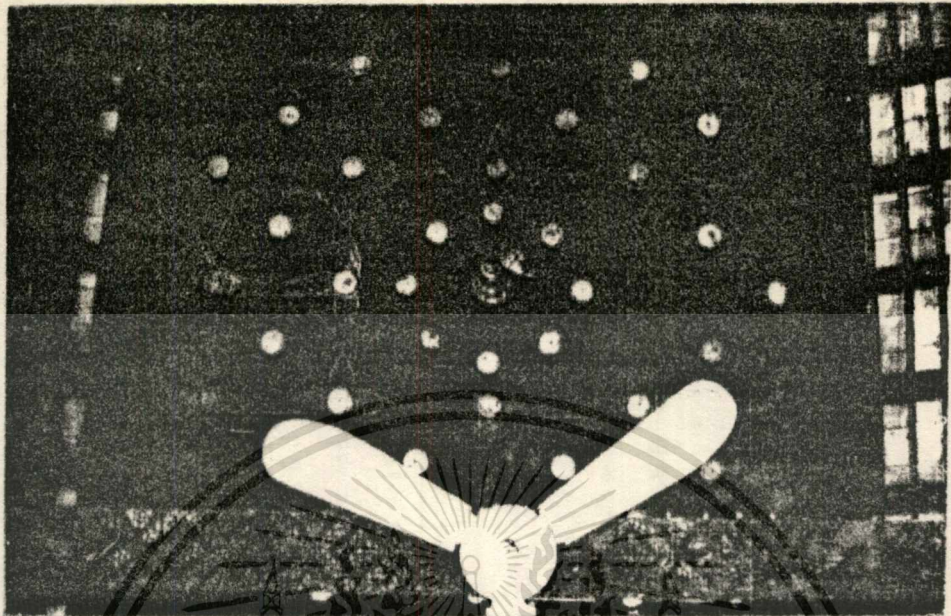

รูปที่ 5.5 ห้องศาลาการ

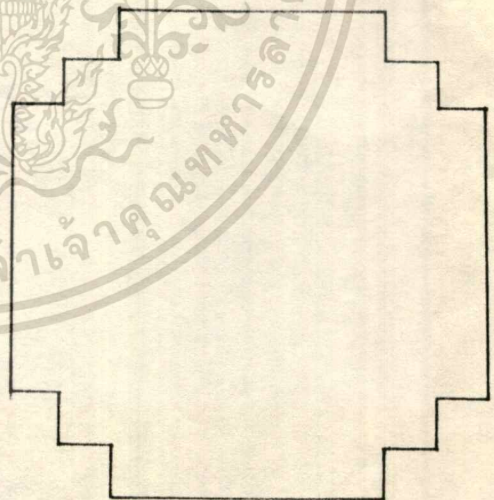
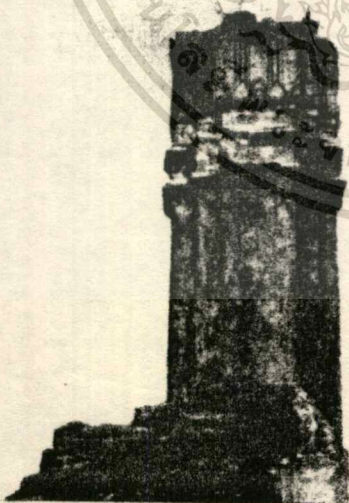
เปรียญวัดใหญ่

สุวรรณาราม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

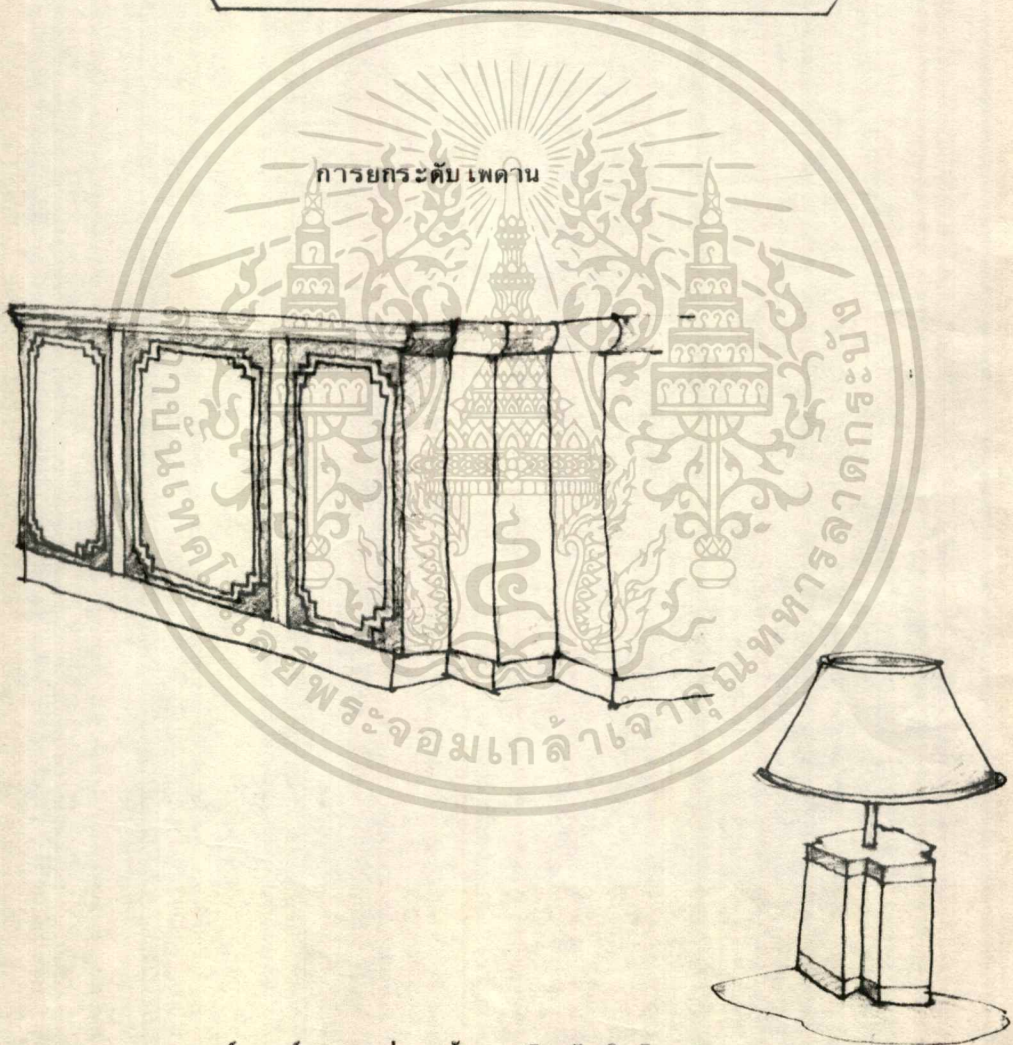
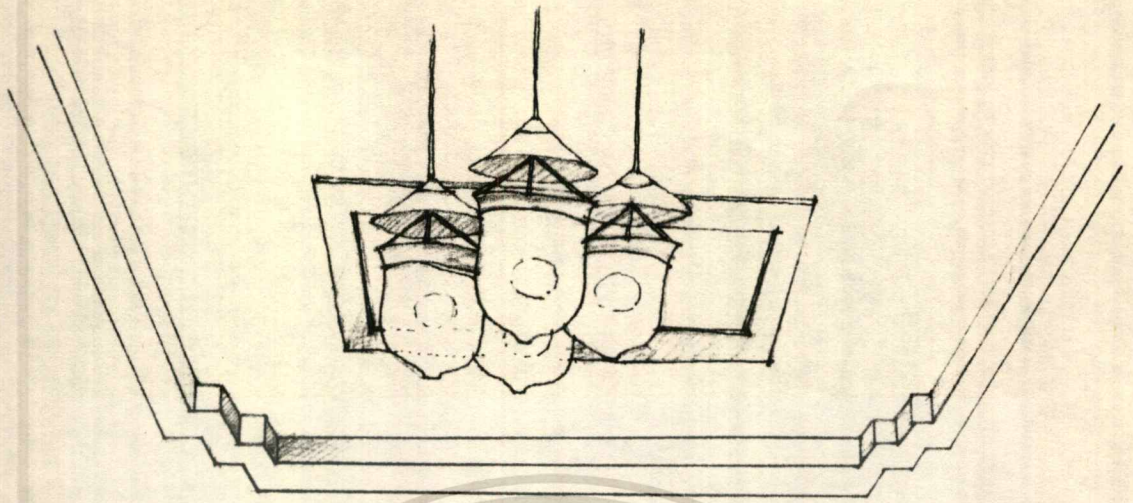

รูปที่ 5.6 ดาวเพดาน วัดสระบัว จังหวัดเพชรบุรี

รูปที่ 5.7 การขอมุมเสาและการนำมาใช้

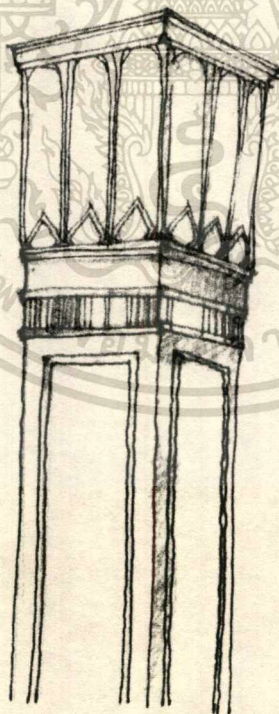
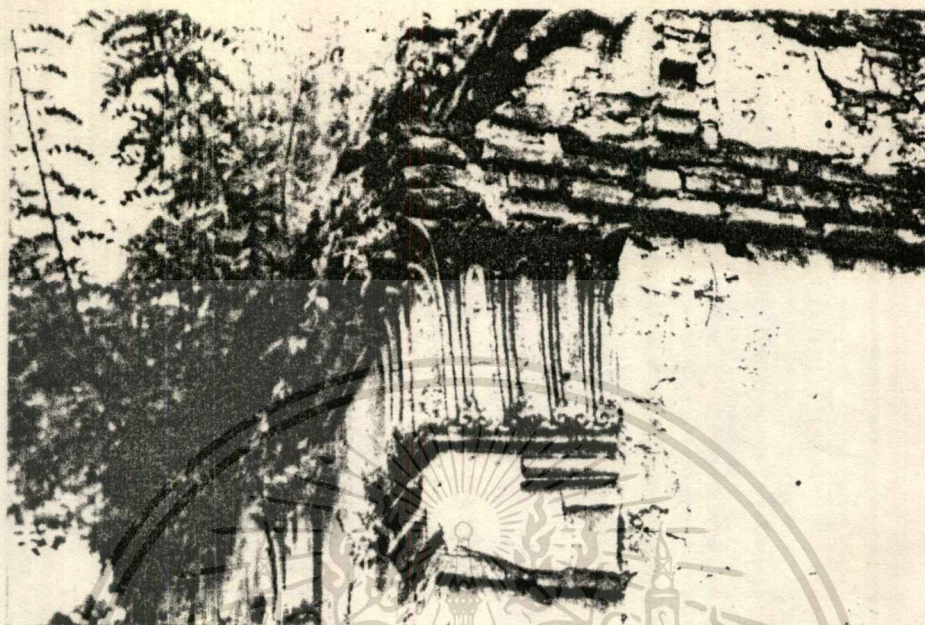
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เคาน์เตอร์บริการส่วนหน้าและโคมไฟในโรงพักคอย

รูปที่ 5.7 การย่อมุมเสาและการนำมาใช้

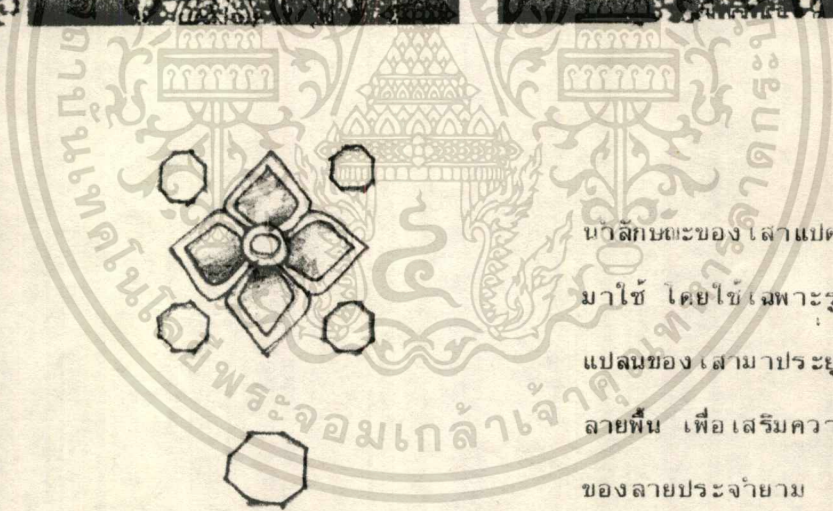
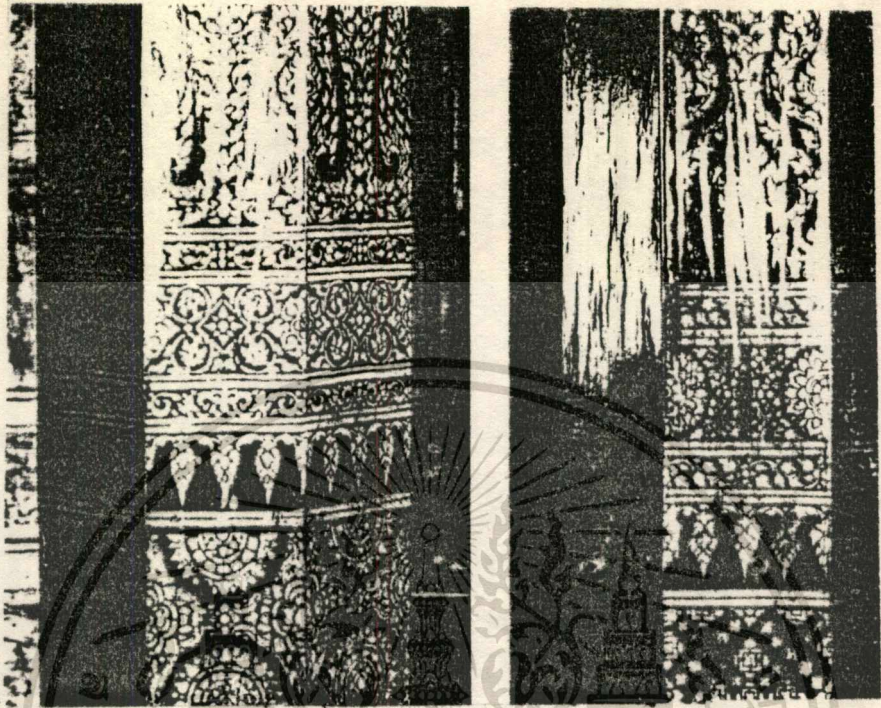
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

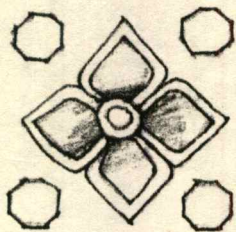
นำมาใช้ตกแต่งหัวเสาภายในโรงพักคอย

รูปที่ 5.8 บัวหัวเสาวัดมหาธาตุและการนำมาใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

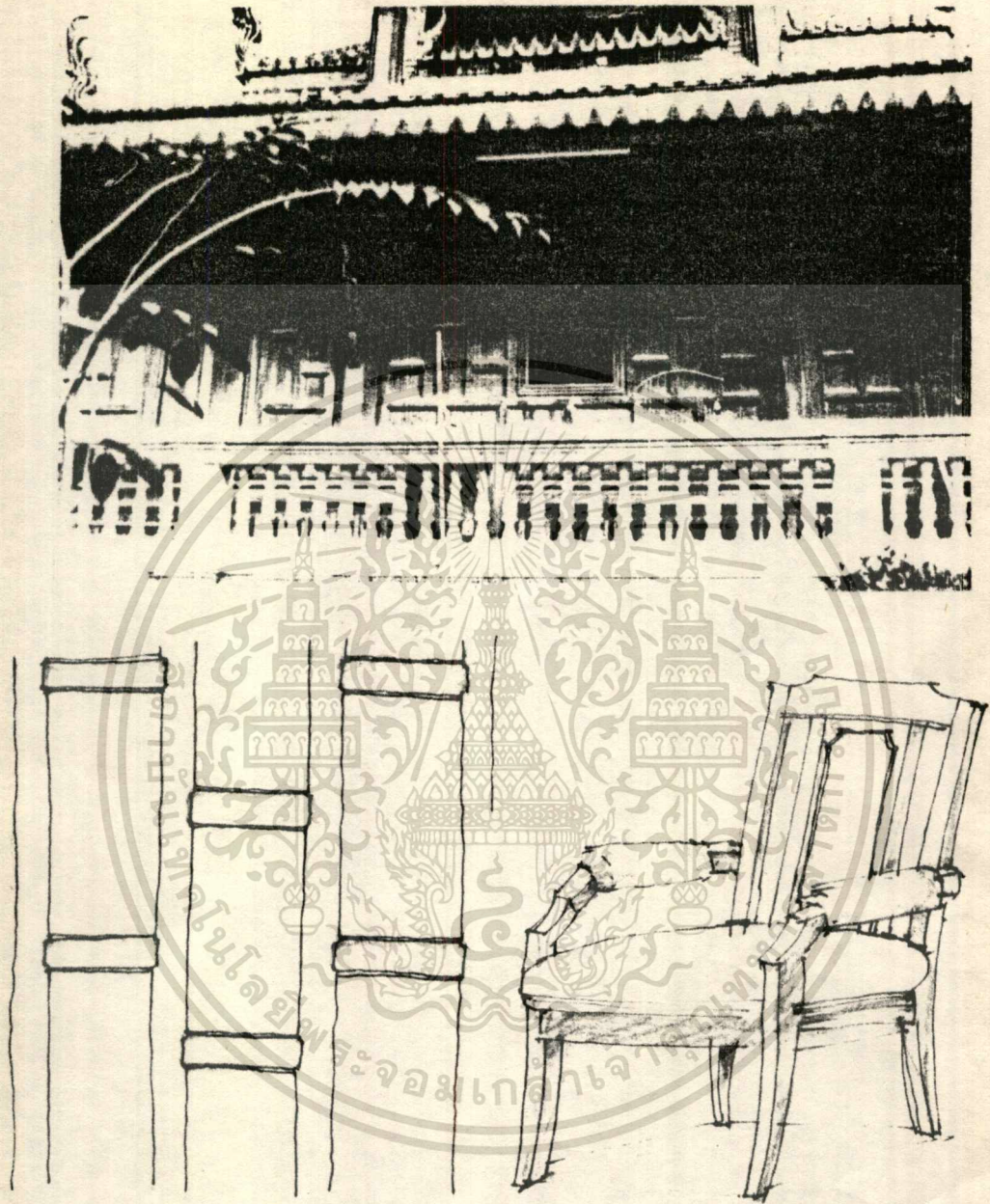

นวัตกรรมของเส้าแปดเหลี่ยม
 มาใช้ โดยใช้เฉพาะรูปตัด
 แพลนของเส้ามาประยุกต์เป็น
 ลายพื้น เพื่อเสริมความเด่น
 ของลายประจำยาม

รูปที่ 5.9 ลักษณะของ เส้าแปดเหลี่ยมและการนำมาใช้

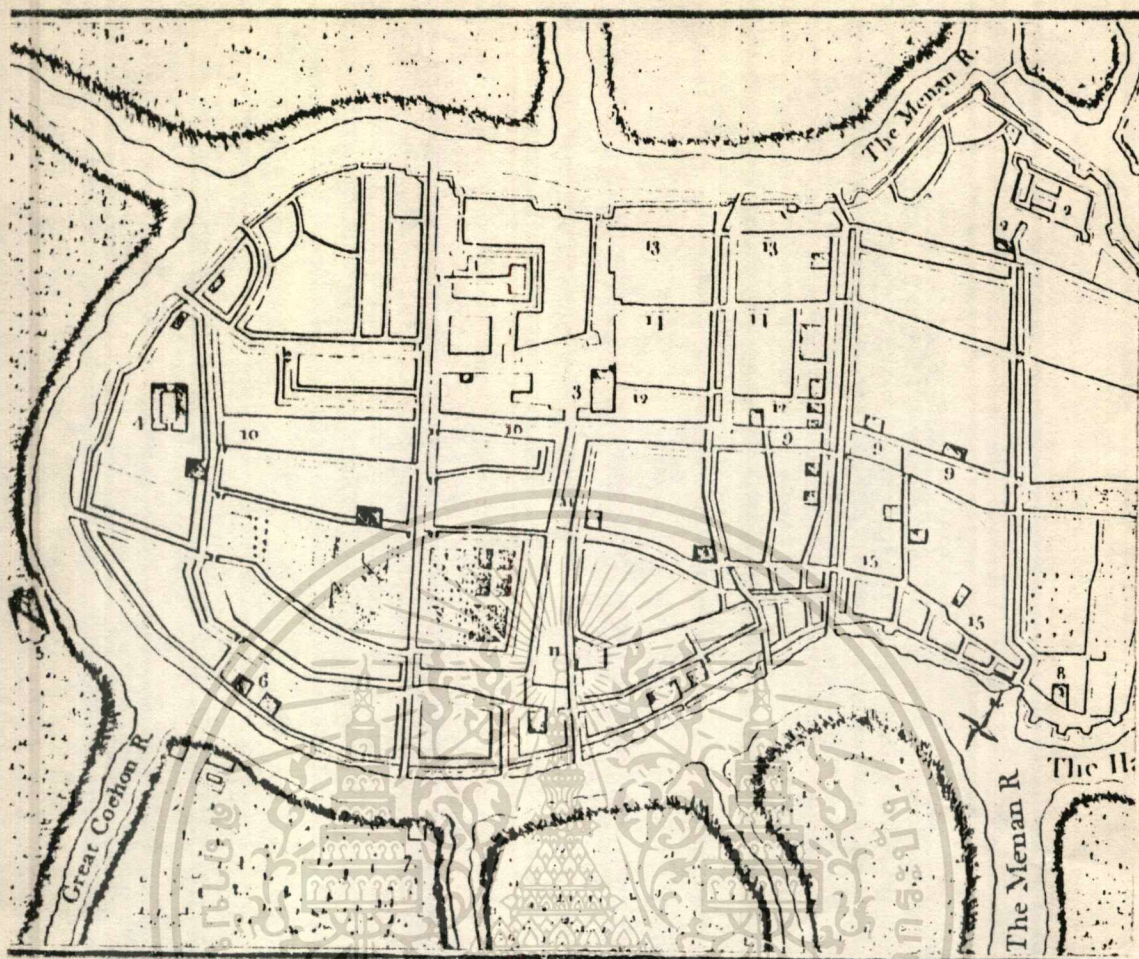
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะฝาปะกนนำมาดัดแปลง โดยใช้ทำ เป็นพนักพิง เก้าอี้
โดยใช้ เส้นตั้งและ เส้นนอน เป็นหลัก

รูปที่ 5.10 ฝาปะกนของบ้านไทยและการนำมาใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

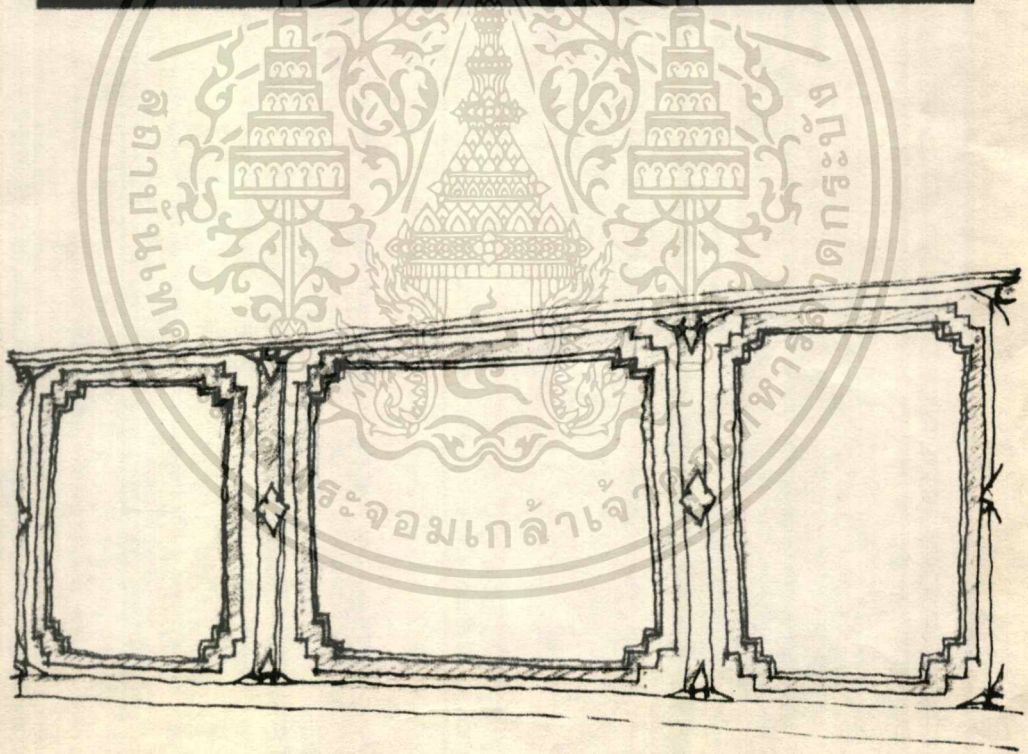
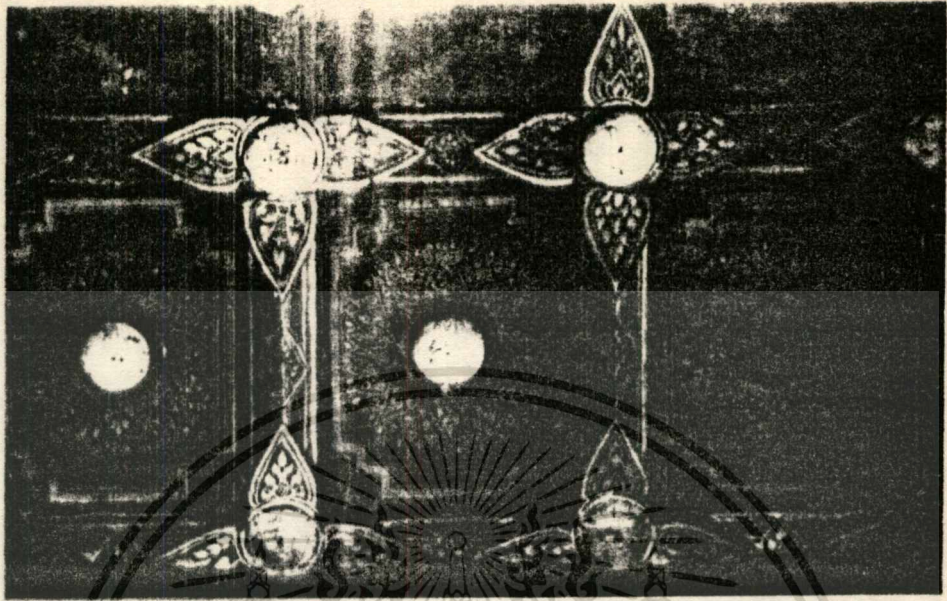

จากการวางผังโรงแรม ที่กำหนดให้ค็อฟที่ซ็อฟ เชื่อมกับบริเวณสระว่ายนํ้า สามารถเห็นทัศนียภาพดังกล่าวได้ เช่นเดียวกับผังเมืองอยุธยาที่เป็นเกาะเมืองหรือเมืองนํ้า มีคูน้ำขนาดใหญ่ล้อมรอบจึงได้สร้างบรรยากาศของค็อฟที่ซ็อฟให้เป็นมุมหนึ่งของสังคม เมืองอยุธยาที่อยู่ติดกับนํ้าซึ่งถูกแทนค่าด้วยสระว่ายนํ้าของโรงแรม

ตามความคิดดังกล่าวชีวิตชาวบ้านในสมัยนั้นมีความใกล้ชิดกับวัดจึงได้นำเอารูปแบบสถาปัตยกรรมที่พุกอศัยและสถาปัตยกรรมของพระพุทธศาสนาเข้ามาประยุกต์ใช้ในการออกแบบค็อฟที่ซ็อฟนี้

รูปที่ 5.11 ลักษณะผังเมืองอยุธยาและการนำน้ำใช้

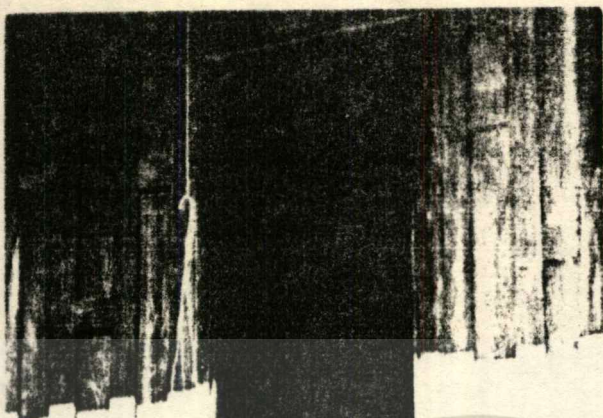
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

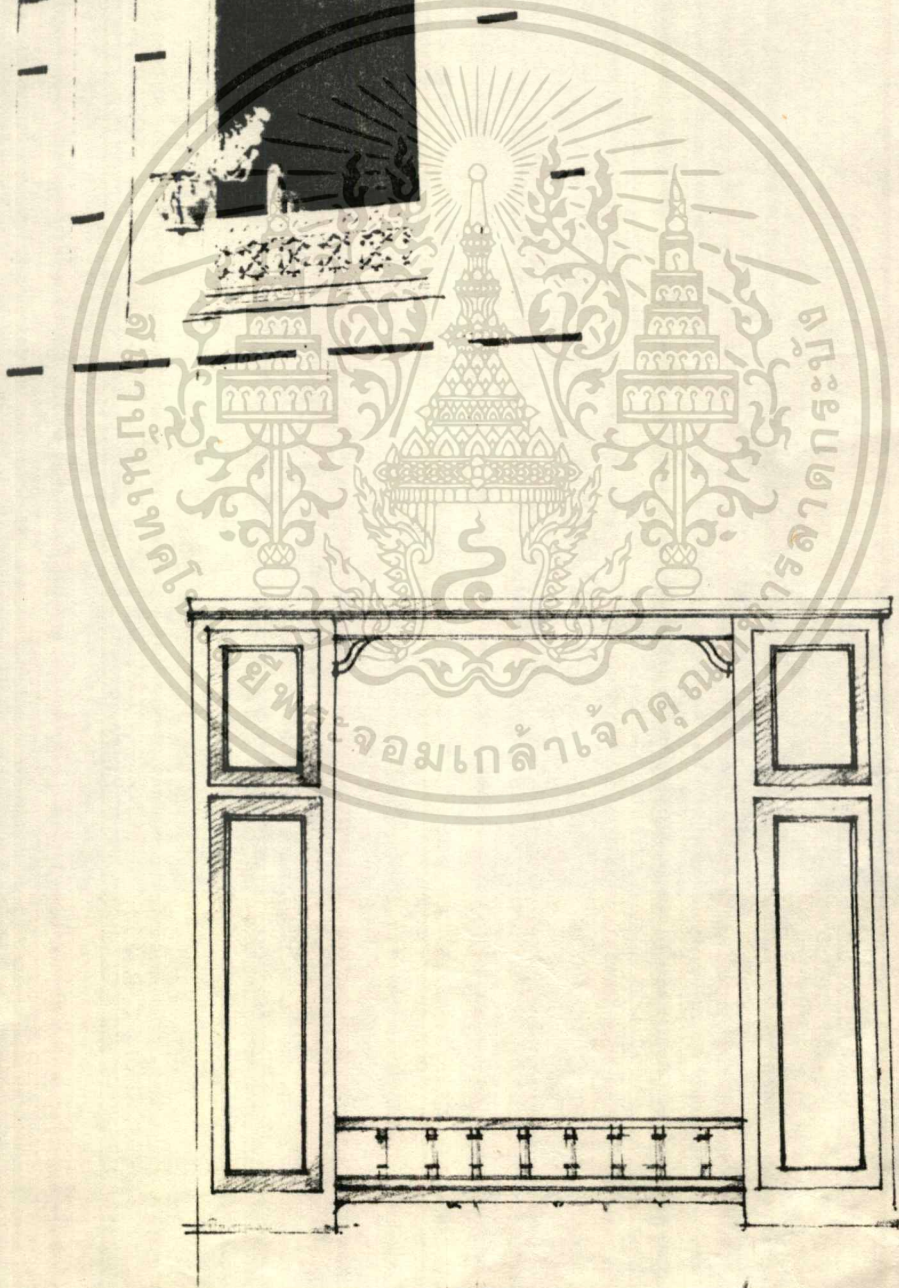
นำมาดัดแปลงใช้ใน เคาน์ เดอร์บริการส่วนหน้า

รูปที่ 5.12 ลักษณะของดาวเตดานและการนำมาใช้

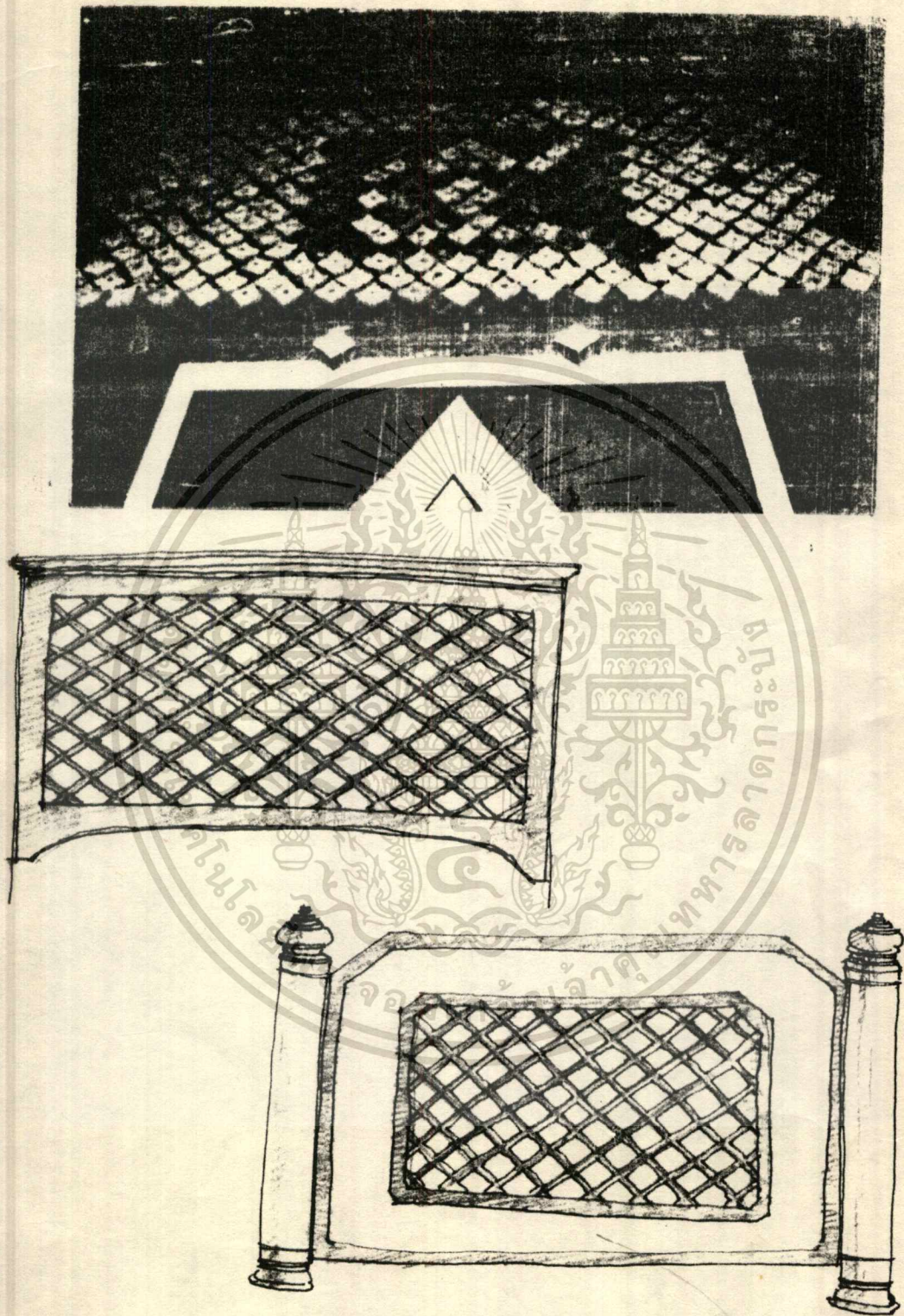
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.13 กรอบบานหน้าต่างบ้าน
ไทยและการนำมาใช้

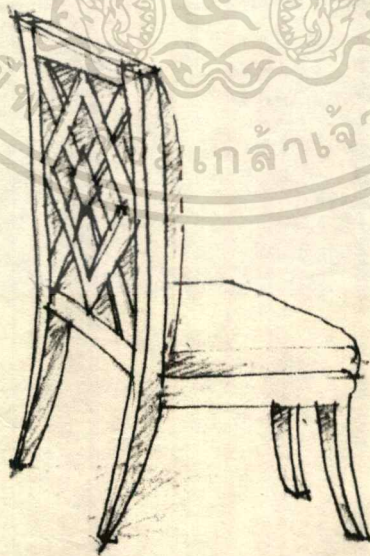
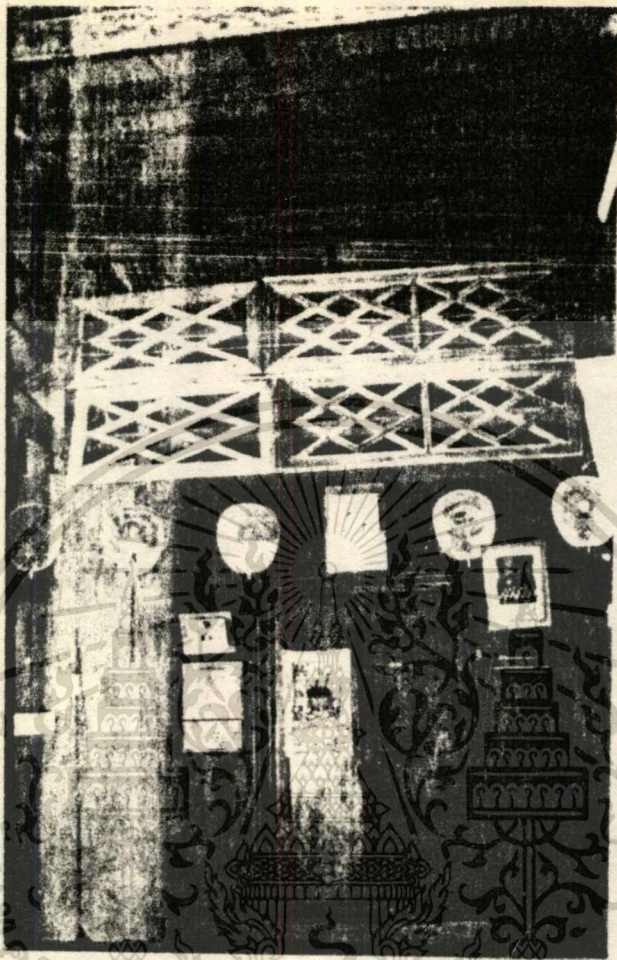
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นำมาดัดแปลง ใช้ทำ เป็นฉากกั้นและตกแต่ง เป็นซุ้มทาง เข้า

รูปที่ 5.14 ช่องลม เหนือประตูศาลาการ เปรียญและการนำมาใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

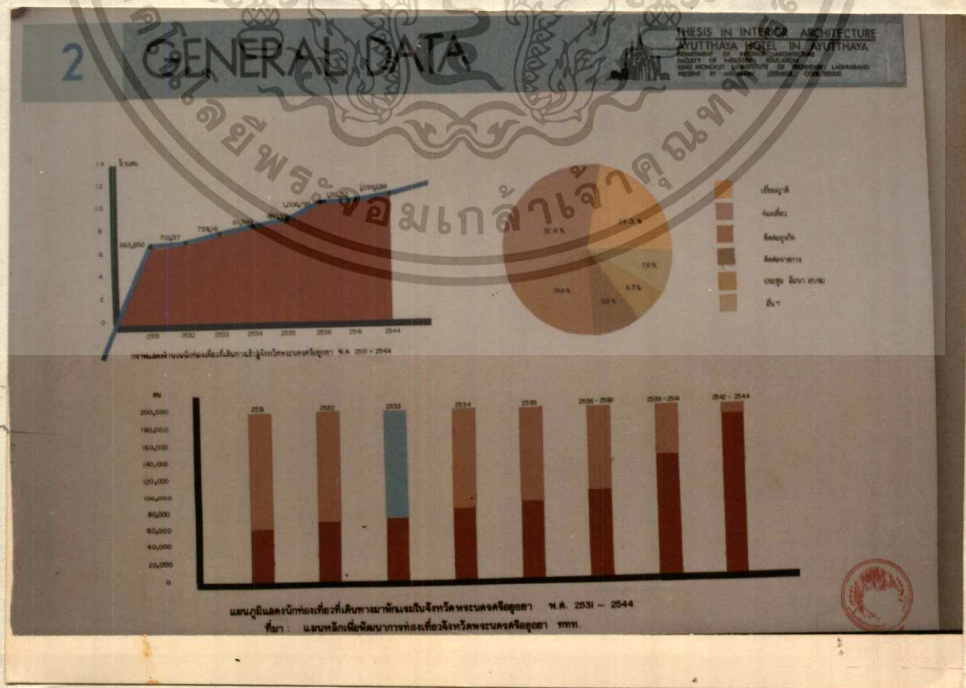

นำมาประยุกต์ใช้กับหนักพิง เก้าอี้ที่ใช้ในคอฟฟี่ช็อป

รูปที่ 5.15 ชื่องลม เหนือประตูวิวดคองคารามและการนำไปใช้
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3 ผลงานการออกแบบ

ภาพที่ 5.16 มบทนำ เหตุผลและวัตถุประสงค์ของโครงการ

ภาพที่ 5.17 จำนวนนักท่องเที่ยวและความต้องการที่พักในจังหวัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
พระนครศรีอยุธยา
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3 SITE LOCATION

ที่ตั้งของประเทศไทยในปัจจุบัน

พิกัดของประเทศไทย

ละติจูด: 13 องศา 45' เหนือ ถึง 18 องศา 00' เหนือ
 ลองจิจูด: 100 องศา 00' ตะวันออก ถึง 106 องศา 00' ตะวันออก

พิกัดของจังหวัดอยุธยา

ละติจูด: 14 องศา 30' เหนือ ถึง 15 องศา 00' เหนือ
 ลองจิจูด: 100 องศา 30' ตะวันออก ถึง 101 องศา 00' ตะวันออก

พิกัดของพื้นที่โครงการ

ละติจูด: 14 องศา 30' เหนือ
 ลองจิจูด: 101 องศา 00' ตะวันออก

ภาพถ่ายทางอากาศของพื้นที่โครงการ

สภาพพื้นที่

1. เป็นพื้นที่ว่างเปล่า
2. มีอาคารพาณิชย์และโรงงานอุตสาหกรรม
3. มีสวนสาธารณะและพื้นที่สีเขียว
4. มีพื้นที่ว่างเปล่าและพื้นที่ว่างเปล่า
5. มีพื้นที่ว่างเปล่าและพื้นที่ว่างเปล่า

ลักษณะของพื้นที่โครงการ

ลักษณะของพื้นที่โครงการ

พื้นที่โครงการมีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 10 ไร่

SITE LOCATION MAP

ลักษณะของพื้นที่โครงการ

พื้นที่โครงการตั้งอยู่ในเขตเมืองเก่าอยุธยา ใกล้กับแม่น้ำเจ้าพระยา และถนนสายสำคัญ

ลักษณะของพื้นที่โครงการ

พื้นที่โครงการมีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 10 ไร่

ภาพที่ 5.18 ภาพถ่ายแวดล้อมและสภาพที่ตั้งโครงการ

4 SITE ANALYSIS

ทิศเหนือ

ทิศใต้

ทิศตะวันออก

ทิศตะวันตก

ชนิดภูมิทัศน์โครงการ

พื้นที่โครงการมีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 10 ไร่

ลักษณะของพื้นที่โครงการ

พื้นที่โครงการมีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 10 ไร่

ลักษณะของพื้นที่โครงการ

พื้นที่โครงการมีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 10 ไร่

LAY-OUT OF AYUTTHAYA HOTEL

SUN

ทิศทางของแสงอาทิตย์

ทิศเหนือ และทิศใต้

ทิศตะวันออก และทิศตะวันตก

ทิศทางของแสงอาทิตย์

ทิศเหนือ และทิศใต้

RAIN

ทิศทางของลมฝน

ทิศเหนือ และทิศใต้

ทิศตะวันออก และทิศตะวันตก

ทิศทางของลมฝน

ทิศเหนือ และทิศใต้

WIND

ทิศทางของลม

ทิศเหนือ และทิศใต้

ทิศตะวันออก และทิศตะวันตก

ทิศทางของลม

ทิศเหนือ และทิศใต้

TEMPERATURE

อุณหภูมิของอากาศ

ทิศเหนือ และทิศใต้

ทิศตะวันออก และทิศตะวันตก

อุณหภูมิของอากาศ

ทิศเหนือ และทิศใต้

IMPACT SURROUNDING

ผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม

ทิศเหนือ และทิศใต้

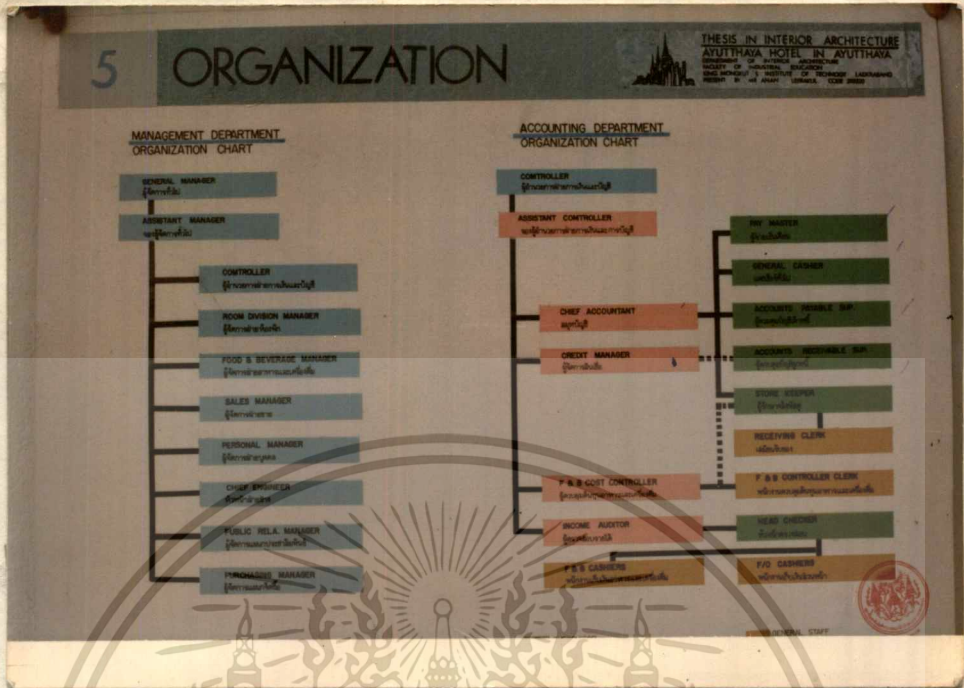
ทิศตะวันออก และทิศตะวันตก

ผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม

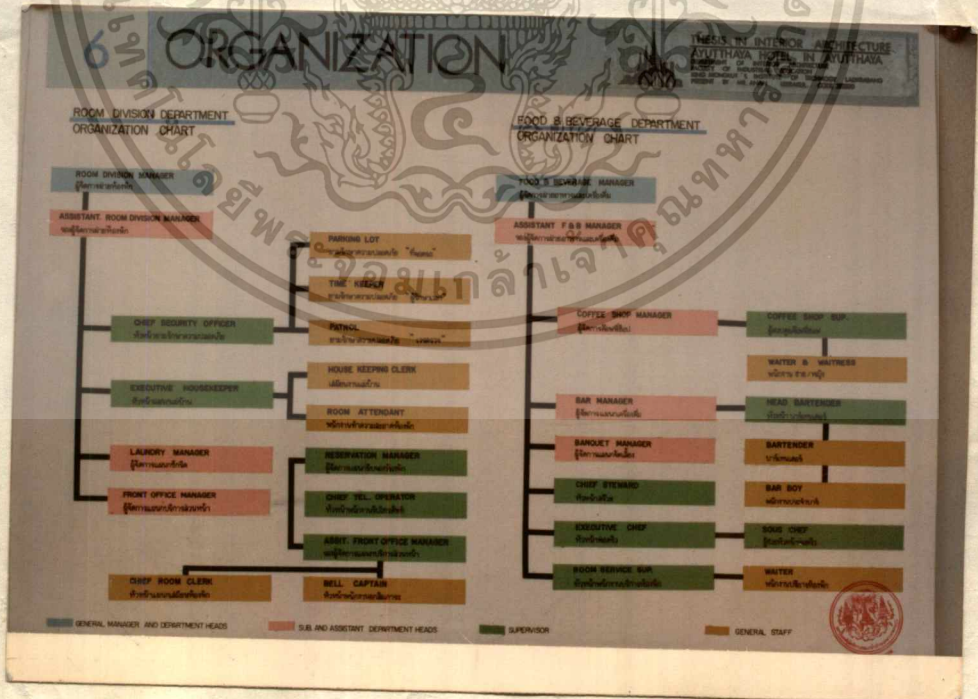
ทิศเหนือ และทิศใต้

ภาพที่ 5.19 การวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

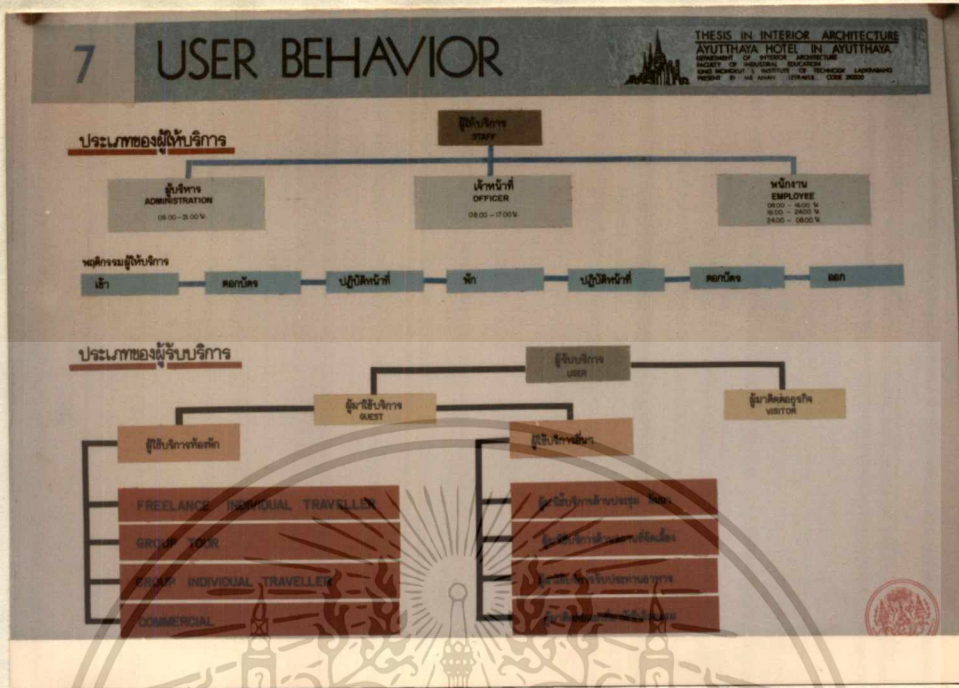

ภาพที่ 5.20 สายการบริหารงาน

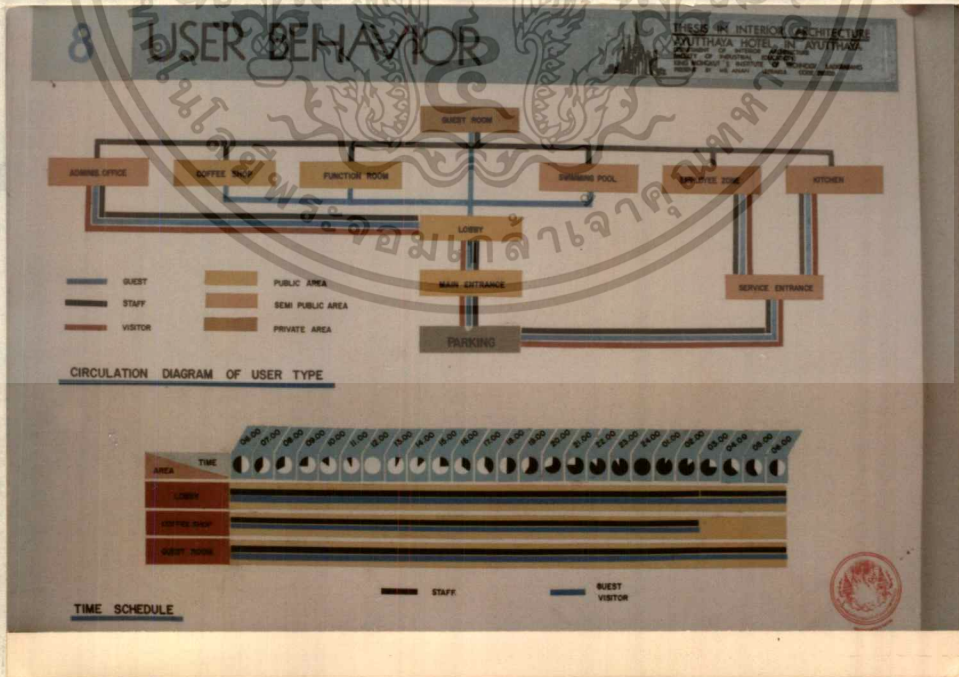

ภาพที่ 5.21 สายการบริหารงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

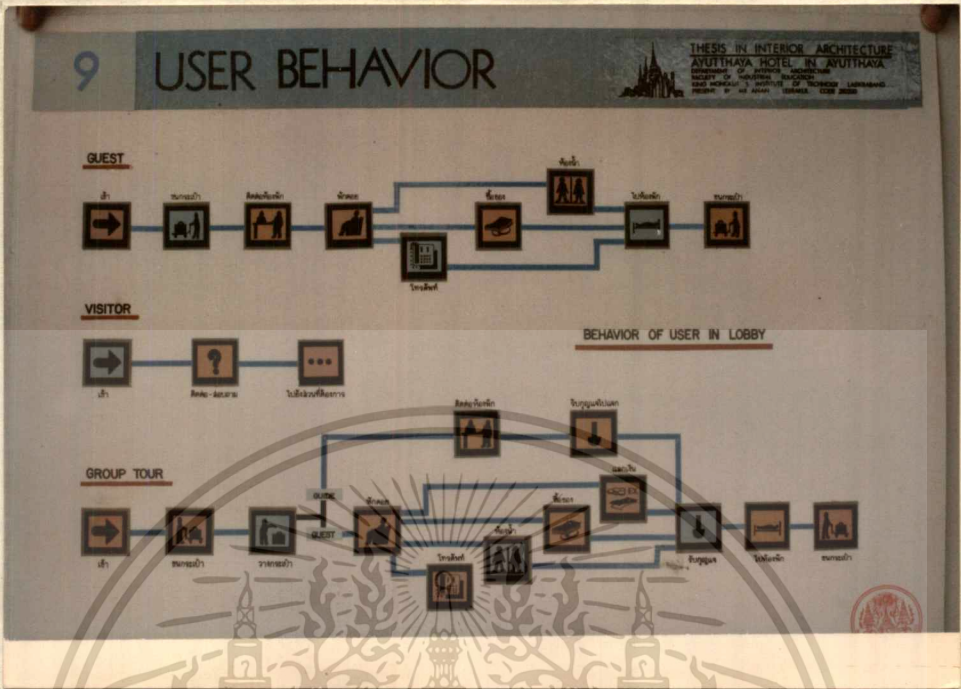
ภาพที่ 5.22 ประเภทผู้ใช้อาคาร

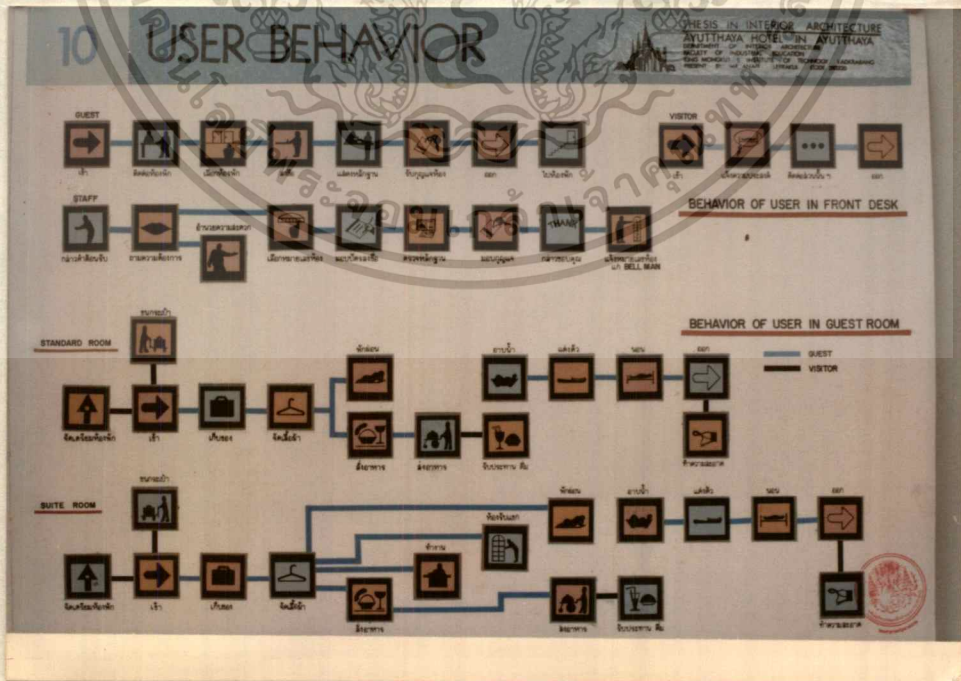
ภาพที่ 5.23 ขอบเขตการใช้อาคารของผู้ใช้บริการแต่ละประเภทและ

เวลาเปิดบริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.24 พฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร

ภาพที่ 5.25 พฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11 AREA REQUIREMENT

THESIS IN INTERIOR ARCHITECTURE
AYUTTHAYA HOTEL IN AYUTTHAYA
INSTITUTE OF INTERIOR ARCHITECTURE
FACULTY OF ARCHITECTURE
SRINAKHARINVIJITRA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY
BANGKOK 10110

REQUIREMENT OF AREA IN LOBBY & COFFEE SHOP

LOBBY				
ELEMENT	AREA UNIT	CAPACITY	TOTAL AREA	REMARK
FRONT DESK	-	2	0.25	ขนาดของเคาน์เตอร์ใช้สอยประมาณ 450 มม. (2.50 ม. x 450 ม.)
WAITING AREA	2.2	40	88	
PUBLIC TEL.	0.84	4	2.56	
LUGGAGE AREA	0.15	100	15	ตู้เก็บกระเป๋า (100 ซม. x 50 ซม.)
CIRCULATION	-	-	168	ใช้ 50% ของพื้นที่ใช้สอย
TOTAL AREA			254.81	

COFFEE SHOP				
ELEMENT	AREA UNIT	CAPACITY	TOTAL AREA	REMARK
SEAT AREA	1.5	120	180	ใช้พื้นที่ใช้สอย 10%
SERVICE STATION	1.5	3	4.50	
CIRCULATION	-	-	44.30	ใช้ 50% ของพื้นที่ใช้สอย
TOTAL AREA			228.80	

AREA COMPARISON IN LOBBY

AREA COMPARISON IN COFFEE SHOP

ภาพที่ 5.26 ความต้องการพื้นที่ใช้สอยของแต่ละองค์ประกอบใช้สอย

12 AREA REQUIREMENT

THESIS IN INTERIOR ARCHITECTURE
AYUTTHAYA HOTEL IN AYUTTHAYA
INSTITUTE OF INTERIOR ARCHITECTURE
FACULTY OF ARCHITECTURE
SRINAKHARINVIJITRA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY
BANGKOK 10110

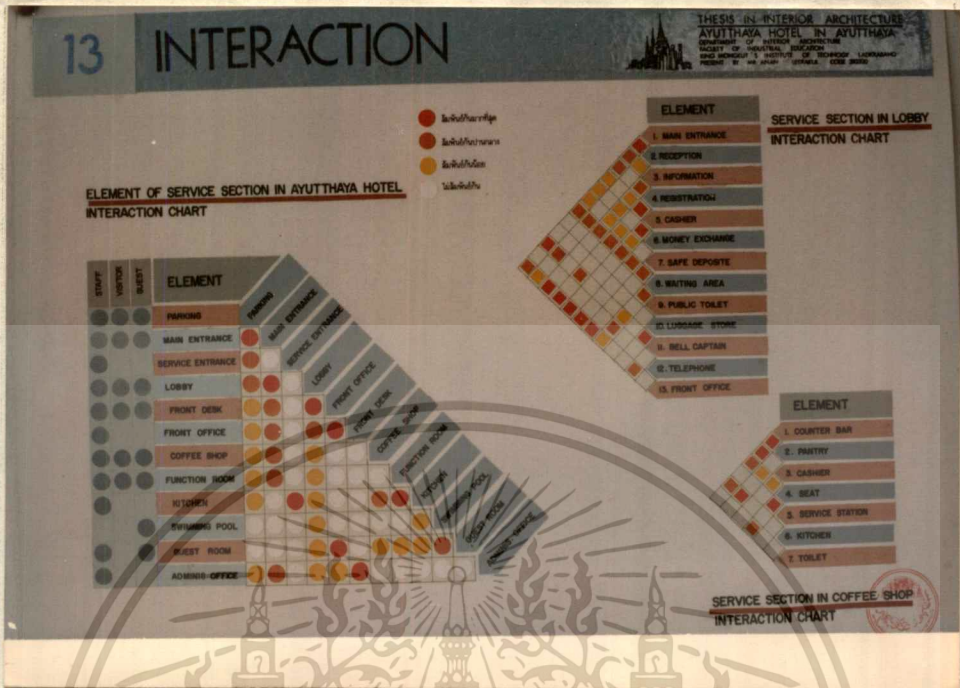
REQUIREMENT OF FURNITURE IN LOBBY & COFFEE SHOP

LOBBY		
ELEMENT	TYPE OF FURNITURE	UNIT : m²
1. FRONT DESK		0.25
2. WAITING AREA		10.50
		7.00
		2.00
		0.75
3. PUBLIC TELEPHONE		0.75

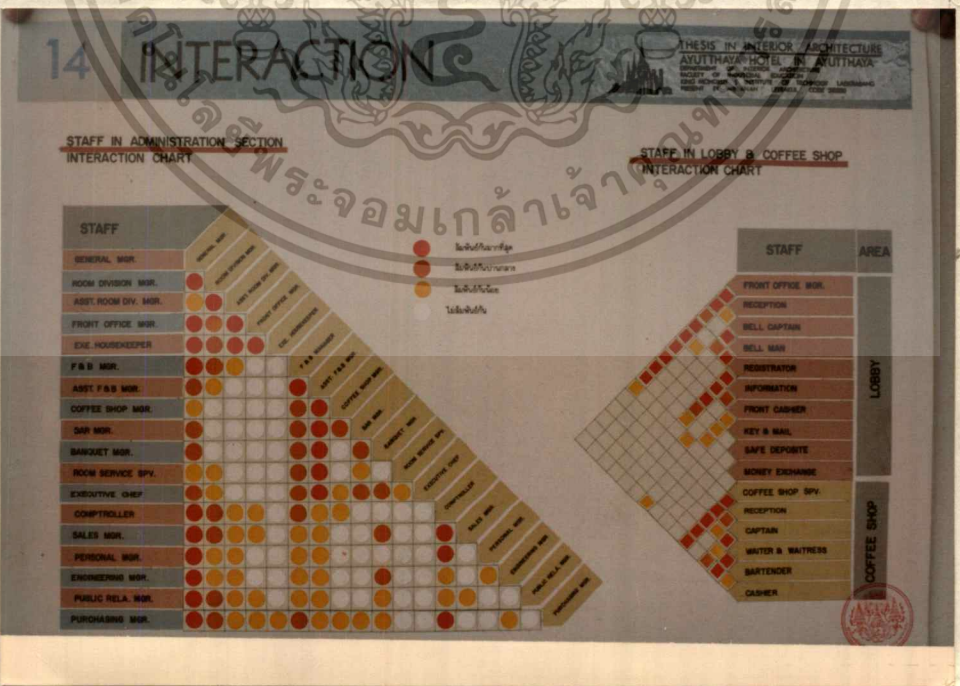
COFFEE SHOP		
ELEMENT	TYPE OF FURNITURE	UNIT : m²
1. SEATING AREA		2.00
		2.25
		3.50
2. COUNTER BAR		8.00
3. SERVICE STATION		2.80

ภาพที่ 5.27 ความต้องการพื้นที่ใช้สอยของแต่ละองค์ประกอบใช้สอย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

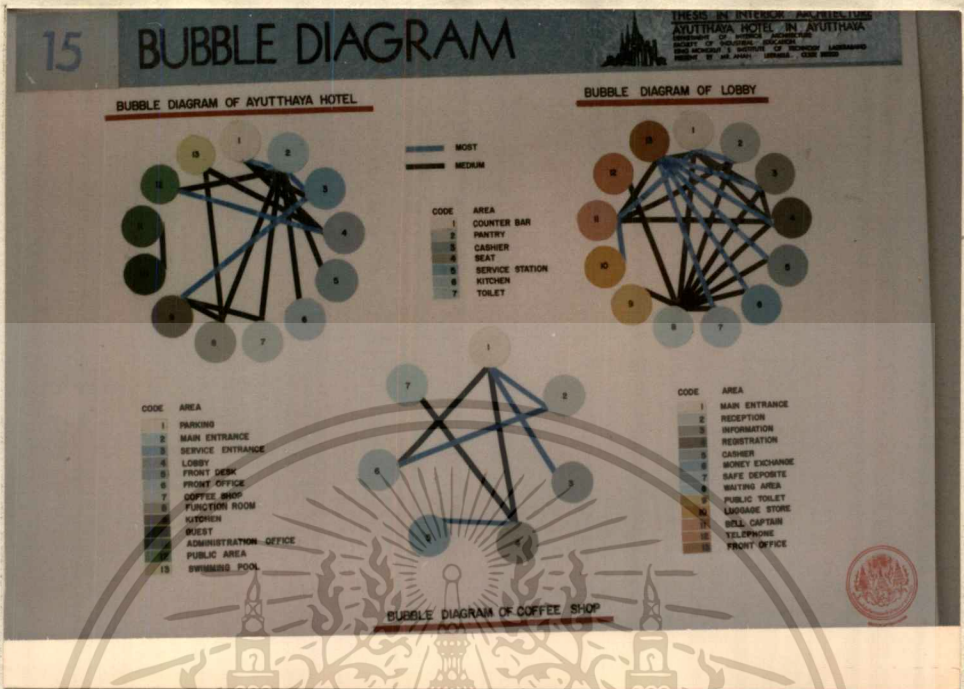

ภาพที่ 5.28 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบใช้สอย

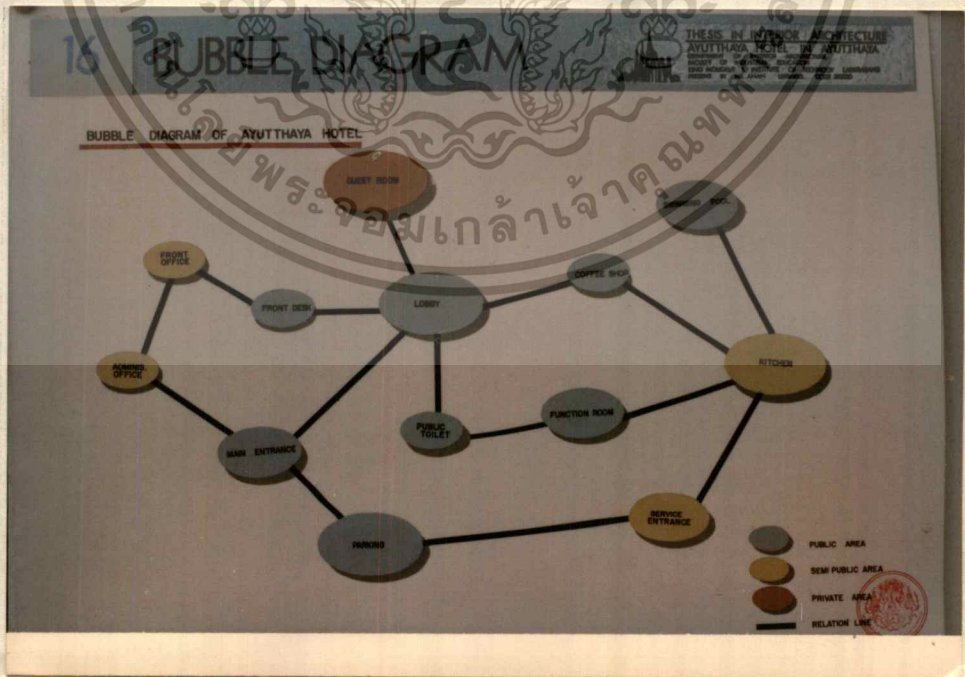

ภาพที่ 5.29 ความสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ในโรงแรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

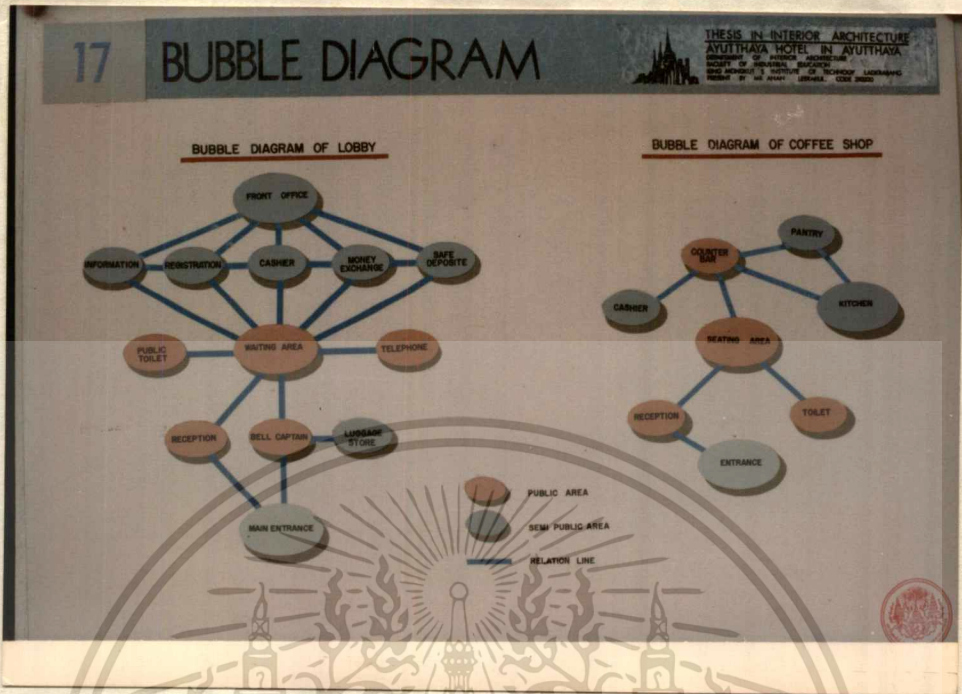

ภาพที่ 5.30 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบใช้สอย

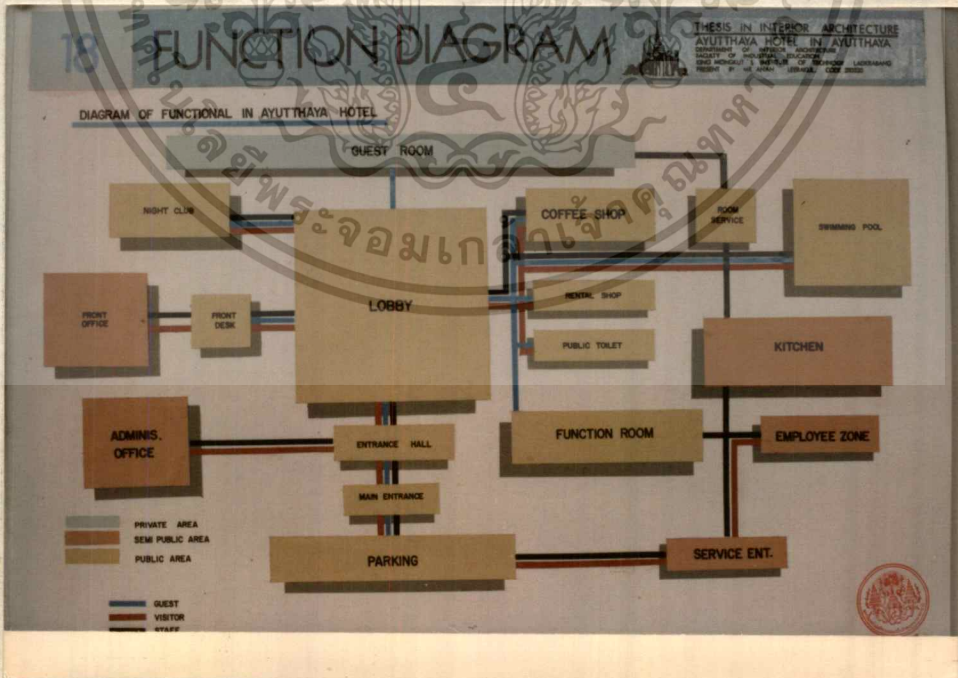

ภาพที่ 5.31 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบใช้สอย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

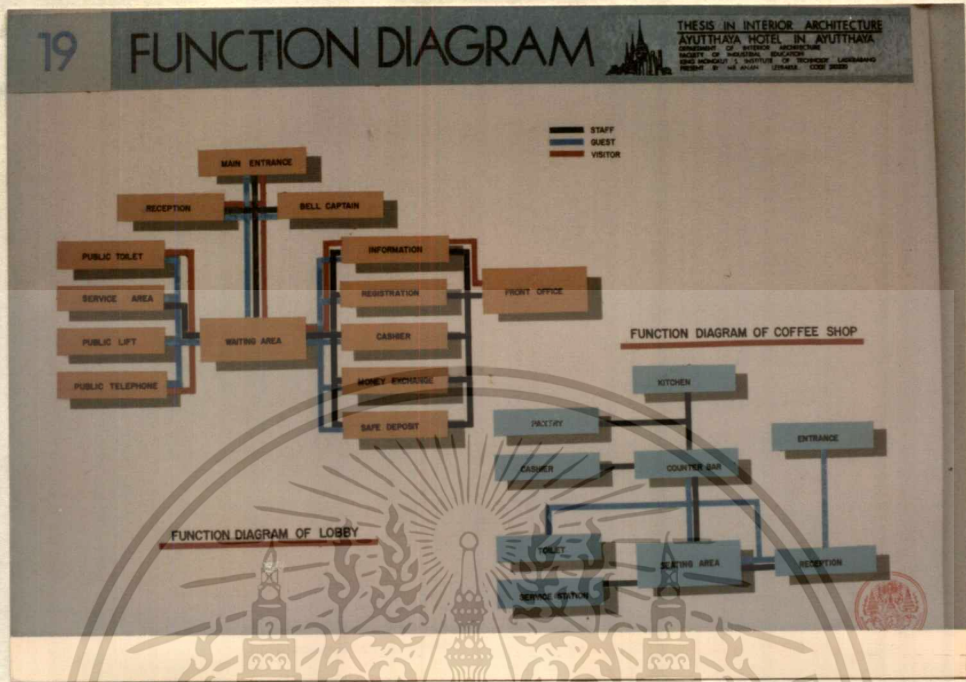

ภาพที่ 5.32 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบใช้สอย

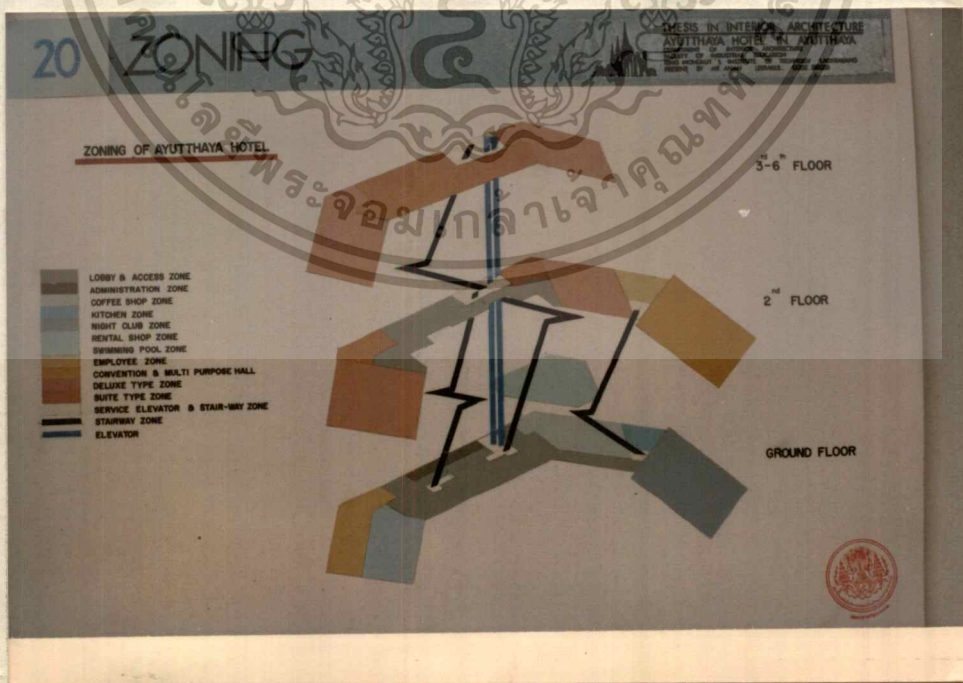

ภาพที่ 5.33 การกำหนดพื้นที่ขององค์ประกอบใช้สอย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.34 การกำหนดพื้นที่ขององค์ประกอบใช้สอย

ภาพที่ 5.35 การกำหนดพื้นที่ขององค์ประกอบใช้สอย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

21 CASE STUDY

THESIS IN INTERIOR ARCHITECTURE
AYUTTHAYA HOTEL IN AYUTTHAYA
SCHOOL OF ARCHITECTURE
SILPAKITTAJORN UNIVERSITY
600 MOO 3, INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADYKAMANG
PHRATHIANG, NONG BUEA, THAILAND 10130

Montien Hotel
มณเฑียร
กรุงเทพมหานคร

โครงการนี้ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ
โครงการนี้ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ
1. เป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน
2. ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ
3. ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ
4. ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ
5. ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ
6. ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ
7. ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ
8. ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ
9. ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ
10. ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ

ภาพที่ 5.36 การศึกษาโครงการ เปรียบเทียบ

22 CASE STUDY

THESIS IN INTERIOR ARCHITECTURE
AYUTTHAYA HOTEL IN AYUTTHAYA
SCHOOL OF ARCHITECTURE
SILPAKITTAJORN UNIVERSITY
600 MOO 3, INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADYKAMANG
PHRATHIANG, NONG BUEA, THAILAND 10130

BANGKOK
THE MONTIEN
Thailand

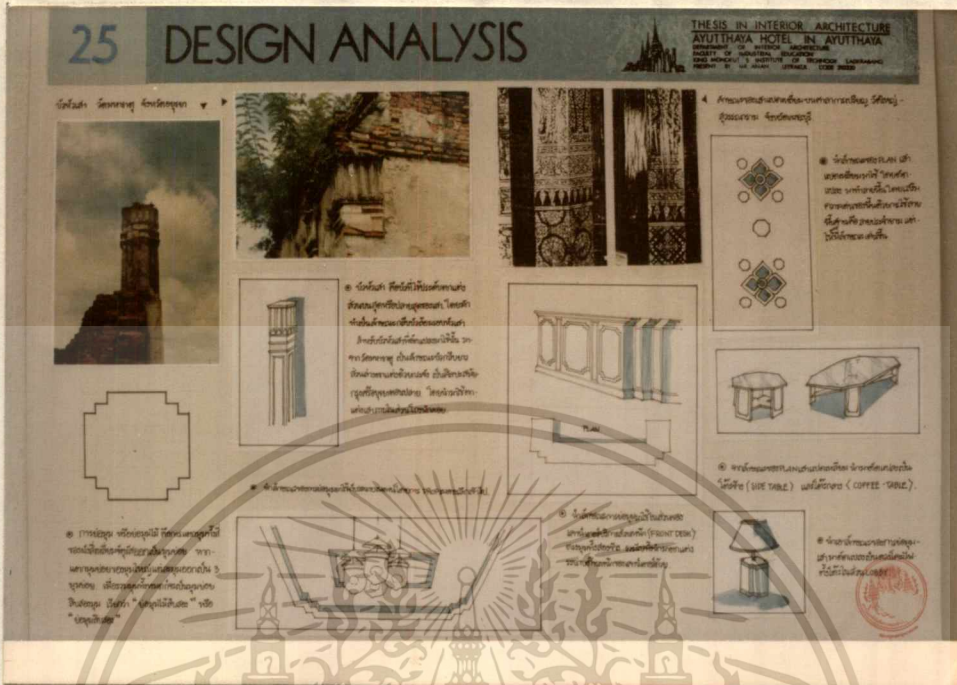
มณเฑียร
กรุงเทพมหานคร

โครงการนี้ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ
1. ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ
2. ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ
3. ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ
4. ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ
5. ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ
6. ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ
7. ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ
8. ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ
9. ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ
10. ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับรางวัลชนะเลิศ

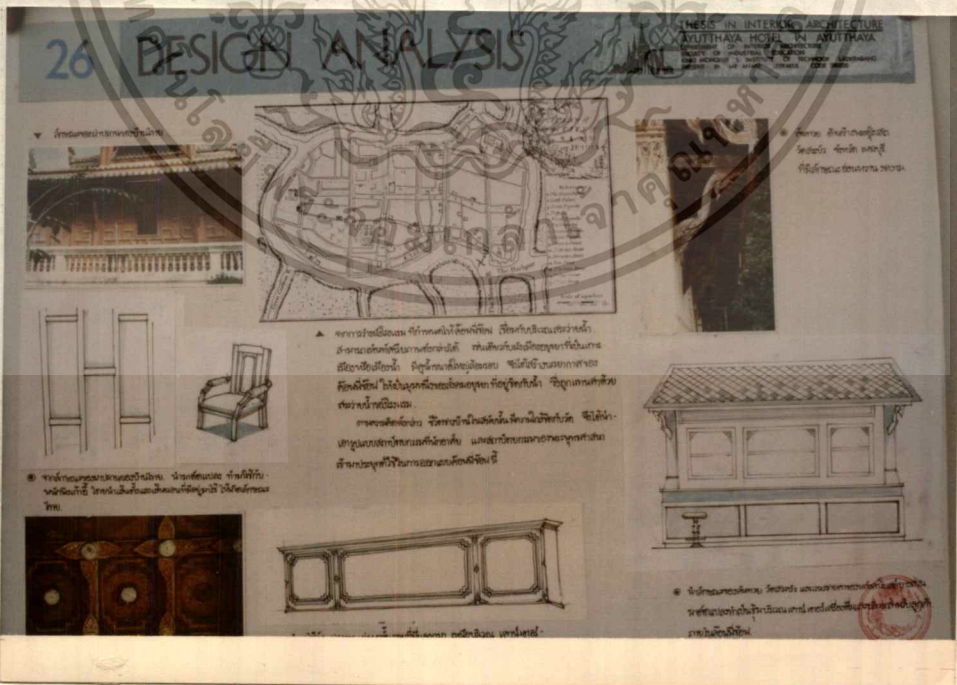
ภาพที่ 5.37 การศึกษาโครงการ เปรียบเทียบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

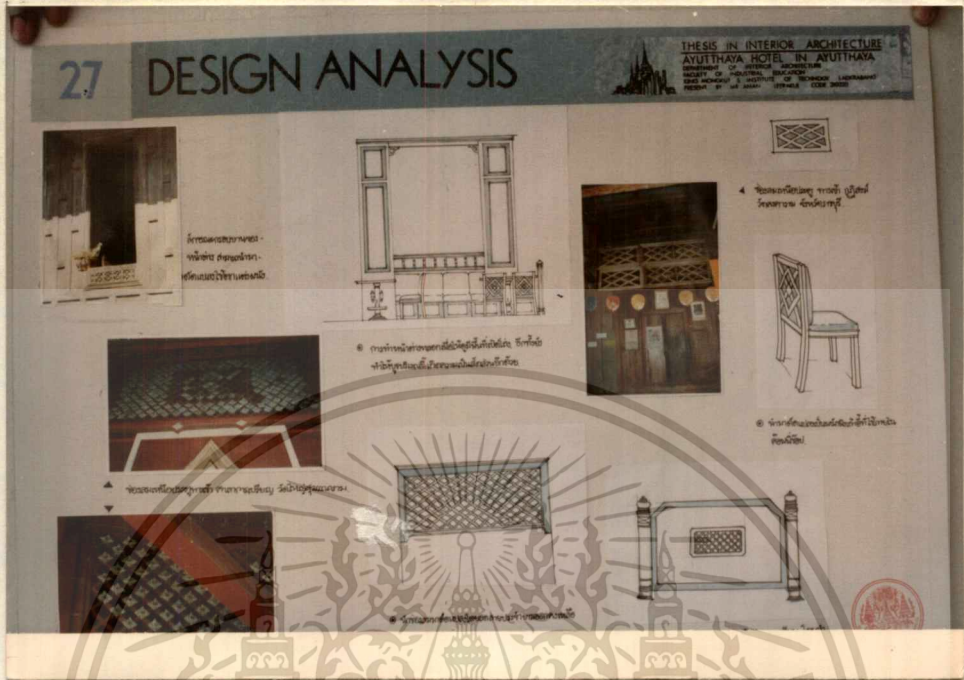

ภาพที่ 5.40 วิเคราะห์การออกแบบและการนำไปใช้

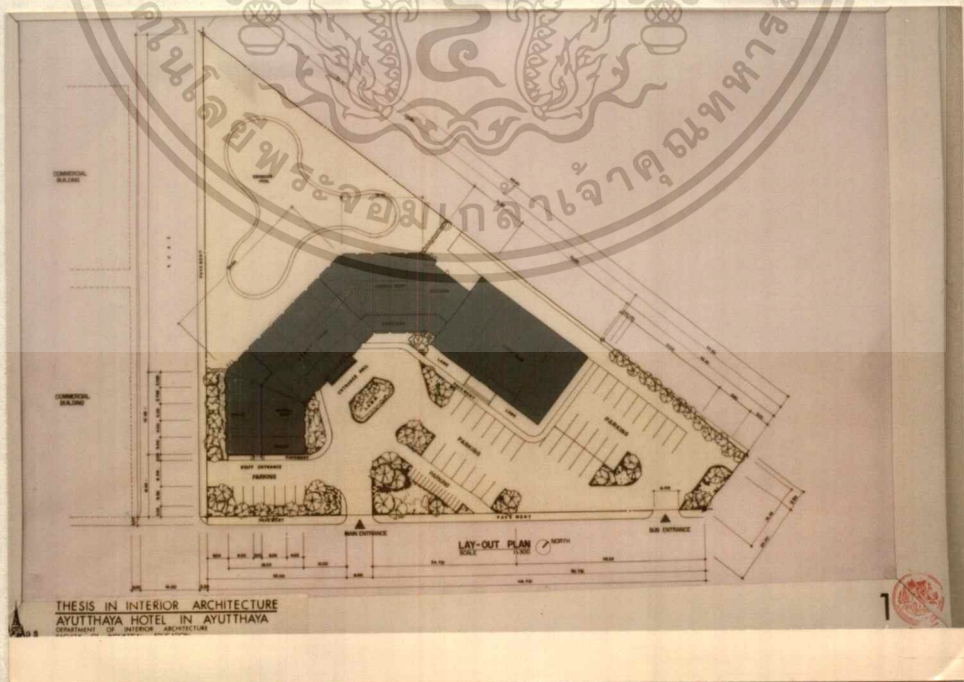

ภาพที่ 5.41 วิเคราะห์การออกแบบและการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

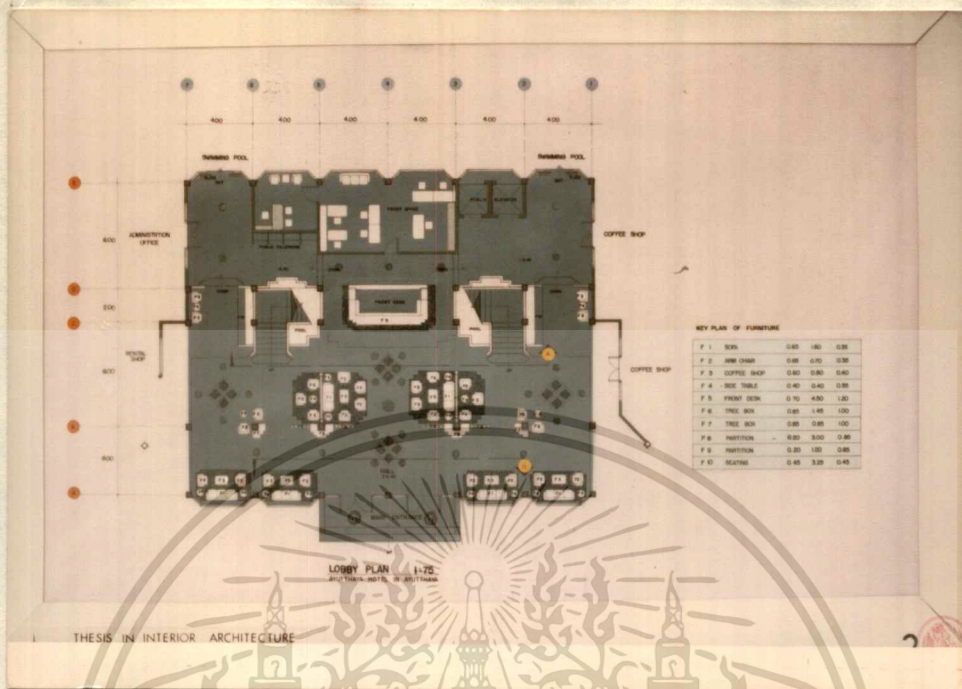

ภาพที่ 5.42 วิเคราะห์การออกแบบและการนำไปใช้

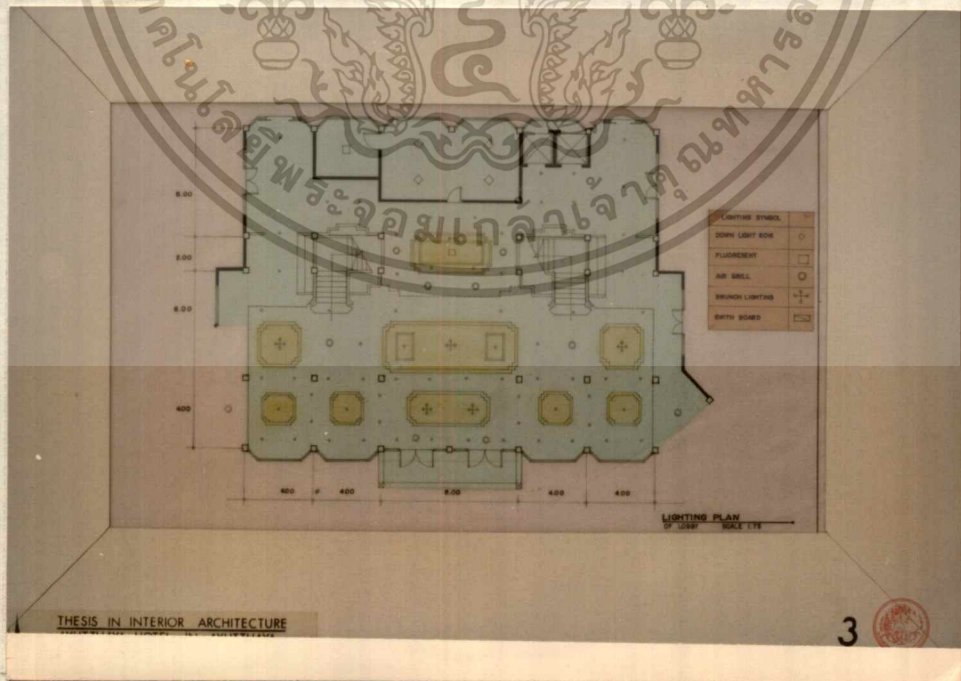

ภาพที่ 5.43 ฟังบริเวณอาคารของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

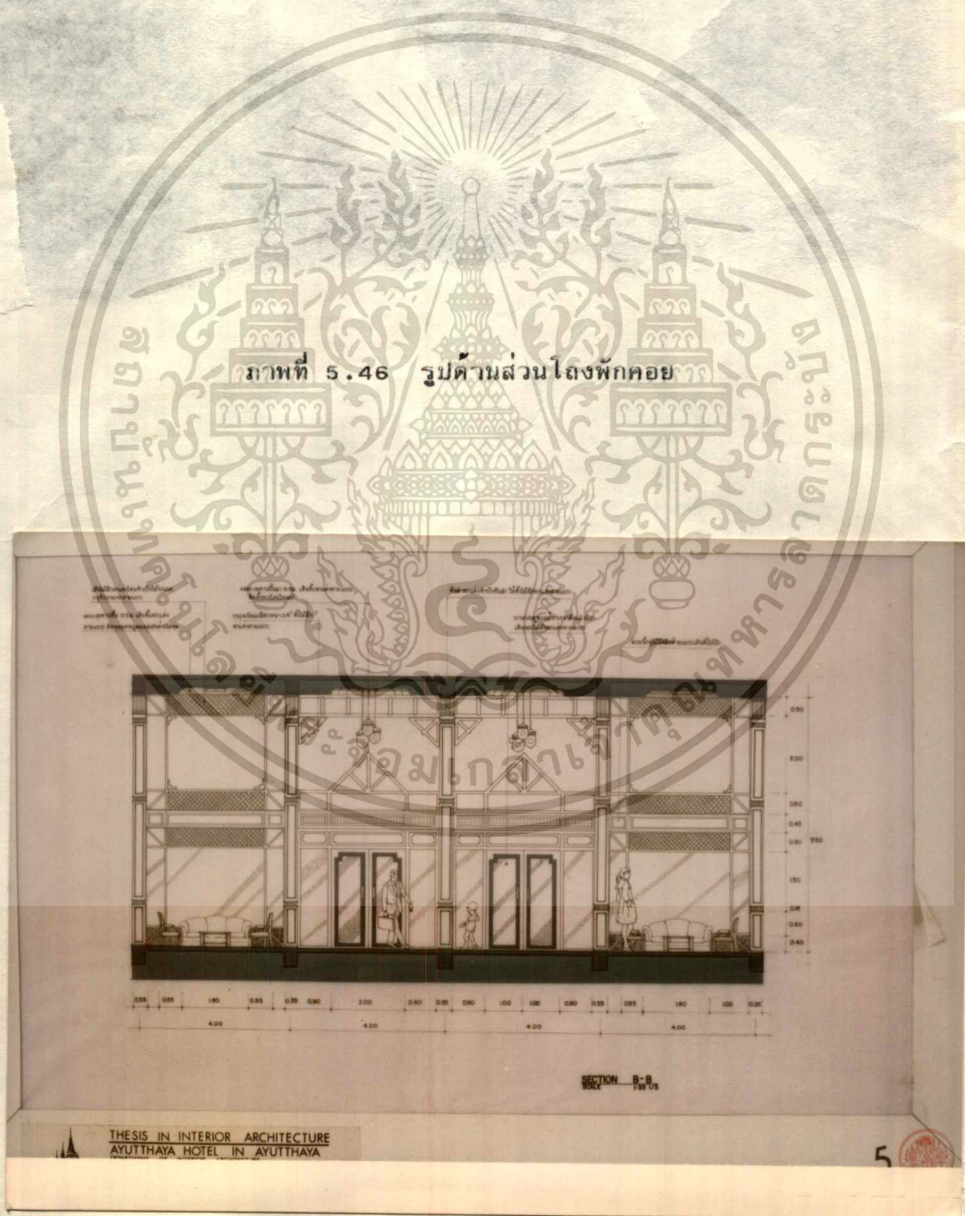

ภาพที่ 5.44 แพลนส่วนโถงพักคอย

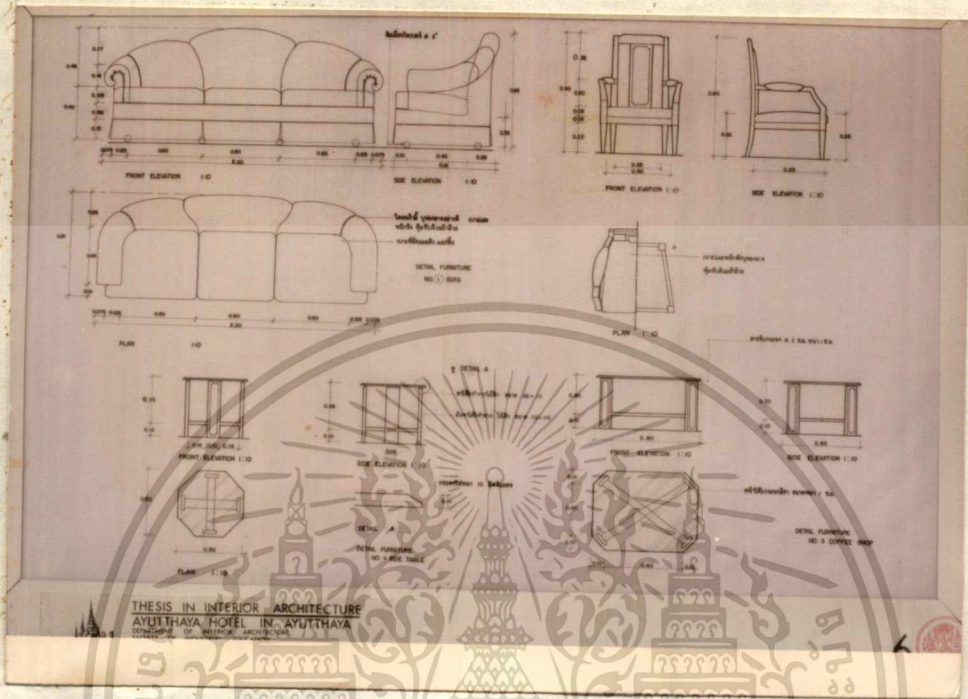
ภาพที่ 5.45 แพลนไฟฟ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.47 รูปด้านส่วนโถงพักคอย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

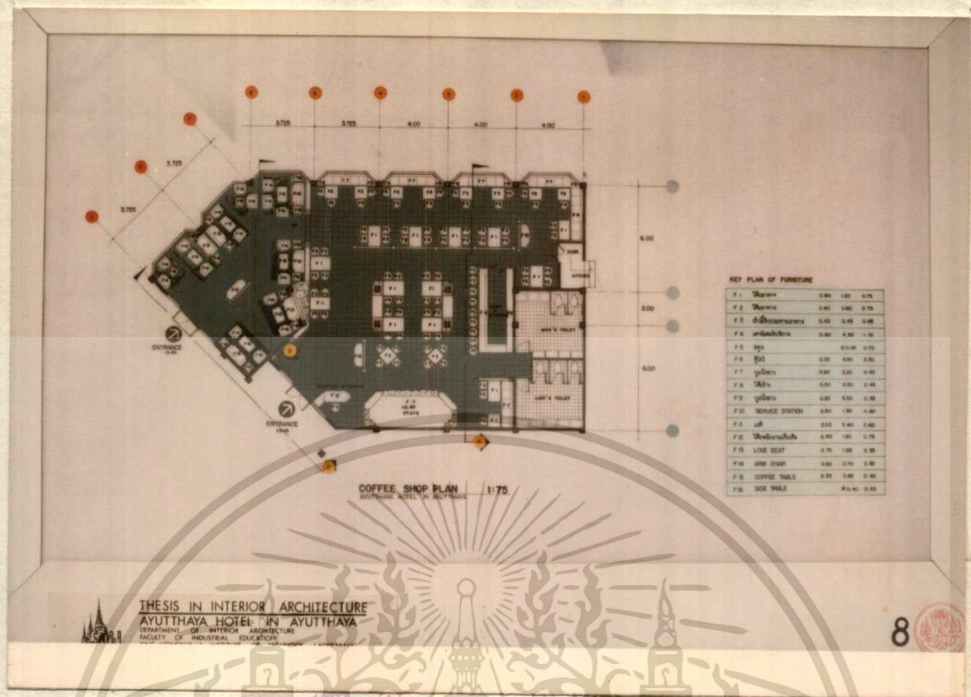
ภาพที่ 5.48 แบบขยายเครื่องเรือน

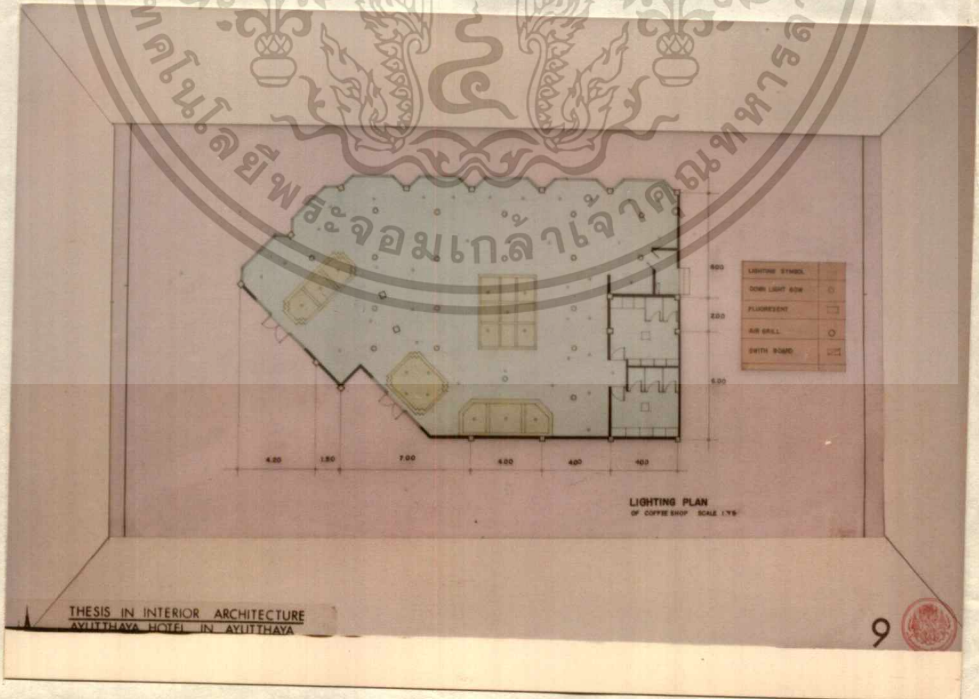
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ภาพที่ 5.49 ทศนิยมภาพส่วนโถงพักคอย

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

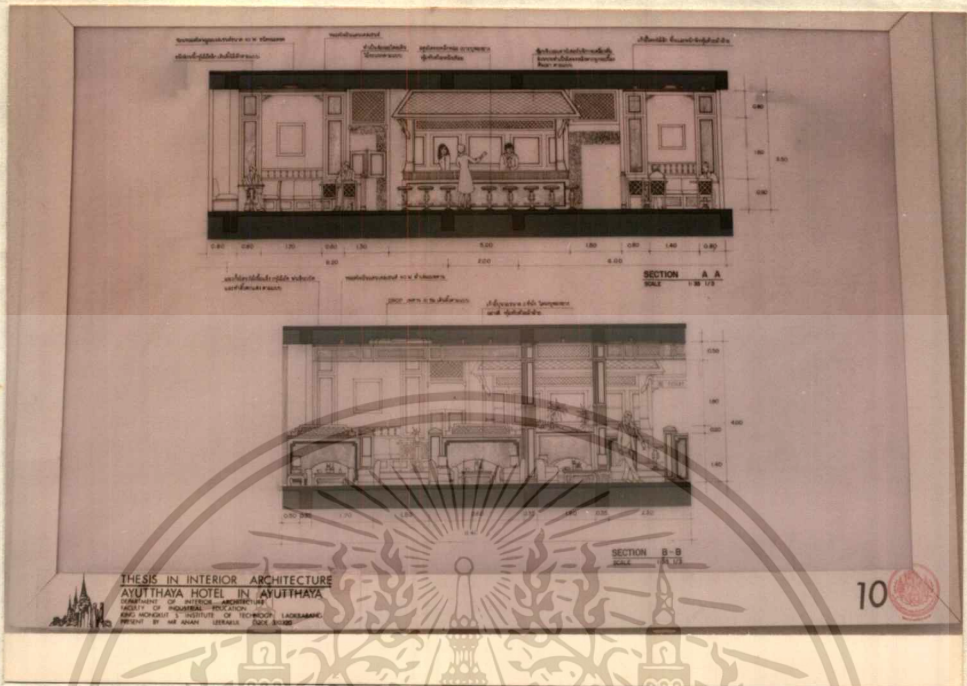

ภาพที่ 5.50 แผนส่วนคอฟฟี่ช็อป

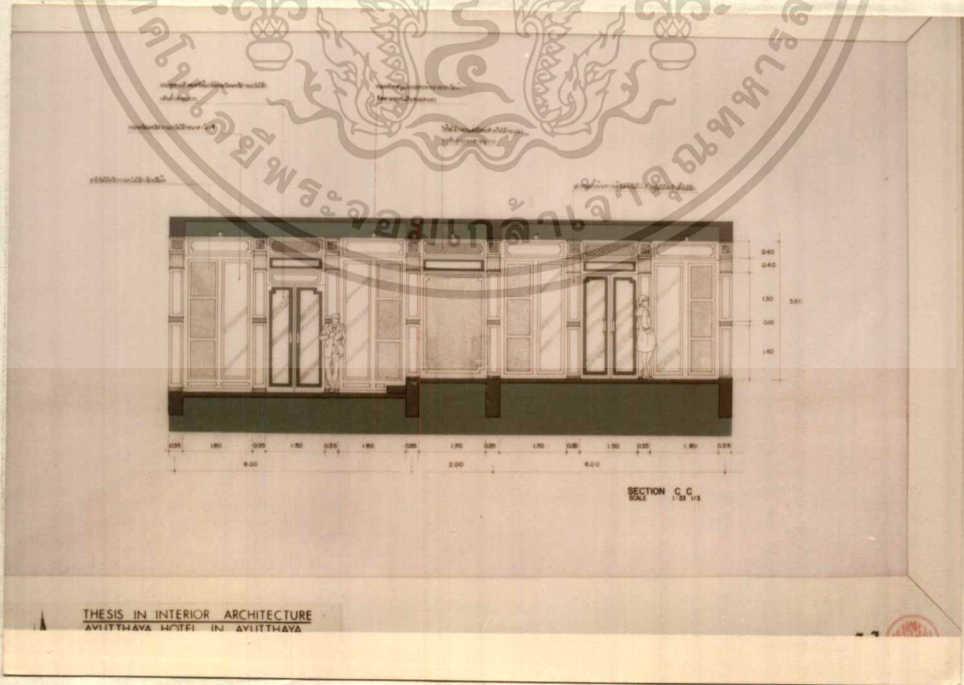

ภาพที่ 5.51 แพลนไฟฟ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.52 รูปด้านส่วนคอฟฟี่ช็อป

ภาพที่ 5.53 รูปด้านส่วนคอฟฟี่ช็อป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

THESIS IN INTERIOR ARCHITECTURE
 AYUTTHAYA HOTEL IN AYUTTHAYA
 DEPARTMENT OF INTERIOR ARCHITECTURE
 FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION
 SINGHAKRABAI 3 INSTITUTE OF TECHNOLOGY (SRABABK)
 PRESENT BY MR ANANJ LIBERAKA (008 30208)

12

ภาพที่ 5.54 ทศนียภาพส่วนค้อฟที่ซ้อฟ

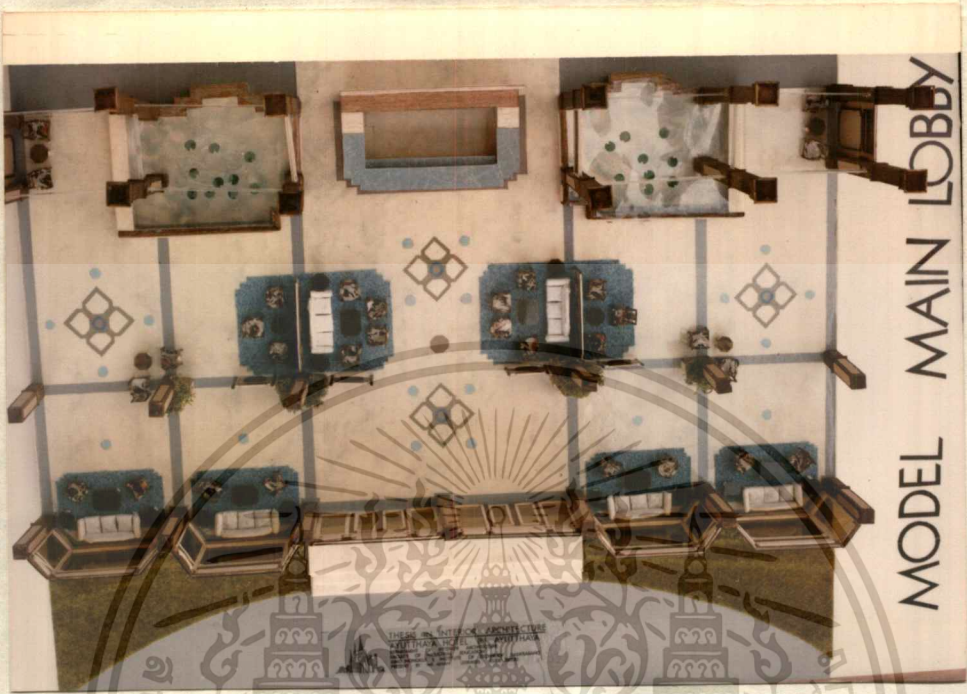

THESIS IN INTERIOR ARCHITECTURE
 AYUTTHAYA HOTEL IN AYUTTHAYA
 DEPARTMENT OF INTERIOR ARCHITECTURE
 FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION
 SINGHAKRABAI 3 INSTITUTE OF TECHNOLOGY (SRABABK)
 PRESENT BY MR ANANJ LIBERAKA (008 30208)

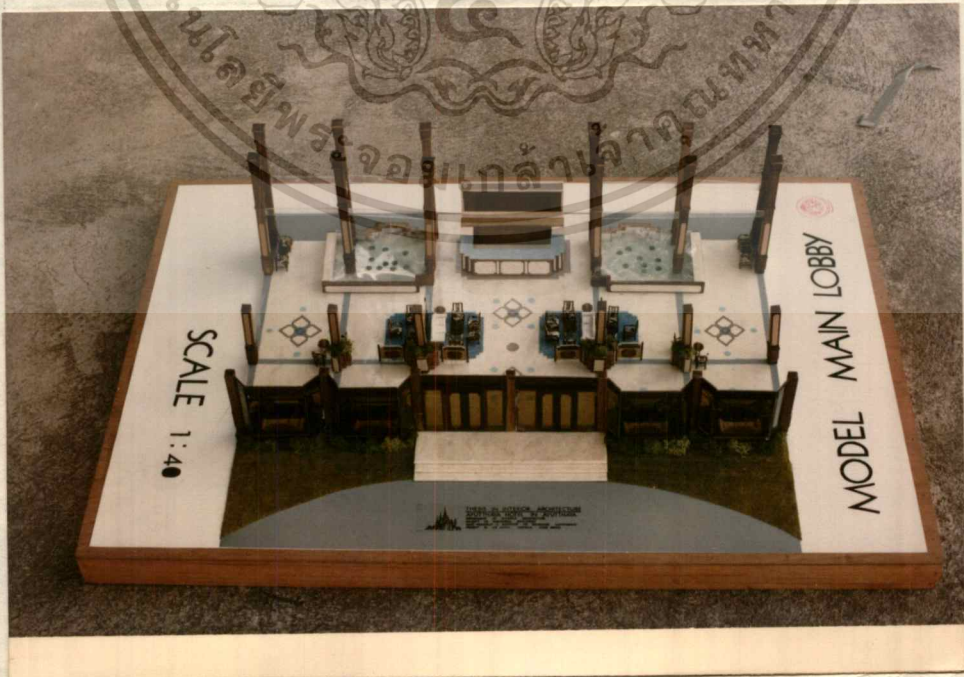
13

ภาพที่ 5.55 ทศนียภาพส่วนค้อฟที่ซ้อฟ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

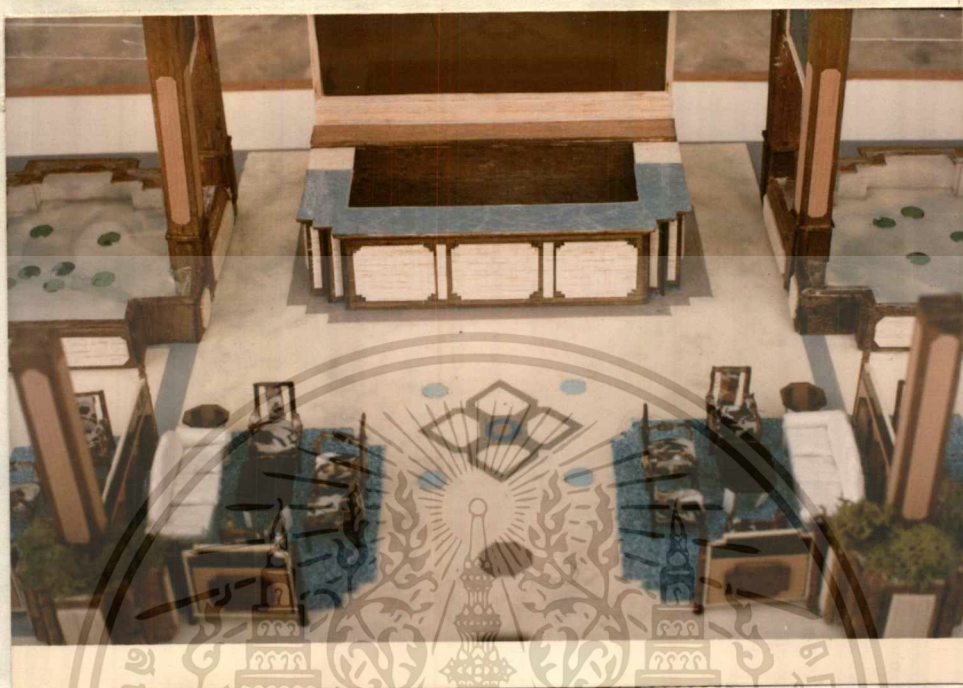

ภาพที่ 5.56. หุ่นจำลองส่วนโถงพักคอย

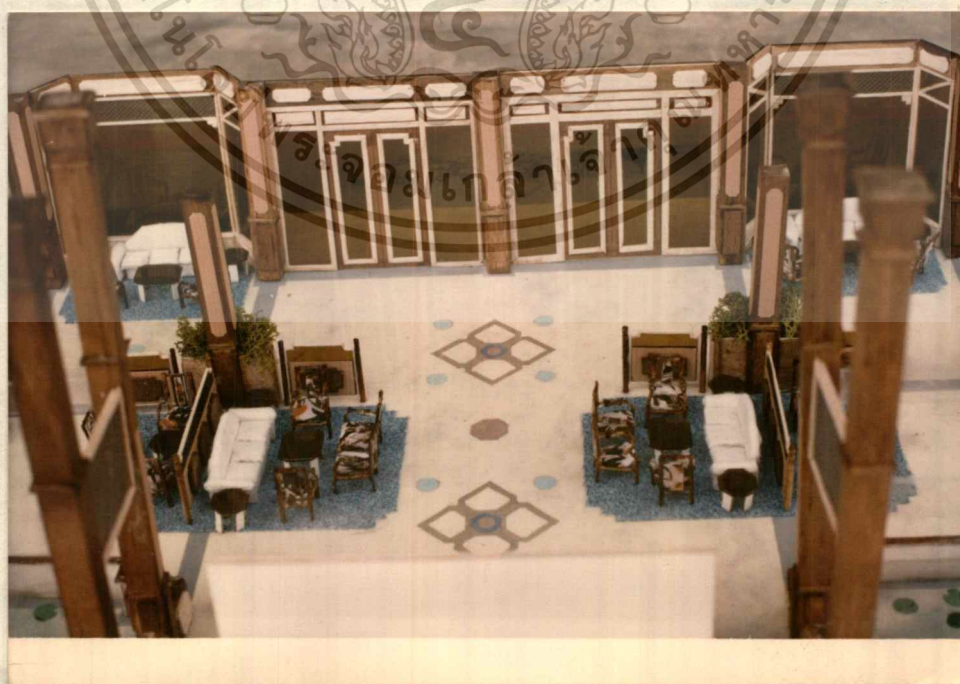

ภาพที่ 5.57. หุ่นจำลองส่วนโถงพักคอย

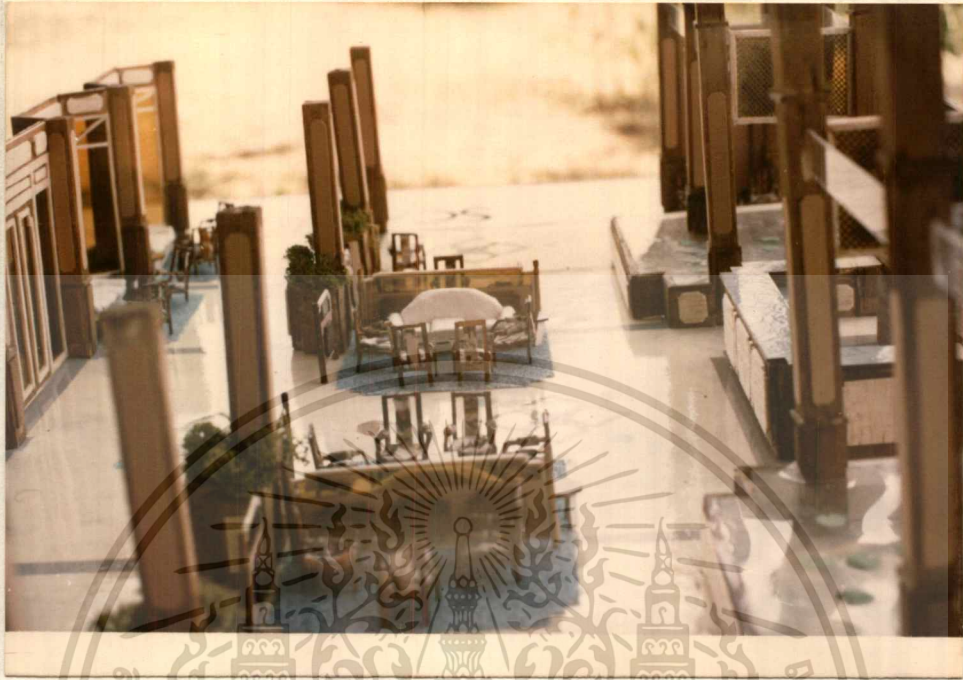
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.58 หุ่นจำลองส่วนโถงพักคอย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับภาพที่ 5.59 หุ่นจำลองส่วนโถงพักคอยเท่านั้นไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.60 หุ่นจำลองส่วนโถงพักคอย

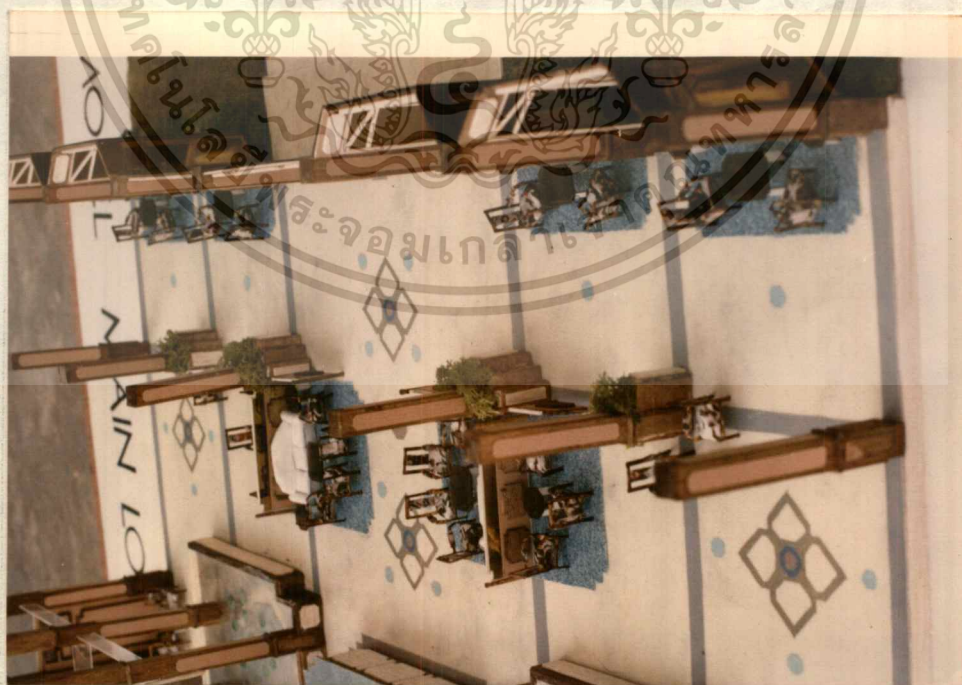

ภาพที่ 5.61 หุ่นจำลองส่วนโถงพักคอย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.62 ห้องจำลองส่วนโถงพักคอย

ภาพที่ 5.63 ห้องจำลองส่วนโถงพักคอย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย _____

กรมศิลปากร , พระราชวังและวัดโบราณในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. พระนคร : โรงพิมพ์
สำนักนายกรัฐมนตรี , 2511

เกื้อกุล ยืนยงอนันต์ , ความเปลี่ยนแปลงภายในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา ระหว่าง
พ.ศ. 2438 - 2500. เอกสารวิชาการหมายเลข 59 สถาบันไทยคดีศึกษา.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2529

จารุวรรณ หงษ์วิจิตร , สถาปัตยกรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. อยุธยา : โรงพิมพ์
เทียนวัฒนา , 2525

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ภาควิชาผังเมือง , การศึกษาเบื้องต้น
เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และบริเวณใกล้เคียง.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2528.

.... , แผนหลักเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2532.

ตรี อมาตยกุล , ศิลปะสมัยอยุธยา. พระนคร : กรมศิลปากร , 2510.

ธีรชัย เจริญศุกกุล , โรงแรมฟ้าดินมา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง , 2531

น.ณ ปากน้ำ , แบบแผนบ้านเรือนในสยาม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ , 2531.

..... , วิวัฒนาการลายไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ , 2524.

..... , ห้าเดือนกลางซากอิฐปูนที่อยุธยา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ , 2529.

บัญชา ชื่นประภาสุรณ , “อยุธยาเมืองเก่า” กิณี พฤษภาคม 2532 , หน้า 36 - 41.

ประทุม ชุ่มเพ็งพันธุ์ , เครื่องทองกรุงศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร , ม.ป.ป.

ปรีชา แดงโรจน์ , การโรงแรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์ , 2527

วิษณุ สุวรรณเพิ่ม และคณะ , “โรงแรม” ขัณฑนา - สถาปัตยกรรม - สถาปัตยกรรม - สถาปัตยกรรม , กรุงเทพฯ :

อักษรสัมพันธ์ , ม.ป.ป.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมศรี สฤตวานิชธนา , งานโรงแรมแพนทอนรีบ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ ,
2527

สันติ เอ็กสูม และ กมล ฉายาวัดนะ , จิตรกรรมสมัยอยุธยา. รายงานผลการวิจัย
สถาบันไทยคดีศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2523
ภาษาอังกฤษ_____

End., Henry. Interiors 2nd Book of Hotels. New York : Whitney Library
of Design , 1978.

Lawson, Fred. Hotels Motels and Condominiums. London : The
Architectural Press , 1978.

Neufert, Ernst. Architects's data. 2nd. Ed (International) English
Ed. London : Granada , 1982.

Penner, Richard H. Hotel Design and Development. Council of Planning
Librarians Exchange Monticello , IL : Bibliography No. 1399,
1977.

Smith , Douglas. Hotel and Restaurant Design. London : Design
Council Publication , 1978.

Time - Saver Standands for Architectural design data. John Handcock.
Callender, editor-in-chief. 6th.Ed, Singapore : Singapore
Mcgraw - Hill, c 1983.

Wilkinson, Jule ed. The Anatomy of Food Service Design 1. Boston :
CBI (Cahners) , 1975.

..... , The Anatomy of Food Service Design 2. Boston : CBI
(Cahners) , 1978.

ก. สถาปัตยกรรมในสมัยกรุงศรีอยุธยา

ในสมัยนี้มีสถาปัตยกรรมที่สามารถแบ่งในหลักการใหญ่ได้ 3 ประเภทกล่าวคือ สถาปัตยกรรมของพระราชวัง สถาปัตยกรรมเนื่องในพระพุทธศาสนา และสถาปัตยกรรมที่หักอาศัย

1) สถาปัตยกรรมของพระราชวัง

พระนครศรีอยุธยาหรือพระราชวังตั้งอยู่ในบริเวณเกาะเมือง 3 แห่ง คือ พระราชวังหลวง ซึ่งในปัจจุบันเรียกว่า "วังโบราณ" เป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ วังหน้า เป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ในตำแหน่งกรมพระราชวังสวนมงคล ได้แก่วังจันทร์ หรือวังจันทร์เกษม วังหลัง เป็นที่ประทับของกรมพระราชวังบวรสถานพิมุข ซึ่งจะเรียงลำดับความสำคัญได้แก่วังหลวง วังหน้า และวังหลัง ซึ่งมีความสำคัญน้อยที่สุด นอกจากนี้ยังมีพระราชวังตั้งอยู่นอกกรุงศรีอยุธยาเพื่อใช้เป็นที่เสด็จประพาส เช่น วังที่เกาะบางปะอินคำหนักพระนครหลวง คำหนักอารเกษม ซึ่งตั้งอยู่ใกล้พระพุทธบาทสระบุรี เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีพระราชวังแล้ว ยังมีพระราชวังอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งสร้างขึ้นในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ที่จังหวัดลพบุรี ได้แก่พระนารายณ์ราชนิเวศน์ ซึ่งพระราชวังแห่งนี้มีปราสาทหลายหลังและหมู่ตำหนักต่าง ๆ อีกหลายหมู่ วังที่เสด็จประพาสเหล่านี้ก็ล้วนสูญหายไปตามกาลเวลา ยกเว้นแต่พระราชวังบางปะอิน ซึ่งได้รับการบูรณะในสมัยรัชกาลที่ 4 และรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

ก. พระราชวังหลวง

การสร้างพระราชวังได้สร้างขึ้น 2 ครั้งด้วยกัน ต่างสถานที่และต่างเวลา กล่าวคือ

ครั้งที่ 1 เมื่อสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (อู่ทอง) สร้างกรุงเทพ-ทวาราวดี เมื่อ พ.ศ. 1893 นั้น ทรงสร้างพระราชวังในที่ซึ่งเป็นวัดพระศรีสรรเพชญ์ในปัจจุบัน พระราชวังตั้งอยู่ท่ามกลางน้ำประมาว 12 เส้นเศษ ในครั้งนั้นปรากฏว่าได้สร้างปราสาทขึ้น 3 องค์ คือ พระที่นั่งไพฑูริย์มหาปราสาท พระที่นั่งไพชยนต์มหาปราสาท และพระที่นั่งไอศวรรย์มหาปราสาท สันนิษฐานว่าคงจะสร้างเป็นปราสาทไม้ นอกจากนั้นยังมีพระที่นั่งมิ่งคลาภิเษก ซึ่งเป็นพระที่นั่งตรีมุข ใช้เป็นที่เสด็จออกและเป็นพระราชมณฑลที่ประทับ

ครั้งที่ 2 เมื่อสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถได้เสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้โดยไม่ว่ากรรมใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้ทรงมีพระราชอุทิศยกวงสร้าง เป็นวัดขึ้นในพระราชวัง พระราชทานนามว่า วัดพระศรีสรรเพชญ์และขยาย เขตพระราชวังลงไปทิศแนวกำแพง เมืองด้านทิศเหนือริมแม่น้ำ สร้างปราสาทและพระที่นั่งขึ้นใหม่หมด ได้แก่พระที่นั่ง เบญจรัตนมหาปราสาท พระที่นั่งสรรเพชญปราสาท ในการสร้างพระราชวังครั้งนี้ โปรดฯให้หันหน้าพระราชวังไปทางทิศตะวันออกให้แม่น้ำลพบุรีอยู่ทางด้านซ้ายมือ ให้วัดพระศรีสรรเพชญ์เป็นวัดในพระราชวัง โดยไม่มี เขตพุทธาวาสให้พระสงฆ์จำพรรษา ให้กำแพงพระนครด้านทิศเหนือ เป็นกำแพงพระราชวังด้วย นอกจากนี้ยังมีกัณเฑาะว์ เขตพระราชฐาน เป็นฝ่ายหน้า ฝ่ายใน ด้วยกำแพงพระราชวังขึ้นในอีกรวมหนึ่ง กำแพงพระราชวังตามคำให้การของขุนหลวงหาวัดกล่าวไว้ว่า กำแพงพระราชวังสูง 10 ศอก หนา 6 ศอก เว้นชานสำหรับทหารขึ้นหน้าที่ 2 ศอก นอกจากนั้นตามกำแพงเหล่านี้ยังมีป้อมและประตูคดหลั่นกันไปมากมาย โดยลักษณะประตูความประชิดหงสาวดาร เล่ม 37 เรื่องกรุงเก่ากล่าวว่า ประตูพระราชวังมีอยู่ 4 แบบ คือที่กำแพงพระราชวังด้านนอก เป็นประตูยอดคดพที่กำแพงพระราชวังขึ้นใน เป็นประตูคดปรายค์ นอกจากนั้นยังมีประตูข้างและประตูเป็นหลังคาอุทหาซ้อนสองชั้น

พระที่นั่งองค์ต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถนี้ ได้มีการเปลี่ยนแปลงในสมัยหลังต่อมา เป็นลำดับ จนถูกพม่าเผาผลาญในปี พ.ศ. 2310 คงเหลือแต่ซากพระที่นั่งที่ยังพอมี เค้าที่จะศึกษาและค้นคว้าจากพงศาวดารถึงประโยชน์ใช้สอย และรายละเอียดการสร้างได้ดังนี้คือ

1. พระที่นั่งมัยคลาภิเษก หรือพระที่นั่งวิหารสมเด็จ เป็นปราสาททองคำได้ เป็นพระที่นั่งที่สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เรียกว่าพระที่นั่งมัยคลาภิเษก ต่อมาในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง ได้ถูกอัสนีบาต แปลว่าฟ้าผ่า ไฟไหม้ จึงโปรดฯ ให้สร้างขึ้นใหม่และเปลี่ยนชื่อเป็นพระวิหารสมเด็จพระที่นั่งองค์นี้ในสมัยกรุงศรีอยุธยา เรียกกันเป็นสามัญว่า ปราสาททอง เพราะเป็นปราสาทปิดทององค์แรกในสมัยอยุธยา มีลักษณะเป็นปราสาทชอกปรายค์ มีมุขหน้ามุขหลังยาวและมุขข้างสั้น มุขหน้ามีมุขเด็จตั้งพระที่นั่งบุษบกมาลา มีกำแพงแก้วล้อมรอบ พระที่นั่งองค์นี้ใช้เป็นที่ประกอบพระราชพิธี เช่น พิธีราชาภิเษก เป็นต้น (ทำนองเดียวกับพระที่นั่งสุทิตมหาปราสาทของพระบรมมหาราชวังกรุงเทพฯ)

2. พระที่นั่งสรรเพชญปราสาท เป็นพระที่นั่งองค์เหนือ ตั้งอยู่ตรงกับพระที่นั่งเบญจรัตนมหาปราสาท เป็นพระที่นั่งที่สันนิษฐานว่าสมเด็จพระนารายณ์มหาราชโปรดฯ ให้สร้างขึ้น มีลักษณะเป็นปราสาทจตุรมุข มีหินสูงกว่าพระที่นั่งองค์อื่น ๆ คงจะใช้เป็นที่ประทับ

ทอดพระเนตรข้ามกำแพงไปสู่แม่น้ำได้ (ท่านองเดียวกับบ็อมทัศนิกขง องพระบรมมหาราชวัง กรุงเทพฯ) นอกจากนี้ในสมัยพระเพทราชา เมื่อเชิญพระบรมศพของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชจากเมืองลพบุรี ก็ได้นำมาประดิษฐานที่พระที่นั่งองค์นี้ ในสมัยพระบรมโกศได้แปลงนามเป็นพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ เพื่อให้คล้องกับพระที่นั่งสรรเพชญปราสาท

๓. พระที่นั่งจักรวรรดิไพชยนต์ สมเด็จพระเจ้าปราสาททองโปรดฯ ให้สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2176 แต่เดิมชื่อพระที่นั่งศรียศโสธรมหาพิมานมรรยงค์ เป็นปราสาทตรีมุข ตั้งอยู่บนกำแพงพระราชวังชั้นใน ด้านทิศตะวันออกของพระราชวัง สำหรับทอดพระเนตรกระบวนแห่และการฝึกซ้อมทหาร เพราะที่หน้าพระที่นั่งออกไปเป็นสนามหลวง (ท่านองเดียวกับพระที่นั่งสุทโธสวรรย์ของพระบรมมหาราชวัง กรุงเทพฯ)

4. พระที่นั่งบรรยงก์รัตนาศน์ สมเด็จพระเพทราชาโปรดฯ ให้สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2231 สำหรับเป็นที่ประทับทรงพระสำราญ พระที่นั่งองค์นี้เรียกอีกนัยหนึ่งว่า "พระที่นั่งท้ายสระ" ตั้งอยู่ด้านหลังของพระราชวัง ลักษณะเป็นปราสาทจตุรมุข กลางสระมีบัวล้อมรอบ ทางด้านทิศตะวันตก เป็นสระใหญ่ด้านทิศตะวันออกเป็นอ่างแก้ว ตรงกลางมีแท่นสูงสำหรับเสด็จขึ้นไปทอดพระเนตรปลาใหญ่น้อยในสระดังกล่าว (ท่านองเดียวกับพระที่นั่งทองกลางสระในสวนขวาของพระบรมมหาราชวัง กรุงเทพฯ)

5. พระที่นั่งทรงปืน สมเด็จพระเพทราชาโปรดฯ ให้สร้างขึ้นเป็นที่ฝึกเพลงอาวุธต่อมาใช้เป็นท้องพระโรงที่เสด็จออก พระที่นั่งองค์นี้ตั้งอยู่ใกล้กับพระที่นั่งบรรยงก์รัตนาศน์ ริมของสระด้านตะวันตก ลักษณะเป็นพระที่นั่งโถงรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

6. พระที่นั่งตรีมุข ตั้งอยู่ด้านหลังของพระที่นั่งสรรเพชญปราสาท ไม่ปรากฏผู้สร้างสันนิษฐานว่าตั้งอยู่บนฐานของพระมหาเศวตฉัตร ในสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์โปรดฯ ให้ปลูกพลับพลาโถง เพื่อเป็นที่ประทับเมื่อเสด็จมาทอดพระเนตรการขุดแต่งพระราชวังหลวงและเป็นที่ต้อนรับแขกเมืองด้วย หลังจากพระราชพิธีรัชมงคอบำเพ็ญกุศลถวายอดีตพระมหากษัตริย์แล้ว ซึ่งพลับพลาที่ยังสมบูรณ์อยู่จนทุกวันนี้

พระที่นั่งอื่น ๆ และอาคารที่ใช้ประกอบการปกครองประเทศและประกอบพระเกียรติยศของพระมหากษัตริย์ ได้แก่ ศาลหลวง ศาลอุทกขุนใน หอแปลพระราชสาส์น โรงราชยาน โรง

ช้าง โรงม้า โรงเรือพระที่นั่งต่าง ๆ เหล่านี้คงปรากฏแต่ในพงศาวดารและรากฐาน หรือเศษเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในงานพิธีการสำคัญเท่านั้น เมื่ออยู่แต่เห็นใบเขียนต้นที่เรียกว่า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชิ้นส่วนของวัสดุก่อสร้างที่ปรากฏให้สันนิษฐานได้เท่านั้น

พระราชวังหลวงของกรุงศรีอยุธยาคงจะต้องมีอาคารที่สำคัญมากกว่าที่กล่าวถึง แต่เนื่องด้วยปัจจุบันคงมีแค่ ซากโบราณสถานที่ยังเหลือเป็นอนุสรณ์เท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อเน้นให้เห็นความสำคัญของพระราชวังหลวง จึงได้นำบันทึกของชาวต่างชาติที่พรรณาไว้ในหนังสือประวัติศาสตร์สยามวงศ์ในลึงกาทวิปคอนราชทูตลังกา เข้ามาของพระสงฆ์สยามคนหนึ่ง กล่าวว่

"..... เมื่อถึงเขตพระราชวังแล เห็นปราสาทราชมณเฑียร ล้วนแต่ปิดทองอร่าม หกขุศานุกุศลลงจากรถแล้วไปพักที่ศาลาแห่งหนึ่ง ซึ่งผูกม่านแดงไว้อย่างงดงาม .. เมื่อได้เวลาแล้ว เจ้าพนักงานจึงนำขุศานุกุศลเข้าไปในพระราชวัง ผ่านประตูเข้าไปสองชั้น ที่ประตูก็ประดับประดาด้วยสีทองและสีอื่น ๆ เมื่อล่องประตูชั้นที่สองเข้าไปก็ถึงพระที่นั่ง (สรรเพชญ์ปราสาท) สองข้างฐานมณเฑียรมีรูปภาพต่าง ๆ ตั้งไว้คือ รูปหมี รูปราชสีห์ รูปราชษ รูปไทวาริก รูปนาค รูปพิราบบัณห์ รูปเหล่านี้ล้วนปิดทองตั้งอย่างละคู่ ตรงหมู่รูปขึ้นไปเป็นราชบัลลังก์สูงประมาณ 10 คืบ ตั้งเครื่องสูงรอบราชบัลลังก์นั้น ผูกม่านปิดทองงามน่าพิศวง ฝ่ายนั่งพระที่นั่งก็ปิดทองบนราชบัลลังก์ตั้งมณเฑียรที่ประดับ เสด็จออกที่มณเฑียรนั้น ....ทางข้างขวาของพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท มีโรงข้างปิดทอง .... ประตูพระราชวังก็ดี ศาลาอุทูนอื่นเป็นที่เจ้าพระยามหาอุปราชแลข้าราชการประชุมกันก็ดี ล้วนตกแต่งเครื่องประดับประตูราชวังยอดปิดทองประดับด้วยดอกและเครือไม้ เมื่อแลดูเข้าไปเห็นพระที่นั่งหลังคาทำขึ้น มียอดอันปิดทองต่อพระที่นั่งออกมาทั้งสี่มุม มีหอสูงทำขึ้น ล้วนมีหน้าต่างอุทูนกรง และยังมีพระราชมณเฑียรอีกหลายหลังล้วนปิดทองแลทำหลังคาเป็นหลายชั้น คำหนักพระราชโอรสและคำหนักมเหสีทั้งสามมีรูปอย่างเดียวกัน พระราชวังอันงามวิจิตรที่กล่าวมานี้สร้างที่ริมกำแพงใกล้แม่น้ำ...."

การบูรณะปฏิสังขรณ์ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

เมื่อกรุงศรีอยุธยาถูกพม่าเผา พระราชวังหลวงก็ถูกเผาไปจนหมดสิ้น ครึ่งถึงรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริว่า พระราชวังเก่าที่พระนครศรีอยุธยา เคยเป็นที่ประทับของพระเจ้าแผ่นดิน ควรจะให้มีที่ระลึกไว้ จึงโปรดฯ ให้สร้างปราสาทขนาดย่อมขึ้น ที่รากฐานของพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท ทรงพระราชดำริจะโปรดฯ ให้จารึกพระปรมาภิไธยพระเจ้าแผ่นดินของกรุงศรีอยุธยา ประดิษฐานไว้ภายใน

ปราสาท เพื่อเป็นที่สักการะต่อไป แต่การก่อสร้างยังไม่ทันแล้ว เสร็จก็ได้เสด็จสวรรคตเสียก่อน

แม้ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คราวจนสมัยรัชกาลที่ 5 ในปี พ.ศ. 2440 ได้โปรดฯ ให้พระยาโบราณราชธานินทร์ ทำการขุดตรวจค้นแผนผังฐานพระมหาปราสาทและพระราชมณฑลที่พระราชวังขึ้น เพื่อรักษาไว้ซึ่งพระยาโบราณราชธานินทร์ก็ได้ลงมือขุดแต่งไปบ้าง คราวจนปี พ.ศ. 2449 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสดยราชสมบัติจะครบ 40 ปี เถ่ารัชกาลสมเด็จพระราชาธิบดี 2 ในปี พ.ศ. 2450 จะโปรดฯ ให้ตั้งพระราชพิธีรัชมงคล บำเพ็ญกุศลถวายสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 กับตั้งอดีตมหाराชทุกพระองค์ในพระราชวังกรุงศรีอยุธยา จึงได้โปรดฯ ให้รื้อโครงสร้างปราสาทที่ท่าค้ำงไว้บนฐานพระที่นั่งสรรเพชญปราสาทนั้นเสีย และสร้างขึ้นใหม่ พร้อมกับสร้างบ่อน้ำ กำแพง ประตูเมือง ประตูวัง และสถานที่ต่าง ๆ ตามรากฐานเดิมด้วยโครงสร้างไม้ให้เหมือนพระราชวังกรุงศรีอยุธยา เมื่อเสร็จพระราชพิธีแล้ว จึงทรงมีพระราชดำริว่าจะเสด็จมาทอดพระเนตรเมือง ๆ และให้เป็นที่รับแขกเมืองได้ด้วย จึงโปรดฯ ให้สร้างพลับพลาตรีมุขขึ้นบนฐานที่เข้าใจว่าเป็นพระราชมณฑลที่ประทับ เดิม

พระราชวังหลวงหรือวังโบราณสมัยหนึ่ง เคยรุ่งเรืองอย่างสูงสุด แต่ในปัจจุบันวังโบราณเหลือแต่ซากที่ยากจะระลึกได้ว่าความรุ่งเรืองนั้นได้มีมาแล้ว

พระที่นั่งที่สำคัญองค์ต่าง ๆ คงเหลือแต่ฐานของพระที่นั่งที่กรมศิลปากรได้ทำการขุดแต่งและบูรณะขึ้น โดยการนำอิฐรุ่นใหม่มารเสริมให้เป็นฐานพระที่นั่งที่สมบูรณ์แบบ จนเหมือนของที่สร้างขึ้นใหม่ยากที่จะระบุได้ว่าฐานเดิมนั้นมีรูปร่างตามที่บูรณะขึ้นใหม่จริงหรือไม่ พระที่นั่งสุริยาสอมรินทร์ก็เหลือแต่ฐานและเสา 1 ต้น ที่พอจะระบุได้ว่าเป็นอาคาร 2 ชั้น ตรงตามหลักฐานในประวัติศาสตร์ ส่วนพระที่นั่งองค์ที่สำคัญรอง ๆ ลงไป เช่น พระที่นั่งทรงบิน พระที่นั่งบรรยงก์รัตนาสน์ เพิ่งจะมีการขุดแต่งในระยะหลังต่อมา

ข. วังจันทร์เกษม

ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออก เฉียงเหนือของกรุงศรีอยุธยา ริมน้ำเจ้าพระยา วังนี้สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงสร้างขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2120 เรียกกันว่า วังใหม่หรือวังจันทร์ เพื่อใช้เป็นที่ประทับขณะที่ยังทรงพระยศเป็นพระยุพราชครองเมืองพิษณุโลก วัตถุประสงค์ที่ทรงสร้างวังนี้ก็เพื่อเป็นที่ประทับขณะที่เสด็จลงมาเฝ้าพระราชบิดา เมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์แล้วก็ยังคงประทับที่วังนี้ ต่อมาอีกหลายปีจึงเสด็จไปประทับที่วังหลวง ต่อมาวังนี้

เป็นที่ประทับของสมเด็จพระเอกาทศรถและพระมหาอุปราชาขององค์ต่อ ๆ ภายไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กล่าวกันว่าวัง เก่าสำหรับพระมหากษัตริย์นั้นตั้งอยู่ใกล้พระราชวังหลวง แต่เนื่องด้วย คัมแคบ ภายหลังจึงยกวังจันทร์ขึ้นเป็นพระราชวังมวารสถานมงคล ที่เรียกว่าวังหน้า เพราะตั้ง อยู่ชื่อหน้าและเป็นค่าน้ำของพระราชวังหลวง แต่เดิมวังนี้ตั้งอยู่นอกกำแพงเมือง เป็นที่สำหรับ ไปทอดพระเนตรข้างแฉียง ซึ่งเคยปรากฏว่ามีพระที่นั่ง เหนียดในบริเวณใกล้ เคียงวังนี้ด้วย

ในคำให้การชาวกรุงเก่ากล่าวว่า วังจันทร์มีกำแพง 2 ชั้น เหมือนวังหลวง กำแพง ชั้นนอกสูง 7 ศอก แนวกำแพงยาวโดยรอบ 24 เส้น มีประตูใหญ่กว้าง 4 ศอก 6 ประตู มี ท้องพระโรง มีพระวิมาน 3 หลัง เรียกว่า พระที่นั่งวิมานรัตยา และมีสถานที่ต่าง ๆ ที่เจ้า พนักงานประจำการ เช่นเดียวกับวังหลวง

ครั้นเมื่อกรุงศรีอยุธยาถูกทำลาย วังจันทร์ก็รกร้าง รัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดฯ ให้สถาปนาขึ้นเป็นพระราชวังสำหรับเป็นที่ประทับ เวลาเสด็จพระราชดำเนินขึ้นมาประพาสกรุงเก่า และทรงเปลี่ยนชื่อเป็นพระราชวังจันทร์เกษม ครึ่งถึงสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อโปรดฯ ให้สร้างพระราชวังบางปะอินแล้ว วังนี้ก็มิได้ใช้ต่อไป สถานที่ต่าง ๆ ทั่วทุกกรม จึงโปรดฯ ให้ซ่อมแซมอาคารเฉพาะบางหลังและพระราชทานให้เป็น ที่ว่าการมณฑลกรุงเก่า ซึ่งปัจจุบัน เป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจันทร์เกษมในความควบคุมดูแลของ หน่วยศิลปากรที่ 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อาคารและสิ่งก่อสร้างที่ยังเหลืออยู่ในปัจจุบัน ได้แก่

- 1) กำแพงพระราชวัง ตามความยาวด้านละ 4 เส้น มีซุ้มประตู 4 ซุ้ม
- 2) ผนังหลาจตุรมุข เป็นผนังทลาคีรีองค์ไม้ หลังคามุงกระเบื้อง มีช่อฟ้าใบระกา หางหงส์ นาคสะดุ้ง หน้าบันของเดิม เป็นลายพระราชลัญจกร ซึ่งต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 7 ผนัง หลาชำรุดทรุดโทรมมากจึงได้รื้อลง และสร้างขึ้นใหม่โดยใช้ฝาไม้ของเดิม พร้อมทั้งแก้ไขทรง หลังคาและลายหน้าบันทั้งหมด
- 3) พระที่นั่งวิมานรัตยา ซึ่งก่อด้วยอิฐดินเผา ซึ่งได้เคยใช้เป็นที่ว่าการมณฑลกรุงเก่า ตั้งแต่ พ.ศ. 2493 และปัจจุบันได้เป็นพิพิธภัณฑ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค. วังหลัง

พระราชวังหลังนี้ตั้งอยู่ในกำแพงพระนครด้านทิศตะวันตก ตรงข้ามกับวัดกษัตราธิราช วังหลัง เพิ่งปรากฏในแผ่นดินพระมหาจักรพรรดิ เมื่อมอบราชสมบัติให้พระมหินทราธิราช ที่ตั้งของพระราชวังอยู่ที่สวนหลวงติดกับวัดสมสวารค์ (บางครั้งจึงเรียกเป็นสามิตรรวมกันไปว่า "สวนหลวงสมสวารค์") จึงยกขึ้นเป็นวัง เป็นที่ประทับของกรมพระราชวังบวรสถานพิมุข และที่เรียกว่าวังหลัง เพราะวังนี้อยู่ริมพระนครด้านทิศตะวันตก และเป็นด้านหลังของพระราชวังหลวง ภายในวังนี้ คำหนักต่าง ๆ คงจะเป็นคำหนักเครื่องมือ เสารั้วคงจะเป็นเสาไม้แก่น คำหนักที่มีฐานเป็นตึก มีเพียงแห่งเดียว

ที่วังหลังนี้ภายในบริเวณโรงงานสุราซึ่งมีสถาปัตยกรรมที่น่าสนใจ กล่าวคือ พระเจดีย์ศรีสุริโยทัย ซึ่งเป็นพระเจดีย์ที่สำคัญในประวัติศาสตร์และได้รับการบูรณะจนเห็นเค้าโครงของพระเจดีย์อย่างสมบูรณ์แบบ พอที่จะชี้ให้เห็นว่าเป็นเจดีย์ที่สร้างขึ้นในสมัยพระมหาจักรพรรดิ โดยเป็นเจดีย์ย่อมุมให้สิบสอง มีชั้นจระนำทั้ง 4 ทิศ เปรียบเทียบได้กับพระเจดีย์ชนิดเดียวกับที่วัดญาณเสน นอกจากนั้นเนื่องจากที่ตั้งของวังหลังติดกับวัดสมสวารค์ เมื่อมีการรื้อถอนและเปลี่ยนแปลงโบสถ์วิหาร และพระเจดีย์ต่าง ๆ ในวัดสมสวารค์จนเหลือแต่เจดีย์ศรีสุริโยทัยแต่เพียงแห่งเดียว ผู้รื้อถอนจึงได้นำเอาใบเสมามาล้อมรอบพระเจดีย์แห่งนี้ไว้ จึงดูเป็นหนองแปลกประหลาดที่ใบเสมาควรจะล้อมรอบโบสถ์คามระ เบื้องของการสร้างพระอุโบสถกลับมาล้อมรอบพระเจดีย์แทน ถ้านักท่องเที่ยวมาชมพระเจดีย์แห่งนี้ อาจจะได้รับความเข้าใจที่ผิดๆ ไปว่า ใบเสมาจะนำมาประดับพระเจดีย์ก็ได้

ง. พระราชวังบางปะอิน

พระราชวังนี้สร้างขึ้นในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง ทั้งนี้เนื่องจากสกุลวงศ์ของพระองค์มีนิวาสสถานอยู่ที่เกาะบางปะอิน และสมเด็จพระเจ้าปราสาททองก็ได้ทรงสมภพ ณ ที่แห่งนี้ด้วย ฉะนั้นเมื่อพระองค์ได้เสด็จขึ้นครองราชสมบัติในปี พ.ศ. 2173 แล้วจึงได้ถวายบ้านเดิมเป็นพุทธบูชาโดยโปรดฯ ให้สร้างวัดขึ้นที่ตรงนั้น ในปี พ.ศ. 2175 พระราชทานนามว่า วัดชุมพลนิกายาราม และโปรดฯ ให้ขุดสระและสร้างวังใหม่ขึ้นกลางเกาะ เพื่อใช้เป็นที่เสด็จประพาส หลังจากรัชกาลของสมเด็จพระเจ้าปราสาททองแล้ว พระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยาสมัยต่อมา ก็ได้ใช้ เกาะบางปะอิน เป็นที่เสด็จประพาสต่อมาทุกรัชกาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระราชวังที่สร้างครึ่งพระเจ้าปราสาททองได้ปรักหักพังไปหมดแล้ว คงเหลือแต่สระยาว 400 เมตร กว้าง 40 เมตร มีซากปราสาทเหลืออยู่ในสระนั้น ปรากฏในสมัยรัชกาลที่ 4 ได้เสด็จประพาสบางปะอินด้วยเรือกลไฟ ได้พบทวารกปรักหักพังดังกล่าว จึงโปรดฯ ให้สร้างพระตำหนักขึ้นในบริเวณวังเก่า โดยสร้างพระที่นั่งองค์หนึ่งเป็นที่ประทับ มีเรือนแถวสำหรับฝ่ายในหลังหนึ่งมีพลับพลาวิมน์น้ำก่อกำแพงล้อมรอบ ส่วนบริเวณตะวันตกซึ่งมีคลองขุดตัดกันจนดูเป็นเกาะ โปรดฯ ให้ทำพลับพลาไว้กลางเกาะ ส่วนวัดชุมพลนิกายาราม ซึ่งปรักหักพังมากก็โปรดฯ ให้ปฏิสังขรณ์ให้บริบูรณ์

ในสมัยรัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดฯ ที่จะเสด็จประพาสพระราชวังบางปะอินอยู่เสมอ ด้วยเป็นทำเลที่ดี เพราะเป็นเกาะอยู่กลางน้ำ จึงโปรดฯ ให้ขุดสระเดิมให้ลึกกว่าเก่าพร้อมทั้งก่ออิฐถือปูนรอบสระ และโปรดฯ ให้สร้างปราสาทโถงขึ้นกลางสระ เพื่อเป็นที่ระลึกถึงปราสาทเดิม พระราชทานนามว่า พระที่นั่งไอศวรรย์ทิพยอาสน์ตามนามเดิม ส่วนบริเวณรัชกาลที่ 4 เคยเสด็จมาประทับก็โปรดฯ ให้สร้างเป็นพระที่นั่งชื่อพระที่นั่งวโรภาสพิमान นอกจากนั้นโปรดฯ ให้สร้างตึก 2 ชั้น ในกำแพงด้านเหนือพระที่นั่งวโรภาสพิमान สำหรับเป็นที่อยู่ของฝ่ายใน พระราชทานนามว่า วรนามเกษมสถาน ศาลเทพารักษ์เดิมโปรดฯ ให้รื้อลงย้ายมาปลูกสร้างเป็นปราสาทยอดปราสาทขนาดเล็ก พระราชทานนามว่า เหมมณเฑียรเทวราช ส่วนที่ศาลเดิมโปรดฯ ให้สร้างเป็นตำหนักที่ประทับของพระเจ้าน้อยยาเดอ ที่ตามเสด็จ เรียกว่า สภาคารราชประบวร และยังมีอาคารอื่น ๆ อีกหลายหลัง การสร้างพระที่นั่งต่าง ๆ เหล่านี้สำเร็จลงในปี พ.ศ. 2419

ที่พระราชวังนี้ เป็นพระราชวังที่งดงามด้วยสถาปัตยกรรมทลายรูปแบบ มีทั้งแบบไทยแบบจีนและแบบตะวันตก

พระที่นั่งไอศวรรย์ทิพยอาสน์ ซึ่งเป็นพลับพลาโถงกลางสระ ประดิษฐานพระบรมรูปรัชกาลที่ 5 สร้างขึ้นเป็นแบบไทยประเพณี

พระที่นั่งเวหาสน์จำรูญหรือเทียนเม่งเค้ย (ฟ้าสว่าง) สร้างขึ้นเป็นพระที่นั่งแบบจีนสูง 2 ชั้น ซึ่งข้าราชการกรมท่าชายซึ่งเป็นพ่อค้าใหญ่ชาติจีนในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้สร้างถวายที่พระที่นั่งนี้นอกจากตัวสถาปัตยกรรมจะเป็นแบบจีนที่สมบูรณ์แล้ว ยังมีการจำหลักลายไม้ที่ผนัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต่าง ๆ อย่างวิจิตรที่หาดูได้ยาก และยังมีประดับประดาพื้นศาลาหน้าพระที่นั่งด้วยกระเบื้องลาย
คราว เขียนรูปสัตว์หิมพานต์ตามคติความเชื่อของจีน ส่วนเครื่องตกแต่งองค์พระที่นั่งก็เป็นแบบจีน
ล้วน หากที่จะหาที่เปรียบได้

พระที่นั่งวโรภักษิมาณ สร้างขึ้นเป็นพระที่นั่งแบบตะวันตก ซึ่งพระที่นั่งองค์นี้
ในปัจจุบันใช้เป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรม
ราชินีนาถภายในท้องพระโรงของพระที่นั่งประดิษฐานพระมหาเศวตฉัตรพร้อมด้วยพระราช
บัลลังก์ นอกจากนี้ยังมี เครื่องตกแต่ง เป็นแบบตะวันตกทั้งสิ้น

นอกจากพระที่นั่งที่สำคัญทั้ง 3 องค์แล้ว ยังมีพลับพลาที่ประทับทรงพระสำราญ
ในดาดลานทนม บริ เวลที่ประดิษฐานพระราชอนุสาวรีย์ของพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ และ
พระราชอนุสาวรีย์ของพระอัครชายาเธอ พระองค์เจ้าเสาวภาคณาภิรัตน์ และสมเด็จพระเจ้าฟ้า
อีก 2 พระองค์ นอกจากนี้ยังมีพระที่นั่งเล็ก ๆ เช่นพระที่นั่งบุษพาประพาส พระที่นั่งสถาคาร
ราชประยูร หอวิรุทธศนา ปลอดภัยของพระที่นั่งอุทยานภูมิเสถียรที่ถูกไฟไหม้ไปแล้ว และหอ
เกมมณฑล เทวราช ซึ่งเป็นศาลที่รัชกาลที่ 5 สร้างถวายพระเจ้าอยู่ทอง

นอกจากความงดงามของสถาปัตยกรรมที่กล่าวแล้ว สิ่งที่น่าสนใจของพระราชวัง
นี้คือ สวนอันร่มรื่นด้วยแมกไม้ใหญ่ประเภทไม้ไทย ได้แก่ต้นขี้เหล็ก ต้นมะม่วง ต้นไทร ต้นลั่นทม ฯลฯ
แล้วยังมีไม้ค้ำ เช่น ข่อยค้ำเป็นรูปช้าง รูปหมี่ รูปเสือ ฯลฯ อีกด้วย

2. สถาปัตยกรรมเนื่องในพระพุทธศาสนา

สถาปัตยกรรมที่เป็นลักษณะเด่นของกรุงศรีอยุธยาได้แก่สถาปัตยกรรมอันเนื่องใน
พระพุทธศาสนา จะเห็นได้ว่าในรอบ 417 ปี ของกรุงศรีอยุธยามีการสร้างวัดไม่น้อยกว่า 543
วัด ตามที่พระยาโบราณราชธานินทร์ได้สำรวจไว้ วัดต่าง ๆ เหล่านี้ต่างก็มีรูปร่างลักษณะที่แตก
ต่างกันไปแต่ละยุคแต่ละสมัยแล้วแต่อิทธิพลของศิลปถิ่นอื่น ที่เข้ามามีบทบาททำให้รูปแบบ เปลี่ยน
แปลงไป อีกทั้งวัสดุก่อสร้างและช่างฝีมืออีกทั้งคติความเชื่อต่าง ๆ ก็ล้วนเป็นผลให้เกิดความแตก
ต่างไปในรูปลักษณะของสถาปัตยกรรมแต่ละสมัยด้วย นอกจากนี้ในพื้นที่บริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยาคอน
ล่างนี้ยังมีอาณาจักรทวารวดี อาณาจักรละโว้ ได้ครอบครองพื้นที่นี้มาก่อนฉะนั้นศิลปของอาณาจักร
เหล่านี้ก็ยังได้ปรากฏในวัดของพระพุทธศาสนาในยุคต่อมาด้วย ด้วยเหตุนี้ในการศึกษาสถาปัตยกรรม

อันเนื่องในพระพุทธศาสนาของกรุงศรีอยุธยาจะแบ่งยุคของสถาปัตยกรรมตามลักษณะ เค้าที่ เห็นได้
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอญูญาติหนาไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ขัด เจนดังนี้คือ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยุคที่ 1 สมัยอโยธยา ก่อนสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 สร้างกรุงศรีอยุธยา

ยุคที่ 2 สมัยอยุธยาตอนต้น ตั้งแต่สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 ถึงสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ พ.ศ. 1893 - พ.ศ. 2031

ยุคที่ 3 สมัยอยุธยาตอนกลาง ตั้งแต่สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 3 ถึงสมัยพระเจ้าทรงธรรม พ.ศ. 2034 - พ.ศ. 2171

ยุคที่ 4 สมัยอยุธยาตอนปลาย ตั้งแต่สมัยพระเจ้าปราสาททอง ถึงสมัยพระเจ้าเอกทัศ พ.ศ. 2173 - พ.ศ. 2310

ยุคที่ 5 สมัยรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 7 ที่ได้กลับไปบูรณะพระนครศรีอยุธยา

ยุคที่ 1 สมัยอโยธยา

ดังที่กล่าวแล้วข้างต้นที่เชื่อกันว่า เมื่อครั้งขอมมีอำนาจในราวพุทธศตวรรษที่ 16 ขอมได้สร้างเมืองหน้าด่านขึ้นที่ระหว่างแม่น้ำลพบุรี แม่น้ำป่าสัก และแม่น้ำเจ้าพระยามาพบกันเชื่อว่าเมืองอโยธยา ซึ่งนักประวัติศาสตร์บางท่านสันนิษฐานว่าคงจะตั้งอยู่แถววัดเค็มหรือวัดอโยธยา วัดสมณโกฏฐาราม วัดฤๅณิคาร ซึ่งในปัจจุบันจะเรียกว่าอโยธยาเหนือไปหลังก่อน นอกจากนั้นในบริเวณทางใต้ของอโยธยาเหนือสันนิษฐานว่ามี เมืองอีก เมืองหนึ่งซึ่งตั้งอยู่ใกล้ปากน้ำแม่เปี้ย ซึ่งแม่น้ำสายนี้ได้ไหลผ่านเมืองอโยธยาออกมาได้วัดพนัญเชิงที่บริเวณนี้ได้พบร่องรอยของท่านบ่อ่างน้ำโบราณขนาดใหญ่ตามแผนที่อยุธยาฉบับของซูเมอ ชุมสายนอกจากนั้นในพงศาวดารฉบับกลางประเสริฐกล่าวไว้ว่า แรกสถาปนาพระพุทธเจ้าหนึ่ง เชียงจูลจักราช 686 ปี ตรงกับ พ.ศ. 1867 คือก่อสร้างกรุงศรีอยุธยาถึง 26 ปี แต่ไม่บอกนามผู้สร้าง ด้วยลักษณะของพระพุทธรูปที่มีขนาดใหญ่เช่นนี้ จึงน่าจะสันนิษฐานว่าค่าบิลที่สร้างพระพุทธรูปองค์นี้น่าจะต้องเป็นชุมชนเดิมมาก่อน นอกจากนั้นที่บริเวณเดียวกันนี้ยังได้พบพระพุทธรูปศิลปะสมัยทวาราวดี 2 องค์ที่วัดรอ ซึ่งเป็นวัดร้างอยู่ทางทิศตะวันตกของวัดพนัญเชิง ส่วนในเกาะเมืองก็พบพระพุทธรูปแบบอุททองที่วัดธรรมิกราช พระพุทธรูปศิลปะแบบทวาราวดีที่วิหารพระคันธารราช วัดหน้าพระเมรุที่แต่เดิมประดิษฐานอยู่ที่วัดมหาธาตุ ซึ่งนักประวัติศาสตร์สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากนครปฐม

จะเห็นได้ว่าศิลปะของทวาราวดีและศิลปะของอุททอง ซึ่งมีมาก่อนสมัยอยุธยาได้ปรากฏอยู่ ณ ที่ต่าง ๆ บริเวณภูมิภาคนี้หลายแห่ง ซึ่งชี้ให้เห็นว่าความเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาคแถบนี้ได้

ปรากฏขึ้นก่อนการสร้างกรุงศรีอยุธยา นอกจากนั้นอาจารย์ น.ส ปากน้ำ จิตรกร เอกและยูเชียว-เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชาญ เรื่องประวัติศาสตร์ศิลป์ได้ทำการสำรวจสถาปัตยกรรมของอยุธยาเมื่อก่อนปี พ.ศ. 2510 ได้อธิบาย เกี่ยวกับศิลปและสถาปัตยกรรมของสมัยอยุธยาได้ดังนี้

1. ลักษณะการตั้งทิศทางพระอุโบสถ จะหันหน้าพระอุโบสถไปสู่ลำน้ำสายหลัก
2. ลักษณะการก่อสร้าง โดยใช้วิธีก่ออิฐ ไม่ถือปูน
3. ลักษณะของโบ เสมา มีลักษณะที่วิวัฒนาการจากโบ เสมาของสมัยลพบุรี ซึ่งยังสามารถแบ่งได้เป็น 2 รุ่นคือ

ก) รุ่นแรก ทำด้วยหินทรายแดง รูปแบนมหวยาน ทรงสี่เหลี่ยม ทนทานเท่ากันทุกด้าน มักนิยมทำลวดลาย เป็นรูปดอกไม้และใบไม้ เป็นเครื่องตกแต่งบริเวณยอด เสมาและตรง เหว เสมา

ข) รุ่นหลัง บางครั้งทำด้วยหินชนวนรูปแบนหินยานลึงกา รูปทรงสูงขลุ่ยขึ้นที่เอา เสมาคอด เข้าและยังใส่ลวดลาย เครื่อง เหวอย่างวิจิตร พบได้ที่วัดมเหยงคณ์ และวัดกุฎีขาว

4. ลักษณะของพระพุทธรูป ซึ่งแบ่งได้ 3 ยุคด้วยกันคือ

- ก) ยุคต้น เป็นพระพุทธรูปสกุลช่างอุทอง เช่นหลวงพ่อดำวัดพนัญเชิง
- ข) ยุคกลาง พระพุทธรูปส่วนมากทำเป็นปางมารวิชัย เป็นศิลปอยุธยาและศิลปอุทองปนกัน
- ค) ยุคปลาย พระพุทธรูปทรง เครื่องแบบราชาธิราช ส่วนมาก เป็นปางประทานอภัย

5. ลักษณะของรูปทรงพระ เจดีย์ พระ เจดีย์ที่สร้างขึ้นก่อนกรุงศรีอยุธยาที่ควรจะเรียกว่าสมัยอยุธยา แบ่งได้เป็น 6 แบบ คือ

- ก) แบบทวาราวดี ตัวอย่างเห็นได้ที่วัดขุนเมืองใจ ในตัว เกาะอยุธยา
- ข) แบบเจดีย์ ๑ เหลี่ยม มีฐานประดิษฐานพระพุทธรูป ๘ ทิศ เลียนแบบมาจากเจดีย์ละโว้ ตัวอย่างเห็นได้ที่วัดมณฑป และวัดร้างกลางบึงพระราม
- ค) แบบเจดีย์ ๑ เหลี่ยม ซึ่งมีวิวัฒนาการมาจากแบบวิเจดีย์ ๑, เหลี่ยม แต่ตัดส่วนละเอียดที่จุกจิกออกไปบ้าง ฐานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปทั้ง ๘ เหลี่ยมก็ตัน หรือถูกตัดหายไป ตัวอย่าง เช่นที่วัดจงกลม วัดเสด็จ และวัดกระซาย วัดสุวรรณาวาส
- ง) แบบเจดีย์ที่มีวิวัฒนาการมาจากสมัยอุทอง ซึ่งเป็นเจดีย์ที่มีองค์เจดีย์ตั้งบน

ฐานสี่เหลี่ยมสูง เช่นเจดีย์ที่วัดอโยธยา หรือรุ่นถัดมา เป็นเจดีย์ที่ตกแต่งส่วนละเอียดมากน้อยตามเอกสารเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการรักษาเท่านั้น ไม่นับญาติให้หาไปใช้ประโยชน์ด้านการศึกษาไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีเหตุผลเบื้องหลังที่ และที่ยังมีของสงวนเอกสารที่สงวนไว้ใช้

วิวัฒนาการมาจากฐานแรก คือทำเป็น เจดีย์ตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยม แต่มีขนาดใหญ่ขึ้น เช่น เจดีย์วัดสามวิหาร

จ) เจดีย์หินยานแบบลังกา แบบนี้ไม่นิยมทำฐานเจดีย์ องค์ระฆังจะเตี้ย เกือบจดพื้นดิน ความสูงขององค์ระฆังสูงกว่าส่วนใต้ระฆังถึงพื้นดิน มีบัลลังก์ใหญ่ยอดเจดีย์ทั้งใหญ่และสูง ตัวอย่างได้แก่ เจดีย์วัดพลับพลาไชย วัดเสถียง วัดลิกกาสมุต และวัดสมณโกฏฐาราม เป็นต้น

ฉ) เจดีย์สมัยอโยธยารุ่นสุดท้าย ซึ่งวิวัฒนาการมาจากแบบหินยานลังกานิยมทำเจดีย์บนแท่นมีข้างล้อมหรือสิงห์ล้อม ตัวอย่าง เช่น เจดีย์วัดแม่นางปลื้ม วัดธรรมนิการาช วัดมเหยงคณ์ และวัดช้าง

สถาปัตยกรรมในสมัยอโยธยาได้ปรากฏอยู่ในวัดต่าง ๆ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลายแห่งทั้งในตัว เกาะ เมืองและปริมณฑล ครั้นถึงสมัยอยุธยาได้มีการบูรณะปฏิสังขรณ์วัดต่าง ๆ เหล่านี้โดยสร้างสถาปัตยกรรมแบบร่วมสมัยขึ้นมาใหม่โดยการพอกทับพระสถูปเจดีย์ของเดิมบ้าง สร้างเพิ่มขึ้นใหม่บ้าง จึงปรากฏรูปร่างแบบสถาปัตยกรรมที่ปะปนกันหลายสมัยในวัดเดียวกัน ดังเช่น วัดอโยธยา วัดมเหยงคณ์ วัดกุฎีขาว วัดธรรมนิการาช เป็นต้น จึงยากที่จะชี้ชัดลงไปได้ว่าสถาปัตยกรรมสมัยอโยธยาคามที่อาจารย์ น.ณ ปากน้ำ ได้อธิบายไว้ นั้นแตกต่างไปจากสถาปัตยกรรมสมัยอโยธยาอย่าง เห็นได้เด่นชัด

ยุคที่ 2 สถาปัตยกรรมสมัยอยุธยาตอนต้น

สถาปัตยกรรมในสมัยนี้จะมีแบบแผนที่เห็นได้ชัด เจนโดยเฉพาะในบริเวณพุทธาวาส ซึ่งประกอบด้วยอาคารหลักสำคัญ 3 อย่าง คือพระสถูปเจดีย์ พระวิหาร และวิหารคดหรือพระระเบียงกับ เจดีย์บริวาร โดยมีการจัดแผนผังบริเวณพุทธาวาสมีลักษณะเด่น ดังนี้

1. นิยมหันหน้าวัดไปทางด้านทิศตะวันออก ซึ่งเป็นหลักแบบอย่างที่สืบทอดมาจากอินเดีย
2. นิยมสร้างพระสถูปเจดีย์ เป็นทรงปราสาทและถือว่าพระปราสาทเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด รองลงมาได้แก่พระวิหารและพระอุโบสถตามลำดับ
3. จะถือเอาพระปราสาทเป็นศูนย์กลางของเขตพุทธาวาส
4. นิยมที่จะวางผังให้วิหารตั้งอยู่หน้าพระสถูปเจดีย์ ส่วนด้านหลังบางครั้งก็จะเป็นวิหารอีกหลังหนึ่งหรือเป็นพระอุโบสถ
5. ระหว่างพระวิหารหรือพระอุโบสถ นิยมเชื่อมด้วยวิหารคดหรือพระระเบียง

ซึ่งล้อมรอบพระสถูปเจดีย์อีกชั้นหนึ่ง เช่นที่วัดพุทธไสยาสน์ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีรอบบริเวณพุทธาวาสจะเป็นเจดีย์บริวารรายรอบอีกชั้นหนึ่งเป็นการนำไปใช้

7. การจัดผังบริเวณโดยทั่วไป คือเอาพระวิหารและพระสถูปเจดีย์เป็นแกนกลาง

8. ลักษณะของโบสถ์เป็นหินชนวนขนาดใหญ่ไม่มีลวดลาย ตัวอย่างได้แก่โบสถ์ที่วัดสุทธไสวรรย์ วัดพระราม วัดมหาธาตุ วัดราชบูรณะ เป็นต้น

ยุคนี้ เริ่มต้นตั้งแต่สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ทรงสร้างพระนครศรีอยุธยาเป็นราชธานี เมื่อ พ.ศ. 1893 มาจนถึงรัชกาลสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ เมื่อ พ.ศ. 2031 แบบอย่างของสถาปัตยกรรมในยุคนี้ เห็นชัดว่าได้อิทธิพลทางศิลปะจากขอม ได้แก่พระสถูปเจดีย์ทรงปราสาท ซึ่งงานสถาปัตยกรรมของขอม เองก็ได้รับอิทธิพลจากอินเดียและเปลี่ยนแปลงไปจนมีลักษณะผิดแปลกไปจากต้นเค้า อย่างไรก็ตามแม้ว่าไทยเราจะได้รับอิทธิพลหรือแบบอย่างในการสร้างศิลปกรรมจากขอม แต่ได้ดัดแปลงและเพิ่มเติมจนเป็นลักษณะทรวดทรงและอุดมคติตามแบบของไทยจนไม่เหมือนทั้งขอมและอินเดีย เช่นการสร้างปราสาทตามแบบขอมให้เป็นประธานของวัดคืออยู่ด้านหน้า แต่ทำให้มีลักษณะทรวดทรงสูงกว่าปราสาทของขอม หาย่อมุมมากขึ้น ส่วนฐานมีความสูงเกือบเท่าส่วนบนของปราสาทในยุคนี้ มีวลีขอมสำหรับประดับปราสาทในยุคนี้ไม่นิยมทำลวดลาย ทำเพียงกลีบบนเกลี้ยง ๆ เท่านั้น จะทำลวดลายก็เพียงเฉพาะมุมประตูที่จะเข้าไปภายในองค์ปราสาทเท่านั้น ตัวอย่างพระปราสาทในยุคที่ 1 นี้ได้แก่

พระปราสาทวัดสุทธไสวรรย์ ซึ่งเป็นวัดที่พระเจ้าอู่ทองโปรดฯให้สร้างโดยอุทิศพระค่านิก เรียงเหล็ก ซึ่งเคยใช้เป็นที่ตั้งก่อนที่จะสร้างพระนครศรีอยุธยาถวายให้ เป็นวัดเมื่อวันพฤหัสบดี เดือน 4 ขึ้น 1 ค่ำ ปีมะเส็ง พ.ศ. 1896

พระปราสาทที่วัดพระราม ซึ่งพระเจ้าบรมไตรโลกนาถโปรดฯให้สร้างตรงบริเวณที่ถวายพระเพลิงสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง)

พระปราสาทที่วัดมหาธาตุ ซึ่งสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1 ทรงสร้างเมื่อ พ.ศ. 1917 และพระปราสาทที่วัดราชบูรณะ ซึ่งสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 เจ้าสามพระยาทรงสร้างตรงบริเวณที่ถวายพระเพลิงพระศพของเชษฐาทั้งสองพระองค์ คือ เจ้าอ้ายพระยา เจ้าอีพระยา เมื่อ พ.ศ. 1967 สำหรับปราสาทวัดราชบูรณะนี้ เป็นปราสาทที่สวยงามมากแบบหนึ่งเรียกกันว่า "ปราสาททรงงาเนียม"

การทำฐานทักษิณของพระปรางค์ในสมัยนี้มีลักษณะฐานสูงกว่าแบบลพบุรี ซึ่งนิยมสร้างปรางค์ตั้งอยู่บนพื้นดิน ครั้นถึงสมัยอยุธยาตอนต้น จะยกฐานสูงขึ้นมาข้าง เช่นที่วัดพุทธไสยาจารย์ และฐานจะยิ่งสูงขึ้นในสมัยต่อมาจนถึงปรางค์ของวัดพระราม ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นแบบอย่างสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

โบสถ์หรือวิหารโดยทั่วไปมักสร้างเป็นห้อง รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าบนฐานสูง เล็กน้อยประดับด้วยลวดบัวโดยรอบ ตรงกลางลวดบัวทำโค้งลงจากเส้นระดับ เล็กน้อย ผนังก่อด้วยอิฐถือปูน มีประตูแต่ไม่นิยมทำหน้าต่าง เพียงแต่เจาะผนังให้เป็นช่องเพื่อให้แสงสว่างเข้าภายในเพียงสลัว ๆ บางแห่งก็เจาะเป็นช่องลูกกรงอย่างที่เรียกกันว่าลูกทึกบัว เจาะเป็นช่องเรียบๆบ้าง เช่นผนังโบสถ์วัดมหาธาตุ วัดหน้าพระเมรุ และวัดธรรมิกราช เป็นต้น

หลังคาทำเป็นจั่วลดหลั่นลงมาเป็นชั้น ๆ โบสถ์วิหารไม่นิยมสร้างให้มีชายคายื่นออกมาจากตัวเสามาก และอาจจะมุงหลังคาด้วยกระเบื้องดินเผาธรรมดา เรียกว่ากระเบื้องกมกัวย

ผนังภายในโบสถ์หรือวิหาร ส่วนมากนิยมตกแต่งด้วยจิตรกรรมฝาผนัง เพดานประดับด้วยไม้จำหลักเป็นรูปทวารล้อมเดือน

ยุคที่ 3 สถาปัตยกรรมสมัยอยุธยาตอนกลาง

ลักษณะเด่นของสถาปัตยกรรมของอยุธยาตอนกลางได้แก่

1. รูปแบบของพระปรางค์ เฝอมไปกลับหันไปนิยมสร้างพระเจดีย์แบบ
2. นิยมทำเจดีย์เป็นองค์ระฆังคว่ำตั้งบนฐานแปดเหลี่ยม ชั้นบนฐาน
3. สร้างเจดีย์เป็นบัลลังก์แปดเหลี่ยม ต่อด้วยปล้องไฉนและยอดพระ
4. รูปแบบการเจาะประตูหน้าต่างของโบสถ์หรือวิหารแบ่งได้ 3 แบบ

สุโขทัย

สี่เหลี่ยม

เจดีย์

คือ

- ก. พระอุโบสถขนาดย่อม ด้านข้างด้านหลังทึบ ไม่มีหน้าต่าง
- ข. เช่นเดียวกับแบบ ก. แต่มีประตูด้านข้าง 2 ข้าง หรือมีหน้าต่างเล็กข้างละบาน มีเสาด้านหน้า 2 เสา
- ค. วิวัฒนาการจากแบบ ข. มีการเจาะประตูหรือหน้าต่างด้านข้างมากขึ้น โดยใช้ไม้รองรับผนังอิฐตอนบน

5. ไม่นิยมทำลวดลายประดับ เจดีย์ จะมี เฉพาะที่ฐานสิงห์ซึ่งเป็นรูปครุฑแมกหรือมารแมก

6. ลักษณะของใบเสมา ทำด้วยหินชนวนสีเขียว หินทรายมีขนาดเล็กกว่าสมัยต้น เช่นที่วัดวรเชษฐาราม มีเอวคอกเข้าและมีลวดลายประดับเพิ่มขึ้น เช่นที่วัดศาลาปูน

ยุคนี้ เริ่มตั้งแต่สมัยแผ่นดินสมเด็จพระราชาธิบดีที่ 2 พ.ศ. 2034 จนถึงรัชกาลพระเจ้าทรงธรรมใน พ.ศ. 2171 สถาปัตยกรรมในยุคนี้ได้รับอิทธิพลของสุโขทัย ดังนั้นความนิยมในการสร้างปราสาทแบบยุคที่ 1 เสื่อมไป และหันมาสร้างพระเจดีย์ตามแบบอย่างที่กล่าวกันแพร่หลายในสุโขทัย ทั้งนี้ เนื่องจากสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 ทรงเป็นพระราชโอรสของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ซึ่งประสูติและทรงพระเจริญ ณ เมืองพิษณุโลก เมื่อครั้งสมเด็จพระราชบิดาเสด็จไปครอง เมืองพิษณุโลก อันเป็นหัวเมืองฝ่ายเหนือ ได้เห็นแบบอย่างขนบธรรมเนียมและปราชญ์สถานของกรุงสุโขทัย จึงเกิดความนิยมในศิลปะซึ่งเป็นของไทย ดังนั้นอิทธิพลของสุโขทัยจึง เริ่มแผ่ขยายลงมายังกรุงศรีอยุธยา สำหรับสถาปัตยกรรมในยุคนี้ได้เริ่มก่อสร้างพระเจดีย์แบบสุโขทัย แต่ช่างสมัยอยุธยาได้แก้ไของค์ระฆังให้สูงกว่าของสุโขทัย ซึ่งทำผายกว้างและที่เป็นลักษณะเฉพาะของเจดีย์ทรงระฆังของอยุธยา คือสร้างบัลลังก์เป็นแปดเหลี่ยมและเพิ่มเสาทหารหรือเสาลูกมะทวด แล้วจึงต่อเป็นมัลลวงฉนวน และมีทวยคาน้ำค้างไว้บนยอดเจดีย์ทรงระฆังตามแบบสุโขทัย ในปัจจุบันยังมีปรากฏอยู่หลายแห่ง เช่นพระเจดีย์ใหญ่สามองค์ วัดพระศรีสรรเพชญ์ ซึ่งสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 ทรงโปรดฯให้สร้างพระเจดีย์ใหญ่ขึ้น 2 องค์ เมื่อ พ.ศ. 2035 องค์แรกด้านทิศตะวันออกบรรจุพระบรมอัฐิของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ พระราชบิดา องค์ถัดมาบรรจุพระบรมอัฐิของพระบรมราชาธิราชที่ 3 ซึ่งเป็นพระเชษฐา ส่วนองค์สุดท้ายทางทิศตะวันตกนั้น สร้างเพิ่มเติมภายหลังโดยสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 4 (พ.ศ. 2072 - 2076) โปรดฯให้สร้างขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 2075 เพื่อบรรจุพระบรมอัฐิของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 และทรงโปรดฯให้ทำฐานเชื่อมถึงกันทั้ง 3 องค์ และสร้าง

มณฑลระหว่างเจดีย์ใหญ่ทั้ง 3 องค์ด้วย เจดีย์ที่วัดวังชัยซึ่งสมเด็จพระมหาจักรพรรดิโปรดฯ ให้สร้างที่พระตำหนักเดิม เจดีย์ที่วัดใหญ่ชัยมงคล (พ.ศ. 2135) ซึ่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราชโปรดฯ ให้สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติที่ทรงชนช้างชนะพระมหาอุปราชาแห่งประเทศพม่าและเจดีย์ที่วัดวรเชษฐาราม ซึ่งสมเด็จพระเอกาทศรถทรงสร้างอุทิศแด่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเมื่อ พ.ศ. 2136 สันนิษฐานว่าได้ถวายพระเพลิงพระศพสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่วัดนี้

ในยุคนี้นิยมนำลวดลายประดับเจดีย์ คงทำเกลี้ยง ๆ จะมีบ้างก็แต่ที่ฐานสิงห์ซึ่งมักจะเป็นรูปครุฑหรือมารแยก สำหรับโบสถ์หรือวิหารในสมัยนี้ เริ่มทำหน้าต่างเป็นรูปสี่เหลี่ยมโดยมีคานไม้รับน้ำหนักจากผนังข้างบน แล้วจึงทำกรอบหน้าต่างบานไม้ ปลายเสาโบสถ์หรือวิหารนิยมประดับปูนปั้น เป็นรูปกลีบบัว ผนังโบสถ์วิหารไม่นิยมนำลวดลายประดับ คงถือปูนเรียบ ๆ เท่านั้น

ยุคที่ 4 สถาปัตยกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย

ลักษณะเด่นของสถาปัตยกรรมของอยุธยาตอนปลายได้แก่

1. นิยมสร้างพระเจดีย์แบบขอมขึ้นใหม่ ตัวอย่างเห็นได้ที่วัดไชยวัดนาราม
2. ค่อยมาได้มีการสร้างพระเจดีย์เหลี่ยมย่อมุม หรือเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง

เกิดขึ้น

3. อิทธิพลของสถาปัตยกรรมแบบตะวันตก เริ่มเข้ามามีบทบาทในสถาปัตยกรรมของกรุงศรีอยุธยา เช่นที่ตำหนักพระพุทโธโฆษาจารย์ วัดพุทโธสวรรค์

4. รูปแบบของพระอุโบสถ แบ่งได้เป็น 6 แบบ

- ก. ฐานของพระอุโบสถ เป็นการทำฐานโค้งแบบเรือสำเภาที่เห็นได้เด่นชัด
- ข. ถ้าเป็นพระอุโบสถขนาดย่อม ก่อผนังด้านหน้าและด้านหลังเป็นหน้าบันยื่นออกไป และมีบันเป็นลายเครือเถาประดับด้วยชาม
- ค. การเจาะหน้าต่างมีการเจาะหน้าต่างถี่เข้า มีเสารับชายคาปีกนกมีเสาด้านหน้าและด้านหลังเป็นเสาย่อมุมไม้สิบสอง มีหัวเสาเกลี้ยงยาว เช่นที่วัดบรมพุทธาราม
- ง. ถ้าเป็นพระอุโบสถขนาดใหญ่ มีการเจาะหน้าต่างเรียงเป็นแถว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้วงษ์ของทุกช่วงเสา ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- จ. ตกแต่งอาคารอย่างวิจิตร เช่นการทำบานประตูประดับมุกที่วัดบรม พุทธอาราม ซึ่งเป็นสมัยที่การสร้างอาคารมุ่งหมายเอาความเป็นเลิศในด้านสุนทรีย์ยิ่งกว่ายุคใด ๆ
- ฉ. มีการเจาะช่องประตูด้านหน้าเป็น 3 บาน โดยบานกลางจะเป็นบานขนาดใหญ่ มีซุ้มทรงมณฑป บานข้างจะเป็นบานขนาดเล็ก มีซุ้มทรงบันแถลง ซึ่งส่งผลมายังสถาปัตยกรรมยุครัตนโกสินทร์
- ตอนต้น

สมัยอยุธยาตอนปลายนี้ เริ่มต้นตั้งแต่สมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททองมาจนถึงพระเจ้าเอกทัศจนเสียกรุง (พ.ศ. 2173 - 2310) สถาปัตยกรรมในยุคนี้มีว่าได้มีการนำวิชาการก่อสร้างใหม่ ๆ เข้ามาใช้ เนื่องจากมีการติดต่อกับชาวต่างประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะในรัชกาลของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช กับพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งฝรั่งเศส ซึ่งถึงกับมีช่างชาวฝรั่งเศส เข้ามาก่อสร้างในประเทศไทย ด้วยเหตุนี้อิทธิพลของศิลปแบบตะวันตกจึงเข้ามามีอิทธิพลของศิลปแบบตะวันตกจึงเข้ามามีอิทธิพล เป็นอย่างมาก เห็นได้จากการนำลักษณะโครงสร้างแบบโค้งแหลมมาใช้ที่ตำหนักพระพุทธรูปโตสวรวรย์หรือวิหารบางหลังที่วัดพระศรีสรรเพชญ์

ส่วนพระเจ้าเอกทัศแบบพระปรางค์ได้นำกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่งในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง โดยที่พระองค์ทรงได้เมืองเขมรถิ่นมาเป็นเมืองขึ้นของไทย จึงมีพระราชประสงค์จะสร้างอนุสาวรีย์เพื่อเฉลิมพระเกียรติของพระองค์ จึงโปรดฯ ให้สร้างวัดไชยวัฒนารามขึ้น ที่ฝั่งทิศใต้นอกเกาะเมือง ซึ่งเป็นพระนิวาสสถานเดิมของพระราชชนนีของพระองค์ โดยสร้างพระรัตนเจดีย์ขึ้นเป็นแบบปรางค์ขอม ยกฐานสูงล้อมรอบด้วยพระระเบียงประดิษฐานพระพุทธรูปปั้นโดยรอบ ที่มุมและตอนกลางของพระระเบียง สร้างปราสาทขึ้นทั้ง 8 ทิศ เป็นเมรุทิศและเมรุรายโดยรอบ ที่ได้เมรุทิศเมรุรายทำเป็นช่องอุทาดั้ง ประดิษฐานพระพุทธรูป นอกจากวัดไชยวัฒนารามแล้ว สมเด็จพระเจ้าปราสาททองยังโปรดฯ ให้สร้างตำหนักซึ่งถ่ายแบบมาจากศิลปเขมร ที่ริมแม่น้ำป่าสัก สำหรับประทับร้อนในปี พ.ศ. 2174 เรียกว่าพระตำหนักพระนครหลวง ซึ่งยังปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

ในรัชกาลเดียวกัน นอกจากจะโปรดฯ ให้สร้างปรางค์แบบขอมขึ้นใหม่แล้ว สมเด็จพระ

เจ้าปราสาททองยังโปรดฯ ให้สร้างพระเจดีย์อีกรูปแบบหนึ่งคือ พระเจดีย์เหลี่ยมย่อมุม หรือ

เอกลีลาที่ต่างจากเจดีย์แบบขอม คือ เจดีย์เหลี่ยมย่อมุม หรือ

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่รู้จักกันในนามของ เจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง ซึ่งมีลักษณะ เป็นรูปสี่เหลี่ยมย่อมุมตั้งแต่ฐานจนถึงคอรระฆัง ตอนบน เป็นปล้องโถง เช่น เจดีย์กลมทรงลังกา พระเจดีย์แบบนี้ปรากฏที่วัดชุมพลนิกายราม ซึ่ง สมเด็จพระเจ้าปราสาททองโปรดฯ ให้สร้างขึ้น ณ สถานที่ประดิษฐานของพระองค์ที่บางปะอิน

แต่อย่างไรก็ตามพระเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสองนี้ได้ปรากฏขึ้นแล้วตั้งแต่สมัยสมเด็จพระเจ้าจักรพรรดิ เช่น เจดีย์ที่วัดสวนหลวงสวารค์ และเจดีย์ที่วัดญาณเสน ซึ่งเป็นเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสองยกฐานสูง แต่มีซุ้มจรนำทั้ง 4 ทิศ ซึ่งแตกต่างไปจากเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง สมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง ด้วยเหตุนี้ลักษณะของเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสองจึงไม่อาจจะจัดอยู่ในสมัยอยุธยาตอนกลางหรือตอนปลายที่เดียวนัก

ในรัชกาลของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชมิได้มีสิ่งก่อสร้างเพิ่มเติมขึ้นในกรุงศรีอยุธยา แต่ได้มีการก่อสร้างที่เมืองลพบุรีหลายแห่ง เช่น พระราชวัง วัดหลวงที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ บ้านหลวงริมแขก เมืองหรือที่เรียกว่าบ้านวิชาเยนทร์ โดยเฉพาะพระราชวังและบ้านหลวงริมแขกเมืองซึ่งยังมีซากเหลือในปัจจุบันนี้ ก่อสร้างเลียนแบบตะวันตก โดยก่ออิฐโค้ง เป็นรูปโค้งแหลม และลวดลายที่ขอบประตูหน้าต่างก็เป็นแบบลวดลายของชาวยุโรปด้วย

แบบอย่างการก่อสร้างที่คิดขึ้นเป็นพิเศษในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชนี้คือการเจาะช่องกำแพง เป็นช่องเล็ก ๆ แต่ไม่ทะลุ ตอนบนของช่อง เหล่านี้ทำเป็นรูปโค้งแหลม ช่องเหล่านี้เจาะเรียงรายตามกำแพง เช่นที่พระราชวังนารายณ์ราชนิเวศน์ จังหวัดลพบุรี กำแพงของวัดบางวัด เช่นวัดมหาธาตุและวัดเจ้าพราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อใช้เป็นที่ตั้งตะเกียงน้ำมันดวงเล็ก ๆ เพื่อจุดให้สว่างไสวในคืนที่มืดทึบ

สำหรับตึกแบบยุโรปในกรุงศรีอยุธยาที่ปรากฏอยู่คือตำหนักสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ วัดพุทธไสยาจารย์ ซึ่งสมเด็จพระเพทราชาโปรดฯ ให้สร้างถวายสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ผู้เป็นพระอาจารย์ มีลักษณะเป็นตึกสองชั้น ชั้นล่างทำหน้าที่ต่างเป็นรูปวงโค้งแบบยุโรป ชั้นบนเป็นหน้าต่างสี่เหลี่ยมผืนผ้า ถึงแม้จะเป็นตึกแบบยุโรป แต่ก็ได้ดัดแปลงให้เป็นแบบไทย และความนิยม โดยมีบันไดขึ้นชั้นบนอยู่ข้างนอกด้านทิศตะวันตก เพราะการมีบันไดอยู่ใต้ถุนบ้านถือกันมาแต่โบราณว่าอัปมงคล ส่วนฐานและหลังคาทำให้เป็นเส้นอ่อนโค้ง ประดับด้วยลวดบัวโดยรอบ

สำหรับศิลปะในการประดับ เครื่องถ้วยชามและกระเบื้องเคลือบชิ้นเล็ก ๆ ตามผนัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับงานวิชาการหรือการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าเท่าที่หมิ่นสันนิษฐานว่าคงจะเกิดขึ้นในยุคนี เช่นที่วัดมหาธาตุ ซึ่งสมเด็จพระเจ้าปราสาททองไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทรงปฏิสังขรณ์เมื่อ พ.ศ. 2167 ก็โปรดให้ประดับเครื่องถ้วยชามตามผนังโบสถ์ วิหาร กำแพง ปัจจุบันยังมีเหลือติดให้เห็นเพียง เล็กน้อย เนื่องจากได้หลุดตกหล่นไป แต่ก็ยังเหลือร่องรอยไว้เห็นบ้าง

ยุคที่ 5 สถาปัตยกรรมยุครัตนโกสินทร์ที่กรุงศรีอยุธยา

สถาปัตยกรรมสมัยอยุธยาโดยส่วนรวมแล้ว ได้ชำรุดเสียหายไปตั้งแต่ครั้งเสียกรุง เป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นยังผู้หลงไปตามกาล เวลาและยังถูกหรือเพื่อมิให้เป็นที่ย่องสมผู้คนในสมัยรัตนโกสินทร์อีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีสถาปัตยกรรมบางส่วนโดยเฉพาะสถาปัตยกรรมเนื่องในพระพุทธศาสนาได้รับการบูรณะโดยพระมหากษัตริย์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์อีกหลายรัชกาล ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 จนถึงสมัยรัชกาลที่ 7 จะเห็นได้ว่าในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีพระอารามหลวงชั้นเอกชั้นนราชนิกายอยู่ 3 วัด ได้แก่ วัดสุวรรณาาราม วัดเสนาสนาราม และวัดนิเวศน์ธรรมประวัติ พระอารามหลวงชั้นโท ชั้นนราชนิกาย ได้แก่ วัดพนัญเชิง วัดศาลาปูน วัดบรมวงศักราราม พระอารามหลวงชั้นตรี ชั้นนราชนิกาย ได้แก่ วัดพรหมนิวาสน พระอารามหลวงชั้นตรีชั้นสามัญ ได้แก่ วัดหน้าพระเมรุ วัดชุม วัดวงนายกรังสรรค์ วัดวิเวกวาสุพัก ซึ่งวัดเหล่านี้ เป็นวัดที่พระมหากษัตริย์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ได้โปรดฯ ให้บูรณะขึ้นหรือสร้างขึ้นใหม่ และยกเป็นพระอารามหลวง ฉะนั้นในการศึกษาสถาปัตยกรรมของอยุธยา นอกจากจะศึกษาสถาปัตยกรรมในสมัยอยุธยาโดยตรงแล้วยังจะได้ศึกษามือช่างของกรุงรัตนโกสินทร์ที่ฝากไว้ที่อยุธยาอีกด้วย ซึ่งผลงานของช่างเหล่านี้ยังปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน และบางครั้งมีความงดงามกว่าที่ปรากฏอยู่ในกรุง เทพฯ เสียอีก เช่น ฉายปูนปั้นที่หน้าบันหอไตรวัดศาลาปูน หรือหัวนกเจ้าที่หลังคาโบสถ์วัดบรมวงศา เป็นต้น

การบูรณะพระอารามต่าง ๆ เหล่านี้สามารถแบ่งลักษณะการบูรณะได้หลายรูปแบบ กล่าวคือ

1. การบูรณะโดยอาศัยรากฐานและโครงร่างของอาคารเดิม เป็น เกณฑ์และบูรณะให้เหมือนของเดิม เช่น รัชกาลที่ 1 และกรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาททรงบูรณะวัดสุวรรณาาราม โดยการยึดถือโครงสร้างของฐานเป็นรูปแบบ "ท้องสำเภา" ซึ่งเป็นลักษณะของสมัยอยุธยาตอนปลาย อาศัยโครงร่างของเสาซึ่งมีขนาดใหญ่วางถี่ ๆ แบบอยุธยา แต่ตกแต่งหัวเสาด้วยบัวปลาย เสาและบัวคอ เสา บันไดของประดับกระจก ตกแต่งคันทวยรับชายด้วยไม้จำหลักลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มี เถาว์ลย์พัน เกี่ยวย่อนให้ระลึกถึงคันทวยที่พระที่นั่งพุทธโธสวรรย์ที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ซึ่งแสดงให้ เห็นถึงฝีมืออันวิจิตรของช่างวังหน้าในสมัยเดียวกัน นอกจากนั้นในสมัยรัชกาลที่ 4 ยังโปรดฯ ให้สร้างพระวิหารขึ้นอีกหลังหนึ่ง คู่กันกับพระอุโบสถ และสร้างพระเจดีย์ เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสองไว้ด้านหลังของพระวิหาร ส่วนรัชกาลต่อ ๆ มาก็ได้โปรดฯ ให้บูรณะปฏิสังขรณ์วัดสุวรรณดารารามนี้สืบต่อมาทุกรัชกาล

ตัวอย่างที่สอง ได้แก่วัดหน้ากรพ เมรุ ซึ่งพระบาทสมเด็จพะหนึ่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดฯ ให้บูรณะโดยการยึดถือโครงสร้างเดิม เช่น การคงไว้ซึ่งลักษณะของฝาผนังก่ออิฐแบบลายลูกฟูก เช่นเดียวกับลักษณะของฝาผนังในสมัยอยุธยาตอนต้น ลักษณะของคันทวยที่มีขนาดใหญ่และลวดลายที่แข็งแรง หรือการบูรณะไม้จำหลักลายที่บานประตูวิหารพระคันธารราษฎร์ในวัดเดียวกัน ซึ่งยังเห็นลวดลายแบบอยุธยาสมัยพระเจ้าปราสาททองได้ฝาผนังมี ฝีมืออันวิจิตรของการจำหลักไม้ที่หาดูได้ยาก ส่วนที่ประดับเพิ่มขึ้นได้แก่การสร้างซุ้ม เรือนแก้วที่บานประตูและซุ้ม เรือนแก้วประดิษฐานพระพุทธรูปแบบนาคปรก 2 องค์ นอกจากนั้นที่พระอุโบสถวัดหน้าพระเมรุนี้ยังมีหน้าบันทำด้วยไม้จำหลักลาย เป็นรูปนารายณ์ทรงครุฑเหยียบบนเศียรนาค มีรูปราหูสองข้างติดกับเศียรนาค ล้อมรอบด้วย เทพนม 26 องค์ ลงรักปิดทอง

2. การบูรณะโดยอาศัยโครงสร้างเดิม แต่ตกแต่งใหม่ด้วยลักษณะและลวดลายของแบบรัตนโกสินทร์ ตัวอย่างได้แก่ หอไตรวัดศาลาปูน ซึ่งพระบาทสมเด็จพะจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดฯ ให้บูรณะขึ้นใหม่ ซึ่งสัง เกตุได้ว่าการบูรณะโดยอาศัยเค้าโครงลักษณะของสถาปัตยกรรมแบบอยุธยาไว้ แต่ส่วนที่หน้าบันทั้งด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตกของหอไตรหลังนี้ ช่างกรุง เทพฯ ในสมัยนี้ได้ฝาผนังปูนอันวิจิตรไว้ที่หน้าบันทั้ง 2 แห่ง เป็นรูปนารายณ์ทรงครุฑ ล้อมรอบด้วยกนกลายเปลงซึ่งไม่เหมือนกัน ฝีมือดังกล่าวนี้กล่าวได้ว่า เป็นฝีมือชั้นครูของกรุงรัตนโกสินทร์ที่หาดูไม่ได้ในกรุงเทพมหานคร

ตัวอย่างที่สอง ได้แก่พระอุโบสถและพระวิหารวัดบรมวงศ์ศรีอาราม ซึ่งเป็นวัดตั้งอยู่ที่ตำบลทะเลหญ้าใกล้ทะเล เนียด โดยพระบาทสมเด็จพะจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดฯ ให้บูรณะขึ้นใหม่ ซึ่งแต่เดิม เป็นวัดร้างจึงได้จัดสร้างขึ้นใหม่ในรูปแบบของกรุงรัตนโกสินทร์ เช่นการนำหัวหน้าเจ้ามา เป็นข้อฟ้าที่ปั้นปูนแทนการใช้ข้อฟ้าไม้ ซึ่งมีลักษณะ เช่นเดียวกับพระอุโบสถวัดมกุฏกษัตริยารามในกรุงเทพมหานคร หรือการสร้างพระอุโบสถและพระเจดีย์ให้ตั้งอยู่บนฐานโพธิ์

เดียวกัน ซึ่งเป็นลักษณะเด่นที่นำมาใช้ในสมัยรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ นอกจากนั้นในเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นหน้าในเชิงประวัติศาสตร์การค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดนี้ยังมีซุ้มประติมากรรมพระพุทธรูปที่สร้างขึ้น เป็นรูปทรงมงกุฎทิทองประดับกระจก ที่หาชมไม่ได้ ในกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นพระราชสัญลักษณ์ของรัชกาลที่ 4 อีกด้วย

๓. การบูรณะโดยการสร้างขึ้นมาใหม่ อาศัยแต่ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของ พระอารามนั้น เป็นเกณฑ์

ตัวอย่างที่หนึ่ง ได้แก่วัด เสนาสนาราม ที่ตำบลหัวรอ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดฯให้บูรณะขึ้น เพื่อเป็นวัดของวังจันทร์เกษม และเพื่อเป็นการหาดีกรรมทดแทนกับพระนารายณ์ราชินี เวศน์ที่ลพบุรี ที่สมเด็จพระนารายณ์ได้ทรงยกให้เป็นพระอารามในปลายรัชกาลของพระองค์ ที่วัดนี้ เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดฯให้บูรณะขึ้นนั้น สันนิษฐานว่าคงจะอยู่ในสภาพทรุดโทรมจนกลายเป็นวัดร้าง ฉะนั้นในการบูรณะครั้งนี้จึงได้จัดสร้างขึ้นมาใหม่ในรูปแบบของรัตนโกสินทร์ เช่นที่พระอุโบสถมีการประดับหน้าบันด้วยรูปพระอิศวรทรงช้างเอราวัณ ซึ่งเป็นพระราชนิยมในสมัยรัตนโกสินทร์ นอกจากนี้ที่วัดนี้ยังมีซุ้มเรือนแก้วของหน้าต่าง เป็นรูปพระวิมานตรงกลาง เป็นพระมหามงกุฎตั้งบนพานประดับด้วยฉัตร 2 ชั้น ซึ่งซุ้มเรือนแก้วแบบนี้ไม่เคยปรากฏในกรุงรัตนโกสินทร์

ตัวอย่างที่สอง ได้แก่วัดชุมพลนิกายมราม ที่อำเภอบางปะอิน ซึ่งเป็นสถานที่ประสูติของสมเด็จพระเจ้าปราสาททองและพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดฯให้บูรณะขึ้นมาใหม่ โดยเฉพาะที่พระอุโบสถ โดยการประดับหน้าบันด้วยพระราชสัญลักษณ์เป็นพระมหามงกุฎตั้งบนพานประดับฉัตรสองชั้น ตอนล่างเป็นรูปเหล่าทหารหลายเหล่ามาชุมนุมกัน ภายในเป็นรูปเขียนเรื่องทศชาดก แต่เป็นที่น่าเสียดายว่า รูปเขียนเหล่านี้ได้ถูกน้ำฝนชะลบเลือนไปเกือบหมดแล้ว และโครงสร้างของฝากก็เริ่มแตกร้าวจากการเสียดจลจากกรมศิลปากร คงเหลือแต่ลายเขียนที่เสา และพระประธานแบบสมัยอยุธยาที่ยังเป็นหลักที่สำคัญ นอกจากนั้นที่วัดนี้ยังมีพระเจดีย์สี่เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสองคู่หนึ่งที่สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททองโปรดฯให้สร้างวัดนี้ ตั้งอยู่ด้านหลังของพระอุโบสถ ซึ่งได้รับการบูรณะเรียบร้อยแล้ว

4. การสร้างขึ้นมาใหม่ นอกจากการบูรณะพระอารามที่มีอยู่เดิมแล้ว พระมหากษัตริย์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ยังได้โปรดฯให้สร้างพระอารามขึ้นมาใหม่ในกรุงศรีอยุธยาอีกด้วย เช่น วัดเวศน์ธรรมประวัติ ที่อำเภอบางปะอินใกล้กับพระราชวังบางปะอิน ในการสร้างวัดนี้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดฯให้สร้างขึ้นมาใหม่ในรูปแบบตะวันตกผสมบุรณแบบ เช่น เติง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กับโบสถ์ของคริสตศาสนา มีการนำแบบสถาปัตยกรรม "โกธิค" ของยุโรปมาใช้ มีการตั้งพระพุทธรูป เป็นพระประธาน เช่นเดียวกับตั้งรูปพระเยซูในคริสตศาสนา การสร้างพระอุโบสถในรูปแบบนี้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีพระบรมราชดำริในการถวายพระอารามคอนหนึ่งว่า

"จะทรงบูชาพระพุทธรูปด้วยของแปลกแปลก และเพื่ออาณาประชาราษฎร์ป่วยจะได้ชม เล่น เป็นของแปลก ซึ่งไม่เคยมีในพระอารามอื่นมาก่อน ไซ้จะเลื่อมใสในลัทธิศาสนาอื่นนั้นหามิได้"

3. สถาปัตยกรรมที่พุกอ้าย

ก. เรือนไทยสมัยอยุธยา

สมัยอยุธยาซึ่งเป็นสมัยอันค่อเนื่องกับสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ชีวิต, ความเป็นอยู่และศิลปวัฒนธรรมจะเป็นอันเดียวกัน สิ่งเกิดจากศิลปวัตถุโบราณสมัยอยุธยาที่หลงเหลืออยู่ เช่น ภูฏิสงฆ์กับภาพบ้านที่ปรากฏในภาพเขียนที่มีส่วนคล้ายคลึงกัน ยกตัวอย่างเช่น ภาพชาวบ้านอยุธยา ในอุโบสถ วัดช่องนนทรี (รูปที่ ผ.1) ทำให้รู้ว่าบ้านไทยของชาวอยุธยา ก็เหมือนกับบ้านไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ เพียงแต่ว่าบ้านคนมีเงินหรือชนชั้นกลางและขุนนางของอยุธยา จะมุงด้วยกระเบื้องลอนดินเผาสีเหมือนอิฐ มีบันลวมและตัว เหวงา และมีการจำหลักเป็นครีบทียอดแหลมของบันลวมกับใกล้ตัว เหวงา ตรงหน้าจั่ว เป็นลูกฝัก รวมทั้งฝาเป็น เรือนผาปะกน มีหน้าต่างด้านสกัดหรือผนังทึบกลอง 2 บาน นำสิ่ง เกิดว่าจะไม่ใช่กระเบื้อง เขิงชาย เหมือนอุโบสถและพระวิหาร

เรือนไทยที่ทำด้วยไม้จะคองโผล่ตัวแปออกมว เพื่อรองรับบันลวม ในสมัยรัตนโกสินทร์บางบ้านเอาสังกะสีหุ้มหัวแป มิให้ถูกแดดถูกฝน เกรงว่าจะมุดต้องซ่อมไม้แปกันบ่อย ๆ แต่ในสมัยสุโขทัย เราได้พบกระเบื้องดินเผาครอบหัวแป และไม้อกไก่ที่ลลวมบนยอดของหน้าจั่วด้วย ซึ่งแสดงให้ เห็นว่าชาวสุโขทัยท่านมีความรอบคอบกันมาก

การก่อสร้างบ้านเรือนของคนไทย ไม่ว่าจะ เป็นที่อาณาจักรสุโขทัย เชียงใหม่ อยุธยาหรือสุพรรณภูมิ คง เรือนไม้ เป็นพื้น แม้พระราชมณเฑียรในพระบรมมหาราชวัง นอกจากพระที่นั่งต่าง ๆ อันมีไว้สำหรับประกอบพิธีต่าง ๆ และเป็นท้องพระโรงออกขุนนางแล้ว ในบริเวณส่วนที่อยู่อาศัย เช่น พระตำหนักต่าง ๆ จะทำด้วยไม้ เพราะเมื่อทำ เป็นที่อยู่อาศัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เช่น พระตำหนักต่าง ๆ จะทำด้วยไม้ เพราะเมื่อทำเป็นที่อยู่อาศัยแล้วมีความสบายมากกว่าอยู่
ตึก

มีหลักฐานว่าพระราชมณเฑียรในวังหลวงหรือวังหน้าก็ตาม เป็นไม้ ก็เพราะว่า
เราค้นไม่พบในซากโบราณสถานไม่ว่าที่สุโขทัย เชียงใหม่ หรืออยุธยา นั่นก็เพราะของเดิม
เป็นไม้ อาจไฟไหม้หรือผุพังสูญสลายไปหมด แม้ปฏิสังข์ในส่วนที่เป็นสิ่งทาวาส ไม่ว่าจะเป็นที่
อยู่ของ สังฆราชหรืออุกวัดใด ๆ ก็ไม่เหลือร่องรอยไว้ให้เห็นตามวัดสำคัญต่าง ๆ ในสมัย
โบราณ ซึ่งก็ย่อมจะเป็นไม้ เมื่อปล่อยให้ทรกร้างก็กลายเป็น เที้ยหรือเพิงหรือพวกแมลง ปลวก
และมอด รวมทั้งผู้คนมารื้อถอนเอาไป เป็นหินหรือเอาไปทำประโยชน์อะไรต่ออะไรจนหมดสิ้น

ยังมีหลักฐานประจักษ์พยานทางโบราณสถานปรากฏให้เห็นที่ศาลาการเปรียญ
วัดใหญ่สุวรรณาราม เพชรบุรี ซึ่งเดิมเป็นพระตำหนักอยู่ในกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระเจ้าเอกทัศ
หรือสมเด็จพระสุวรรณมณีในเวลานั้นได้รับพระราชทานเป็นกัมพูเทศน์จากพระเจ้าเสือ แล้ว
ชะลอหรือถอนเอามาก่อสร้างใหม่ที่เพชรบุรี เป็นเครื่องไม้ทั้งสิ้น ล้วนวิจิตรพิสดารยิ่งนัก และ
พระตำหนักวัดไทรที่บางขุนเทียนธนบุรี (รูปที่ ผ.2-4) เป็นพระตำหนักสร้างด้วยไม้ ตัวห้อง
พระบรรทมใช้ฝาถึงมีหน้าต่างหรือปญฺชรทลอกอยู่ด้านนอก ลงรักปิดทองด้านนอกโดยรอบ ตัว
คาน้ำนี้ยังมีหมู่คาน้ำ เป็นชุดประกอบอีกมาก แบบหมู่บ้านเรือนไทยโบราณ ซึ่งยังคงเหลือที่วัด
ไทรและวัดบางขุนเทียนนอก ส่วนที่ก่อสร้างด้วยไม้ เป็นที่พักอาศัยชั่วคราวของข้าราชการบริพารและ
นางสนมกำนัลที่ตามเสด็จหลังคาคาน้ำทึบด้วยกระเบื้องลอน ดินเผา มีกระเบื้องชายคา ที่ปั้นลม
ปั้นปูน ส่วนช่อฟ้าเป็นรูปครุฑ หางหงส์เป็นรูปนาค (สมัยต่อมาทางวัดได้เปลี่ยนกระเบื้องลอน
หลังคาที่ชำรุด เป็นกระเบื้อง เกล็ด) พระตำหนักนี้ยกพื้นสูง แต่ได้ฐานไม่สูงมากนักพอกันน้ำท่วม
ได้เท่านั้น มิได้ยกพื้นให้สูงมากนักดังเรือนไทยของชาวมอญทั่วไป ที่ค้ำยันชายคาปีกนก เป็นเหล็ก
เส้นเล็ก ๆ เดิมน่าจะเป็นเสานางเรียงที่ยื่นจากชานคามาปักดิน เพราะดูร่องรอยฝาพระตำหนัก
ด้านนอก ไม่มีร่องรอยของการติดคันทวยหรือไม้เท้าแขนแต่ประการใด

มีสิ่งที่ปรากฏอย่างแน่ชัดว่า ปฏิสังข์สมัยอยุธยาตอนปลายตั้งแต่ปลายสมัย
พระนารายณ์เป็นต้นไป หรืออาจจะหลังรัชกาลนั้น เล็กน้อย มีการสร้างอาคารปฏิสังข์ เป็นตึกสอง
ชั้นและมีลายนูนปั้นที่หน้าบัน เป็นลายฝรั่ง เป็นลาย เกรือ เถา มิใช่แบบผสมนวกคามของไทย
ด้วยวัดตะเภาแห่งนี้ยังมีช่องอาร์คโค้งมน (ARCH) วัดแห่งนี้อยู่ถัดวัดพุทธโรสุวรรณย์ไม้ไถลนิก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

น่าจะเป็นคำหันทักของกรมหลวงโยธาเทพและกรมหลวงโยธาเทพ ที่มาวชิและพำนักพร้อมกับบริวารก็เป็นได้

ส่วนบ้านเรือนของชาวอยุธยาโดยเฉพาะ ผู้มีบรรดาศักดิ์และขุนนางผู้ใหญ่ที่สำคัญก็น่าจะมีการก่อสร้างเป็นตึกอยู่บ้าง ด้วยมีปรากฏอยู่ในภาพเขียนผนังอุโบสถวัดช่องนนทรี สมัยพระนารายณ์ตอนต้น ภาพทศชาติตอนวิสูตรชาดก ช่างเขียนได้เขียนคฤหาสน์โอบรอบทอกลาง มีข้าทาสบริวารอยู่ประจำตามห้องหับของตน หลังคามุงกระเบื้องมีชายคาปีกนก มีการปั้นปูนที่ปั้นลมเป็นแบบฝรั่ง (รูปที่ ผ.5) ที่ทอกลางก่อโถง แต่มีม่านโอบรอบ คงมีหน้าป็นไม้และผนังเข้าไม้แบบฝาปะกน แม้คฤหาสน์บ้านช่องจะเป็นตึกอยู่กันอย่างอิครฐฐานถึงปานนี้ บ่าวไพร่ก็คงดำข้าวซ้อมมือด้วยครกไม้อยู่ เช่น เดิม ตรงลานบ้านกลางแจ้ง น่าสังเกตว่ากระเบื้องหลังคาเป็นกระเบื้องเคลือบใช้กระเบื้องลูกฟูก เข้าใจว่าจะเป็นที่กระเบื้องไม้ บางทีกระเบื้องดินเผาอาจจะสงวนไว้ใช้เฉพาะ เจ้านายตามที่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายสมัยนั้น

รูปบ้านของชาวอยุธยาในเมืองหลวงปรากฏอยู่บนภาพเขียนที่พระอุโบสถ วัดปราสาทนนทบุรี ซึ่ง เข้าใจว่าจะเขียนในสมัยพระเจ้าทรงธรรม (รูปที่ ผ.6) คำหันทักต่าง ๆ ในพระราชพงศาวดารเขียนรูปเรือนไทยได้ดูทีเดียว ไม่สูงนัก แบบเดียวกับคำหันทักแดง ซึ่งเป็นพระคำหันทัก เดิมของสมเด็จพระศรีสุริเยนทราธิบดี ท้าวขานลชั้นและมีบันไดก่ออิฐตรงพาไลโถงมีฝาเป็นเพิงหน้าถึง เปิดออกได้โดยไขไม้ค้ำยัน การปลูกเรือนไทยได้ดูเดี๋ยวนี้นคงจะนิยมเฉพาะในรั้วในวังด้วยสถานที่นั้นได้รับการถนอมดินให้สูง แม้น้ำจะขึ้นมากเพียงใดก็ไม่อาจท่วมได้ โดยทั่วไปในชนบทหรือในเมืองหลวง เมื่อนอกรั้ววังออกมาที่มักจะใช้เรือนได้ดูสูงทั้งสิ้น

ข. ลักษณะทั่วไปของเรือนไทยโบราณ

ศาลาการเปรียญไม้สมัยอยุธยา ซึ่งส่วนใหญ่ด้านข้างจะมีการตีไม้ระแนงโอบรอบ โดยรอบ จะปูด้วยไม้พื้นแผ่นยาว การหาไม้พื้นที่ยาวเท่าขนาดยาวของศาลาการเปรียญเป็นเรื่องลำบากมากจึงต้องมีการต่อไม้มากเป็นทางปลา (รูปที่ ผ.7) ซึ่งช่างไทยได้กระทำกันตั้งแต่อยุธยาแล้ว

เรือนไทยฝาปะกนก็คือฝาที่ทำไม้สักมีไม้ลูกตั้งและลูกนอน และมีแผ่นไม้บางเข้าลิ้นประกบกันสนิท เพื่หน้าจั่วก็ทำด้วยกรรมวิธีเดียวกัน นับว่าเป็นแบบแผนของเรือนไทยอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่เหมือนใครการทำจะต้องประกอบฝาด้านยาว และด้านสกัดข้างล่างจนสำเร็จรูป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แล้วจึงยกขึ้นมาประกอบ เมื่อปรง เป็นตัว เรือน (รูปที่ ผ.๘)

วิธีการนี้ เดิมทีน่าจะมาจาก เครื่องปรงผาทำด้วยไม้ไผ่ เข้าลั่นทำลูกตั้งและลูกนอน แล้วบุด้วยหญ้าคาหรือแฝก (รูปที่ ผ.๙) สังเกตจากรูปแม้จะใช้ผาส่วนประกอบด้วยลำไม้ไผ่ ก็ยังทำหน้าที่ต่างมีลูกทรงไม้ มีกรอบ เช็ดหน้า เหมือนเรือนไม้กระดานเช่นกัน เสาอันเป็นโครง สร้างสำคัญของตัวบ้านคง เป็นเสาไม้

เรือนไทยนั้นบางทีก็ทำฟามีลูกตั้งกับลูกนอน แต่ใช้ไม้ไผ่ขัดแตะตามช่อง (รูปที่ ผ.๑๐) ปกติใช้กับครัวไฟ เพื่อให้มีช่องระบายควันไฟตามฝาจะได้ไม่อึดอัดในการทำครัว แต่ในชนบทคงนิยมการทำครัว แต่ในชนบทคงนิยมการทำฟาขัดแตะหรือฟาฟาก (รูปที่ ผ.๑๑) กันมาก

ไม้ฟากคือไม้ไผ่ลำใหญ่ที่เอามาสับแล้วแผ่ให้เป็นฟาก สมัยโบราณเรือนของสามัญชนนิยมใช้ไม้ฟากปูพื้นไม่ว่าจะเป็น เรือนที่อยู่อาศัย หรือแคว่หรือที่ยกพื้นสำหรับหลบนอนตามกระท่อมทับต่าง ๆ ดังคำโบราณเมื่อออกลูกเวลาที่คลอດ เรียกว่า เวลาตกฟาก หมายถึง เด็ก ออกตกลงบนฟาก คือพื้นเรือนนั่นเอง

เรือนไทยโบราณมีลักษณะพิเศษ นอกจากได้ถุนสูงแล้วยังนิยมสร้างส่วนยาววาง เสาไว้สามช่วง เรียกว่าสามห้อง แต่ละห้องมีหน้าต่าง ๑ บาน ส่วนด้านสกัดคือด้านแป้มักจะ ใช้หน้าต่างสองบาน การนิยม เรือนเพียงสามห้องนี้ ถือว่าเป็นส่วนสกัดของเรือนไทย (รูปที่ ผ.๑๒) หากเพิ่ม เป็นสี่ห้องหรือมากกว่า จะไม่นิยมกัน เพราะเป็นส่วนสกัดคล้ายโลงผี เรือนไทยจะมีด้านหน้าคือเป็นชายคายื่นออกมา เรียกว่า ระเบียง บางทีก็ทำหลังคาคลุมระ เเบียง มีหน้าจั่ว แต่ลดขนาดย่อมลงมา เรียกว่า เรือนพาไล (รูปที่ ผ.๑๓) แล้วมีชานโล่งไม่มีหลังคา คลุมตรงส่วนหน้าถัดพาไลออกมา มีรั้วและมีทางขึ้นบ้านก่อเป็นซุ้มประตู มีหลังคาคลุมประตูเป็น ทรงคฤหา บางทีก็ เรียกว่าประตูคฤหา (รูปที่ ผ.๑๔)

เรือนไทยครอบครัวขนาดย่อมจะขยายครอบครัวจะปลูกขึ้นอีกหลังหนึ่งหน้าบ้าน เดิมหันหน้าชนกัน มีชายคาปีกนกยื่นออกเข้าหากัน เว้นชานกลางไว้ เป็นชานเล่น สำหรับแดดส่อง เพื่อเข้าข้าวของต่าง ๆ คากแดด เมื่อมีความจำเป็นก็จะมีบันไดขึ้นตรงกลางชาน (รูปที่ ผ.๑๕) แต่ถ้าประสงค์จะให้ เนื้อที่หน้าบ้านมีร่มแดดใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น สวนตระกร้า สวนกระบุง ตะกร้า หรือริบแขกบนแคร่หน้าบ้านก็จะต่อเพิงยื่นออกมาจากชายคาปีกนกหรือพาไล

ให้ เสาปีกบนดิน ก็จะได้ เนื้อที่อันร่มเย็นเพิ่มขึ้นอีก ส่วนได้ถุนเรือนอาจจะใช้เป็น ที่เก็บของ วาง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของสัมภาระต่าง ๆ (รูปที่ ผ.16) หลังคาที่ทำคลุมชานเรือนอาจจะเรียกว่า เรือนพาไลหรือ หลังคาชานก็ได้ด้วยไม่มีเสา แต่ใช้ไม้ซื่อติดกับเสาพาไลของ เรือนที่หันหน้า เข้าชนกันทั้งสอง หลัง (รูปที่ ผ.17) เรือนแบบนี้ น่าจะเป็น เรือนที่ใหญ่แบบไม่มีหอกกลางแต่มีชานเล่นไปตลอดเรือน ทุกหลัง ที่ชานเล่นนั้นอาศัยตั้งกระถางต้นไม้ทั้งไม้ใบและไม้ดอก รวมทั้งไม้ตัด อยู่ภายในบ้าน เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของผู้คนในครอบครัวได้ เป็นอย่างดี นอกจากนี้ที่ชานเล่นหรือ เรียกว่าอีก อย่างหนึ่งว่า นอกชานนั้นยังใช้เป็นที่ตั้งคุ่มน้ำ โดยมีรางรองน้ำฝนได้ขยายคา โดยมีรางรองน้ำฝน ได้ขยายคา เอาคุ่ม เคลือบขนาดกลางไปตั้งไว้รองรับน้ำฝนจะได้ไม่ดู เกะกะ (รูปที่ ผ.18) เพราะถ้า เป็นคุ่มขนาดใหญ่ นอกจากจะเต็มนอกชานแล้วยังดูไม่งาม เมื่อรองน้ำฝน เต็มมีน้ำหนัก มากอาจทำให้ชานหักก็ได้ จึงนิยมเอาคุ่มนาง เล็ง คุ่มซี เมนคุ่มขนาดใหญ่เอาไปไว้ได้ขยายค่าง ล่างวางกับพื้นดินซึ่งบ้านใหญ่ ๆ จะมีคุ่มใหญ่จำนวนมาก สำหรับรองน้ำฝนไว้กินทำอาหารและ อาจ เก็บไว้ เป็นน้ำค้ำปี

ค. อิทธิพลของศิลปะต่างชาติในงานสถาปัตยกรรม

แบบแผนการก่อสร้างจากยุโรป เคยแพร่หลาย เข้ามาสู่ประเทศไทยในสมัย กรุงศรีอยุธยาตั้งแต่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชจนแพร่หลายอย่างจริงจังในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ เช่น ศิลปะสถาปัตยกรรมแบบโกธิค (GOTHIC) มีอาร์คยอดแหลม (POINTED ARCH) ที่พระที่นั่งสุทไธสวรรย์บรมมหาราชวังที่พระราชวังนารายณ์ราชินี เวศน์กับอาคารศาสนสถาน ก่อผนังคุ่มกลองคือคานสักหรือคานแป จากพื้นก่ออิฐไปจนถึงอกไก่มีลายปูนปั้นที่หน้าป็นด้วย เรียกสถาปัตยกรรมแบบนี้ในสมัยโบราณว่า "แบบวิลันดา"

ศิลปะการก่ออิฐเรียงโค้งเป็นช่องหน้าต่าง ประตู เป็นอาร์คยอดแหลม ได้แพร่ เข้ามาในสมัยพระนารายณ์มหาราช โดยวิศวกรและสถาปนิกฝรั่ง เศส เป็นผู้นำ เข้ามา เดิมก่อนหน้านั้นการก่ออาร์คยอดแหลม เป็นซุ้มหรือเป็นคูกาตั้งแต่สมัยทราวดี สุโขทัย อุทองและอยุธยา ตอนต้นกับตอนกลาง จะก่ออิฐวาง เรียงให้ เลื่อม เข้าหากันทั้งสองข้างจนจรดกัน เป็นยอดแหลม (เรียกว่าแบบ CORBEL)

ครั้นการก่ออิฐ เป็นอาร์คของยุโรป เผยแพร่ เข้ามาจึง เกิดการสร้างหน้าต่างให้ตั้ง

ขึ้น แสงสว่างภายในอาคารมากยิ่งขึ้น อาคารตึกโปร่งมีลมถ่าย เทไม่อับชื้น ก่อนหน้าสมัยพระ

หรือ ๓ บานบ้างพล่งสมัยพระนารายณ์แล้วก็มีหน้าต่างถึง 5 หรือมากกว่านั้น เป็นวิวัฒนาการ
ก้าวสำคัญในศิลปะสถาปัตยกรรมของไทย

การก่อสร้างแบบยุโรปสำหรับอาคารบ้านเรือนในสมัยกรุงศรีอยุธยา ยังคงมี
ประจักษ์พยานให้เห็นที่หมู่กุฏิสงฆ์ เก้าวัด เสาธงทองสมัยสมเด็จพระนารายณ์ เป็นอาคารก่อตึก
ได้สูงหรือสองชั้น พื้นชั้นบนปูด้วยไม้กับอาคารเรือนรับรองราชทูตที่เรียกว่า ตึกวิไชยรินทร์
ก่อเป็นอาคารตึกสองชั้น เป็นหมู่อย่างใหญ่โตแบบศิลปะ เรอเนซองส์ (RENAISSANCE)
อาคารเหล่านี้จะใช้หลังคาแบบยุโรปที่เรียกว่า “แบบวิลันดา” นั้นมีตัวอย่างให้เห็นอยู่ตาม
อาคารอุโบสถ เก้าสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช คือ วัดยาง สามแยกไฟฉาย ธนบุรี วัด
ตะเว็ด วัดช่องลม วัดธรรมาราม สามวัดนี้อยู่ในอยุธยา วัดท่าหลวงที่วิเศษไชยชาญในอ่างทอง
และวัดกลางในสมุทรปราการ เป็นต้น

มีบันทึกอยู่ในจดหมาย เหตุราชทูตฝรั่งเศสสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
กล่าวถึงอาคารร้านค้าเป็นตึกริมถนนป่าคอง อันเป็นถนนสำคัญสำหรับ เสด็จพระราชดำเนิน
ทางสกลมารค เป็นพระราชพิธีสำคัญของบ้านเมือง เป็นร้านค้าของชาวอาหรับ ชาวจีน และชาว
ต่างประเทศอื่น ๆ ก่อเป็นตึก แต่ก็ไม่ปรากฏชุกให้เห็น ส่วนการก่อสร้างตึกริมถนนแบบจีนนั้น
พอจะอาศัยดูได้จากตึกจีนสมัยตอนต้นรัตนโกสินทร์ที่ตลาดน้อย กรุงเทพฯ และที่สงขลาที่บางกะ
จะจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นอาคารตึกก่ออิฐบุ่งด้วยกระเบื้องรางของจีน เป็นที่คุ้นตากันมานานแล้ว
เพราะในสมัยอยุธยาสมัยรัตนโกสินทร์ ศิลปะสถาปัตยกรรมคงคล้ายคลึงกันทุกอย่างไม่มีอะไร
เปลี่ยนแปลง การสร้างบ้านก่อตึกเป็นอิฐ นอกจากกุฏิสงฆ์พระราชคณะ ดังเช่นวัดพุทธไสยาสน์
อยุธยา แล้วก็มีตึกวิไชยรินทร์ เป็นหมู่อาคารที่อยู่ของทูตฝรั่งเศสที่เรียกว่าสถานที่รับแขก เมืองกับที่ปร
ปรากฏอยู่ในภาพเขียนที่ผนังพระอุโบสถวัดช่องนนทรีกรุงเทพฯ เป็นรูปคฤหาสน์ก่อตึก 2 ชั้น บ้าน
ของพระวิสูตร เสนาบดี เรื่อง วิสูตรชาคก ซึ่งก็พ่วงให้เห็นเค้าว่าชนชั้นเสนาบดีในสมัยอยุธยาตอน
ปลาย อาจจะมีการสร้างบ้านเป็นตึกอยู่กันอย่างหรรหาก็ได้ ดังกล่าวมาแล้ว

ง. ประเภทของ เรือนไทยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1) ประเภทเรือนเดี่ยวหรือเรือนหมู่

(1) คงวางรูปอาคารตามยาวขนานไปกับแม่น้ำลำคลอง

(2) อาคารยังยกพื้นสูงทั้งพื้นห้อง เถลิง และชาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3) สภาพความเป็นเรือนหมู่ยังปรากฏอยู่โดย เรือนประธานจะเป็น เรือนสองหลังแฝด มีฟาไสหน้า มีนอชานเชื่อมไปสู่เรือนครัว

2) ประเภทเรือนแพ ซึ่งเคยมีมากมายสองฝั่งแม่น้ำป่าสักหน้าพระนคร ศรีอยุธยา ได้สูญหายไปสิ้น คงมีแต่ร้านอาหารที่นำเรือลำใหญ่ไปลอยไว้ในแม่น้ำป่าสัก หน้า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และดัดแปลงเป็นที่รับประทานอาหาร เรียกว่า "เรือนแพ" ส่วน เรือนแพแบบดั้งเดิมอาจจะมีเหลืออยู่บ้างในเขตอำเภอนอก ๆ ของจังหวัด เช่นที่เรือนแพที่ริม คลองโพธิ์ หน้าวัดขนอนใต้ อำเภอบางปะอิน ซึ่งหลังหนึ่งเป็นเรือนแพสำหรับพักอาศัย หรือบาง แห่งก็ได้สร้าง เรือนแพใหม่โดยใช้แบบลูกบวบ แต่สร้างอาคารขึ้นใหม่เป็นลักษณะแบบบ้านใน กรุงเทพฯ โดยใช้หลังศาลาคน้อย ๆ มุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ฝาไม้มีประตูหน้าต่างทาสี เช่นที่ คำบลเจ้าเจ็ด อำเภอสนา หรือที่ริมแม่น้ำป่าสัก ทำเป็นแพขายน้ำมัน มีแพที่พักอาศัยอยู่เคียง ข้าง

3) ประเภทเรือนร้านค้าริมน้ำ เนื่องด้วยการคมนาคมของจังหวัดพระนคร ศรีอยุธยาได้เปลี่ยนแปลงไปจากการคมนาคมทางน้ำเป็นการคมนาคมทางบกเป็นส่วนใหญ่ เรือน ประเภทร้านค้าริมน้ำก็ได้สูญหายไปด้วย ทว่าเรือซึ่งเคยเป็นศูนย์กลางการค้าทางน้ำที่สำคัญ ก็ได้กลายเป็นศูนย์กลางการค้าทางบก เรือนร้านค้าริมน้ำคงจะปรากฏในอำเภอด่าง ๆ ที่ยังคงใช้เส้นทาง คมนาคมทางน้ำบ้าง

4) ประเภทเรือนร้านค้าริมทาง เมื่อการคมนาคมได้เปลี่ยนมาเป็นการ คมนาคมทางบก เป็นส่วนใหญ่แล้ว โดยเฉพาะการใช้รถยนต์เป็นพาหนะที่สำคัญ ฉะนั้นรูปแบบ ของเรือนร้านค้าริมทางแบบที่เหมาะสมกับพาหนะที่ใช้ความเร็วต่ำก็ได้สูญหายไป แต่ได้เปลี่ยน รูปมาเป็นห้องแถวโดยด้านหน้าค้าขาย ด้านหลังเป็นที่พักอาศัย จะเป็นรูปแบบชั้นเดียวบ้าง สองชั้นบ้างตามฐานะ

5) ประเภทกุฏิ ลักษณะของกุฏิแบบที่อยู่ในเมือง บางแห่งยังมีลักษณะที่เป็น แบบเรือนหมู่แบบเดิม โดยมีท่อนอยู่กลางหรือริมส่วนใดส่วนหนึ่ง ล้อมรอบด้วยกุฏิยกพื้นสูง มี ชานเดิม เชื่อมถึงกันได้ เช่นกุฏิพระที่วัดพระงาม อำเภอบางปะหัน กุฏิพระที่วัดอภัยยว กุฏิ พระที่วัดชุมพลนิกายาราม บางปะอิน ซึ่งลักษณะของกุฏิ เหล่านี้ยังคงลักษณะของ เรือนหมู่ไว้ได้มาก หอสมควร ทั้งนี้อาจจะด้วยเหตุผลของประเพณีไทย เดิมที่นิยมยกบ้านของพระพุทธรูปถวายวัด

เพื่อเป็นพุทธบูชาโดยยกเป็นกุฏิพระ จึงทำให้การจัดเรือนหมู่ดังกล่าวยังคงทนอยู่ได้ ทั้งนี้คง ไม่ว่าการณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นเพราะไม่มีใครกล้าซื้อของวัด ส่วนเรือนหมู่ดั้งเดิมของคหบดีที่เคยมีอยู่ถ้าไม่ได้ถวายวัด ก็ถูกหรือขายให้กับคนกรุงเทพฯ ที่ต้องการซื้อบ้านไทยมาปลูกสำเร็จรูป โดยไม่ต้องสร้างองค์ประกอบขึ้นใหม่ทั้งหมด เช่นบ้านของนายจิมทอมสัน บ้านของหม่อมราชวงศ์ศีกฤทธิ ปราโมช บ้านของคุณคุณลย์ บุนนาค เป็นต้น ส่วนปฏิมากรรมที่ทำขึ้นใหม่เป็นรูปทรงไทยเดิม ยกพื้นสูง แต่มีการจัดผังใหม่ โดยจัดปฏิมาเรียงรายไปเป็นรูปสี่เหลี่ยม เว้นสนามใหญ่ไว้ตรงกลาง ซึ่งเป็นแนวทางใหม่ แต่ยังคงลักษณะที่น่าสนใจไว้ เช่นที่วัดชนอนใต้ ริมคลองโพธิ์ อำเภอบางปะอิน

นอกจากนี้ลักษณะที่สำคัญของเรือนชาวอยุธยาที่แปลกกว่าที่อื่น ๆ คือ การใช้แผงค้ำแทนหน้าค่าง เป็นลักษณะเด่นของจังหวัดอยุธยา

นอกเหนือจากเรือนไทยเดิมที่กล่าวแล้ว ยังมีเรือนอีกประเภทหนึ่งซึ่งสร้างขึ้นผิดแผกไปจากระบบของเรือนรูปเดิม ได้แก่ เรือนที่พักของข้าราชการที่เรียกว่า "บ้านหลวง" เช่น ปลัดจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ เป็นต้น เรือนพวกนี้บางหลังสร้างขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ หรือ ๆ กับการสร้างหน่วยงานบริหารของจังหวัด เช่น ศาลากลาง ศาล ที่ดิน จังหวัด เป็นต้น ซึ่งเรือนเหล่านี้จะตั้งอยู่บริเวณ "หัวรอ" ซึ่งเป็นศูนย์รวมของหน่วยงานบริหารของจังหวัดอยุธยา ลักษณะของเรือนเป็นแบบเรือนใต้ถุนสูง หลังคาปั้นหยา ฝาไม้กระดาน หลังคามุงกระเบื้องว่างซิง เป็นลักษณะของเรือนที่น่าสนใจอีกแบบหนึ่ง

ข. ศิลปะวัฒนธรรมประเพณี และการละเล่นพื้นเมือง

1) จิตรกรรมสมัยกรุงศรีอยุธยา

จิตรกรรมของไทย เท่าที่พบตามโบราณสถานปรากฏว่าเกิดขึ้นแล้วตั้งแต่สมัยสุโขทัย แต่วิวัฒนาการของจิตรกรรมไทยนั้นได้ปรากฏขึ้นอย่างเด่นชัดในสมัยอยุธยา เริ่มตั้งแต่กลางพุทธศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา

ยุคที่ 1 สมัยอยุธยาตอนต้น (พ.ศ. 1893 - พ.ศ. 2031)

จิตรกรรมในยุคนี้ยังไม่เคยพบตัวอย่างที่เขียนไว้ตามผนังโบสถ์ วิหาร คงพบแต่ที่เขียนไว้ในปราสาทเท่านั้น เช่นที่วัดมหาธาตุและวัดราชบูรณะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเฉพาะภาพเขียนที่วัดราชบูรณะซึ่งปรากฏว่าได้เขียนขึ้นระหว่าง พ.ศ. 1967 - 1960 นั้น จัดได้ว่าเป็นวิวัฒนาการอันแท้จริงของภาพเขียนภาพในยุคที่ 1 ของสมัยอยุธยา เพราะช่างได้วาดภาพลงบนปูนเปียก ทำให้สีสวยสดเหมือนกับเมื่อเขียนใหม่ ๆ แม้จะเป็นเวลาล่วงเลยมานานกว่า 500 ปี แล้วก็ตาม การใช้สีและการวาดเส้นก็เป็นไปโดยอิสระไม่ซ้ำแบบหรือเลียนแบบภาพเขียนแต่เดิม ซึ่งมักจะวาดเป็นภาพซ้ำ ๆ และเรียงกันตามเส้นขนาน เช่นภาพพระพุทธรูปประทับนั่งที่เจดีย์วัดมหาธาตุ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตรงกันข้ามภาพเขียนที่ปราสาทวัดราชบูรณะได้จัดเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยมีได้คำนึงถึงการวางจังหวะให้ได้ส่วนสัดส่วน ซึ่งภาพเขียนเช่นนี้ทำให้ดูไม่จืดจาง เพราะไม่มีภาพซ้ำ ๆ กัน

สีที่ใช้ในยุคนี้ แม้จะพบได้หลายสี เช่น สีดำ สีขาว สีเหลืองและสีดินแดงก็ตามแต่วรรณะของสี เหล่านี้ก็ยังคง เป็น เอกรงค์ จึงนับได้ว่าจิตรกรรมที่เกิดขึ้นในยุคนี้นิยมใช้สี เอกรงค์ (MONOCHROME) เราจะเห็นภาพที่มีองค์ประกอบ เป็นวรรณะของสีหลายสีที่ เรียกว่าสีพหุรงค์ (POLYCHROME) ก็แต่เฉพาะภาพเขียนในยุคปลายของสมัยอยุธยา เท่านั้น ส่วนในสมัยตอนต้นและตอนกลางของสมัยอยุธยานั้น มีเพียงสีเดียวที่เรียกว่าสีเอกรงค์

ยุคที่ 2 สมัยอยุธยาตอนกลาง (พ.ศ. 2034 - พ.ศ. 2171)

เท่าที่ได้พบจิตรกรรมฝาผนังที่ปราสาทวัดมหาธาตุ จังหวัดราชบุรี ซึ่งวาดเป็นพระพุทธรูปประทับนั่ง เรียงกันเป็นแถว และภาพวาคบนแผ่นดินในกรูพระเจดีย์สามองค์ (องค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ใช่วินิจฉัยหรือการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พุทธสาวกชั้นประนมมือถือดอกบัว เรียงกันหลายองค์ รู้สึกว่าการแสดงออกทางวาระของสีนั้นยังคง เป็นสี เอกรงค์ เหมือนอย่างจิตรกรรมในยุคแรกอยู่ และภาพที่เขียนขึ้นก็มีแนวความคิดตามแบบอยุธยาตอนต้น คือเขียนเป็นภาพซ้ำ ๆ เรียงกันเป็นแถวไป เป็นภาพแข็งกระด้างไม่มีชีวิตจิตใจ ซึ่งมองดูแล้วรู้สึกจืดจาง สีที่ใช่เขียนกันในยุคนี้ก็ใช้สีดินแดง สีดำและสีเหลือง ไม่ปรากฏว่าได้นำ สีเขียว สีฟ้า และสีม่วงมาใช้ เหมือนอย่างในยุคปลาย

ยุคที่ 3 สมัยอยุธยาตอนปลาย (พ.ศ. 2173 - พ.ศ. 2310)

จิตรกรรมในยุคนี้นับได้ว่าฝีมือช่างเขียนได้เจริญอย่างสูงสุดคือเขียนได้ทั้งภาพเหมือนตามแบบอย่างของชาวยุโรป และเขียนภาพทิวทัศน์อันมีภาพต้นไม้ ภูเขา ไร่นา ตลอดจนบ้านเรือนได้ตามแบบอย่างของจีน เช่นที่เรียกว่าลายก่ามะลอ เป็นต้น การให้สีต่าง ๆ อันมีองค์ประกอบ เป็นวาระของสีหลายสีไม่ใช่เป็นสีเดียวอย่างเช่นในสมัยอยุธยาตอนต้นและตอนกลางก็เกิดขึ้นในยุคที่ 3 นี้เหมือนกัน มีการนำสีเขียว สีฟ้า และสีม่วงนำมาใช้ทำให้ภาพที่วาดขึ้นในยุคนี้สดใสและมีชีวิตจิตใจยิ่งขึ้น ภาพจิตรกรรมฝาผนัง ภาพลายรดน้ำตามตู้ไม้หนังสือพระธรรม ภาพที่วาดลงในสมุดข่อย และเครื่องถ้วยลายสี ซึ่งช่างไทยได้ออกแบบลวดลายให้ไปหามาจาก เมืองจีนนั้นก็เกิดขึ้นในยุคนี้ เหมือนกัน

โดยเฉพาะการเขียนลายก่ามะลอนั้น ช่างไทยคงจะได้แบบอย่างหรือได้อิทธิพลมาจากช่างจีน เพราะปรากฏว่าภาพต้นไม้ภายในบ้านเรือนและภาพทิวทัศน์ตลอดจนการให้สีก็ทำได้พยายามทำให้ละม้ายคล้ายไปทางศิลปะของจีนมากที่สุด การเขียนลายก่ามะลอนี้ในชั้นแรกคงจะให้ช่างเขียนจีนมาเป็นครูสอนให้ก่อน ต่อมาเมื่อช่างไทยเขียนได้ดีแล้ว จึงเผยแพร่วิธีเขียนไปในหมู่ช่างไทยด้วยกัน เท่าที่ตรวจพบตามตู้และหีบเก็บหนังสือของเก่าที่เก็บรักษาไว้ในหอสมุดแห่งชาติ (ถนนหน้าพระธาตุ พระนคร) ปรากฏว่าภาพที่เขียนขึ้นครั้งแรกมีเค้ากระเดียดไปทางศิลปะจีน เป็นส่วนมาก ครั้นต่อมาเมื่อช่างเขียนไทยเกิดความชำนาญในการเขียนมากขึ้น จึงคิดดัดแปลงรูปร่างและลวดลายให้หันเข้าหาศิลปะไทย เช่นรูปบ้านเรือนก็เขียนเหมือนบ้านไทย ภาพคนก็เขียนเป็นรูปมนุษย์และยักษ์หรือลิง อย่างเช่นภาพในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นต้น เหลือแต่ภาพต้นไม้และไร่นาเท่านั้นที่เขียนละม้ายเหมือนแบบจีน ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ก็ยังดัดแปลงให้พิสดารออกไปอีก โดยเขียนลายก่ามะลอเป็นภาพสีส่วนภาพยักษ์และมนุษย์นั้น เขียนเป็นภาพลายรดน้ำในผนังตู้ด้านเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยังมีภาพอีกอย่างหนึ่งซึ่งช่างไทยนิยม เขียนตามแบบอย่างศิลปะของจีนคือรูป เลี้ยว กางช่างไทยได้คิด เขียนรูปเลี้ยวกางขึ้น โดยจัดให้มีลักษณะคล้ายกับจะแสดงให้ทราบว่า เป็นรูป ทวารบาล แทนรูปทวารบาลของ เดิมที่เขียน เป็นรูปท้าวฤๅษณ์ถือตะบองหรือรูป เทวดาถือพระ- ขรรค์ เป็นต้น รูปว่างหน้าตาของรูปเลี้ยวกางก็เขียนให้ละม้ายคล้ายไปทางแบบจีน คือมีตาโต มีทวนคระรา สวมเสื้อมีรูปหน้ามังกรอยู่ตรงกลาง สวมหมวกอย่างหมวกจีน เสื้อผ้าที่สวมก็เหมือน อย่าง เสื้อที่พวกจิวใส่ คือมีรูปหน้ามังกรอยู่ตรงกลางและลายเสื้อที่แขนก็ไม่ได้ทำ เป็นลายกนก แต่ทำ เป็นขีด เส้นตรงบ้าง เส้นทแยงบ้าง ต่อมาในชั้นหลังจึงได้ดัดแปลงภาพให้สวมมงกุฎอย่าง ไทย โดยสวมมงกุฎยอดน้ำเต้าบ้างและยอดทวารไก่บ้าง ซึ่งเป็นมงกุฎของพวกยักษ์ ส่วนลายผ้านั้นก็ดัดแปลงให้ เป็นลายกนกแบบไทย อาวุธที่ถือก็เปลี่ยนจากทวน และสามง่ามมาเป็นทอก เป็นต้น

จิตรกรรมที่ช่างไทยในยุคนี้ได้วาดไว้ตามผนัง โบสถ์วิหารนั้น ยังคงมีเหลืออยู่จน ถึง เวลาปัจจุบันหลายแห่ง เช่นที่ตำหนักสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์วัดพุทธโสธรวรวิ จังหวัด พระนครศรีอยุธยา มีภาพเขียนสีไว้เต็มผนังด้านในทางด้านทิศตะวันตกเขียน เป็น เรื่องทศชาติ ผนังด้านตะวันออก เขียนภาพหลาย เรื่อง เช่นภาพเรื่องพระพุทธโฆษาจารย์ขึ้นสำเภไปลังกา และพบกับสำเภพระพุทธทิศ เถระกลางทะเล ภาพพระพุทธบาทบน เขากลางน้ำ พระพุทธบาทที่ เขาฉะลิตันตคีรี และมีภาพขบวน เสด็จพระราชดำเนินของพระมหากษัตริย์ไทยทรงพระศขาธาร เสด็จไปนมัสการพระพุทธบาท ตามโบราณหน้าดวงด้านในก็ เขียนภาพมนุษย์ 12 ภาษา ภาพครุฑ ยักษ์ กินนร เทพนม และ เทวดาอื่นแทน ที่ผนังด้านสกัดทิศใต้เขียนภาพเรื่องรามเกียรติ์ ส่วนผนัง ด้านเหนือ เขียนภาพ เรื่องไตรภูมิ มีภาพนรก สวรรค์ ผนังคอนล่างด้านเหนือ มีภาพพระเวสสันดร และนางมัทรีอุ้มชาติและกัณหาภูกำทิมพานต์ มีชุมชนอนบนค้ำคอบไม้ มีเทวดาและนางฟ้าลงมาพ้อน รำ ภาพเหล่านี้ เป็นฝีมือ เขียนในรัชกาลสมเด็จพระ เพทราชาทั้งสิ้น

ที่ผนังพระอุโบสถวัดใหญ่สุวรรณารามมีภาพ เขียนสิ่งงดงาม มีลักษณะแปลกอย่างไม่ มีที่ไหนเหมือน คือเขียน เป็นภาพเทพชุมนุมและภาพยักษ์มีขนาดใหญ่ประมาณ 2 ใน 3 ของขนาด คนธรรมดาใช้สีพื้น เป็นสีขาว และใช้สีแดงกับสีดำเป็น เส้นขอบนอกของภาพ ลวดลายที่เป็นฉากหลัง ใช้สีแดงคนธรรมดา ใช้สีพื้นเป็นสีขาว และใช้สีแดงกับสีดำเป็น เส้นขอบนอกของภาพลวดลายที่ เป็นฉากหลังใช้สีแดงสด หน้าตาของ เทวดาและยักษ์ตลอดจน เครื่องอาวุธที่ประดับวาดได้สวยงาม มาก ศาสตราจารย์ ศิลป์ พีระศรีได้กล่าวไว้ในหนังสือ เรื่อง วัฒนธรรมการจิตรกรรมฝาผนังว่า

เอกสารนี้"ช่างที่อยู่ ในสมัยที่ภาพ เขียนเจริญถึงขีดสูงสุด เท่านั้นจึงจะสามารถวาดจิตรกรรมฝาผนังทั้งงดงาม คำ ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยิ่งได้ เช่นนี้ ฉะนั้นจึงควร เชื่อได้ว่าภาพที่วาดไว้ที่ผนังวัดใหญ่สุวรรณารามนั้น คงจะต้องอยู่ในยุคตอนปลายสมัยอยุธยา เพราะเป็นยุคที่จิตรกรรมและประณีตศิลปกรรมได้ เจริญขึ้นอย่างสูงสุด

วัด เกาะแก้วสุทธาราม จังหวัดเพชรบุรีก็มีจิตรกรรมที่เขียนไว้ที่ฝาผนังภายในพระอุโบสถ เป็นภาพพุทธประวัติและภาพ เรื่องไตรภูมิ ภาพเหล่านี้ปรากฏแน่ชัดว่าได้เขียนในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ (พ.ศ. 2275 - 2301) เพราะปรากฏปีที่เขียนไว้คือ พ.ศ. 2277

ภาพเขียนสีฝีมือช่างครึ่งแผ่นดินพระ เจ้าบรมโกศอีกแห่งหนึ่งคือที่วิหารหลวงวัดพระบรมธาตุ ที่อำเภอฉวาง จังหวัดอุดรธานี ฝาผนังหน้าพระวิหารด้านนอก เขียนภาพสี ส่วนฝาผนังด้านในตรงหน้าพระประธาน เหนือระดับประตู เขียนภาพมารผจญขนาดใหญ่เต็มผนังตอนบน ภาพยังคงอยู่ค่อนข้างบริบูรณ์ ผนังด้านข้างตอน เหนือระดับหน้าต่าง เขียนเป็นภาพ เทพชุมนุม เขียนภาพ เทวดาคิ้วใหญ่ ๆ แต่ไม่ เท่าภาพ เขียนที่ผนังวิหารวัดใหญ่สุวรรณาราม ผนังตอนล่างระหว่างหน้าต่าง เขียน เป็นภาพ เรื่องสังข์ทอง

2) ประติมากรรมสมัยกรุงศรีอยุธยา

พระพุทธรูปที่สร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยานั้นแบ่งได้ 3 ยุคด้วยกัน ดังที่กล่าวไว้แล้ว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ยุคที่ 1 สมัยอยุธยาตอนต้น (พ.ศ. 1893 - พ.ศ. 2031)

ประติมากรรมในยุคนี้ มักจะสร้างเป็นพระพุทธรูปเสียด เป็นส่วนมาก แต่พระพุทธรูปที่สร้างขึ้นในยุคนี้ นักโบราณคดีได้จัดให้เป็นสกุลช่างแบบอุทอง คือทำตามแบบอย่างสกุลช่างสกุลหนึ่งซึ่งมีอยู่ก่อนที่พระเจ้าอุทองสร้างกรุงศรีอยุธยา เป็นราชธานี พระพุทธรูปซึ่งเป็นศิลปะอุทองที่ทราบได้แน่นอนก็คือพระ เจ้าพนัญเชิง เพราะปรากฏในพระราชพงศาวดารฉบับหลวงประ เสริฐอักษรนิคิว่าสร้าง เมื่อ พ.ศ. 1867 คือสร้างก่อนที่พระเจ้าอุทองทรงสร้างกรุงศรีอยุธยาถึง 26 ปี พระป่า เลไลย์ที่เมืองสุพรรณแก่นั้น ถ้าพิจารณาฝีมือช่างที่สร้าง เห็นว่าคงจะเป็นของที่สร้างก่อนกรุงศรีอยุธยา เหมือนกัน แต่ไม่ปรากฏหลักฐานปีที่สร้างและมีใ้ดกล่าวไว้ในหนังสือพระราชพงศาวดาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศิลปะแบบอุทองนี้ได้ทำสืบต่อกัน เรื่อยมาจนถึงแผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ แห่งมา เปลี่ยนแปลง เป็นศิลปะอยุธยา เมื่อ พ.ศ. 2001 คือ เมื่อสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถโปรด ให้สร้างรูปพระโศภิต์ 550 พระชาติขึ้น (ราชบัณฑิตสภาฯพบที่วัดพระศรีสรรเพชญ์ จังหวัด พระนครศรีอยุธยา เมื่อ พ.ศ. 2475 ปัจจุบันอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร)

รูปพระโศภิต์ 550 พระชาติที่สร้างขึ้นในคราวนี้ มีทั้งที่เป็นศิลปะแบบอุทอง และศิลปะแบบอยุธยาปนกัน ซึ่งนักโบราณคดีบางท่านอ้างว่าในระยนี้เองที่ศิลปะแบบอุทองได้ เปลี่ยนแปลงไปเป็นศิลปะแบบอยุธยา ฉะนั้นประติมากรรมที่สร้างขึ้นในยุคต้นของสมัยอยุธยาจึง นิยมได้ว่าเป็นศิลปะแบบอุทอง เรื่อยมาจนกระทั่งถึง พ.ศ. 2001 ต่อจากนี้ไปศิลปะอุทองก็ได้ เปลี่ยนไปเป็นศิลปะอยุธยา

ยุคที่ 2 สมัยอยุธยาตอนกลาง (พ.ศ. 2034 - พ.ศ. 2171)

ประติมากรรมที่จัดเป็นศิลปะอยุธยาแท้ ๆ เกิดขึ้นแล้วตั้งแต่แผ่นดินสมเด็จพระบรม ไตรโลกนาถ ประติมากรรมที่สร้างในรัชกาลนี้ เป็นหัวเดียวหัวต่อจากศิลปะอุทอง คือมีทั้งที่เป็น ศิลปะอุทองและศิลปะอยุธยาปนกัน ที่ปรากฏ เป็นศิลปะอยุธยาอย่างชัด เจนก็ในแผ่นดินสมเด็จพระรามา ธิบตีที่ 2 ลักษณะของพระพุทธรูปอัน เป็นศิลปะอยุธยาที่เกิดขึ้นในยุคนี้ มักทำวงพระพักตร์และพระรัศมี ตามแบบอย่างศิลปะสุโขทัยทั้งนั้น ต่างกันแต่ที่มีไรพระศก ทำเป็นเส้นเล็ก ๆ ไม่ทำใหญ่เหมือนแบบ อุทอง ส่วนสังฆาฏินั้นทำใหญ่กว่า สังฆาฏีแบบสุโขทัยแต่ไม่นิยมทำชายสังฆาฏีให้เป็นรูปโค้ง เป็น เขี้ยวตะขาบเหมือนอย่างแบบสุโขทัย คงนิยมทำตัด เป็นเส้นตรงเหมือนอย่างแบบอุทองบ้าง หรือ ทำเป็นสองแฉกห้อยชายตรงลงมาบ้าง

พระพุทธรูปในยุคนี้ส่วนมากทำเป็นปางมารวิชัย เช่นพระมงคลมถิศร บางทีก็ทำ รูปพระสาวกอยู่สองข้างบ้าง ทำเป็นรูปพญามารที่ฐานบ้าง นอกจากปางมารวิชัยแล้วก็มีปางป่า เลไลยก์และปางประธานอภัย เช่น พระโลกนาถ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก โปรดให้นำมาจากวัดพระศรีสรรเพชญ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มาประดิษฐานไว้ที่วิหารทิศ ตะวันออก (มุขหลัง) วัดพระเชตุพนที่กรุง เทพ บางลีลาและปางสมาธิก็มีทำบ้างแต่ไม่มากนัก

ยุคที่ 3 สมัยอยุธยาตอนปลาย (พ.ศ. 2173 - พ.ศ. 2310)

ในยุคนี้ปรากฏว่ามีข้อขัดข้องในการสร้างพระพุทธรูปไม่ดีขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้คงจะ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เนื่องจากในยุคนี้ศิลปะต่างประเทศ ทั้งในด้านสถาปัตยกรรมและจิตรกรรมได้ เข้ามามีอิทธิพลอยู่ ในกรุงศรีอยุธยา เป็นอันมาก ช่างไทยจึงหันไปนิยมศิลปะในด้านสถาปัตยกรรมและจิตรกรรม เสีย เป็นส่วนมาก ทำให้ศิลปะในด้านประติมากรรม ไม่ก้าวหน้าไปตามที่ควร

โดยเฉพาะลักษณะของพระพุทธรูปที่นิยมสร้างกันในยุคนี้ก็คือ พระพุทธรูปทรง เครื่องแบบราชาธิราช นิยมสร้างทั้งพระพุทธรูปทรง เครื่องใหญ่และทรง เครื่องน้อย ส่วนมาก เป็น พระพุทธรูปปางประทานอภัย

การสร้างพระพุทธรูปด้วยศิลา ก็เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ในสมัยของสมเด็จพระ เจ้าปราสาททอง และสมเด็จพระนารายณ์มหาราช โดยเลียนแบบจากพระพุทธรูปที่ทำในประเทศ กัมพูชา มีฝีมือสูงงามนัก และการสร้างพระพุทธรูปด้วยศิลานี้ได้แพร่ลงไปยังภาคใต้ด้วย เพราะ ได้พบพระพุทธรูปทำด้วยศิลารายสีแฉ่งองค์ใหญ่ ๆ ทั้งที่จังหวัดราชบุรี และที่อำเภอไชยยา จังหวัด สุราษฎร์ธานี หลายองค์

๓) ประติมากรรม

กรุงศรีอยุธยาได้ชื่อว่า เป็นยุคที่มีช่างศิลปหัตถกรรมฝีมือดีเยี่ยม เช่น ช่างเครื่องถม ช่างเครื่องมุก ช่างพระพุทธรูป ช่างทอง ช่างสิบหมู่ ฯลฯ

ก. เครื่องไม้จำหลัก

ในสมัยอยุธยาตอนต้น อาจมีประติมากรรม เกี่ยวกับ เครื่องไม้จำหลัก เกิดขึ้น หลายอย่าง เช่น บานประตูหน้าต่างโอบสัถ์ วิหาร ธรรมาสน์ เตียง ฐานโถงหรือพระไตรปิฎก และรูปจำหลักอื่น ๆ แต่เนื่องจากกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีอยู่เป็น เวลานานถึง 417 ปี ศิลปะที่สร้างด้วยไม้อาจมุกซ่อนหรือหักพังไปโดยอายุชั้ยหรือถูกทอดทิ้งสูญหายไปบ้าง ถูกภัยธรรมชาติ เช่น ฝนชะให้มุกซ่อนไปบ้าง และถูกไฟไหม้เสียบ้าง จึงไม่มีตัวอย่างเหลือปรากฏอยู่ใน เวลาปัจจุบัน ถึงอย่างไรก็ดี เชื่อได้แน่ว่าบานประตูหน้าต่างโอบสัถ์ วิหาร ซึ่งสร้างขึ้นในยุคนี้ คงจะมีแต่จำหลักลายลงไปบน ไม้แล้วปิดทองล่องชาดเท่านั้น ที่ทำเป็นลายรดน้ำ และลาย ประดับมุกอาจเกิดขึ้นในยุคหลัง มีบานประตูของเก่าอยู่คู่หนึ่งซึ่งจำหลักไม้หุ่น เต็นออกมาเป็น ลายซ้อนกันหลายชั้น ทำเป็นลายก้านขด มีสัตว์จตุบาท เช่น ราชสีห์เป็นต้น และมีสัตว์วิบาท นานาชนิด เช่นเดียวกับลายบานประตูมุกที่ประตูวิหารพระพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประตุนี้ เดิมอยู่ที่วิหารพระแท่นศิลาอาสน์ จังหวัดอุตรดิตถ์ แต่ถูกไฟป่าเผาผลาญไปพร้อมกับวิหาร
นั้น ในปลายรัชกาลที่ 5 เมื่อ พ.ศ. 2451

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงสันนิษฐานว่า
บานประตูพระแท่นศิลาอาสน์ที่ถูกไฟป่าเผาผลาญเสีย เมื่อคราวนั้น เดิมคงจะเป็นบานประตูวิหาร
พระพุทธชินราชที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งสร้างในแผ่นดินสมเด็จพระบรมไตร-
โลกนาถ เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศทรงปฏิสังขรณ์วัดสำคัญทางเมืองเหนือ จึงโปรดให้ถ่าย
ลายลงมาทำเป็นบานประดับมุกพระราชทานไปเปลี่ยน ส่วนบานเดิมให้ย้ายเอาไปเป็นประตู
วิหารพระแท่นศิลาอาสน์ ซึ่งทรงปฏิสังขรณ์ในคราวนั้นด้วย

ศิลปการจำหลักไม้ในสมัยอยุธยาตอนกลาง ปรากฏว่ามีได้ทำกันแต่เฉพาะงาน
ประเภทประดับและตกแต่งเท่านั้น อาจจะมีสร้างเป็นพระพุทธรูป เตียง และธรรมาสน์อีกด้วย
เพราะวัดเก่า ๆ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มักจะมีธรรมาสน์ที่สร้างด้วยไม้ เหลืออยู่หลายวัด
เช่นวัดเชิงท่า และวัดกุฎีทอง เป็นต้น

ที่ยังเหลือพอจะดูเป็นแบบอย่างได้คือ บานประตูเจดีย์สามองค์ที่วัดพระศรีสรร-
เพ็ชญ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประตูบานนี้จำหลักเป็นรูปเทวดา ยืนถือพระขรรค์ ทรงเทริด
คล้ายเทริดของพระโพธิสัตว์ 550 พระชาติ ที่ทรงสร้างในรัชกาลสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
เหนือเศียร เทวดาทำเป็นรูปคล้ายร่วมทาง เชียงใหม่ เชื่อว่าจะ เป็นของสร้างในแผ่นดินสมเด็จพระ
บรมราชาธิราชที่ 4 เมื่อคราวสร้างเจดีย์องค์ทางทิศตะวันตกในหมู่เจดีย์สามองค์ ทำฐาน
เชื่อมให้ติดกัน แล้วทำมณฑปแทรกในช่องว่างของเจดีย์แต่ละองค์ นอกจากนี้ยังมีบานประตูวัด
วิหารทอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำหลักเป็นลายก้านขด มีรูปเทวดาประกอบด้วย เข้าใจ
ว่าคงจะ เป็นของสร้างในรุ่นราวคราวเดียวกันกับบานประตูพระเจดีย์สามองค์ที่วัดพระศรีสรรเพ็ชญ์
เพราะลายก้านขดนี้มีกนิยม เขียนและทำ เป็นลายจำหลักกันอย่างแพร่หลายในยุคที่ 2 นี้ (บาน
ประตูทั้งสองบานนี้อยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

พระพุทธรูปจำหลักไม้ในสมัยอยุธยาตอนกลางนี้ ได้พบพระพุทธรูปองค์หน้าเป็น
พระพุทธรูปทรงเครื่องปางประทานอภัย แต่พระหัตถ์ซ้ายที่ยกขึ้นนั้นได้หักหายไป พระพุทธรูปองค์
นี้ยังบริบูรณ์ดี ไม่หุ่กร่อนเหมือนเครื่องไม้จำหลักชิ้นอื่น ๆ ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี วินิจฉัยว่า

เป็นพระพุทธรูปสมัยอยุธยา แต่สร้างตามแบบศิลปะลพบุรี และสร้างขึ้นในราวพุทธศตวรรษที่ 22 ารค้า
ไม่ว่าการณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในสมัยอยุธยาตอนปลาย นับว่าประณีตศิลป์ได้เจริญมาก และมีตัวอย่างเหลือมาจนถึงเวลาปัจจุบัน เป็นจำนวนมาก แบบที่แปลกซึ่งคิดขึ้นในรัชสมัยของขุนหลวงสรศักดิ์แบบหนึ่งก็คือแบบมณฑป 5 ยอด โดยโปรดให้ปรุงแต่งเครื่องไม้ไปเป็นมณฑปเดิมที่สมเด็จพระเจ้าทรงธรรมทรงสร้างไว้ที่พระพุทธรูปเมืองสระบุรี รูปร่างของมณฑป 5 ยอดนั้น อาจจะดูได้ที่ตู้เก็บหนังสือพระธรรมใบใหญ่ที่สุดในหอสมุดแห่งชาติ

ตู้ใบนี้ไม่ได้เขียนลายรดน้ำแต่เป็นตู้จำหลักภาพปูนเด่นออกมา เขียนสีและประดับกระจกสีเขียว มีมือจำหลักไม้ก็ประดับงดงาม กรมศิลปากรได้จัดให้อยู่ในจำพวกของที่สร้างขึ้นในสมัยอยุธยา อาจจะเป็นตู้ที่สร้างขึ้นในรัชสมัยของขุนหลวงสรศักดิ์โดยเอาแบบอย่างมณฑป 5 ยอดซึ่งเพิ่งคิดขึ้นใหม่ในรัชกาลนั้นมาจำหลักไว้ที่บานประตูตู้ใบนี้ก็ได้อีก

ลายไม้จำหลักที่จัดว่าสวยงาม ก็คือหน้าบันพระอุโบสถวัดพระเมรุ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งจำหลักด้วยไม้ขนาดใหญ่เป็นรูปพระนารายณ์ทรงครุฑ มีทวยเทพล้อมเป็นภาพจำหลักปูนออกมาจากเนื้อไม้ บานประตูทั้งงดงามมากอีกแห่งหนึ่งคือบานประตูศาลาการเปรียญวัดใหญ่สุวรรณาราม จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งจำหลักเป็นลายก้านขดปิดทอง ตัวลายสลักลึกลงคล้ายกับลายฉลุ บานประตูนี้เป็นศิลปในสมัยอยุธยาตอนปลาย

ข. เครื่องทอง

มีการนำทองคำมาประดิษฐ์เป็นวัตถุสิ่งของเพื่อประโยชน์ใช้สอย เครื่องประดับตกแต่งและพระพุทธรูป ในสมัยอยุธยามีการใช้ทองคำมากเป็นพิเศษ เช่นนำทองคำเปลวมาปิดยอดปราสาทราชามณเฑียร ซ่อฟ้าโบระกา วัดวาอารามต่าง ๆ และปิดทองพระพุทธรูป

เครื่องทองกรุงศรีอยุธยานั้นได้ขุดพบจากกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะมากที่สุด รองลงไปก็เป็นของที่ขุดพบจากกรุพระปรางค์วัดมหาธาตุ นอกจากนั้นก็ยังมีพบจากวัดอื่น ๆ ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาบ้าง เล็กน้อย เช่น วัดพระรวมวัดประดู่ทรงธรรม วัดใหญ่ชัยมงคล วัดวิมาน ฯลฯ

เครื่องทองที่ขุดได้จากกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะมีมาก ส่วนหนึ่งยังฝากเก็บรักษาไว้ ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร และส่วนใหญ่จัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

เอกสารที่เจ้าสามพระยา อาจจะมีข้อบกพร่องให้เห็นลักษณะและประเภทได้ดังนี้ อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) เครื่องราชกกุธภัณฑ์ สิ่งของเครื่องใช้ประเภทนี้มีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือ เป็น เครื่องหมายความเป็นพระราชอาชิต เป็นของใช้สำคัญสูงสุดตามขัตติยประเพณี ซึ่งได้รับ อิทธิพลแบบอย่างมาจากอินเดียมีทั้งหมด 5 สิ่ง คือ

1.1 พระมหากิษียมงกุฎ

1.2 พระขรรค์ชัยศรี

1.3 ธารพระกร (สมัยโบราณมีฉัตรแทนธารพระกร)

1.4 วาลวิชนี (หักกับแต่จามรี แต่เดิมเป็นหักใบตาลอย่างที่เราเรียกว่า พืชมีปีกมะขาม และมีอย่างเดียว)

1.5 ฉลองพระบาท

ในพิธีบรมราชาภิเษกรัชกาลที่ 2 มี 7 สิ่ง คือ มีฉัตรพระแสงคาบเพิ่มเข้ามา และที่ปรากฏในคัมภีร์อริฐานนัปปทีปิกา กล่าวว่า เครื่องราชกกุธภัณฑ์มี พระขรรค์ ฉัตรอุทิส (มงกุฎหรือกระบังหน้า) ฉลองพระบาท และวาลวิชนี แสดงว่าสมัยหลังมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง บ้าง

เครื่องราชกกุธภัณฑ์ที่พบจากกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะที่สำคัญยิ่งคือ พระแสง ขรรค์ชัยศรี ซึ่งตัดค้ำและตัวฝักยังสมบูรณ์ มีความยาว 115 ซม. เฉพาะตัวฝักกว้าง 5.5 ซม. ทำด้วย เหล็กมีคม 2 ข้าง แต่ชำรุดถูกสนิมกินแห้วไปมาก ตัวฝักทำด้วยทองประดับพลอยมณีสีต่าง ๆ ส่วนล่างสุด เป็นลายประจายวมต่อไปจนถึงปลายสุด เป็นลวดลายดอกไม้ร้อยต่อกันไป สองช่วงลาย ตรงกลางรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนต่อกันเป็นแถว ขอบบนและล่างของฝัก เป็นลายกนก ค้ำพระ ขรรค์เป็นแก้วมณีรูป 8 เหลี่ยม มีทองคำค้ำค้ำเหลี่ยม ปลายสุดของค้ำ เป็นรูปหัว เม็ด ค้ำมบน หัวเม็ด เป็นรูป 6 เหลี่ยมประดับพลอยสวยงาม

เครื่องราชกกุธภัณฑ์อย่างอื่น เช่น พระมหากิษียมงกุฎถูกคนร้ายลักเอาไปได้ จึง ไม่เหลือให้ดู เท่าที่ทราบมีมงกุฎหลายองค์และมีแตกต่างกันหลายแบบหลายขนาด น่าเสียดายที่ สูญหายถูกทำลายไป เครื่องราชกกุธภัณฑ์ที่เหลืออยู่ เช่น ฉลองพระบาท วาลวิชนี ล้วนเป็นของ ทำจำลองขนาดเล็กไม่ใช่ของจริง แต่ก็ทำอย่างประณีตสวยงามมากเช่นกัน อย่างแกล้งทำด้วย เส้น ทองขนาดเล็กมากเท่าขนสัตว์จริง ๆ รวม เป็นกำใหญ่ได้ นอกจากนี้ก็มี เครื่องสูงของกษัตริย์ เช่น หักใบก บังสุรย์ แม้ทำขนาดจำลองก็ทำอย่างประณีตวิจิตรบรรจง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) เครื่องต้น เครื่องทรงหรือเครื่องฉลองพระองค์ของกษัตริย์ที่บรรจรวมไว้ในกรู มีมากเช่น ผ้าถุง เสื้อ ผ้าห่ม ล้วนเป็นของขึ้นเขียมในยุคนั้น ต่างผูกเปียไปหมดพอเอามือไปจับก็กรอบ เป็นเศษผง คงเหลือแต่เฉพาะวัตถุที่ทำด้วยทองซึ่งคงทนถาวรที่สำคัญและสวยงามมากคือ

กรองคอ ทำเป็นแผ่นทองแผ่ใหญ่ขนาดเต็มอก แผ่นทองนั้นทำแยกกันเป็นชิ้น ๆ ต่อกันได้ ด้านหน้าส่วนล่างสุดทำเป็นแผ่นทองใหญ่ปลายแหลม ก่อริ้งแดน เป็นลวดดอกจันทน์ใหญ่ ผิงพลอยมณีสีต่าง ๆ งามเป็นพิเศษ ส่วนแผ่นทองท่อนอื่น ๆ โดยรอบก็ทำลวดลายและผิงอัญมณีมีค่าเช่นกัน

สังวาลและทับทรวง มีหลายแบบหลายขนาดกลางส่วนก็คล้ายเป็น เข็มขัด หรือปิ่น เหน่งรวมอยู่ด้วยแต่ขำรูดหักหายเป็นปิ่น เป็นท่อน ทำลวดลายผิงพลอยละเอียดลออมาก ตรงกลางมักผิงอัญมณีเม็ดใหญ่ เท่าหัวแม่มือ ตามลายกรวย เขิงและปลายยอดกลางทีก็มีไข่มุก เม็ดเล็ก ๆ ร้อยติดไว้ ลวดลายขัดกลางอย่างก็ดูไม่ใช่ของไทย คล้ายของพวกอาหรับ

สร้อย มีทั้งสร้อยข้อมือ และสร้อยคอ ทำเป็นทอง เส้นแบน ๆ ก็มี ทำเป็นสร้อยหอยจัน เลี่ยมประดับอย่างพิศดารก็มี ทำเป็นสายสร้อยประดับพลอยสีก็มี นอกจากนี้ยังมีจำพวกลูกประคำพระพรวน ทั้งชนิดแบบ เกลี้ยงและมีลวดลาย และจีประดับห้อยหน้าอกล้วนฝีมือเป็นเลิศทั้งสิ้น

พาทูริคและทองพระกร พาทูริคมีขนาดใหญ่กว่าทองพระกรเล็กน้อย มีลักษณะคล้ายกันแต่พาทูริคมักทำส่วนล่าง เว้า เขี้ยวรูปส่วนบนปลายแหลม ทองพระกรขอบเสมอทั้งบนและล่าง วิธีทำคนโบราณใช้วิธีตีทองให้เป็นแผ่นแล้วม้วนเป็นปลอกกลม เท่าลำแขนพอดี แล้วก่อลาย เป็นรูปต่าง ๆ ผิงพลอยและแก้วสีต่าง ๆ อย่างงดงาม เทคนิคกรรมวิธีในการขึ้นรูป การต่อ การเชื่อมด้วยน้ำประสานทอง การประดิษฐ์แบบอย่างหรือการออกแบบรูปทรงและการสลักลวดลายหรือการออกแบบลายเหล่านี้ นับว่าเป็นกรรมช่างที่มีฝีมือเชี่ยวชาญอย่างมาก

กำไล มีกำไลข้อมือ กำไลข้อเท้า ทำที่พบมีหลายแบบและมีเป็นจำนวนมาก มีทั้งชนิดทอง เกลี้ยงและชนิดทองสลักลายวิจิตร กำไลวางชนิดก็ทำแบบข้างในกลาง ซึ่งมักจะ เป็นขนาดใหญ่ วางชนิดเป็นกำไรดิน มักจะเป็นขนาดเล็ก เพราะใช้ทองมาก

มาก ทาง่ายใช้สะดวกทั้งหญิงชายโพรและผู้ที่มีหลายขนาด ขวางวงใหญ่มากอาจใช้สวมนิ้ว เท้าก็
เป็นได้ แหวนมีมากแบบที่สำคัญน่าศึกษาคือ แหวนหัวฝั่งพลอย แหวนหัว เป็นลายแกะสลัก ลางวง
หัว เป็นรูปสิงห์ รูปวัวให้ลูกกินนม รูปดอกไม้ ฯลฯ ลางวงก็ใช้มานานจนลึก

เครื่องประดับศีรษะ ที่เหลืออยู่นับว่าสำคัญมี 2 ชั้น คือเครื่องประดับศีรษะชาย
หรืออาจจะเรียกจุมมงกฏ ใช้สวมครอบมุ่นมวยผมที่อยู่ตรงกลางพระเศียรแบบยุคโบราณนิยมกัน
เป็นมงกฏทองคำสลักลวดลายประดับพลอยมณีสีต่าง ๆ อีกชั้นหนึ่ง เป็นเครื่องประดับศีรษะสตรี
ใช้ลวดทองคำเส้นเล็ก ๆ ถักสานเป็นเครื่องประดับคล้ายหมวก และมีลวดลายเป็นดอกไม้ทั้ง
ด้านข้างและด้านบน ด้านหลังทำยาวไว้เข้ารูปมวยผมตรงท้ายทอยมีมือสานมัดประดิษฐ์บรรจง
มาก ใช้สวม เป็นเครื่องประดับศีรษะและป้องกันเส้นพระ เกศาสวย

๑) เครื่องราชูปโภค ในที่นี้จะเน้นเฉพาะจำพวกภาชนะเครื่องใช้สอยทั่วไป เนื่องจากมี
จากมีมากสิ่งของเครื่องใช้ที่สำคัญได้แก่ชุดเครื่องเบ็ง อาทิ ตลับ ผอบ กระปุก ถาด พาน หีบ
เป็นต้น ซึ่งมีหลายขนาด แต่โดยมากเป็นขนาดย่อม เพราะคนโบราณใช้ใส่เบ็ง น้ำหอม สีผึ้ง
เครื่องสำอาง สบุนไทรบำรุงผิว ฯลฯ ภาชนะชิ้นที่งามแปลกตาที่สุด คือ ภาชนะรูปหงส์ (ผาทาย
ไป) เข้าใจว่าคงจะใช้ใส่ผ้าอ้อมน้ำหอมหรือเบ็ง ที่ปากหงส์มีรูสำหรับเทน้ำให้ไหลออกได้ ภาชนะ
ที่น่าสนใจอีกชุดหนึ่ง คือ ชุดเขียนหมาก มีภาชนะแบบต่าง ๆ เช่น ล่มหมาก พานหมากสำหรับ
ใส่หมาก ปูน พลู ยาเส้น (ยาจืด ยาฉุน) สีผึ้ง สีเสียด พิมเสน ยาคม ล้วนแต่สวย ๆ งาม ๆ
เนื่องจากผู้หญิงสมัยโบราณกินหมากกันเป็นประจำ ผู้ชายบางคนก็กินด้วยภาชนะชิ้นงามในกลุ่มนี้
ได้แก่ ถาดทรงรูปยาวรีคล้ายใบพลู สุพรรณศรี (กระโถน) มีฝาและตลับแบบต่าง ๆ เป็นต้น

ศิลปวัตถุที่น่าสนใจยังมีอีกหลายอย่าง ที่ควรกล่าวถึงคือ

แมลงทับทองคำ ตรงคอกับตัวทำเป็นฝาปิดเปิดได้ และมีสายสร้อยทองผูกโยงไว้ไม่ให้
ให้หลุดหายไปจากกัน เข้าใจว่าจะใช้เป็นที่บรรจุจำพวกยาคุม เช่น ยานันต์ พิมเสน

ทองคำเกา หรือทองตะเกาทำเป็นรูปลักษณะคล้ายเรือ มีเส้นลวดร้อยติดกันเป็น
ห่วง ใช้เป็นมาตราแลกเปลี่ยนซื้อขาย มีขนาดต่าง ๆ ตามค่าที่กำหนดไว้ ถ้าทำด้วยเงินก็
เรียกว่า เงินตะเกาหรือเงินสำเกา

หมากทองคำ ทำเป็นรูปลูกหมากคล้ายของจริงรวม เป็นห่วงอย่างจันทน์มาก เข้าใจ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ว่าคงใช้ในพระราชพิธีเฉลิมพระราชมณเฑียรหรือพระราชพิธีต่าง ๆ ที่สำคัญ หรือสุวรรณภิงคาร
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งหากมีการนำไปใช้

ทำเป็นรูปน้ำเต้ามีพวย มีกลีบใบไม้ยาวรีโอบอยู่สองข้าง บนกลีบนั้น ข้างหนึ่งทำเป็นลายรูป
เทวดา ข้างหนึ่งเป็นลายรูปนาคสาม เคียงพร้อมพันธุ์ฤทศฉายอดผาปิดทำเป็นรูปพรหมจตุรพักตร์

ข้างทรงเครื่อง ทำเป็นภาชนะใช้สอย ถอดได้ แต่ทำเป็นรูปข้างหมอบทรงเครื่อง
ผูกเครื่องมีน มีลวดลายสลักลวดลายและฝังพลอยมณีสลัอย่างวิจิตร รูปทรงและท่าทางของ
ข้างทำอย่างมีชีวิตจิตใจ กำลังยกวงขึ้นชูหวนอุบะหรือช่อดอกไม้ ซึ่งออกเป็นลายพุ่มพวงไหว
พลิว

4) พระพุทธรูปและเทวรูป พระพุทธรูปทองคำแบบต่าง ๆ นับเป็นสกุลปวัตตกลุ่มใหญ่
กลุ่มหนึ่งในบรรดาลิ่งของที่พบในกรุพระปรางค์วัดมหาธาตุ และวัดราชบูรณะ ซึ่งอาจจำแนกคร่าวๆ
ได้ 5 แบบ ดังนี้

4.1 พระแผ่นทอง แบบใช้วิธีตีหรือขุดเป็นเส้นให้เกิดเป็นรูปลายเส้น หรือรูป
พระพุทธรูปขึ้น

4.2 พระแผ่นทองคูนูนทั้งหมด คือทำเป็นองค์พระเดี่ยว ๆ แต่ทำเป็นรูปคูนูน
ทั้งองค์

4.3 พระแผ่นทองลายผสม คือ ตรงกลางจะทำเป็นรูปคูนูน ส่วนอื่น ๆ จำพวก
ปรกโพธิ์ ชุ่มเรือนแก้วทำเป็นเพียงลายเส้นให้เห็นประกอบ

4.4 พระพุทธรูปนูนสูง คล้ายกับที่เรียกว่า ปั้น ใช้ทองคำแผ่นหนาทำเป็นรูปนูน
เกือบเป็นพระครึ่งซีก มักเป็นพระองค์สำคัญมีขนาดใหญ่ เช่น พระพุทธรูปแบบอุทองรุ่น 2 หรือ
อยุธยาตอนต้น

4.5 พระพุทธรูปลอยตัว พระพุทธรูปกลุ่มนี้มีไว้พระศกทนายอิทธิพลแบบอุทองอยู่
กลางองค์ประทับยืนคล้ายแบบทวารวดี ในกลุ่มนี้มีพระลังกาปางสมาธิองค์เล็กอยู่ด้วย

อาจกล่าวได้ว่าพระพุทธรูปและพระพิมพ์ทองคำ (ความจริงมีพระแผ่นเงินอยู่ 2 คู่
ด้วย) ปรากฏอิทธิพลลพบุรี (เขมร) อุทองอยู่มาก และกลางองค์ก็แสดงว่ามีอิทธิพลสุโขทัยเข้ามา
แล้ว ส่วนเทวรูปพบ 2 องค์ คล้ายเป็นพระเสด็จเมืองทรงเมืองถือพระขรรค์ ทรงเครื่องนุ่งผ้า
แบบเขมร แต่เป็นฝีมือช่างไทยมีขนาดเล็ก

5) เครื่องราชบรรณาการ เครื่องทองที่พบจากกรุวัดมหาธาตุและวัดราชบูรณะคง
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
จะต้องมี เครื่องราชบรรณาการหรือของขวัญผสมอยู่ด้วย แต่เป็นการยากที่จะแยกออกให้เห็นชัด
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดเบี่ยงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาจจะมิดินไม้ทองมียจำนวน 5 คัน คลับสิงโตจีน เหยียดทองอาหรับและอื่น ๆ ที่ไม่เป็นของไทย

6) เครื่องอุทิศ เป็นธรรมเนียมของคนไทยเวลาคนตาย นอกจากจะสร้างทำวัตถุสิ่งของต่าง ๆ อุทิศทำบุญแก่ส่วนกุศลไปให้แล้ว สมบัติของมีค่าหรือสิ่งของที่ผู้ตายรักและหวงก็จะฝังหรือเผารวมไปให้ด้วย กรมทาสสมบัติในพระปรางค์วัดราชบูรณะนั้น จึงเชื่อกันว่าส่วนใหญ่คงเป็นสมบัติของ เจ้าอ้ายพระยา เจ้ายี่พระยา และเป็นสมบัติของ เจ้าสามพระยาเองซึ่งเป็นผู้สร้างพระปรางค์ด้วย จำนวนไม่น้อย เครื่องทองที่บรรจุลงในกรุนี้ส่วนหนึ่ง เป็นมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษจึงเป็นของเก่าก่อน และส่วนหนึ่งเป็นสิ่งของที่สร้างขึ้นในสมัยนั้นเอง และที่ทำการเฉพาะกิจก็มีมาก ตลอดจนสมบัติของข้าราชการ พระญาติวงศ์ และราษฎรที่ตามเสด็จร่วมทำบุญด้วยก็คงมาก

ได้พบศิลปวัตถุทำจำลองขนาดเล็กจำนวนมาก เช่น เครื่องเขียนหมาก รองเท้า กระบวย เจดีย์ ฯลฯ ที่สำคัญได้แก่ แผ่นทองแกะสลักเป็นรูปสัตว์ทมิฬหาคันต์ เช่น หงส์ ทัสตีลึงค์ คชปักษี ฯลฯ ที่พบมากที่สุดคือทำเป็นรูป ปลา เต่า ม้า ช้าง เทวดา (เทพนมกัม) ดอกจันทน์ ใบโพธิ์ ต้นโพธิ์ (ปรุลาย) ฯลฯ โดยเฉพาะรูปเต่าและปลาพบทั่วไปเกือบทุกกรุ คงจะหมายถึงให้มีอายุยืนและเป็นสิริมงคล

ที่นับว่ามีความสำคัญน่าสนใจที่สุดคือ พระปรางค์จำลองทองคำ ซึ่งมีขนาดใหญ่คงสูงประมาณ 1 เมตรเศษ ถ้าสมมุติเต็มองค์แกะสลักลวดลายอย่างวิจิตรพิสดารขึ้นรูปได้เหมือนพระปรางค์จริง ๆ เข้าใจว่าอาจทำจำลองพระปรางค์องค์จริงของวัดราชบูรณะนั้นเองก็ได้ รูปทรงและลวดลายแสดงอิทธิพลศิลปะเขมรอยู่เป็นอันมาก เนื่องจากสร้างตามแบบอย่างขอมหรือเขมร แต่ก็มีการเปลี่ยนแปลงอ่อนไหว เป็นแบบไทยมากขึ้น

ยังมี เจดีย์จำลองทองคำขนาด เมื่ององค์หนึ่งพบในกรุ 3 พระปรางค์วัดราชบูรณะ ภายในบรรจุพระพุทธรูปทองคำ พระเจดีย์แก้วผลึก และลานทองจารึกอักษรขอมของศรีจันทระ ภาณุชัยวรราชโหราธิบดี เป็นผู้สร้างอุทิศส่วนกุศลให้ นับเป็นเจดีย์ทรงเครื่องแบบลังกาที่ตั้งงามหาดูได้ยาก รอบองค์ระฆังมีลวดลายและทำกระเปาะฝังอัญมณีขนาดต่าง ๆ

7) จารึก จารึกมีเป็นจำนวนมากไม่น้อยหากแต่ชำรุดและถูกคนรื้อลักไปเสียบ้าง จารึก

มีทั้ง เป็นแผ่นลานคัมภีร์ ลานเงิน ลานทอง และคานหลังพระพิมพ์ โดยเฉพาะที่จารึกด้วยอักษรและไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาษาจีนได้พบจำนวนมาก แสดงว่าสมัยนั้นมีคนจีน เข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงศรีอยุธยาจำนวนมาก ประกอบอาชีพตั้งร้านขายของสรรพเครื่องสำเภา และมีฐานะดี ทั้งมีจิตศรัทธาในพระพุทธศาสนา จึงได้ร่วมสร้างพระพิมพ์ สร้างเครื่องทองอุทิศถวายฝังไว้

ค. เครื่อง เบญจรงค์

เบญจรงค์ เป็นภาชนะ เครื่องถ้วยชนิดหนึ่งของไทยที่พัฒนามาจาก เครื่องถ้วยที่ทำมาจาก เครื่องปั้นดินเผา และ เครื่องเคลือบ โดยมีการเขียนลวดลายตกแต่งให้งดงามยิ่งขึ้น เครื่องถ้วย เบญจรงค์มักจะ เขียนลวดลายด้วยแม่สีหลักห้าสีคือ สีขาว ดำ เหลือง เขียว และแดง ลวดลายที่เขียนส่วนมาก เป็นลายไทย และลาย เทพนม

เครื่องถ้วยชาม เบญจรงค์นี้ เชื่อกันว่า เริ่มใช้กันมาตั้งแต่สมัยอยุธยาและมีอยู่ 2 ประเภทคือ ประเภทหนึ่ง เป็น เครื่องเบญจรงค์ที่จีนส่ง เข้ามาขาย ลวดลายและรูปแบบของ ภาชนะ เป็นไปตามแบบอย่างของจีน ส่วนอีกประเภทหนึ่ง เป็น เครื่อง เบญจรงค์แบบไทย โดยไทย ส่งแบบไปทำที่เมืองจีน ดังนั้นลวดลายและรูปแบบของ เครื่อง เบญจรงค์ประเภทนี้จึง เป็นไปตาม ความคิดของช่างไทย

การออกแบบลวดลาย เพื่อให้ช่างจีนเขียนขึ้นบนถ้วยชามได้ และงาน เข่งนั้นนับว่า เป็นประติมากรรมอีกอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในสมัยอยุธยาตอนปลาย การที่จะทำลวดลายตามแบบ อย่างของศิลปินผู้ออกแบบให้สำเร็จได้นั้น ก็จะต้องได้รับความร่วมมือระหว่างช่าง เคลือบถ้วยชาม จีนผู้มีฝีมือด้วย เครื่องถ้วยชามที่ทำลวดลายและระบายสีตามแบบอย่างของศิลปินไทยนั้น เรียกว่า เครื่อง เบญจรงค์ลายอย่าง หรือถ้าเขียนด้วยสีทองก็เรียกว่า เครื่องน้ำทองลายอย่าง และนิยม ออกแบบให้ทำกันต่อมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์

เครื่องถ้วยโอไอชาม เบญจรงค์ที่พบโดยทั่วไปในสมัยอยุธยามีอยู่ 3 ชนิดคือ ชาม ลาน เข่ง และโอ แต่บางทีก็พบ ถ้วยและกระโถน ถ้วยใส่น้ำปลา น้ำพริกด้วย แต่คงเป็น ของที่พวกพ่อค้านำ เข้ามาขายตามท้องตลาดทั่ว ๆ ไป คุณภาพจึงไม่ใคร่ดีนัก

ชาม ในสมัยกรุงศรีอยุธยามีทรงบัวสูงกับอย่างกลางและทรงมะนาวตัด ซึ่ง เป็นรูปร่างของชามจีน แต่เป็นของไทยสั่งทำ เพราะเขียนลวดลายไทยและส่วนมากมีฝา ถ้า เป็นของจีนจะไม่มีฝา ชามที่พบสมัยอยุธยาที่เรียกว่า "ชามกังไส" ที่ไทยสั่งทำมี 3 ชนิดคือ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลายคราม ลายเขียนสีลงบนพื้นและถ้วยชา ซึ่งได้พบเศษชาม เขียนสีสอคลายทอง ก้านชด มีรูปกษัตริย์ บุคโคที่ริมพระที่นั่งวิหารสมเด็จ นอกจากนี้ยังพบชาม เบญจรงค์ที่เขียนทั้งสีและพื้นภาชนะ เครื่องใช้ เหล่านี้คง เป็นของหลวงที่สั่ง เข้ามาใช้ในวังในวังมากกว่าที่จะเป็นของสามัญชน

เครื่องถ้วยชาม เบญจรงค์ของไทยที่มีใช้กันในอดีตส่วนมากใช้ เป็นภาชนะสำหรับใส่อาหารแบบไทย และที่ใช้กันโดยทั่วไปที่จัดว่า เป็นของไทย ที่มีรูปร่างอย่างไทยคือ จาน เชิง

จาน เชิง เป็นจานขนาดต่าง ๆ มีขาหรือฐานที่เรียกว่า เชิง ส่วนมากสั่งเข้ามาจากเมืองจีน จาน เชิงขนาดใหญ่ใช้สำหรับใส่กับข้าว ผักปลา และใส่ข้าวสุก สำหรับรับประทานที่แบ่งมาจากชามใหญ่ จาน เชิงนี้จะใส่ทั้งอาหารคาว ทหวาน ตั้งไว้บนโต๊ะวาง เรียงซ้อนกันขึ้นไปหลาย ๆ ชั้นเป็นท่มแหลม นอกจากจาน เชิงที่มีขาแล้วยังมีจานที่ไม่มี เชิง เขียนลายกลีบบัวคาง เป็นของสั่งทำจาก เมืองจีน เช่นเดียวกัน

โต เป็นเครื่อง เบญจรงค์ที่มีสั่งทำมาจากเมืองจีน มีทั้งขนาดใหญ่ที่สุดที่พบปากกว้างถึงประมาณ 5 กำมือ และที่เล็กลงมาส่วนมากใช้สำหรับใส่ของกินและใช้อบ เครื่องหอม และที่เล็กรองลงไปก็ใช้ใส่น้ำเชื่อมตั้งในสำรับกับข้าว และที่เล็กที่สุด เรียกโตปริกสำหรับใส่ เครื่องแม่ียง

รูปร่างของโตโดยทั่วไป ถ้าเป็นขนาดใหญ่ มักทำเป็นรูปแดงจุกบ้าน แต่ถ้าเป็นโตเล็กลงมาทำเป็นรูปแดงบ้าง ทรงโกศบ้าง และมักทำฝาเป็นยอกทรงมัน พวกเครื่องโตเหล่านี้มีวิธีการ เขียนลวดลาย เช่นเดียวกับจาน เชิงและชาม

ลวดลายที่ออกแบบ เพื่อให้เขียนลงในเครื่องถ้วยชามในยุคนี เท่าที่ได้พบมักจะเป็นลายก้านชดและลายก้านแย่ง ถ้าเป็นพวกภาพก็มักจะเป็นภาพลายกนก เช่นภาพเทพนย เทพนมบรรลึงห์และกษัตริย์ เป็นต้น แต่เครื่องถ้วยชามหลายอย่างทั้งที่เป็น เครื่อง เบญจรงค์และลายน้ำทอง เท่าที่พบยังมีไม่มากพอจะวินิจฉัยให้แน่นอนลงไปได้ว่าลวดลายอย่าใดนิยมเขียนในรัชกาลใด แต่เครื่อง เบญจรงค์หรือ เครื่องน้ำทองลายอย่างที่มีสีเขียนอ่อนเคลือบขาวในนั้น พอจะวินิจฉัยได้ว่า เป็นของที่สั่ง เข้ามาในปลายสมัยอยุธยาไม่สูงกว่าแผ่นดินพระเจ้าท้ายสระ บวงที่อาจจะเป็นของที่สั่ง เข้ามาในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าบรมโกศอีกรัชกาลหนึ่งก็ได้ เพราะปรากฏว่า

เครื่องถ้วยชามซึ่ง เคลือบสี เขียนอ่อนขาวในนั้นมักจะทำขึ้นแต่เฉพาะในแผ่นดินไชยเชษฐาของจีน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับทำวิจัย เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำมาใช้ในด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งตรงกับแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าท้ายสระเท่านั้น ในรัชกาลอื่นไม่นิยมทำ และในแผ่นดินไชยเจียของจีนนี้ปรากฏว่าพระเจ้าสี่ใจวอินฮ่องเต้ ได้เคยส่ง เครื่องถ้วยชามมาถวายสมเด็จพระเจ้าท้ายสระถึง 2 ครั้ง คือเมื่อ พ.ศ. 2267 ครั้งหนึ่ง และเมื่อ พ.ศ. 2272 อีกครั้งหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม เครื่องถ้วยชาม เบญจรงค์ที่เป็นของสมัยอยุธยา นั้น แบ่งออกเป็นสองประเภทคือ ประเภทหนึ่งเป็นถ้วยชามที่มีมือคีเป็นของที่สั่งทำอย่าง เป็นทางการโดยส่งช่างหลวงออกไปทำ ลวดลายสีสันจึงอยู่ในเกณฑ์ หรือไม่กี่ เป็นของที่พวกผู้คหิมีบรรดาศักดิ์สั่งเข้ามาใช้กับอีกประเภทหนึ่ง เป็นของพวกพ่อค้าสั่งเข้ามาขายในท้องตลาดทั่ว ๆ ไป โดยเห็นว่าคนนิยมคุณภาพจึงไม่ใคร่ดี จนบางทีเกือบจะรู้ว่าเป็นลายไทยก็มี เครื่องถ้วยชาม เบญจรงค์ในสมัยอยุธยาที่นิยมกันก็มี ลายก้านขดและลายก้านแย่ง ลายกนก ลายเทพนม และลายเทพนมบรรลึงห์ เป็นต้น

ง. ลายประดับมุก

เป็นศิลปะที่เกิดขึ้นใหม่ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ในสมัยสุโขทัยยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดเคยได้พบ ถึงแม้ว่า ในสมัยอยุธยาตอนต้นก็เข้าใจว่าคงจะยังไม่ได้คิดทำขึ้น เพราะลวดลายประดับมุก เท่าที่ได้พบปรากฏว่าเป็นฝีมือช่างในสมัยอยุธยาตอนปลายทั้งนั้น การประดับมุกนี้จะได้แบบอย่างมาจากประเทศใด หรือไทย เราจะคิดทำขึ้นได้เอง ยังไม่สามารถจะหาหลักฐานได้แน่นอน แต่มีบางท่านกล่าวว่าไทยคงจะได้วิธีทำมาจากจีน แต่ไม่ได้บอกไว้ว่าแต่เมื่อใด เพราะการประดับมุกนี้จีนรู้จักทำมาก่อนไทยตั้งหลายร้อยปี ถึงแม้จะเป็นจริงว่าไทยเอาอย่างจีนมาทำหรือรับความคิดในการประดับมุกมาจากจีนก็ดี แต่ศิลปะในการประดับลวดลายนั้นเป็นของไทยเราคิดขึ้นเองอย่างแท้จริง ซึ่งลวดลาย เหล่านั้นช่างจีนไม่สามารถจะเลียนแบบทำให้เหมือนได้แม้แต่น้อย

บานมุกที่เข้าใจว่าจะเป็นบานที่เก่าที่สุด คงจะเป็นบานมุกที่ตู้หนังสือ ซึ่งมีสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรนิมิตประทานแก่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร เมื่อ พ.ศ. 2470 บานมุกบานนี้มีลายแปลกจากลายที่คิดขึ้นในแผ่นดินสมเด็จพระบรมโกศ คือเป็นลาย เครือเถา มีรูปพระอินทร์ทรงช้าง เอราวิธช้างหนึ่ง กับรูปพระนารายณ์ทรงครุฑอีกข้างหนึ่ง เท่าที่สังเกตเห็นบานตู้เห็นมีรอยตัดไม้ เท่ากันทั้งสองบาน ทำให้เข้าใจว่าคงจะเป็นบานหน้าต่างวัดใดวัดหนึ่งที่สร้างสมัย

เอกสารที่อยู่อก และคงจะเป็นของสร้างขึ้นก่อนแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ เพราะลายไม้ไม่มีการค้าไม่ว่าการณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เหมือนกันกับแบบที่คิดขึ้นในรัชกาลนี้

บานมุกซึ่ง เป็นมีมือช่างในรัชสมัยของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศนั้นเท่าที่ได้พบมักจะมีเพียงสองลาย เท่านั้น คือลายอีแปะในวง เป็นหัวรูปสัตว์ทมิฬหาคอย่างหนึ่ง กับลายก้านขด เดินทำริกร้อยมีรูปอินทร์พรหมอีกอย่างหนึ่ง ลายทั้งสองนี้อาจผูกขึ้นเมื่อคราวที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ โปรดให้ทำบานมุกไปเปลี่ยนบานประตูไม้จำหลักที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก เป็นครั้งแรกก็ได้ ต่อมา เมื่อจะทำบานมุกแห่งอื่นต่อไปก็คัดลอกลายเก่าลงไป ไม่ได้ยึดเอื้องลวดลายให้แปลกหรือพิสดารออกไปจากลายที่คิดไว้แต่เดิม แต่ฝีมือประดับมุกนั้นนับว่าทำได้งดงามมาก

ยังมีตู้อีกใบหนึ่งซึ่งอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร เป็นบานมุกทั้งสี่ด้าน โดยนำบานประตูของ เดิมมาประกอบขึ้นใหม่ รอยตัดโดย เติดยบานประตูออกให้ได้ขนาดของตู้ยังมอง เห็นได้อย่างชัดเจน ลวดลายก็เป็นรูปอีแปะมีภาพหัวสัตว์ทมิฬหาคอยู่ในวง ตู้ใบนี้ เดิมคงจะนำเอาบานประตูของพระอุโบสถวัดบรมพุทธาราม หรือวัดโค้วคหนึ่ง ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มาประกอบขึ้นใหม่ก็ได้

ได้พบบานประตูประดับมุก เก่าแก่ที่วิหารวัดพระศรีมหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งกล่าวกันว่าสร้างในสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ประมาณปี พ.ศ. 2295 - 2310 นอกจากนี้ยังมีบานประตู หน้าต่าง โยสถ์ วิหาร อีกหลายแห่งที่สร้างขึ้นในสมัยอยุธยา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าช่างไทยมีการทำลายประดับมุกมาแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา

นอกจากลายประดับมุกตามบานประตูหน้าต่างแล้ว ช่างไทยยังนิยมทำลายประดับมุกลงบนภาชนะต่าง ๆ ที่ถือว่าเป็นของสูงที่ใช้ในรั้วในวัง และของใช้ของภิกษุสงฆ์ด้วย เช่นตู้หนังสือ ตู้พระธรรม ตะลุ่มกลองใส่หมากพลู โตก เป็นต้น

จ. ลายรดน้ำ

นับ เป็นประติมากรรมอย่างหนึ่งที่ใช้ในการตกแต่งสิ่งของต่าง ๆ ทั่วทั้งงดงามยิ่งขึ้น เช่นตกแต่งบานประตู บานหน้าต่าง โยสถ์วิหาร ตู้ใส่หนังสือพระธรรม ทัพใส่เสื้อผ้าของคหบดี หรือบางทีก็ เขียนไว้ตามผนังหอไตร ความสวยงามของลายรดน้ำนั้นขึ้นอยู่กับแบบลวดลายที่ถูก

ต้องสมบูรณ์ เป็นประการแรก ประการต่อมาอยู่ที่การทำงานอย่างประณีต ซึ่งช่างจะต้องลงมือ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ด้วยตนเองจนงานเสร็จ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเขียนลายรคน้ำอาจเกิดขึ้นก่อนสมัยอยุธยาตอนปลายนี้ก็ได้ แต่ตัวอย่างส่วนมากที่พบเท่าที่ทราบอายุได้โดยแน่นอน เช่นภาพลายรคน้ำที่หอเขียน ณ วัดสวนผักกาดและที่หอไตร ณ วัดโทร จังหวัดธนบุรีนั้น ก็เป็นฝีมือเขียนในยุคที่ 3 นี้ทั้งนั้น โดยเฉพาะตู้ใส่หนังสือพระธรรมที่เป็นของสร้างในสมัยอยุธยาที่เก็บรักษาไว้ในหอสมุดแห่งชาตินั้น ไม่มีประวัติ เรื่องการสร้างหรือศักราชบอกไว้สักใบเดียว แต่เมื่อพิจารณาถูกลวดลายและภาพที่เขียน เช่น ภาพพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 และพระเจ้าไอริง เสบ กษัตริย์แห่งอินเดียนเป็นต้น ก็เห็นว่าฝีมือช่างและลวดลายที่เขียนขึ้นน่าจะไม่ว่ากว่ารัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ลวดลายที่เขียนที่ตู้ใส่หนังสือพระธรรมนั้น อาจแบ่งออกได้เป็นหลายประเภท เช่นเขียนเป็นลายกนก มีภาพสัตว์เล็ก ๆ อยู่ในลายบ้าง เขียนเป็นภาพเรื่องราวในพระพุทธศาสนา เช่นเรื่องทศชาติบ้าง เขียนเป็นภาพในเรื่องรามเกียรติ์บ้าง เขียนเป็นภาพสัตว์ทมิฬหรือรูปเทวดา ยักษ์ ลิง ประกอบลายกนกบ้าง เขียนเป็นรูปปราสาทราชมนเฑียร และเคสสถานบ้านเรือนบ้าง แล้วแต่ช่างจะนึกคิดและประดิษฐ์ขึ้นตามแบบอย่างที่เราเห็นว่าสวยงามในสมัยนั้น ลายรคน้ำในสมัยอยุธยาที่จัดวางงามอย่างยอดเยี่ยมคือ ลายที่จิตรกรได้วาดไว้บนตู้ใส่หนังสือพระธรรมใบหนึ่งที่เรียกว่า "ลายครุวัดเชิงหวาย" เป็นภาพที่แสดงถึงชีวิตของสัตว์ตัวเล็ก ๆ ในท่าทางต่าง ๆ กัน และภาพต้นไม้ซึ่งคอกและใบ เป็นลวดลายไม้ซ้ำแบบกัน ภาพลายกนกอันละเอียดอ่อนซึ่งไหวพริ้วคล้ายกับจะสะบัดตัวขึ้นไปตามสายลมแสดงความเคลื่อนไหวอันมีชีวิตชีวาอย่างยิ่ง

ฉ. การประดับกระຈก

เป็นศิลปะอย่างหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นในสมัยอยุธยา แต่จะเกิดเป็นครั้งแรกในรัชกาลใดยังไม่สามารถจะหาหลักฐานได้แน่นอน เท่าที่ตรวจพบในหนังสือพระราชพงศาวดาร ปรากฏเป็นครั้งแรกในแผ่นดินขุนหลวงสรศักดิ์ ในตอนที่โปรดให้เปลี่ยนยศมณฑลพระพุทธรบาทเป็น 5 ยอด ได้โปรดให้มีการประดับกระຈกในบริเวณพระพุทธรบาทด้วย แต่การประดับกระຈกนี้อาจมีมาก่อนรัชกาลขุนหลวงสรศักดิ์ก็ได้ เพราะในจดหมายเหตุของ ม. ลาลูแบร์ ราชทูตฝรั่งเศสที่เข้ามาเจริญทางพระราชไมตรีในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เขียนไว้ตอนหนึ่งว่า พระที่นั่งโถงของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทางเบื้องหลังมีลายจำหลักปิดทองประดับกระຈก

โดยเฉพาะการประดับกระຈกเท่าที่ได้พบ ไม่ปรากฏว่านิยมประดับเต็มทั้งผนัง

เอกสารประดับแต่เฉพาะบางตอนที่เห็นว่า เมื่อประดับแล้วจะทำให้มองดูงามยิ่งขึ้นเท่านั้น ส่วนไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของเล็ก ๆ เช่นตู้ใส่หนังสือหรือตะลุ่มก็ไม่ปรากฏว่าได้ประดับกระจกเดิมไปหมดทั้งตู้หรือทั้งใบ คงประดับกระจกประกอบลายทองบ้าง ประดับตามขอบบานประตูบานหน้าต่าง ที่ฐานตู้บ้าง ส่วนตะลุ่ม นั้นมีประดับรวมกับมุกด้วย เช่นที่เรียกว่ามุกแกม เบือ เป็นคัน โดยเฉพาะตู้ใส่หนังสืออาจดู อย่างได้ทีหอสมุดแห่งชาติ มีตู้ที่ประดับกระจกอยู่หลายใบ ส่วนตะลุ่มนั้นเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์-สถานแห่งชาติ

4) ประเพณี เพลงพื้นบ้านและการละเล่นที่แพร่หลาย

จากการที่กรุงศรีอยุธยา เป็น เมืองเก่า เคยเป็น เมืองหลวงของไทยมาเป็น เวลานาน จึงได้พัฒนาและสะสมเอาอารยธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ เอาไว้มากมายทั้งในด้านประเพณีที่เกี่ยวกับศาสนา งาน เทศกาล และการละเล่นต่าง ๆ บรรพบุรุษของเรา สมัยก่อนนั้นได้ถ่ายทอดเอาความรู้สึกรักคิด ความเชื่อถือ ตลอดจนความผูกพันกับศาสนาออกมา ในรูปของประเพณีและการละเล่นต่าง ๆ และได้ถ่ายทอด เผยแพร่ให้กระจายกว้างขวางไปจน กลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของผู้คนและส่วนใหญ่ได้สืบทอดตกมาถึงชนรุ่นหลังในปัจจุบัน

ก. ประเพณีการจัดงาน เทศกาล

มักเป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและความเชื่อเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งในรอบ ปีหนึ่ง ๆ มีการจัดงาน เทศกาลดังนี้

เดือนอ้าย และ เดือนยี่ น้ำเริ่มลด จึงมักจะจัดให้มีการแข่งเรือยาวตาม ลำน้ำโดยมีฝีพายประมาณ 30 - 40 คน

เดือนสาม ในวันเพ็ญ เดือนนี้ คือวันมาฆบูชา มีการทำบุญตักบาตรตอน เช้าและ เวียนเทียนในตอนค่ำ

เดือนสี่ ช่วงปลายเดือน เป็นวันตรุษหรือวันสิ้นปี มีการกวนขนม คือ กาละแมง, ข้าวเหนียวแก้ว และข้าวเหนียวแดง เพื่อแจกจ่ายเพื่อนบ้านและญาติพี่น้อง

เดือนห้า เทศกาลสงกรานต์ หรือขึ้นปีใหม่ของไทย คนที่จากบ้านเกิดไป อยู่ที่ไหนจะกลับมา เยี่ยมญาติพี่น้อง ตอนเช้ามีการทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระ รดน้ำผู้ใหญ่ และ เล่น สาดน้ำกันเป็นที่สนุกสนานคึกคักมีการขนทรายเข้าวัด ตอนเย็นมีการละเล่นพื้นบ้านต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับงานวิจัยของศูนย์วิจัยและพัฒนาวิจัยทางโบราณคดีและมานุษยวิทยา
นอกจากนี้ ในช่วงเดือนห้าเป็นหน้ามะม่วงสุก บางวัดจัดให้มีงานทำบุญ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรียกว่า สลากภัตตมะม่วง เป็นการทำบุญโดยให้สัปบุรุษจับสลากชื่อพระสงฆ์ เพื่อถวายข้าวปลาอาหารและมะม่วงสุกกับข้าวเหนียวนูน

เดือนหก บางวัดจะจัดงานพิธีกวนข้าวทิพย์ ของที่นำมากวนได้แก่ขมนม เนย ส้มสุก ลูกไม้ ถั่วงา อันเป็นของกินได้ โดยตั้งเตาตั้งกะทะกวนกันที่ลานวัด มีสาวพรหมจารีเป็นผู้เริ่มกวนก่อนห่อเป็นพิธี พอถึงวันเพ็ญเดือนหก วันวิสาขบูชา พุทธศาสนิกชนจะพากันไปทำบุญตักบาตร ถวายภัตตาหารและข้าวทิพย์แก่พระสงฆ์ ตอนค่ำมีการเวียนเทียน เช่นเดียวกับวันมาฆบูชา

เดือนเจ็ด ไม่มีงานเทศกาลพิเศษในช่วงนี้

เดือนแปด ประเพณีบวชนาคก่อนวันเข้าพรรษา ในพิธีมีการตั้งบายศรีทำขวัญนาค แห่ นาคไปวัดช่วงใกล้วันเข้าพาสามีการแห่เทียนพรรษา ซึ่งแกะสลักลวดลายตกแต่งประดับประดาอย่างวิจิตรบรรจงนำไปถวายวัด เพื่อให้พระสงฆ์ใช้จุดเวลาทำวัตรหรือสวดมนต์ในช่วงระยะเวลา เข้าพรรษา วันเข้าพรรษานักบวชจะไปทำบุญตักบาตรที่วัดและถวายผ้าอาบน้ำฝน

เดือนเก้า มีงานทิ้งกระจาดที่วัดพนัญเชิง งานนี้มีสการหลวงพ่อดุสิต มีการออกร้านขายของมีมิตรสพ เช่น ลิเก ละคร ภาพยนตร์และที่ขาดไม่ได้คือจิว 3 วัน 3 คืน

เดือนสิบ วันสารท มีการทำบุญตักบาตรที่วัดตามประเพณี และของถวายที่ขาดไม่ได้คือ กระจ่างสารท ซึ่งทำจากข้าวตอก, ถั่ว, งา กวนกับน้ำตาลหรือน้ำอ้อย

เดือนสิบเอ็ด ถ้าปีไหนมีเดือนแปดสองหน คนเฒ่าคนแก่จะลอยกระทงในวันเพ็ญเดือนสิบเอ็ดครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะลอยกระทงในวันเพ็ญเดือนสิบสอง

ครั้งถึงวันออกพรรษามีการตักบาตรเทโว และมักมีการจัดงานเทศน์มหาชาติ หรือ เทศมหาเวชสังครชาดกให้จบทั้ง 13 กัณฑ์ ในวันเดียวหลังออกพรรษามีเทศกาลทอดกฐินและผ้าป่า

เดือนสิบสอง เทศกาลลอยกระทง

ข. เพลงพื้นบ้านและการละเล่นที่แพร่หลาย

1) เพลงพื้นบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพลงพื้นบ้านอยุธยาหลายประเภท หลายชนิด ซึ่งสะท้อนจากสภาพภูมิประเทศ อาชีพ และวิถีชีวิตชนบทของชาวม้าน ซึ่งในอดีตเป็นการละเล่นตามความต้องการทางอารมณ์ และฤดูกาล เพื่อให้เกิดความสนุกสนานในการทบปะสังสรรค์ หรือมาชุมนุมร่วมกันกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามสภาพสังคม แต่ในปัจจุบันเป็นการเล่นเพื่อยังชีพ ตามความต้องการของผู้ชม - ผู้ฟัง ซึ่งต้องการความบันเทิง และความสนุกสนานเสียมากกว่า ฤดูกาลที่นิยมเล่นจึงอาจเปลี่ยนไปจากของดั้งเดิมไปบ้าง แต่ก็ยังพอจะประมวลได้ดังนี้

เพลงเรือ นิยมเล่นในฤดูน้ำหลาก หน้ากรุน ฝ้าป่า ในลำน้ำตามเส้นทางจากบ้านไปวัด หรือสถานที่ที่ต้องการไป

เพลงเกี่ยวข้าว, เพลงส่งฟาง และเพลงเดินรำกำเคียว นิยมเล่นในฤดูเก็บเกี่ยวในลานนาหรือลานบ้าน

เพลงพวงมาลัยและเพลงระบำบ้านไร่ นิยมเล่นถัดจากหน้าเกี่ยวข้าวในช่วงครุขสงกรานต์

เพลงสอนนาค นิยมเล่นในงานบวชนาค ที่บ้านของผู้บวชนาค

เพลงฉ่อยและเพลงลำตัด นิยมเล่นโดยทั่วไป ไม่จำกัดเวลาและสถานที่

เพลงสำหรับเด็ก นิยมเล่นโดยทั่วไป ไม่จำกัดเวลาและสถานที่

ปัจจุบันมีพ่อเพลงและแม่เพลงประเภทเพลงเรืออยู่ที่อำเภอบางปะหัน คือคณะของลุง สะอาด แพรดำ ส่วนเพลงลำตัดนั้นมีอยู่หลายคณะ บริเวณรอบเกาะเมือง อยู่รวมกันเป็นกลุ่มๆ กลุ่มใหญ่ที่สุดมีอยู่ 5-6 คณะ เป็นชาวไทยอิสลาม ซึ่งเป็นศิษย์ของครูโพเราะะ เสียงทอง พี่ชายของหวัง เต๊ะ นอกจากนี้ยังมีการเล่นเพลงสอนนาคในเขตอำเภอเมืองและอำเภอบางบาล

2) การละเล่นที่แพร่หลาย

การละเล่นอื่น ๆ ที่ยังแพร่หลายและหาญได้ในปัจจุบันได้แก่

ลิเก มีหลายคณะบริเวณรอบเกาะเมือง

โขนสด มีหลายคณะในอำเภอบางบาล และผักไห่

งิ้ว บริเวณวัดพนัญเชิง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุป

ประเพณี เพลงพื้นบ้าน และการละเล่นต่าง ๆ ที่ยังคงมีอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จัดเป็นทรัพยากรพื้นถิ่นที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดได้เป็นอย่างดี การจัดงานเทศกาลประจำปีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และการละเล่นเพลงพื้นบ้านต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันหาได้ยาก นับเป็นปัจจัยดึงดูดนักท่องเที่ยวที่นำสนใจประการหนึ่ง ที่สมควรจะได้มีการรื้อฟื้นและเผยแพร่ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ซึ่งนอกจากจะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวแล้วยังเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิม เอาไว้มิให้สูญหายไปตามกาลเวลาอีกด้วย

ก. ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน

ลักษณะการผลิตงานหัตถกรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามักจะทำเป็นอาชีพรอง เนื่องจากผู้ผลิตส่วนใหญ่จะมีอาชีพหลักในการทำนา ดังนั้นกำดั่งการผลิตจึงไม่ค่อยแน่นอนนัก และส่วนมากจะเป็นงานหัตถกรรมที่ทำไว้ใช้ในครัวเรือนเท่านั้น แต่ช่างฝีมือผู้ผลิตจะเป็นผู้ชำนาญการที่มีความสามารถเฉพาะอย่าง ซึ่งสามารถผลิตงานหัตถกรรมที่มีความงามและลักษณะรูปแบบแตกต่างไปจากหัตถกรรมในภูมิภาคอื่น ๆ เช่น เชียงใหม่หรืออุบลราชธานี เนื่องจากมีลักษณะของศิลปแบบไทยแท้มากกว่าภูมิภาคอื่น ๆ

1. ปลาตะเพียนใบลาน

ปลาตะเพียน เป็นสัตว์ชนิดหนึ่ง ที่ถูกจำลองมาในรูปของใบลานสาน ्ह้อยแขวนอยู่เหนือ เพล เด็กพร้อม ๆ กับเสียง เท่กลองที่ฟังชวนง่วง ทพูน้อยใน เพลก็จะไขว่คว้าปลาตะเพียนสานที่แขวนแกว่งไกวล่อตา เมื่อไขว่คว้าจนเมื่อยก้นนอนมอง จากซ้ายไปขวา ขวามา ซ้ายตามจังหวะไกวของเพล ไม่นานก็หลับไป

ใบลาน เป็นส่วนที่ได้จากพืชพันธุ์ที่มีประโยชน์มากมาย มีความทนทานต่อสภาพแวดล้อม การนำใบลานมาสานเป็นปลาตะเพียนนี้ต้องควากให้แห้งก่อน จากนั้นตัดปลายให้เท่ากัน แล้วนำมา "เสียดลาน" ให้เป็นเส้นใหญ่หรือเล็กตามต้องการที่จะใช้สาน เครื่องมือเสียดลานทำด้วยใบมีดหงายขึ้นกะวาง เป็นช่อง มิให้มีอีกชิ้นหนึ่งปิดทับ เมื่อวางแผ่นลานลงไปแล้ว ดึงซีกลานออกใบมีดจะกรีดใบลานขาดออก เป็นแนวยาว ถัดต้องการให้ใบลานมีสีขาวนวลสวย

ต้องแช่โซเดียม 1 คืน แล้วนำมาล้างน้ำเปล่าก่อนตากให้แห้ง หากจะให้ดีขึ้นไปอีก จะต้องเอาเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไปย้อมหรือรมควันด้วยกำมะถันอีก เพื่อกันรา แล้วจึงนำโบลานที่ผ่านขั้นตอนดังกล่าวมาสาน เป็นปลาตะเพียน ปลาตะเพียนสานมีส่วนประกอบตั้งแต่กระโຈມ กระตงเกลื้อ ปีก เบ้า โใบ โไฟ กระโຈມ นั้นอยู่ส่วนบนสุดของหวงปลา ตรงกลางมีลักษณะบูนสูงและปลายเป็นแฉก ๆ ส่วนกระตงเกลื้อ สานเป็นรูปดาว 6 แฉก คล้ายกระโຈມ แต่เล็กกว่านิดหน่อย สายทอຍประกอบสานเป็นเม็ดเล็ก ๆ เพื่อทำเป็นที่ทิ้งช่วง คั้นระยะยาวสั้นของหวงปลา นอกจากนี้ยังต้องตัดโบลานเป็นโใบ โไฟ สำหรับเป็นตอนปลายที่ทอຍตั้งตั้ง นอกเหนือจากลูกปลาตัวจ้อยหลาย ๆ ตัว เป็นพรวนหวง อย่างหวงใหญ่มีลูกปลาถึง 15 ตัว

เครื่องสานโบลานนั้นนอกจากเป็นปลาตะเพียนแล้วยังมีทั้งนอก ผีเสื้อ ปลาหมอ ปลาแม่ ปลาเงินปลาทอง อีกมากมาย การผลิตจะทำงานไปทั้งหมดบ้านโดยจะมีแหล่งค้าเป็นร้านค้าส่ง

โดยรูปแบบของผลิตภัณฑ์แล้วนับว่าเป็นงานหัตถกรรมที่น่าสนใจมาก เพราะมีขั้นตอนการผลิตจากโบลานไปจนถึงการเขียนสีลวดลายลงบนผลิตภัณฑ์ นับเป็นวิธีการผลิตที่ไม่ยุ่งยากมากนัก แต่ได้ผลิตภัณฑ์ที่สวยงาม

๒. ตุ๊กตาชาวม้ง

เป็นงานหัตถกรรมที่ทำกันในครอบครัว โดยช่วงปีแต่ละคนจะมีความชำนาญในงานปั้นเฉพาะอย่าง เช่น คนหนึ่งปั้นคน คนหนึ่งปั้นสัตว์ อีกคนหนึ่งปั้นส่วนประกอบต่าง ๆ เช่น ผลไม้ เป็นต้น มีลักษณะสวยงาม ประณีต สิ่งของที่ปั้นสะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย เช่น การละเล่นต่าง ๆ ของชาวชนบทไทย หรือรูปแบบที่แสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมของไทย

การผลิตทำเป็นอาชีพโดยเรียนรู้จากบรรพบุรุษ ปัจจุบันอยู่ในโครงการศิลปาชีพพิเศษในวังสวนจิตรลดา

ดินซึ่ง เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิต เป็นดินที่ขุดได้ในท้องถิ่นบริเวณบ้านไม้จำ เป็นต้องซื้อหา

สีน้ำมันใช้สำหรับทาตุ๊กตาหลังจากการเผา กระบอึ่งหนึ่งจะใช้ทาตุ๊กตา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และด่านไม้ใช้ในการ เหาตุ๊กตา ซึ่งการ เหาจะใช้ใส่ตุ๊กตาลงในหม้อดินแล้ว หมกกลงไปในเตาด่าน ซึ่งการเหาหม้อหนึ่งจะได้ตุ๊กตาประมาณ 50 ตัว

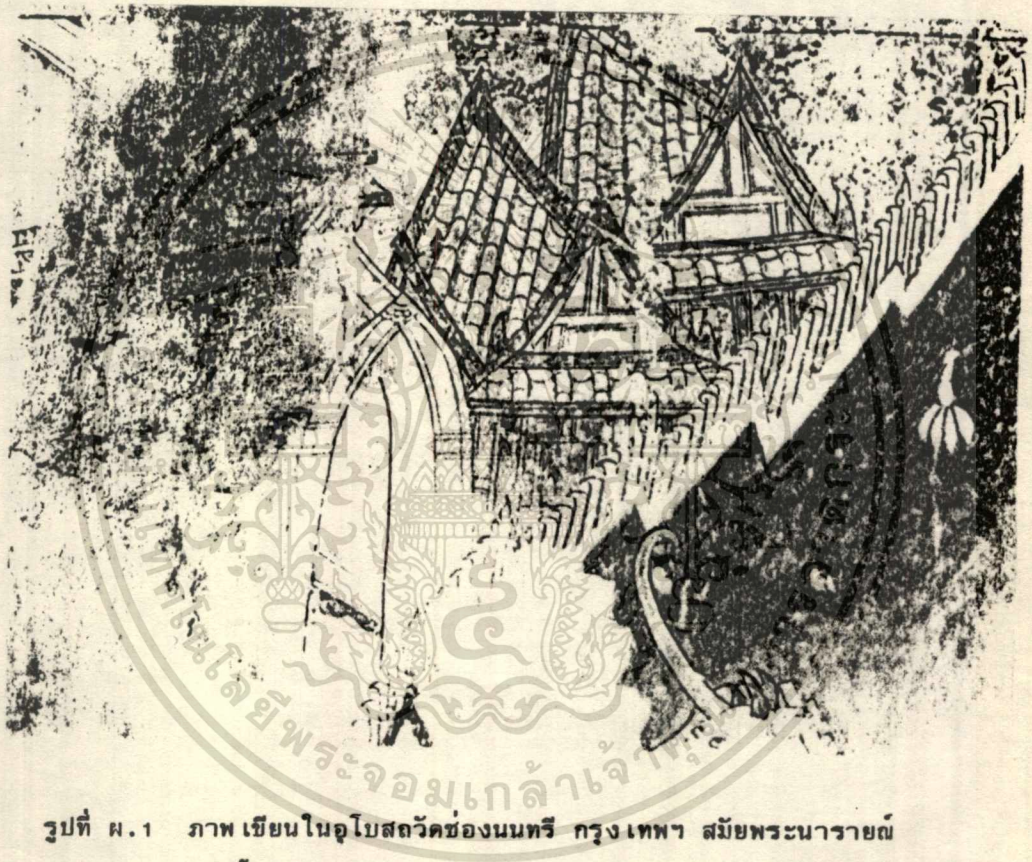
สินค้าที่ผลิตได้จะมีคนรับซื้อไปส่งต่อยังอเมริกาส่วนหนึ่ง การผลิตทำกันตลอดปี ไม่มีการหยุด

3) การทำงอบ

งอบนี้เรียกว่า เป็นงานหัตถกรรมพื้น เมือง เก่าแก่ในท้องถิ่นอำเภอบางปะหัน ลักษณะการผลิตในแต่ละหมู่บ้านจะไม่ได้ผลิตกันที่สำเร็จรูปออกไปที่เดียว เนื่องจากช่างหรือ ผู้ผลิตในแต่ละหมู่บ้านจะมีความชำนาญในการผลิตชิ้นส่วนของงอบแต่ละส่วนแยกกันออกไป คือ ชิ้นส่วนโครงงอบและหมวกจะผลิตกันในเขตตำบลบางเคื่อ ตำบลบ้านลี ตำบลหันสัง ตำบลศาล เอนและตำบลบ้านขี้ล้อ ซึ่งลักษณะของการผลิตโครงงอบนั้น จะขึ้นรูปโดยใช้โครงไม้ไม่सान ไปร่ง ซึ่งโครงงอบนี้เมื่อสานเสร็จแล้วจะมีผู้รับซื้อ เพื่อนำไปกรุด้วยใบลานค่อในหมู่บ้านที่มีฝีมือ ในการกรุใบลาน เท่านั้น ได้แก่ ตำบลบางนางร้ว ตำบลห้วยน้ำ ตำบลเสาดอง ตำบลชวีญ เมือง และตำบลบางปะหัน ส่วนการทำรังงอบนั้น จะแยกไปทำในตำบลโพธิ์สามต้นและตำบลบ้านลี เท่านั้น

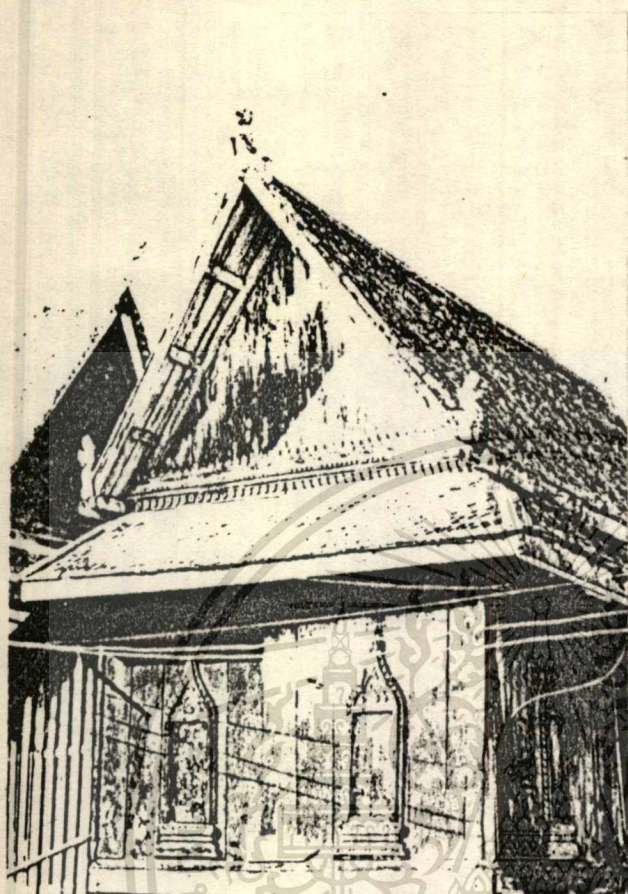
4) การทอผ้าฝ้าย

วัดไก่อ ตำบลหันสัง อำเภอบางปะหัน แหล่งผลิตแห่งนี้ เป็นหน่วยงานส่งเสริมอาชีพทอผ้าในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยมีชาวบ้านในท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นช่างทอ สำหรับ วัตถุประสงค์ต่าง ๆ รูปแบบลวดลาย รวมทั้งการควบคุมคุณภาพจะมีเจ้าหน้าที่ควบคุม ผ้าที่ทอได้จะ ถูกนำมาจำหน่ายที่ร้านจิตรลดา ซึ่งนับว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าน่าสนใจ

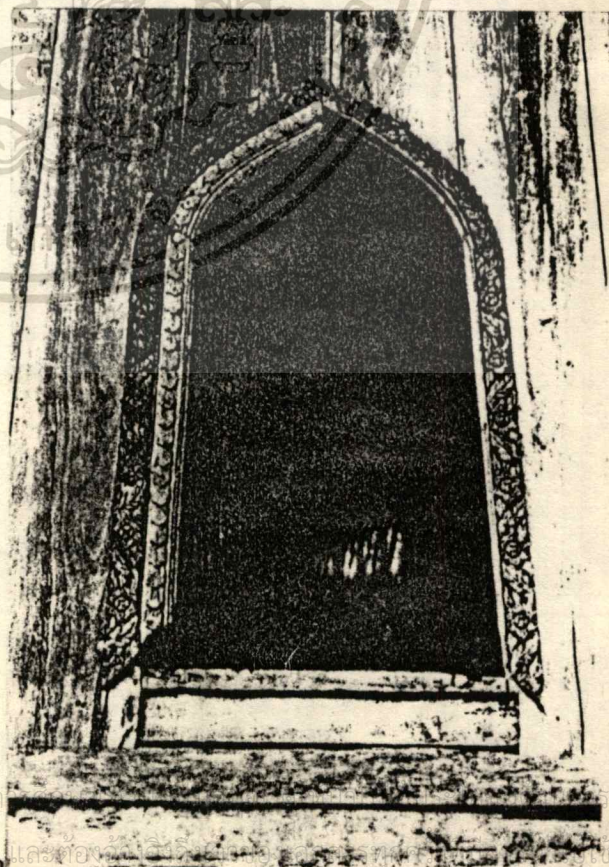

รูปที่ ผ.1 ภาพเขียนในอุโบสถวัดของนนทรี กรุงเทพฯ สมัยพระนารายณ์
ตอนต้น พ.ศ. 2200

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

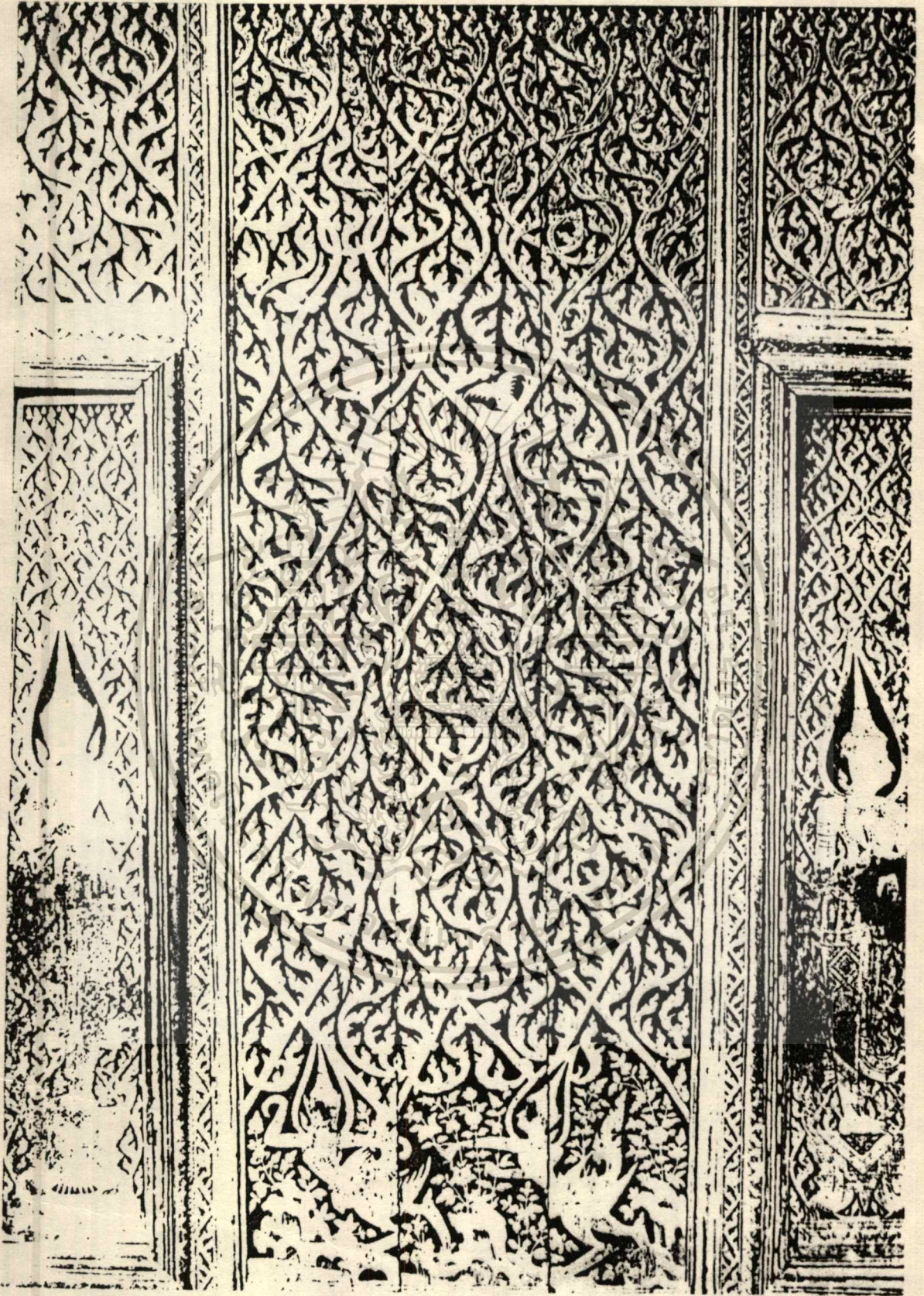
รูปที่ ผ.2 พระตำหนักวัดไทร บางขุนเทียน
ธนบุรี เดิมเป็นตำหนักของ
พระเจ้าแผ่นดินกรุงศรีอยุธยา
ตอนปลาย เข้าใจว่าจะ เป็นสมัย
พระเจ้าเสือ ได้ทรงสถาปนา
ไว้ริมคลองด่านอันเป็นเส้นทาง
ที่จะผ่านวัดศิริชะกระบือไปสู่
ปากอ่าวที่ท่าจีน หน้าต่างด้าน
สกัด เป็นหน้าต่างหลอก
ประสงค์จะให้ความปลอดภัย
แก่พระมหากษัตริย์

รูปที่ ผ.3 หน้าต่างของตำหนักพระเจ้า
เสือ อยู่วัดบางขุนเทียนนอก
ตัวตำหนักส่วนใหญ่รักษาไว้ที่
วัดไทร ผาตำหนักเป็นผาถึง

แบบเดียวกับวัดไทร เพียงแต่
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่วางไว้สำหรับการใช้งานเพื่อก
ที่นั่นคือตัวพระตำหนักจึงลงรัก
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสี่
ปิดทอง มีลวดลายอย่างทูลตรา

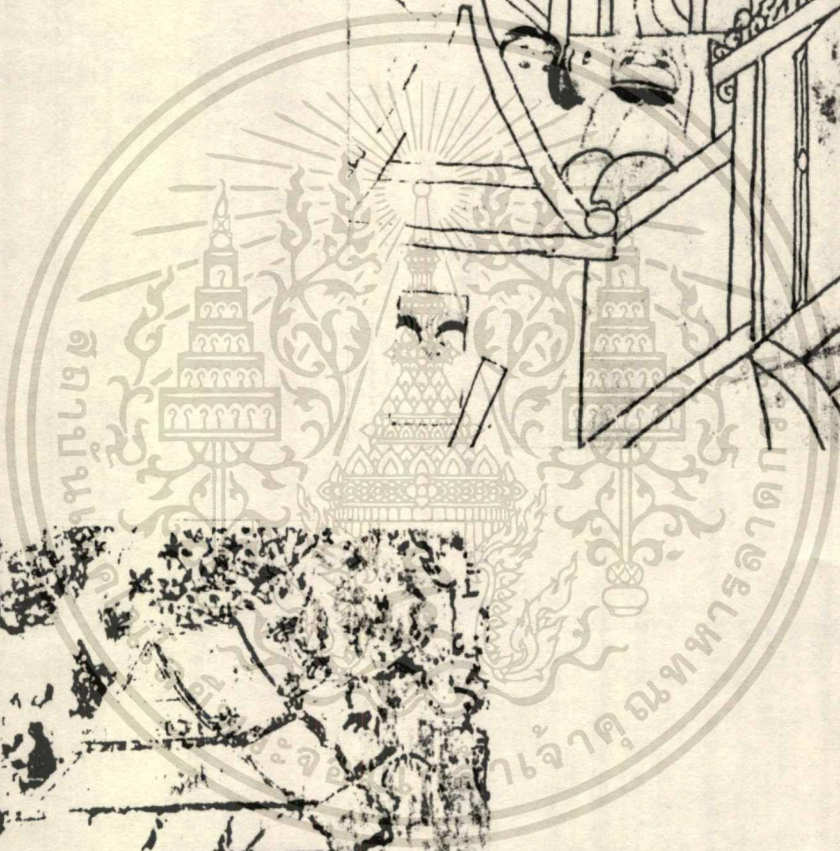
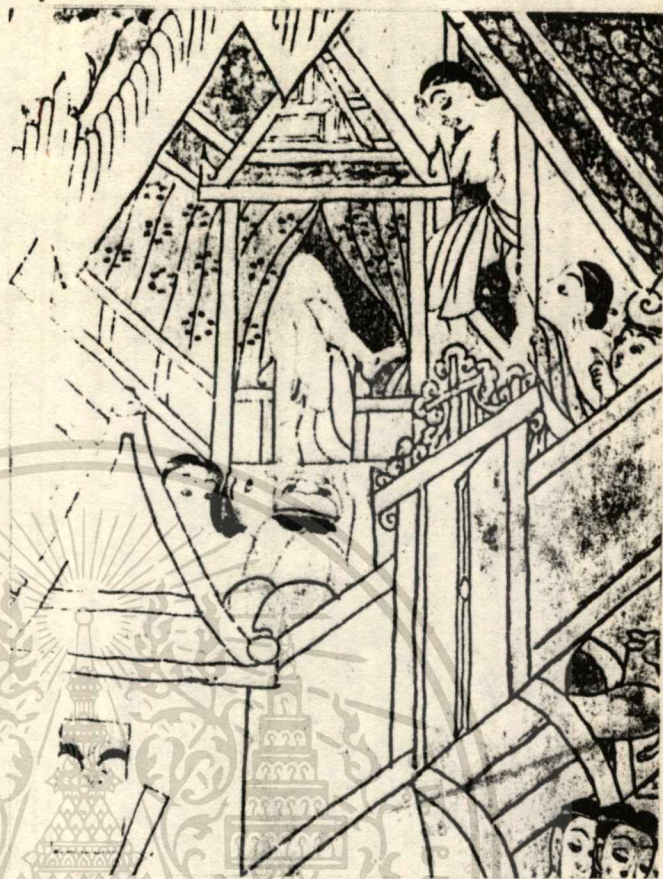
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่วางไว้สำหรับการใช้งานเพื่อก
ที่นั่นคือตัวพระตำหนักจึงลงรัก
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสี่
ปิดทอง มีลวดลายอย่างทูลตรา

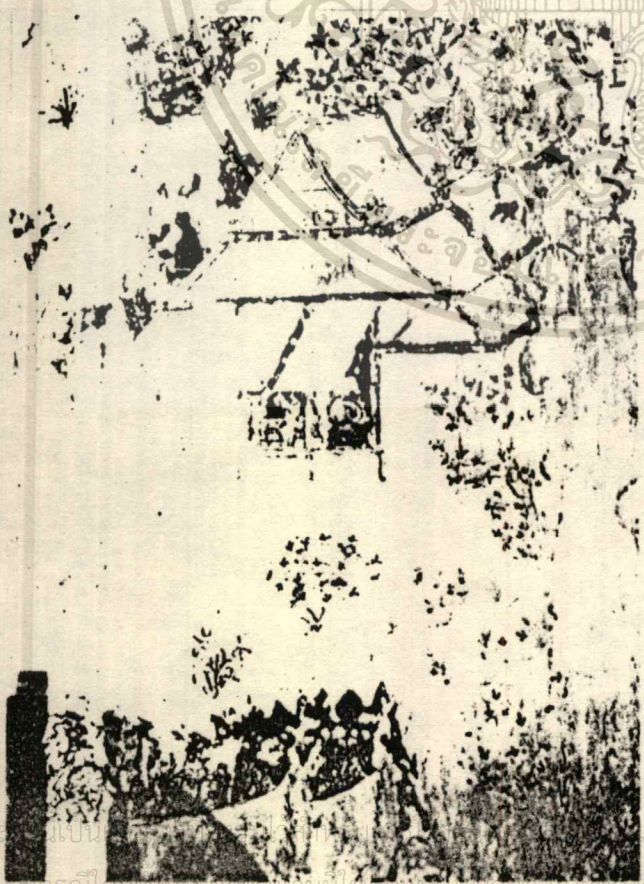
รูปที่ ผ.4 คำหนักทอง วัดไพร บางขุนเทียน สมุทรปราการ มีการเขียน ลายทองรดน้ำ อันงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ประณีตยิ่งนัก ผาต์หนักเป็นแบบผาอังกฤษเท่านั้น ไม้อันนี้ถูกเอาไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

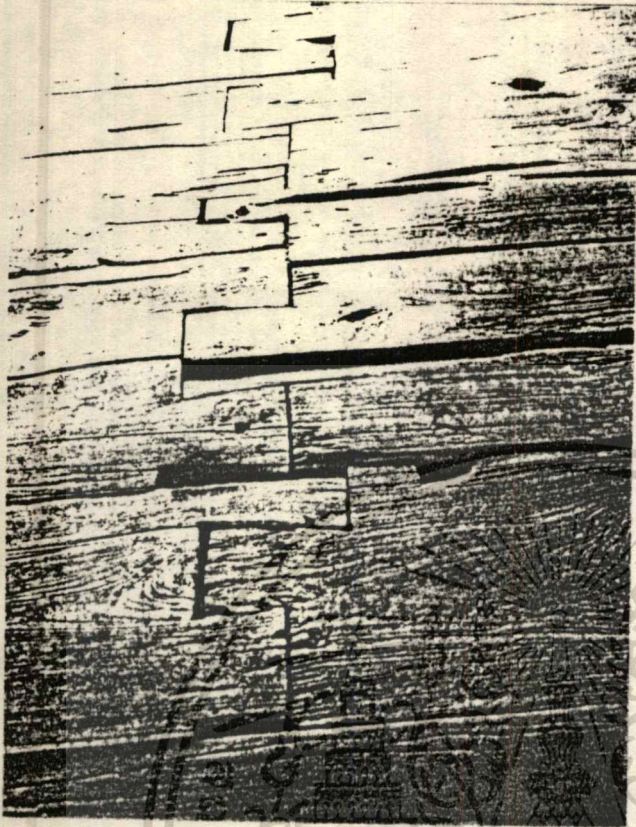
รูปที่ พ.5 ภาพเขียนบนผนังอุโบสถ
วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ
สมัยอยุธยา (สมเด็จพระนารายณ์ตอนต้น)

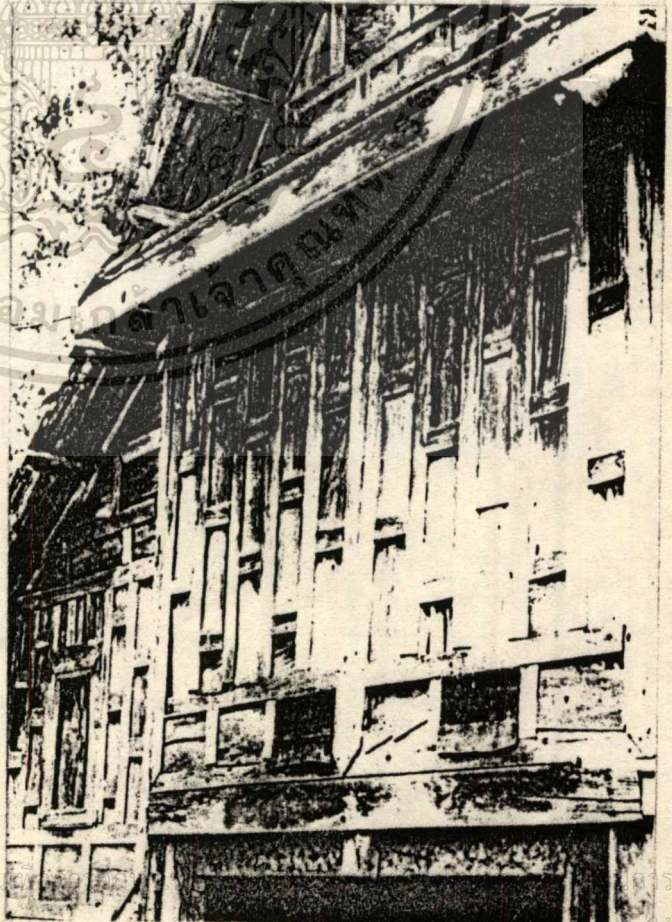
รูปที่ พ.6 ภาพเขียนบนผนังพระอุโบสถ
วัดปราสาท จ.นนทบุรี
สมัยพระเจ้าทรงธรรม หรือ
อาจจะ เป็นสมัยต้นของพระเจ้า
ปราสาททองก็ได้

เอกสารนี้เป็นทรัพย์สินของหอสมุดแห่งชาติ ห้ามนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ยกเว้นให้มีเหตุพิเศษขออนุญาต และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

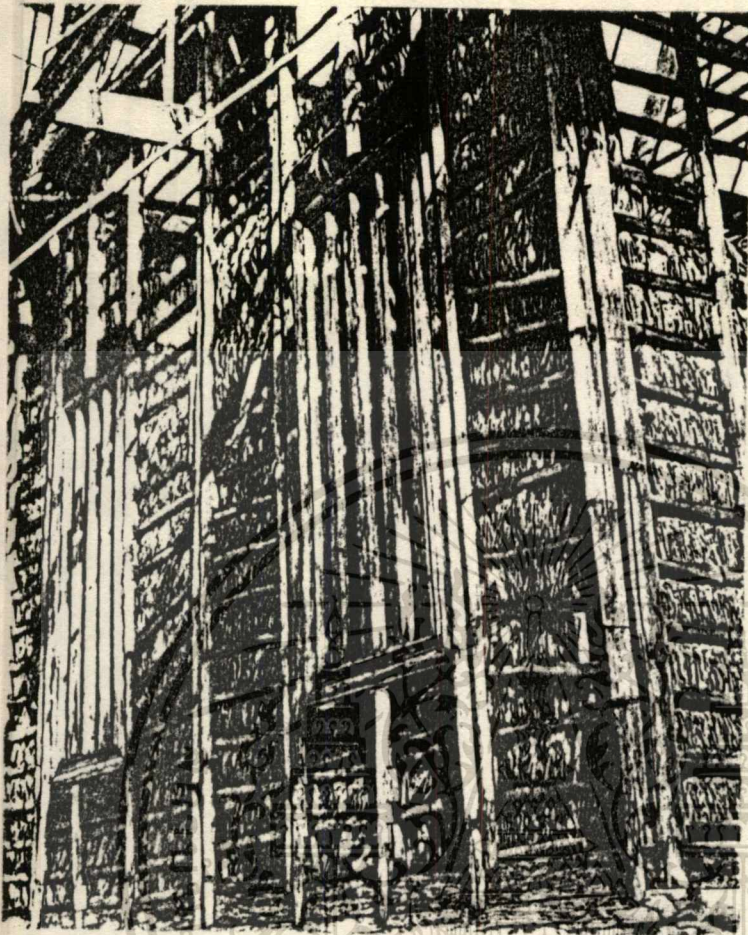

รูปที่ ผ.7 การต่อไม้พื้นศาลาการเปรียญ
วัดไตร ถนนบุรี สมัยกรุงศรี-
อยุธยาตอนปลาย (บัดนี้ศาลา
รื้อทิ้งเสียแล้ว)

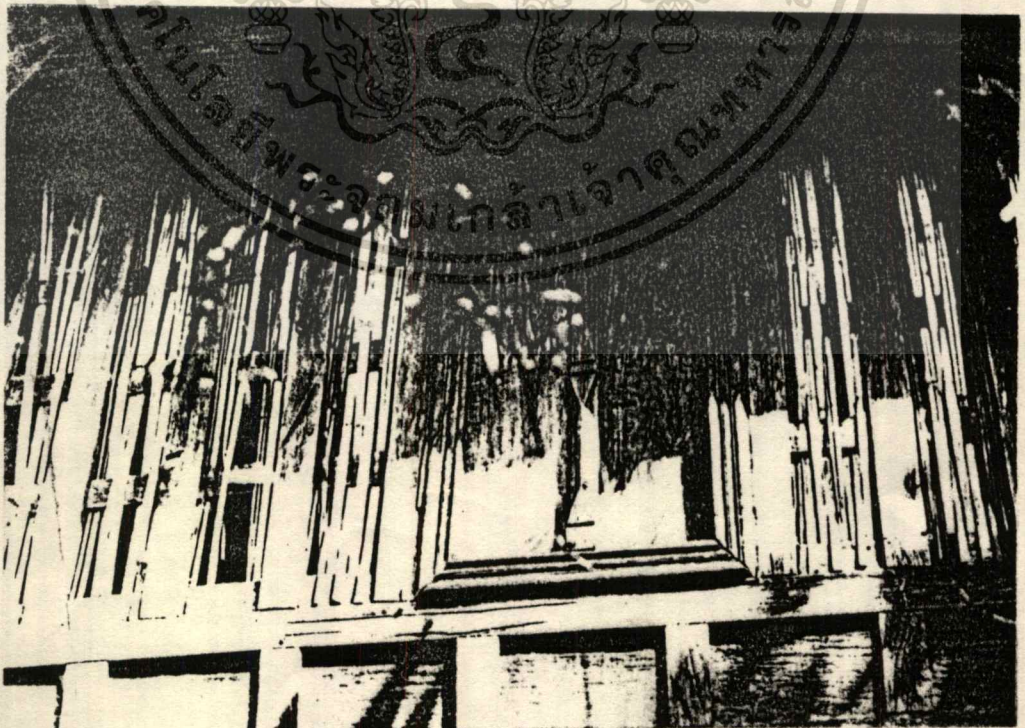

รูปที่ ผ.8 ฝาปะกนเรือนไทย ทำด้วย
กระดาน และฝาสดชั้นของ
พาลิ ด้านสกัดหรือด้าน
นอกของผนังหุ้มกลอง
เฉพาะ เรือนหลังนี้ เป็นฝา
ทึบไม่มีหน้าต่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเฉพาะ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งหากมีการนำไปใช้

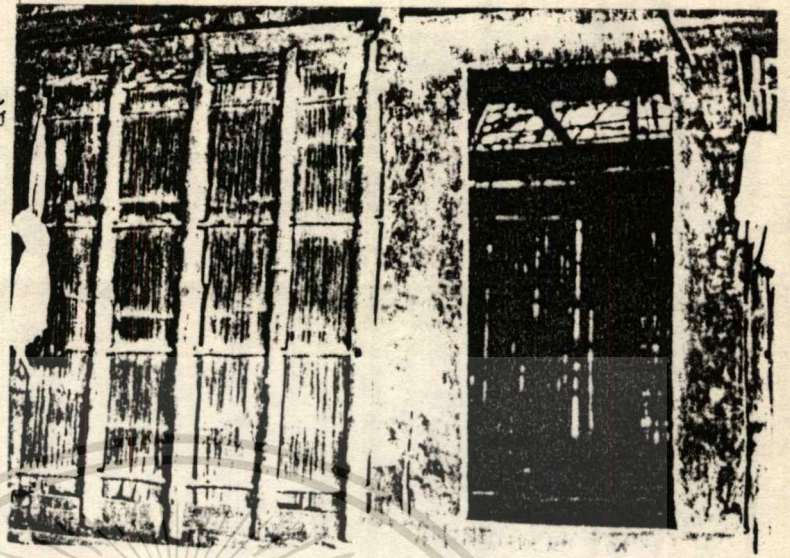
รูปที่ ผ.๑ เรือนไทยแบบฝา
สำหรับวัด ที่ชลบุรี
เป็นเรือนไม้สัก
ฝาบุด้วยไม้ไผ่และ
แฝก เป็นแบบเก่า
ของไทย

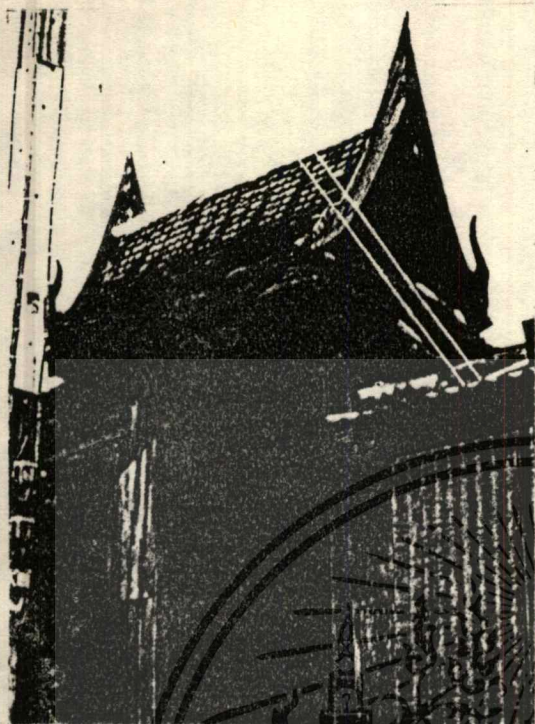
รูปที่ ผ.๑๐ เรือนไทยฝาสำหรับวัด ที่ อ.บางบาล จ.อยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ ผ.11 เรือนลาวโข่ง
ฝาขัดแตะ โดยใช้
ไม้ฟากมาทำ

เอกสารนี้เป็นรูปที่ ผ.12 ในเรือนไทยฝาปะกน ที่วัดลาวทอง จ.สุพรรณบุรี เป็นเรือนโข่งห้อง
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้ง มุงหลังคาด้วยแฝก แสดงให้เห็นโครงสร้างของหลังคาทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ ผ.13 ซุ้มประตูทำหลังคาคฤหาสน์ไทย
ที่หมู่บ้านใน จ.ตาก มีปั้นลวดลาย
หลังคาบ้าน

รูปที่ ผ.14 ค้ำในของพาไลที่ยื่น เข้ามาในชานแล่นของ เรือนไทยในกลุ่มกุฎิสงฆ์ วัดเกาะ
เพชรบุรี เพราะพาไลกว้างมาก จึงทำหลังคาพิเศษสำหรับพาไลโดยตรง เรียก
ว่า เรือนพาไล

เอกส
ไม่

ก่อนญาติ ให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
แล้วของเอกสารหาครั้งที่มีกรนำไปใช้

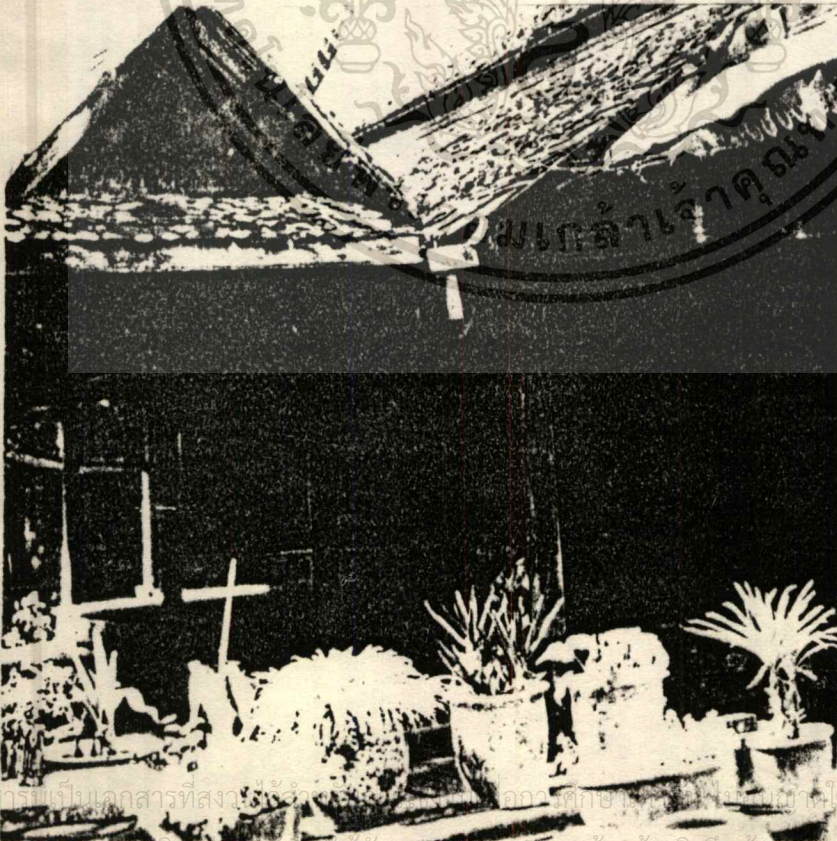

รูปที่ ผ.15 เรือนไทยใต้ตุงสูงสองหลัง มีชานแล่นตรงกลาง และประตูทางขึ้นตรงกลาง มีพาไลยื่นออกตรงชาน หลังหนึ่งมุงกระเบื้อง อีกหลังหนึ่งมุงสังกะสี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ ผ.16

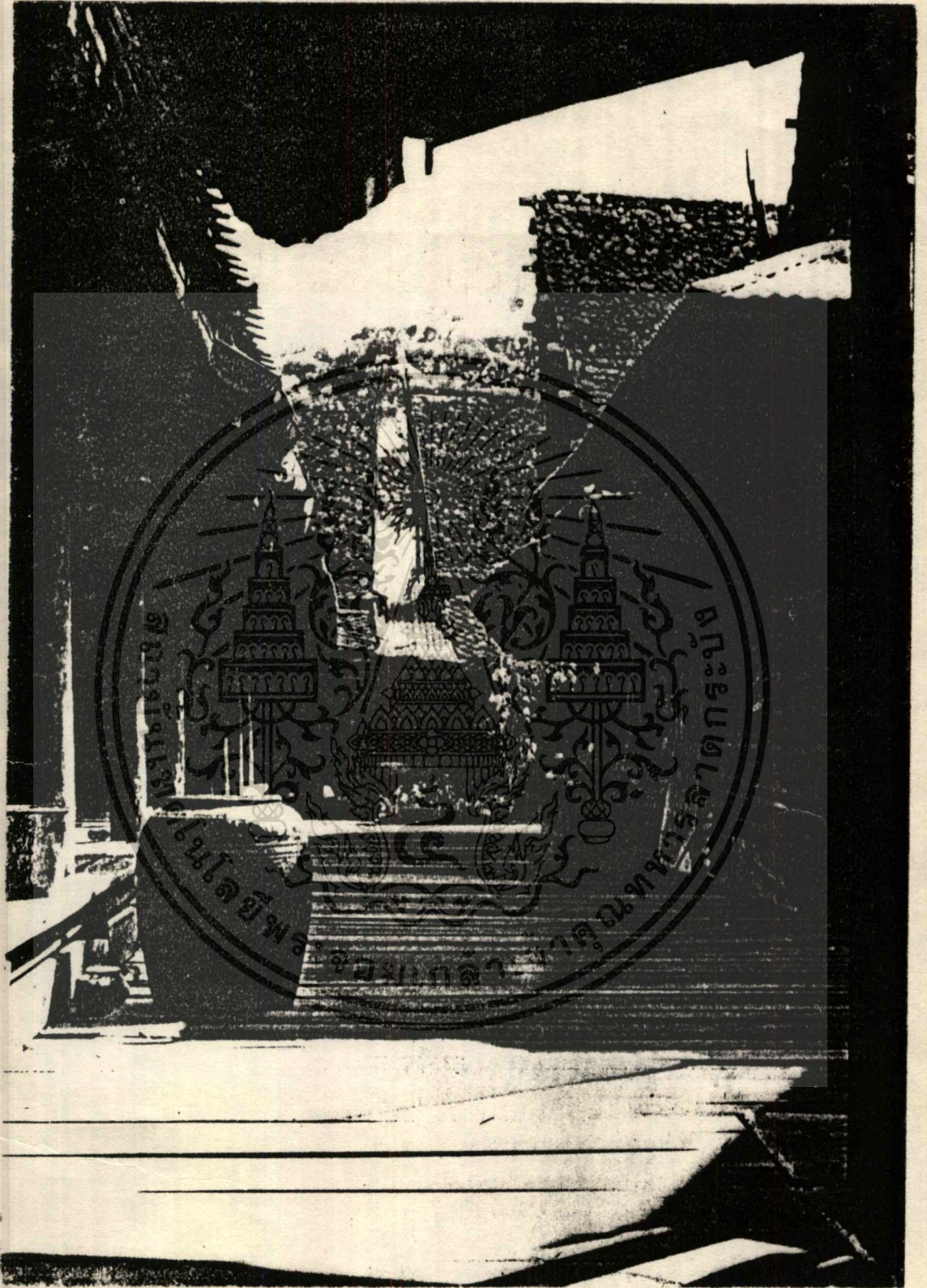
เรือนไทยในเมือง
โบราณ บางปู หลัง
คามุงจาก หน้าต่าง
ใช้ลูกกรงไม้ต่อชาย
คาปีกนก เป็นเพิงยื่น
ด้านหน้า ใต้เสาศิลา

รูปที่ ผ.17

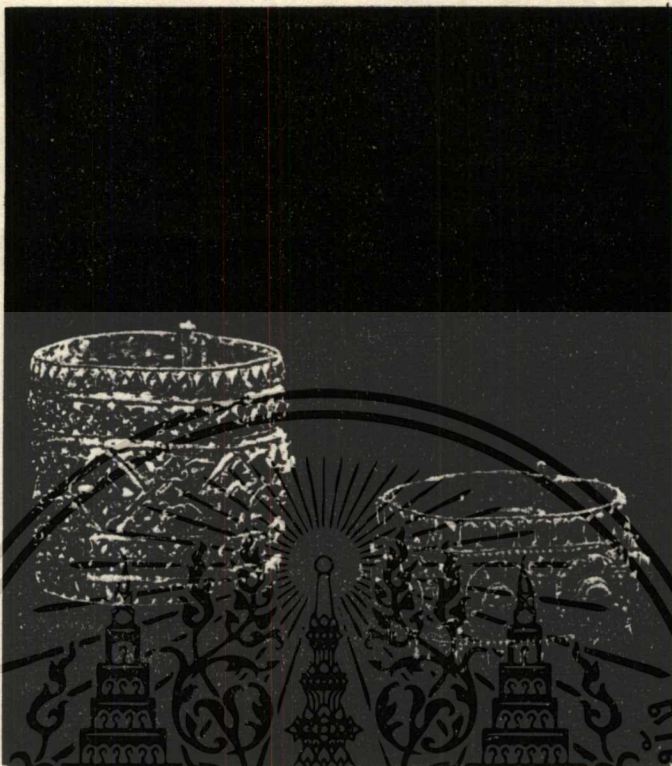
กุฏิสงฆ์ เรือนไทยที่อยู่
ในหมู่ของ เรือนหันหน้า
เข้าชนกัน 4 ทิศ มีชาน
กลาง เป็นชานเล่นได้
มุงหลังคาเหนื่อ ชาน
เล่นด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้ใช้เฉพาะบุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่นำเข้าไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ ผ.18 ซานแล่นของเรือนไทย ที่หมู่กุฏิสงฆ์วัดแห่งหนึ่งในเพชรบุรี บ่งถึงชีวิตไทย
ของครอบครัวใหญ่ที่น่าสงบสุขอย่างยิ่ง

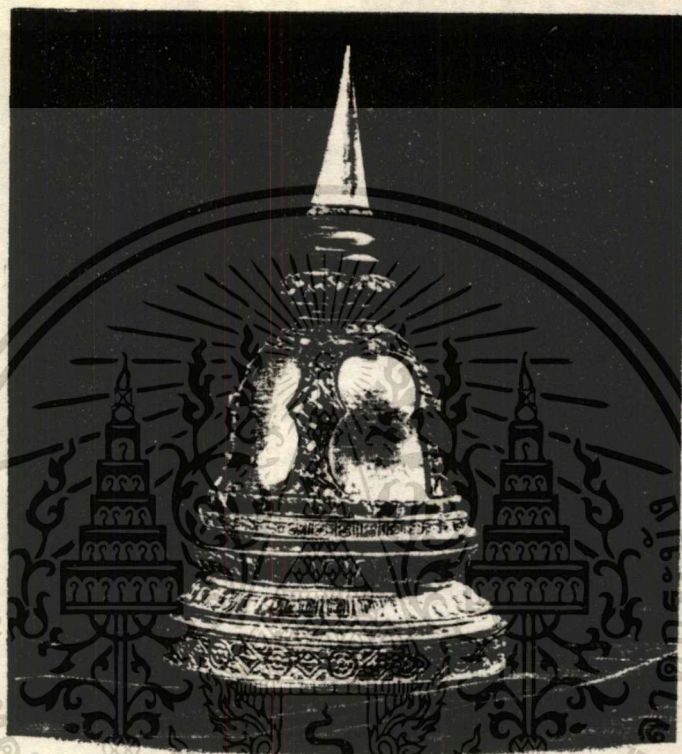
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ ผ.19 พาทูร์ค (ซ้าย) และทองพระกร (ขวา) ทำด้วยทองคำประดับพลอยสีได้จาก
 กรพระปรางค์วัดราชนิมิต

เอกสารนี้ **รูปที่ ผ.20** ชิ้นส่วนประดับพระปรางค์จำลองทองคำได้จากกรพระปรางค์วัดราชนิมิต
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดที่จะนำเอาไปใช้ในการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ ผ.21 เจดีย์จำลองทองคำ ทำเป็นเจดีย์ทรงลังกา รอบองค์ระฆังทำเป็นลายช่องกระจกและลายประจำยามประดับอัญมณีขนาดและสีต่าง ๆ ภายในบรรจุพระพุทธรูปทองคำ เจดีย์แก้วผลึกและจาริกลานทอง ได้จากกรุพระปรางค์ วัดราชบูรณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้